

586961-

-586962

Mag. St. Dr.

REC

Brac

Swi

Od teg

N

Od Mi

PO

A nalie
tych w
otrzech

Regu

ciey

R

Tymie

Kapuc

do zu

Za poza

w Druk

gium

REGUŁA y ZYCIE

Braci y Siostr Pokutujących Trze-
ciego Zakonu.

Świętego Ojca FRANCISZKA
Od tegoż Serafickiego Patryarchy z
woli Chrystusowej

N A P I S A N A.

Od Mikołaja IV. y inszych Papieżow Rzym-
skich władzą Apostolską

P O T W I E R D Z O N A.

*A należytnym porządkiem, na trzy części (z ktore-
rych w pierwszej kładzie się krotka wiadomość
otrzech Zakonach S. O. Franciszka, w drugiey
Reguła sama z expozycjami swoimi, w trze-
ciey Nabożeństwo zwyczajne Tercianow)*

R O Z D Z I E L O N A

Tymże Braci y Siostron u **W W. O O.**
Kapucynow Zakon trzeci przyimującym
do zupełney oblerwancyi y codzien-
nego używania

Za pozwoleniem Zwierzchności Duchowney.

P O D A N A.

---

w W A R S Z A W I E

w Drukarni Jego K. M. y RzePltey Colle-
gium Societatis JESU. Roku P. 1755.

Et quicumq; hanc
regulam secuti fue-
rint, pax super illos
& misericordia. ad
Gal* 5.

*A ktorzykolwiek poydą
z tą regułą; pokoy nad nie-
mi y miłosierdzie.*

586961 I - 586962 I

1972 K 80. St. Dr.

Bibl Jag

FACULTAS ORDINARIA.

Liber cui titulus: *Reguła*
y zycie Braci y Siostr poku-
tujących trzeciego Za-
konu O. S. FRANCISZ-
KA.

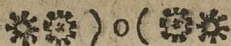
REI MPRIMATUR
Antonius OSTROWSKI Epi-
scopus Livoniae, Officialis gene-
ralis Varfaviensis

mpp.

FACULTAS ORDINIS

Ego infra scriptus Provinciae Boemicae F.F. Minorum Capucinatorum Provincialis, & Commissarius Generalis Custodiae Poloniae (licet immeritus) visâ licentia Reverendissimi Patris Generalis eiusdem Ordinis, Sigismundi à Ferrara, libenter consentio, ut Regula Fratrum, tertii Ordinis, S.P.N. Francisci, in polonicum idioma translata ut pote opus Statui illorum utilissimum, Typis mandetur. Servatis omnibus de Jure servandis.

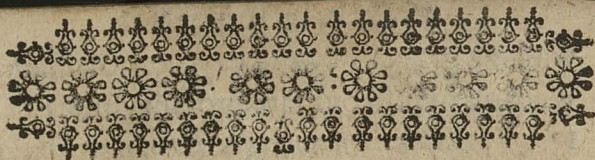
F. Serapion Neocolensis Capucinus Prov: Boem: Minister Provincialis & Custodiae Poloniae
Commiss. Gen.

PROTESTATIO Authoris.

Cum Sanctissimus D. N. Papa Urbanus VIII, die 13. Mai 1625, in Sacra Congregatione Rituum & universalis Inquisitionis Decretum ediderit, idemque confirmaverit die 3. Julii 1634 quo inhibuit imprimi libros hominum (qui sanctitate seu Martyrii fama celebres è vita migrarunt) gesta, miracula, vel revelationes,, seu quæcunq; beneficia tanquàm eorum intercessionibus à Deo accepta continentes, sine recognitione & approbatione Ordinarii & quæ hactenus sine ea impressa sunt, nullò modò vult censeri approbata. Idem autem Sanctissimus die 5. Julii 1631. ita explicaverit: ut nimirum non admittantur elogia Sancti vel Beati absolutè & quæ

cadunt super personam benè tamen ea
 quæ super mores & opinionem cum pro-
 testatione in principio quod in illis nul-
 la sit authoritas ab Ecclesia Romana, &
 fides sit penes Authorem Huic decreto
 ejusque confirmationi & daclaratio-
 ni (observantiâ & reverentiâ qua
 par est) insistendo profiteor me, non
 alio sensu quidquam hoc in libro
 referre, accipere aut ab ullo accipi
 velle; quam quo solent ea quæ huma-
 na duntaxat authoritate (non autem Di-
 vina Catholicæ Romanæ aut Sanctæ A-
 postolicæ Sedis nituntur) iis tantummo-
 do acceptis quos eadem Sancta Sedes
 Sanctorum Beatorum aut Martyrum Ca-
 thalogo adscripsit, & quorum vitæ
 propter opinionem Sanctitatis fideliter
 conscriptæ, iam multoties in lucem pu-
 blicam cum permisso Superiorum pro-
 divêrant.

DO ŁASKA WEGO Czytelnika.

Lubo nas uczy Apostoł pisząc 1. *ad Timoth: cap. 2.* że Bog Wszchemogący chce tego; a żeby wszyscy ludzie zbawieni byli y do poznania prawdy przyszli *Deus vult omnes homines salvos fieri & ad agnitionem veritatis venire.* Jednakże zbawienie każdego Człowieka przywiązał do zachowania przykazań swoich; iako sam Chrystus Pan Zbawiciel nasz u Matheusa S. w Roz 19. mowi *si vis ingredi ad vitam serua mandata* Jeżeli chcesz wnieść do żywota chowaj Przykazania; po przestąpieniu zaś praw Boskich niemasz inzego środka do otrzymania łaski, y dużnego zbawienia, nad pokutę świętą, którą każdy czło-

wiek za grzechy swoje czynić powinien,
według przestrogi samego Chrystusa *Luce.*
13. si penitentiam non egeritis omnes simul
peribitis Jeżeli pokuty czynić niebędzie-
cie wszyscy razem zginiecie. Przewo S. O.
y Patriarcha nasz Franciszek pragnąc
uśmiać dusz ludzkich Zbawienia za in-
stynktem Boskim y owszem za wyraźną
wołą wynalazł, Zbawienny sposób czy-
nienia pokuty, to jest Zakon trzeci, dla
ludzi świeckich każdego stanu y kondy-
cyi, y od pokuty ten Zakon nazwał
Braci y Siostr pokutujących. Do kto-
regu każdy przyjęty być może byle tyl-
ko miał wszystkie kondycye w napisane-
ney od O. S. Franciszka Regule wy-
rażone: Ze zaś nienawisć niektórych
nieprzyjaciół Zakonu naszego znać nie-
wiedzących dobrze przywileiów nam
od Stolicy S. Apostolskiej łaskawie na-
danych, dotąd ludzi pobożnych którzy
u nas Kapucynów przyjęli Sukienkę
Franciszka S. zwodziła zmyślonemi ra-
cya.

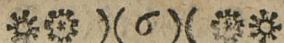
eyami; udając wszędzie z obrazą Boską,
z dyffamacją Zakonu, z zawiedzeniem
własnego sumnienia, iakobyśmy nie mieli
mocy y władzy przyimowania do Trze-
ciego Zakonu, więc ná usilną instancją
tak Dobrodzieiów iako y tercyanów
naszych podaje się do druku Reguła ze
wszystkiemi dokumentami dla zupełney
wszystkich informacyi; Ażeby strona
przeciwna nieśluszenie y nigdy niespra-
wiedliwie uwłaczająca Zakonowi nasze-
mu w nich się iak w zwierciedle iakim
przejrzała, á Braci y Siostr niezawie-
dzionych nigdy ná dobrym uczynku y
intencji swoiey więcey niezwodziła.
Náymilsi zaś w Chryście Bracia y Sio-
stry a żeby tę Regułę iak nieomylną na-
dzieję zbawienia swojego zawżze przy
sobie mając, poznali godność y zacność
Zakonu tego y przez obserwancją tey-
że Reguły u Boga na wieczne Zbowie-
nie, u Serafickiego zaś Oycy swojego
Franciszka S. na obiecane Błogosławień-
stwo zasłużyli.

Do

Do NAYMILSZYCH
w Chrystusie Braci y Siostr Trzeciego
Zakonu,

COniegdyś Doktor Narodow Páweł
S. napisał do Efezow, to ia do was
mowię Naymilsi Bracia y Siostry Trze-
ciego Zakonu *videte vocationem vestram*
patrzcie na powołanie wasze, y uważay-
cie oraz, że powołanie wasze jest osobli-
wsze dzieło łaski y Opatrzności Boskiej,
dowód nieprzebraney miłości Jego.
Alboż to nieosobliwsza łaska Stwórcy
waszego? że wam będącym ná świecie
iako pośrzodku burzliwego morza dał
port bezpieczny y Infulę zbawienia po-
żądany. Komu, proszę pozwolono żyć
ná świecie y być oraz w Zakonie? przy-
dobrach zostawać doczesnych, y ná do-
bra zarobić wieczne? zaprawde nieuczynił
tego Bog tyśiącnym y owfzem milli-
onowym ludziom *non fecit taliter omni
nationi.* Dla tego pilno patrzeć trzeba
każ

kāzdemu na powołanie swoje, y nietylko
 myślą ale też y sercem rozważać co-
 dzieńnie na co was Bog do tego powo-
 łał Zakonu, Nie na co innego tak trzy-
 mam, tylko żebyście przez świętobliwą
 konwersacyą y obcowanie z ludźmi do-
 brytż siebie dali przykład, y iako świeca
 zapalona na lichtarzu chwalebnyimi u-
 czynkami wżyszkim przyświecáli, w
 cnoty się święte iako to pokorę, cierpli-
 wość, pobożność, miłość Boga y bliź-
 niego fundowali, Krzyż y umartwienie
 Chrystusa ná sobie nosili, y to na oko
 pokazali światu że w tym stanie nie proż-
 ności y roskoszy iego, ale szczegulney
 chwały Boskiej y własnego szukacie
 zbawienia: Na coż się bowiem przyda,
 być w Zakonie pokutujących á pokuty
 żadney nie czynić, y zawżze zostawać
 światowym? świętą sukienkę na sobie
 nosić á z grzechowych nałogow nic się
 niewyzuć! Na co się przyda Zakonnym
 opasywać paskiem, á ná wszystkie zbro-
 dne

dnie być rozpaſanym? zoſtawać w Sera-
fickim Zakonie, a być oziębłym w Na-
bożeństwie, y żadney iſkierki Serafic-
kiej nie mieć miłości. Exkludują za-
prawdę wſzelką oziębłość, niecierpli-
wość, y pieſzczoty ciała, wyrażone na
ciele S. Oyca, Chryſtufowego Rány, od-
dalaia oftre umartwienia, ciernie, roze-
żewiżyſtkich delicyi. Trzeba zatym Bra-
ci y Sioſtrom Zakonu tego; y przywoł-
ności ſwiatowey wziąć na ſiebie ſłod-
kie jarzmo Chryſtufowe, z ſwiatem y z
grzechami uczynić rozbrat, trzeba mie-
ſzkającym w domach ſwoich, zakonną
wſercu uczynić klauzurę, nie ſproſnego y
niepodobaiącego ſię Bogu nieprzypuſz-
czaiąc, albowiem nie ieſcieście już więcey
ſwiatowi, lecz ktorzykolwiek przyieli-
ście Sukienkę S. Franciſzka przyoble-
kliście na ſiebie Chryſtufa. Staray-
ciez ſię o to niſilnie: a żebyście iako
prawdziwi Chrzeſćcianie Chryſtufa: iako
prawdziwi Synowie y Corki S. O. Fran-
ciſz.

ciſzka
budza
pełne
wielk
wion
żeby
tore
tnieg
wielk

Opoc

Kl

Chra
cnot
ty,
Boſk
ſcio
Chri
nie

ciszka we wszystkim naśladowali. Po-
budzają was do naśladowania tego y zu-
pełney Reguły waszey obserwancyi
wielkie przykłady Świętych, Błogosła-
wionych Braci y Siostr Zakonu tego,
żebyście w ich ślady wstępując, y tymże
torem idąc, przyszli szczęśliwie do osta-
tniego końca, którym sam Bog jest na
wieki pochwalony.

CZĘŚC PIERWSZA

ROZDZIAŁ I.

*Opoczątku pierwszego Zakonu O. Świętego
FRANCISZKA.*

Kiedy przez przewrotność czasow po
większey części Świątobliwość
Chrześcianańska upadała, ponizona była
cnota, a występki y zbrodnie gorę bra-
ły, z wielkim nieuszanowaniem praw
Boskich, z nieporównaną szkodą Ko-
ścioła Chrystusowego, y zgubą Dusz
Chrześcianańskich, w ten czas nieskończe-
nie Bog dobry ná większą Chwałę swoją,
ná

na podporę Kościoła S. na pożytek y
 poratowanie dusz ludzkich, wzbudził w
 Winnicy swoiey wiernego pracownika
FRANCISZKA S. któryby zastrząsał
 w ludziach grzechy y złe obyczaje wy-
 korzenił, pobożność y inne cnoty za-
 szczepił, co oziębłego, miłością Boską
 zapalił; co słabego, zmocnił, co zeplo-
 wanego naprawił, co błędnego na dro-
 gę Zbawienia wyprowadził, czego aby
 łatwiey dokazał, y zlecone sobie od Bo-
 ga tak wielkie dzieło do skutku przy-
 prowadził; począł (lubo miał wielką
 pomoc y posiłki z Nieba) do tey niepo-
 rownaney pracy z wyraźney woli same-
 go Chrystusa Pana zbierać pomocników,
 których z czasem nie mało zebrałszy
 od Pana nauczony iak miał żyć y w
 Winnicy Jego z niemi pracować, dla
 których napisał Regułę Apostolską; iako
 mu sam Chrystus rozkazał y do ściślego
 podał zachowania, Synow zaś swoich
 dla wielkiey pokory Bracią mniejszemi
 nazwał,

nazwał
 wſzy
 III. po
 mieśn
 appro
 O. F
 party
 OO.
 który
 kana
 który
 wią F
 pucyn
 Gener
 dwoch
 czątek
 Jelzer
 O. S.
 na de
 Synac
 serwa
 przec
 w Bra

názwał, y tak szczęśliwie Zakon pier-
 wszy postanowił: który Innocencyusz
 III. po nim Honoryusz także III. Na-
 mieśnicy Chrystusowi potwierdzili y
 approbowali. Ten Zakon pierwszy S.
 O. FRANCISZKA dzieli się na trzy
 party ularne Zakony, iako to: na W W.
 OO. minorytow czyli Konwentuałow,
 których w Polsce nazywają Francisz-
 kanami, ná W W. OO. Bernardynow,
 których w postronnych Państwach zo-
 wią Franciszkanami, y W W. OO. Ka-
 pucynow, mających swiego własnego
 Generała, niemającego dependencyi od
 dwoch Generałow tego Zakonu. Po-
 czątek zaś OO. Kapucynow iest taki:
 Jeszcze za życia swiego odebrał był
 O. S. FRANCISZEK od Chrystusa Pa-
 na deklaracyą, że mu na prawdziwych
 Synach y żarliwych Reguły Jego ob-
 serwantach nigdy schodzić niemiało,
 przecięz z czasem ow pierwszy serwor,
 w Braciach y obserwancya Reguły u-
 stawać

sławać poczęła, tak dalece; że y forma
 pierwszego Habitu w którym sam O.S.
FRANCISZEK y pierwsi Oycowie
 Zakonu tego chodzili, w cale odmienio-
 ną y zarzucona została. Przeto nieo-
 mylna prawda Chrystus słowa y dekla-
 racyi swoiey Boskiej nigdy nieodmien-
 ney S. O. Franciszkowi dotrzymując
 rozkazał. W. O. Mateuszowi á Bassio Za-
 konnikowi wielkiej świętobliwości, á
 żeby wyszedł od W.W.OO. Obserwan-
 tow, y za pozwoleniem Stolicy Apo-
 stoliskiey wziął pierwszą Habitu formę
S.O. FRANCISZKA y Regułę co do-
 litery obserwować zaczął: który iako
 drugi Samuel prędki na zawołanie Bo-
 skie poszedł zaraz do Klementa VII. Pa-
 pieża rządzącego na ten czas Kościo-
 łem S. y opowiedzawszy mu wyraźną
 wolę Chrystusową otrzymał łaskawy
 konsens, za którym wziął dawną Habitu
 formę, iaką nosił **S.O. FRANCISZEK**
S. Antoni Padewski y wszyscy pierwsi
 Oy.

Oycowie (według świadectwa Najprzewielebnieyszego Oycy Felixa Generała przedtym W W. OO. Minorytow w kronikach dawnych Zekonu swoiego znalezionego.) iako dawne Habity, pikтуры, czyli obrazy, dotąd w Rzymie, w Wenecyi, w Assyżu w Florencyi, znajdujące się probują y ukazują. Wielezatem Braci prawdziwych zelantow do dawney obserwancyi nowo przez W. Mateusza zaczętey garneło się, przyimując z wielką ochotą dawny y prawdziwy Habit S. O. FRANCISZ. KA, ktory do tąd OO. Kapucyni noszą. Gdy zatem pomieniony W. O. Mateusz z Bracią swoją szedł do miasta Kamerynu w nowo reasumowanych Habitách w tym mieście ieszcze niewidzianych, z osobliwego zrządzenia Boskiego, zaśła, im drogę wielka gromada niewinnych dziatak, ktore ich przywitalli y Kapucynami nazwali, przeto: że kapucyusze długie, czyli kaptury na nich

zobaczyli, co potym Namieśnicy Chry-
 stusowi Mikołay V. Urban VII. na fun-
 damencie pisma S. *ex ore in fantium &*
laudentium Deus perfecisti laudem appro-
 bowali y ich za istotnych y prawdzi-
 wych Synow S. O. FRANCISZKA z
 prostej y nigdy nieprzerwaney linii po-
 pochodzących uznali, wszelkie prawa,
 przywileie, Odpusty y inne jakiejkol-
 wiek prerogatywy Zakonowi Braci
 mniejszych służące łaskawie y sprawie-
 dliwie przyznali. Co potym y samo S.
 Concilium Trydeńskie mocą y powagą
 swoją potwierdziło, y tak Zakon iako y
 Habit nowo re-assumowany mając sobie
 autentyczny abrys Habitu w którym S.
 O. FRANCISZEK na gorze Alwernie
 odebrał Bliźny Jezusowe, od Nayprze-
 wielebniejszego O. Tomazsa de Citta
 di Castello Generała OO. Kapucynow
 z Florencyi przeniesiony przyznało y po-
 twierdziło gdyż ten Habit do tąd za o-
 sobliwsze Reliquie w skarboni Xiążęcia
 Flo^l

Flore
 zatym
 neráf
 dzon
 była
 KA
 poty
 Głow
 Bulle
 gorz
 utwi
 dobr
 li; kt
 cello
 znaw
 Wła
 dzia
 kone
 wie
 sie p
 mu z
 myc
 przy

Floreńskiego konserwuię się. Pokazał
 zatym dokumentalnie pomieniony Ge-
 nerał wszystkim na ten czas zgroma-
 dzonym w Trydencie iako ta a nie inna
 była forma Habitu S. O. FRANCISZ-
 KA y pierwszych Synow Jego. Co
 potym wszystko uznawłszy Naywyższe
 Głowy Kościoła S. Paweł VI. przez
 Bullę zaczynającą się *Exponi nobis*, Grze-
 gorz przez Bullę *Beati Francisci*, mocno
 utwierdzili, miłość osobliwszą, łaski y
 dobrodzieystwa swoje świadczyć, pocze-
 li; ktorych y do tąd u wszystkich suk-
 cesorow ten Zakon Kapucynow. do-
 znawał y doznaie. Nadto Sam Bog
 Wszemogący uczynił niewypowie-
 dzianą nigdy łaskę y miłosierdzie z Za-
 konem tym przy hoynym Błogosła-
 wienstwie swoim, gdy go w krotkim cza-
 sie po całym świecie rozmnożył, y dał
 mu znaleźć respekt y acceptacyą u sa-
 mych nawet pogan, ktorzy go łaskawie
 przyimują, wielkie dobrodzieystwa

świadczą, y fundacyi w Państwach swoich pozwalają Rachwie się w tym Serafickim Zakonie Oycy y Patryarchy **FRANCISZKA S. 23000.** Braci, Prowincyi 59. Kustodyi 6. Missyi w różnych Kraiach 110. Klasztorow 1692. z tych w każdym Klasztorze oprócz innych Modlitw y Nabożeństwa odprawuie się codzien za Fundatorow, y Dobrodzieiow naszych tak żywych iako u marłych Msza S. iedna, ktorych summa czyni ná Rok 617665. W. zaś O. Mateusz á Bassio uczyniwszy wielkie początki Zakonu tego z ordynacyi y zrządzenia Boskiego, przechodząc przez Weneцыą wstąpił na nocleg do **WW. OO.** Obserwantow, gdzie zaraz zachorowałszy w krotce u nich szczęśliwie umarł, w życiu y pośmierci Cudami sławny. Co nie dla inżey przyczyny Bog Wzechmogący tak zrządzić raczył, tylko żeby **OO.** Kapucyni niemieli (iakoż y nie mają) inżego Oycy tylko łamego **Franciszka Świętego.**

ROZ

o. Po

A

mag
praw
ciąg
sznib
nien
choć
sob i
sze s
remi
niety
pora
też
pode
tach
ślade
inny

ROZDZIAŁ II.

*o Początku drugiego Zakonu O. Świętego
FRANCISZKA.*

ANielskie życie y wielka Świętobliwość Serafickiego Oycy y Synow Jego, tak była skuteczna, że iako magnes żelazo, tak serca ludzkie do prawy życia y prawdziwey pokuty pociągnęła, tak dalece że nietylko grzeszników, ale też wiele y niewinnych Panien do O. S. FRANCISZKA przychodziło, prosząc: żeby im pokazał sposob iakby naylepiej Bogu służyć y dusze swoje zbawić mogły, zmiędzy ktorymi naypierwsza była S. Klara, która nietylko upraszała Oycy S. o zbawienną poradę y manudukcyą duchowną, ale też ze wszystkiemi pod dyrekcyą, Jego poddała się, chcąc go w życiu, w cnotach, y w uboſtwie Chryſtuſowym naśladować. Ktorey przykładem wiele innych godnych Panien, miłością Chry-

Bz

ſtuſową

stulową zapalonych, toż samo uczyniło,
 opuścziąc Rodzicow, fortuny, posągi
 y domy swoje. Agdy iuż znaczne by-
 ło tych Panien zgromadzenie Klara S.
 uczyniona była ich Matką w Klasztorze
 S. Damiana. Lecz że pierwsza Regu-
 ła jako dla pści konstytucyi słabszey,
 była przycięzka do zachowania, O.S.
 FRANCISZEK inszą im Regułę na-
 piisał. Do tego drugiego Zakonu S.
 Klary między innemi Zakonnicami na-
 leżą także W W Panny Kápucynki nay-
 ściśley Regułę S. O. FRANCISZKA
 zachowujące. Początkiem zgromadze-
 nia tego była B Marya Longa Zona
 Kanclerza Neapolitańskiego, ktora po
 śmierci iego przyjęła pierwey sukienkę
 Trzeciego Zakonu, po tym wzgardzi-
 wfzy domowemi dostatkami, chcąc do-
 skonaley Bogu służyć przybrała sobie
 dwanaście Panien na wzor zgromadze-
 nia Apostolskiego y z niemi w Klaszto-
 rze od siebie zbudowanym za pozwole-
 niem

niem S. Stolicy Apostolskiej zamkneła się, poddawły się we wszystkim pod duchowną dyrekcy WW. OO. Kapucynow, z ktoremi obserwancyą Reguły, konstytucyi, życiem Habitem, y wżyskimi zwyczajami duchownemi poświęca się zgadzać, y z tąd potym są nazwane Kapucynkami. Świątobliwe te Panny ostre nader prowadzą życie, trzy śluby Zakonne y Profesya czynią, z Rodzicami y z Krewnymi swoiemi nigdy się niewidzą, inne bośo, inne zaś w sandałach chodzą, sypiają naywięcey na gołych deskach, bielizny żadney niezażywają; grubę Habity y Płaszczce noszą, na Jutrznie punktualnie o puńocy wstają, czas zaś wżysstek mając podzielony częścią na Modlitwie y Bogomyślności częścią na ręcznych przyśtoynych robotach trawiają, a przecię Oblubieniec niebieski tak im srodzi te przykrości, że w wielkim ukontentowaniu żyją, y tak ten Zakon przewiduje dystyngwowanemi damami,

mami, że w czterech Klasztorach same
tylko Xiężniczki y Graffowny znajdują
się. Klasztory swoje mają we Włoszech,
w Niemczech, y w Hiszpanii.

ROZDZIAŁ III.

*o Początkach Trzeciego Zakonu Świętego
FRANCISZKA*

Widząc Seraficki Ociec y Pa-
tryarcha FRANCISZEK Sw.
dwa Zakony swoje Braći mney-
szych y Siostr S. Klary na stałym fun-
damencie pokory y uboſtwa Chrystulo-
wego mocno ufundowane, niewymo-
wną wewnątrz był napełniony rado-
ścią, ile gdy uważał że Synowie y Cor-
ki Jego iako młode szczypty w ogrodzie
Serafickim zasadzone, w cnoty Zakon-
ne kwitnąc, owoc doyrzały y pożytek
znaczny Kościołowi S. przynosiły. Po-
ſtawił zatem u siebie odwſzelkich in-
tereffów y rządów Zakonnych oddalić
ſię a na ſamey Bogomyślności ſpokoy-
ne

ne prowadzić życie. Lecz Bog Wsze-
 chmogący niechciał tego, áżeby FRAN-
 CISZEK S. żył tylko dla siebie, y o
 swoje własne starał się zbawienie, ale
 tak wiernym, iáko y niewiernym, przez
 opowiadanie pokuty y Wiary Świętey
 do zbawienia dopomógł. Więc zro-
 zumiawszy wolę Boską Modlitwą uzbro-
 iony począł iáko drugi Jan na puszczy
 opowiadać Chrystusa y pokutę S. zale-
 cać cnoty, ganić występki, co było z
 wielkim pożytkiem y zbudowaniem
 wszystkich słuchających Kazań Jego.
 Dopomagała mu do tego łaska Ducha
 Przenayświętszego, którą to sprawiał w
 sercach ludzkich, że na duchowne nau-
 ki Jego wiele z miast y miasteczek przy-
 chodziło audytora, gdzie do żalu y praw-
 dziwey skruchy pobudzeni poczeli opu-
 szczać gospody domy swoje, mężowie
 żony, y dzieci, á wszyscy do Zakonu
 Jego przyięci być pragneli. Lecz
 widział Ociec S. wiele osob tak obowią-
 zanych

zanych; że żadną miarą do Zakonu być
 przyięci niemogli; przeto z Bracią swoją
 udał się na Modlitwę; do Boga swego
 prosząc porady co z tym miał czynić,
 y objawiono mu było, ażeby zaczął
 trzeci Zakon pći oboiey, w którym by
 ludzie ná świecie żyjąc w domach swo-
 ich, w stanie Małżeńskim bez żadney
 separacyi y opulzczenia dziątek swoich
 mogli życie zbawienne prowadzić, Bo-
 gu służyć, y przez szrodki podane sobie
 dusznego zbawienia dostąpić. co y Sto-
 lica S. Apostolska approbowała wraz z
 Regułą, którą sam S. O. FRANCI-
 SZEK z instynktu Boskiego napisał, y
 ten Zakon nazwał Braci y Siostr poku-
 tujących. Ktorych w tey Regule nau-
 cza iak mają przykazania Boskie zacho-
 wać, Krzyż Chrystusow ná sobie nosić,
 światem y sążbą gardzić, w nabożeństwie
 y innych się cnotach cwiczyć, y godne
 owoce pokuty S, czynić iako się niżej,
 w drugiey części tey Książki pokaze.

ROZ:

ROZDZIAŁ IV.

O Potwierdzeniu trzeciego Zakonu.

Wielką zacność y potrzebę trzeciego Zakonu w Kościele Świętym uznając Namiesnicy Chrystusowi, wiele łask y faworow Stolicy S. Apostolskiej iemu świadczyć poczęli, dając nayspierwey mocną protekcyą y obronę od wszelkich impetycyi y przeszkod. Jakoż Pater Dominicus a Gubernatis 25. Papieżow rachuje, ktorzy za dobry, zbawienny y Kościołowi Chrystusowemu pożyteczny uznawszy, władzą Apostolską potwierdzili ten Zakon. Approbował nayspierwszy Honorjusz III. Roku Pańskiego 1221. dla przykładnego życia, Bráci y Siostr pokutujących. Poniż Grzegorz XIII. Osobliwy Protektor y Promotor Zakonu tego, który będąc ieszcze Kardynałem wielką mu miłość pokazywał potym wyniesiony na Stolicę S. Apostolską potwier.

twierdził przez Bullę swoją, która się po-
 czyną *detestanda humani generis invidia*.
 Toż uczynił Mikołaj IV. Zakonu S.
FRANCISZKA przez Bullę, która się
 poczyna *Unigenitus Dei Filius*, gdzie o-
 raz przykazał: a żeby tylko sami Bra-
 cia Mnieysi o tym Zakonie mieli stara-
 nie. Po nich Syxtus IV. także Zako-
 nu S. **FRANCISZKA** przez Bullę kto-
 rasie zaczyna *Romani pontificis Providen-*
tia, Marcin V. przez Bullę która się po-
 czyną *Inter cetera*, Eugeniusz VI. Miko-
 łaj V. ten Zakon chwalili y potwier-
 dzili.

R O Z D Z I A Ł V.

**Pokazuje się że Zakon S. FRANCISZ-
 KA jest prawdziwy Zakon.**

JAko wszystkie początki są trudne, tak
 też y Zakon trzeci miał na początku
 swoje trudności, przeszkody y przesła-
 dowanie od wielu ludzi, ktorzy ufundo-
 wawizy się na niektórych racyach poką-
 zać

żać chcieli, że ten Zakon niemoże zwać się Zakonem. Lecz naywyższy Rządca Benedykt XIII. Zakonu S. Dominika weyrzawszy w te kontradykcyę wydał dekret czyli Bullę swoją w ktorey num: 5. tak mowi *Zebyśmy temu Świętemu Zakonowi przynieśli pomoc y ochronę, y od wszelkich przeciwności y urągania zachowali &c. deklarujemy, że pomieniony S. Zakon zasługujący y prawdziwy iest Zakon y różni się od każdego prostego Bractwa iako mający od Stolicy Świętej Apostolskiej approbowaną Regulę. W którym także Nowicyat y Professya z pewną formą Hăbitu albo Sukienki czyniona bywa &c. &c.*

Jednakże ścisłe mówiąc Bracia y Siostry Trzeciego Zakonu, ktorzy niemieszkają za klauzurą niemogą się zwać Zakonnikami, ponieważ trzech effency. a'nych ślubow nieczynią iako Zakonnicy, czynią iednak Zakon, lub nie regularny, bo się różnią od Bractw w'zystkich, y od ludzi światowych przez pewną formę

mę

mę Sukienki, przez Nowicyat, Profes-
 syą, y Regułę swoją, za ktorey prze-
 stępstwo, obligowani są Bracia y Siotry
 czynić pokutę, czego żadne Bractwa
 nie mają, y Kościół Święty Bractw nigdy
 nienazywa Zakonem, iako nazywa Za-
 kon trzeci gdy O. S. FRANCISZKA
 trzech Zakonow uznaje być fundato-
 rem, z ktorych pierwszy jest Braci
 mniejszych, drugi Panien ubogich S.
 Klary, trzeci Braci y Siotr pokutują-
 cych, iako Doktor Seraficki Bonawen-
 tura S. wyraził w Officium approbowan-
 ym od Kościoła S. o Oycu S. FRAN-
 CISZKU.

Trzy Zakony ná świat wnosí,
 Braci mniejszych pierwszy głosi,
 Pan ubogich drugi wznawia,
 Zdwoch pći trzeci postanawia.

R O Z D Z I A Ł VI.

o Rozmnożeniu Trzeciego Zakonu.

JAk wielce Bogu Wszemogącemu
 y

y Naydroższey Matce Jego iest miły
y przyjemny Zakon trzeci, każdy ztąd
poznać może, że do niego tak wiele
dystryngwowanych Osob powołał, y po-
całym Chrześciańskim świecie tak roz-
mnożył, że niemasz Państwa y Prowin-
cyi posłuszney Kościołowi S. gdzieby
się Bracia y Siostry Zakonu tego nie-
znaydowali. Niktby niewierzył, iak
wiele ta Matka świętych, Błogosławio-
nych, Męczennikow, Wyznawcow, y
innych tak wielu Synow y Corek zro-
dziła Niebu; iak wielu oraz Synow Na-
mieśnikow Chrystusowych na naywyż-
szą w Kościele S. wyniesionych godność,
innych Kardanalskimi Purpurami, Ar-
cy Biskupiami Palliuszami, Biskupiami In-
fułami: ozdobionych; iak wiele znowu
Synow y Corek w Cefarskich, w Kro-
lewskich Koronach, Xiążecych Mitrach,
innych zaś w inszych Koronach widzia-
ła y dotąd widzieć y rachować nieprze-
staie, iako pokaże się w Kalendarzu ter-
cy.

cyarskim przy trzeciej części tej Książki
 położonym y tu kładzie się komput
 wiele godnych ludzi dostojnością ho-
 norow, wyfokim urodzeniem, święto-
 bliwością życia y wielkimi cnotami
 wyniesionych y zaleconych, którzy ten
 Zakon trzeci wielce przy ozdobili.

PAPIEZE RZYMSCY

Grzegorz IX. nosił Habit Trzeciego
 Zakonu y tenże sam S. O. FRAN-
 CISZKA, S. Antoniego y S. Elżbietę
 Krolową Węgierską kanonizował. Mi-
 kołaj III. z Oycem swoim Mateuszem
 de Rubeis przyjął sukienkę Trzeciego
 Zakonu, ktoremu O.S. FRANCISZEK
 godność Papieską duchem Prorockim
 przepowiedział. Marcin VI. także przy-
 jął sukienkę trzeciego Zakonu y w niey
 kazał się pochować, którego po tym
 Ciało po wielu latach nienaruszone
 znalezione iest. Grzegorz X. Inno-
 cencusz XII. napastacu swoim Papieskim

na-

nazw
 żeńst
 bertu

G
 I

KA

Bart

gonii

Kard

Krola

Kardy

trzecie

Perto

tit. S.

gust K

mu Xi

gierski

B. L

B.

ski Me

nazwanym Quirinale z wielkim Nabo-
 żeństwem ten Zakon przyjął. Ita Engel-
 bertus Pauck & alii.

KARDYNALI.

GAbryel de Tertotit. S. Pancratii
 Kardynał lukienkę S. FRANCISZ
KA bardziej niż Purpurę estymował.
 Bartłomiej Kardynał, Gaspar z Arra-
 gonii Prymas Hiszpański, Ferdynand
 Kardynał Brat rodzony Filippa IV.
 Krola Hiszpańskiego, Gaspar Borgiasz
 Kardynał, Ferdynand drugi Syn Filippa
 trzeciego Krola Hiszpańskiego, Ludwik
 Perto Correra Kardynał, Ranucyusz
 tit. S. Agnetis Kardynał, Krystyan Au-
 gust Kardynał, z Najjaśniejszego Do-
 mu Książąt Saskich Arcy-Biskup Wę-
 gierski.

ARCYBISKUPI.

B. Leon Arcy-Biskup Medyolański,
B. Edmund Arcy Biskup Armachań-
 ski Męczennik, Ferdynand de Azebedo
C Arcy.

Arcy Biskup Burgoński, Alfons de Ca-
stro Arcy Biskup Kompostelii, Jozef Kle-
mens Elektor y Arcy Biskup Koloński,
Mikołay Ignacy Wyżycki Arcy-Bi-
skup Metropolitański Lwowski.

BISKUPI.

B. Rychard Biskup Alexandryiski,
B. Gwalter Biskup Tarwizyiski,
B. Raymud Biskup w Umbryi,
Franciszek Biskup Flandryi.

PRAŁACI y KANONICY

Jan Baptysta Grammay Prymas Affry-
kański, B. Bartłomiej Quinarvos Ka-
nonik S. Jakubá w Gallicyi, Alexy Ka-
nonik Reginokoloński, Piotr Ferdynand
Rotter J.U. Doktor Kanonik Widen-
ski, Olier Opat we Francyi.

X I E Z A.

S. Jwo Kapłan J.U, Doktor B. Jere-
miasz de Como, W. Jakob Nel, Piśma
S. Doktor, Wincentius Mussardus sta-
wny Kaznodzieia author Księg wielu.
Fry.

Fryd
innyc
CES

Jan
Krol
Konst
Rzym
pold
mu A
na Ce
stryac
ska Ar
na Ma
deryka
ra Zon
Andro
Rodzo
KRO
S. L
la Krol
źbiety,
Ociec

Fryderyk Sęnk Proboszcz Ankoński y
innych tak wielu,

CESARZE y CESARZOWE.

Jan Cesarz Konstantynopolitański,
Krol Jerozolimski , Xerxes Cesarz
Konstantynopolitański, Rudolf I. Cesarz
Rzymski z Domu Austriackiego, Leo-
pold I. Cesarz Rzymski, Karol V. z Do-
mu Austriackiego, Fryderyk III. An-
na Cesarzowa Rzymska z Domu Au-
striackiego, Elżbieta Cesarzowa Rzym-
ska Anna II. Cesarzowa Rzymska, Zo-
na Macieja Cesarza, Marya Zona Fry-
deryka III. Matka Leopolda I. Eleono-
ra Zona Leopolda I. Michał Paleolog
Andronika Cesarza Greckiego Ociec
Rodzony.

KROLOWIE y KROLOWE.

S. Ludwik IX. Krol Francuski, B. Be-
la Krol Węgierski Brat rodzony S. El-
żbiety, Ludwik VIII. Krol Francuski
Ociec S. Ludwika, Kazimierz IV. Krol

Polski, Robert I. Krol Sycyliyski, Filip
III. Krol Hiszpański, y Krolewicowie
Ferdynand, Karol Bracia Jego, Karol
II. Krol Sycyliyski Ociec S. Ludwiká
Biskupa Tolosańskiego, Jakob Krol A-
ragoński, Fryderyk Krol Ormiański,
Henryk Krol Cypru, Alfons Krol Por-
tugalski, Henryk Krol w Decyi, Ro-
bert Krolewicz Francuski, Jakob Kro-
lewicz Francuski, S. Elżbieta Krolowa
Węgierska Zona Xiążęcia Turyngii, S.
Elżbieta Krolowa Portugalska, B. Jo-
anna de Vallois Krolowa Francuska, B.
Blanka Krolowa Francuska Matka S. Lu-
dwika Krola Francuskiego, Konstancya
Krolowa Aragońska, Joanna Krolowa
Kastyliyska, Katarzyna Krolowa Bo-
śnienska, Elżbieta Krolowa Polska, Kro-
lowa Węgierska, Marya Teresza Krolo-
wa Francuska, Elzbieta Izabella Krolo-
wa Hiszpańska, Elzbieta Krolowa Pol-
ska, Alberta II. Cesarza Corká, Anna
Infanta Hiszpańska Krolowa Francuska,
Ko.

Kole
bella
cy-
ackie

A
dyna
De
Ferd
Xiąż
da B
Mant
na Hi
na Al
Gonz
Malg

S.
Rolan
te Gr
liusz d
Sylle,
z Lux

Koleta Cezarza Rudolfa I. Corka, Izabella, Klara, Eugenia, Kunegunda, Arcy-Xiężny y Arcy-Xiężniczki Austryackie.

X I A Z E T A.

Andrzej VIII. Xiążę Sabaudyi, Ferdynand Xiążę Mantuii, Karol Xiążę De Neris, Robert Xiążę de Riminis, Jan Ferdynand Xiążę K stylii, Franciszek Xiążę de Blilagne. Franciszek Woiewoda Brytanii. Ferdynand Woiewoda Mantui, Marya de Schwartz ArcyXiężna Hiszpańska, Małgorzata ArcyXiężna Alerkonu, Marya Isabella. Marya Gonzaga, Arcy-Xiężny Mantuańskie, Małgorzata Arcy Xiężna Lotaryńska.

H R A B I O W I E.

S. Elżeary Mąż B. Delfiny Panny, B. Rolandus, Albrecht, B. Karol de monte Grannello, Lopezius de Zapatta, Juliusz de Piznic, B. Angelina, Marya de Sylle, Klara, Elżbieta, Joanna Hrabina z Luxemburga y innych tak wiele.

Imiona niektórych Osób godnego Urodzenia.

S. Roch, B. Jan de Græcin, B. Från. ciszek de Pizauro, B. Jan z Urbinu, B. Nikolucyusz z Senny, S. Roza Witerbska, S. Franciszka Rzymianka S. Małgorzata Kortońska, B. Humiliana Florencka, B. Ludwika Albertońska, B. Angela z Fulginu, y innych tak wiele wielkiego Imienia Domu y Familii: Zkąd każdy sobie wnieść może iak ten Zakon trzeci jest zbawienny, gdy do niego tak wiele godnych ludzi garnęło się y dotąd garnąc się nieprzeſtaie.

ROZDZIAŁ VII.

o Rozdzieleniu trzeciego Zakonu na dwie Części.

ZA ofobliwym Błogostawieństwem Boskim iak Zakon trzeci w różnych Kraiach znacznie się pomnażał, tak też pomnażała się w sercu Tercyanow miłość y większa coraz ochota do służenia
do

doskonaley Stworcy swojemu, tak dalece; że niektorzy solenne poczeli sluby Zakonne czynić. Naypierwsza z tych B. Angielina Hrabina z Domu, Roku 1372. ktora od Rodzicow swoich, do stanu Małżeńskiego przymuszona, lat dwie w czystości Panieńskiey z mężem swoim przeżywszy, po śmierci Jego Klasztor w Fulginie pod tytułem S. Anny fundowała, y w nim zamknąwszy się z wielu Pannami, ślub czystości; ubóstwa, y posłuszeństwa Zakonnego uczyniła. Lecz że inshzey niemiały Reguły nad Regułę Trzeciego Zakonu, więc sam Leo X. Papież napisał im niektore statuta czyli Konstytucye, z stanem ich y oraz z Trzecią Regułą S. O. FRANCISZKA zgadzające się, w krotkim potym czasie nastąpiła także reformá męszczyzn, ktorzy podobnym sposobem poszli za Klauzurę y w Klasztorach mieszkać poczeli. Tym iednak Zakon trzeci S. FRANCISZKA Braci y Siostr w

domach swoich mieszkających wcale w
niczym nienaruszony został in suo esse
& vigore iako deklarował tenże Leon
X. y Mikołaj IV.

ROZDZIAŁ VIII.

*O Pożytkach z tego Świętego Zakonu po-
chodzących.*

WEdług nauki Chrystusa Pana, iako
każde drzewo z owocu swego po-
znane bywá, tak też zâcnosć trzeciego
Zakonu z pożytkow Kościołowi S. przy-
niesionych poznać się może. Te zaś o-
woce y pożytki nie inne są tylko refor-
my y ścisleyse obserwancye, y inne o-
raz Zakony od Braci, Siostr trzeciego
Zâkonu za instynktem Boskim poczyna-
niane y postanowione.

Naypierwey Franciszka Rzymianka
W. długi czas w trzecim Zakonie żyjąc
nowy Zakon nazwany Oblatarum czyli
Congregationis montis Oliveti, to jest:
Zgromadzenie gory Oliwney, postano-
wiła,

wiła,
Euge
B
terus
Roka
rony
potw
S.
taiem
trzeci
torką
niá (w
B.
ciego Z
fundow
B. M
świąto
nu S.
Bera
Kardyn
ciego Z
madzer
ratorio

wiśa, pod Regułą S. Benedykta, które Eugeniusz IV. potwierdził.

B. Karol de monte Granello y Gwalterus Marfus Bracia trzeciego Zakonu Roku 1705. Zakon Pułtelników S. Hieronyma założyli, który Grzegorz XII. potwierdził.

S. Brygitta ktorey Chrystus takwiele tajemnic objawił także pierwey była w trzecim Zakonie potym została Fundatorką Zakonu Brygitańskiego od Imienia swego tak nazwanego.

B. Angela de Dissensano także trzeciego Zakonu po uczynieniu Professyi fundowała Zakon P.P. Ursulinek.

B. Marya Longa uczyniła Reformę świątobliwych P.P. Kapucynek Zakonu S. O. FRANCISZKA.

Berallus S. Kościoła Rzymskiego Kardynał po wykonaney Professyi trzeciego Zakonu zaczął we Francyi zgromadzenie Kapłanów nazwanych de Otoratorio to jest zawsze się modlących.

S.

S. Guido zgory S. Jerzego także trzeciego Zakonu, fundował Zakon miłości Nayświętżey Maryi Panny, który Bonifacyusz VIII. potwierdził.

Ferdynand Gonzaga Woiewoda Mantui, Karol Woiewoda Nerwes Alfons Althemius Hrabia, wszyscy trzeciego Zakonu Roku 1622. na obronę Kościoła S. fundowali Zakon Kawalerow Niepokalanego Poczęcia Nayświętżey Maryi Panny, który Urban VIII. potwierdził.

R O Z D Z I A Ł IX.

o Tych którzy mają moc y władzę przyimować do trzeciego Zakonu.

Lubo rozdział szesnasty Reguły, iawnie pokazuje, że Bracia y Siostry trzeciego Zakonu powinni mieć iednego od Stolicy S. Apostołskiey approbowanego wizytatora, czyli Przełożonego mającego zupełną moc przyimowania, atoli iednak Naywyżsi Kościoła

Bo-

Bożego Pasterze, iako to Innocencyusz IV. Mikołay IV. Marcin V. z flusz-
nych przyczyn tę władzę Bráci mniey-
szym przywłaszczyli tak: iż donich sa-
mych należy oboiey płci Osoby do trze-
ciego Zakonu S. FRANCISZKA przyi-
mować. Toż samo prawo, moc, y
władzę nieuproszoną ani też Kommuni-
kowaną łobie od żadnego Zakonu S.
FRANCISZKA ale od Stolicy S. Apo-
stolskiey daną y pozwoloną mają OO.
Kapucyni, iako deklaruie S. Kongrega-
cya Kardynałow przez Dekret 16. Li-
stopada 1703. wydany, który Dekret
znowu R. 1704. 6. Marcá, także od S.
Kongregacyi był Konfirmowany, teź
samo prawo, moc y władzę daie y przy-
znaie OO. Kapucynom Klemens Papież
XI. in Brevi: *Emanarunt nuper* 29. Mar-
ca. Przyznaie toż samo y Benedykt XIII
przez Bullę swoię *in favorem* OO. Ka-
pucynow wydaną, ktora się poczyna
Ratio Apostolici 1726. dnia 23. Lipca.

Pokazuje iawnie też samo y Bulla Klemen-
 mensa XII. Papieża w Rzymie *ad San-*
ctam Mariam majorem Roku 1735. dnia
 23. Czerwca wydana, ktorey excerpt
 jest taki.

Mocą pisma niniejszego y władzą Apostol-
 ską deklarujemy, że terazniejszy Minister
 Generalski Zakonu Braci Mnieszych nazwa-
 nych Kapucynow y następcy tego y inni sub-
 ordynowani Frzełożeni, iako prawdziwi
 S. Franciszka Synowie, mogą na każdym
 miejscu choćby iuz tam od inszych Zakon
 był wprowadzony do niego wszystkie po-
 bożne Oboicy płci Osoby przyimować, y ten
 Zakon według możności swoiey przy skute-
 cznym do pokuty S. wzbudzaniu rozszerzać
 y pomnażać &c.&c. Chcemy także y po-
 zwalamy a żeby przerweczeni Tercyarze od
 OO. Kapucynow Regułę y Sukienkę tego
 Zakonu przyimujący, uczestnikami byli
 wszystkich praw, przywileiow, odpustow,
 łask y dobrodzieystw, ktore są trzeciemu
 Zakonowi S. Franciszka użyczone y nadane
 albo

albo na potym nadane będą.

Kładzie się tu także dla lepszey wiadomości cała Bulla Klementa Papieża XII. ktorey tenor iest taki.

CLEMENS PAPA XII.

Ad futuram rei memoriam.

A Postolicæ servitutis officium quod inscrutabilis Sapientiæ atque clementiæ Dei altitudo humilitati nostræ meritis licet, & viribus longe impari committere dignata est, erigit ut ad ea quæ Christi fidelium sub Religiosorum virorum in vinea Domini strenuè allaborantium directione in rebus ad pietatis, & devotionis opera gratiasque spirituales pertinentibus conducibilia esse noscuntur, libenter intendamus, sicut rerum, locorum, temporum, Personarum qualitate maturè perpensa, salubriter in Domino expedire arbitramur. Supplicationibus itaque dilecti Filii Bonaventuræ à Feraria Ministr i Generalis Ordini.

Ordinis Fratrum minorum Sancti Francisci Capucinorum noncupatorum, ac etiam proprio, & ex certa scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, dequæ Apostolicæ potestatis plenitudine, ut sibi, & pro tempore existentibus Ministro Generali & secundariis Superioribus ab eo dependentibus tanquam veris, & legitimis Filiis ejusdem Sancti Francisci conveniat, & competat in quocunque loco, Civitate, Provincia & Regno etiam ubi alii Tertiarii ejusdem Ordinis jam reperiuntur, erigere, instruere, & fundare præfatum Tertium Ordinem, pro quibuscunque piis & devotis Personis secularibus utriusque sexûs, atque huiusmodi Tertii Ordinis Professoribus scapulare, sive Habitum cum cingulo conferre, in rebus Spiritualibus dirigere, in tertia Regula memorati S. Francisci observanda privatim, & publicè eos edocere, & instruere utque ipsi Tertiarii à Capucinis recepti, omnino gaudere, atque
 uti

uti po
 gulis
 bus a
 stolic
 que
 sub s
 Fran
 rum
 clara
 easde
 valid
 osque
 tiri,
 & pro
 per o
 in pra
 dinar
 Palat
 definit
 cus su
 ritate
 attent
 nibus

uti possint, & debeant omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, & favoribus ac prærogativis per Sedem Apostolicam Ordini Tertiariorum à quocunque ministro Generali dependentium sub suo capite qui unus est idemque S. Franciscus alias concessis, vel imposte-
 rum concedendis, tenore præsentium declaramus, & statuimus. Decernentes easdem præsentis literas semper firmas, validas & efficaces existere, & fore suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis ad quos spectat, & pro tempore spectabit in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari, sicque in præmissis per quoscunque Judices ordinarios, & delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici auditores judicari, & definiri debere, ac irritum & inane si secus super his à quoquam quâvis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis,
 nec

nec non quatenus opus sit præfatorum
 Ordinum etiam juramentò, Confirmati-
 one Apostolicâ vel quâvis firmitate a-
 liâ reboratis statutis, & consuetudinibus,
 privilegiis quoque indultis, & literis
 Apostolicis in contrapremissorum
 quomodò libet concessis, confirmatis &
 innovatis. Quibus omnibus & singulis
 illorum tenores præsentibus pro plane
 & sufficienter expressis, ac de verbo
 ad verbum insertis habentes, illis alias
 in suo robore permansuris, ad præmissorum
 hac vice duntaxat specialiter & expresse
 derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.
 Volumus autem in earundem literarum
 præsentium transumptis etiam impressis
 manu alicuius Notarii publici subscriptis,
 & sigillò Personæ in Ecclesiastica
 dignitate constitutæ munitis, ut eadem
 prorsus fides in iudicio & extra illud
 habeatur quæ haberetur ipsis præsentibus
 si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ
 apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris
 Die XXII. Julii MDCCXXXV. Pontificatus
 nostri Anno sexto.

Fr. Car: Oliverius.

W
 gul
 O.
 Kle
 VI.
 Pap
 Bulla
 Re
 M
 kuty t
 szlym z
 Flawien
 Ugr

C Z E S C

D R U G A

*W ktorey zawiera się Re-
gula trzeciego Zakonu S.
O. FRANCISZKA Od
Klemensa VII. Mikołaja
VI. Leona X. y innych
Papieżow potwierdzona.*

Bulla Mikołaja IV. Papieża na
Regulę trzeciego Zakonu.

Mikołaj Biskup Sługa Sług Bo-
zych, miłym w Chrystusie Sy-
nom y Cerkom Zakonu od po-
kuty tak teraznieyszym iako y przy-
szłym zdrowia y Apostolskiego Błogo-
ślawieństwa.

Ugruntowana na mocnym funda-

D

men.

mencie Religii Chrześcijańskiej Wiara
S. Katolicka, ktorey szczerę Nabożeń-
 stwo y rozszerzona miłość Uczniow
 Chrystuśowych pilnym opowiadaniem
 nauczyła narody, w głębokich niedo-
 wiarstwa żyjących ciemnościach niemo-
 żebyć nigdy przekonana od naywięk-
 szych przeciwności. Ta zaprawde jest
 prawdziwa Wiara, bez ktorey nikt Bo-
 gu przyjemnym być niemoze, ani łaski
 znaleźć u Majestatu Jego. Ta jest Wia-
 ra, która toruje drogę do wieczney
 szczęśliwości, wielkie zapłaty, y prawdzi-
 we gotwie ukontentowania, y dlatego
 chwalebny Wyznawca Chrystuśow
FRANCISZEK Święty Fundator tego
 trzeciego Zakonu pokazując drogę do
 Nieba y skuteczny sposob do osiągnię-
 nia Chrystuśa, wywoczył Synow swoich
 w Wierze **S.** Prawdziwey, pragnąc co-
 raz usilnie tego, á żeby przy zachowa-
 niu tey Reguły statecznie Wiarę
 Katolicką wyznawali, mocno trzymali, y

w tan
 rzy te
 piecz
 li sobi
 siągn
 tedy
 ciem
 go re
 mnoż
 stolka

07

JEż
 pro
 przod
 ny w
 żeńst
 fkiemu
 wyzna
 niech
 pilność

w samym uczynku pokazali, aby ci ktorzy tę Regułę zachowują y chodzą bezpiecznie drogą cnót świętych, zasłużyli sobie po więzienu doczesnego życia osiągnąć wiecznie Błogosławieństwo. My tedy będąc ochotni do świadczenia trzeciemu Zakonowi wszelkiego potrzebnego respektu starając się o naywiększe pomnożenie iego, tę Regułę władzą Apostolską potwierdzamy y naznaczamy.

ROZDZIAŁ I.

O Tych ktorzy ten Zakon trzeci chcą przyjąć.

Jezeliby kto chciał przyjąć to życie, y prosił, aby do niego był przyjęty, w przod niech będzie dobrze examinowany w Wierze S. Katolickiey y posłuszeństwie powinnyim Kościołowi Rzymskiemu, który jeżeli statecznie Wiarę S. wyzna y pokaże się być prawowiernym, niech będzie przyjęty. Potrzeba zaś mieć pilność y ostrożność, ażeby żadnym spo-

sobem nie przyjmować heretyka, ani po-
deyrzanego w Wierze, ani też takiego,
ktoryby był niedobrey Śawy. Aieżeli-
by się trafiło takiego przyjąć powinien
być zaraz doInquizytorow heretyckiey
nieprawości doniesiony, żeby był ska-
rany y poprawiony.

Expozycja tego Rozdziału.

Święty FRANCISZEK w całe Katoli-
cki, miał zawsze staranie, a żeby wszy-
scy ten Zakon przyjmujący nienaruszo-
ną Wiarę Katolicką wyznawali, dla tego
wszystkim trzem Zakonom swoim przy-
kazał, a żeby wszystkich przychodzą-
cych do przyjęcia życia tego o Wierze
S. Katolickiey wypytywali się, bez kto-
rey iako bez fundamentu zbawienia nikt
się Bogu podobać niemoże, więc od te-
go oddaleni są Zakonu wszyscy niewier-
ni y odpadli od Kościoła Bożego, także
y owi, ktorzy Papieżowi Rzymskiemu,
Namieśnikowi Chrystusowemu powin-
nego nieoddają posłuszeństwa y rozkazu
iego

iego pełnić niechcą. Exkludowani także są wszyscy, którzy z niewiernemi podejrzaną mają przyiaźń, którzy hereetyckie błędy chwają a S. Katolickie zwyczaje y obrządki ganią: wszyscy także Infames albo o sprośny grzech iaki obwinieni, chyba żeby przez poprawę życia y prawdziwą pokutę znaczne przykłady Chrześciańskiego życia pokazali; iako uczyniła S. Małgorzata z kortony: Rozpuści także y prowadzący życie gorzzące drugich, nie mają być przyjęci; ponieważ z takiego przyjęcia wiele złego w tym Zakonie wyniknąć by mogło, tych jednak examinować nie trzeba, których życie, cnoty y uczynki dobre są wszystkim wiadome, o tych tylko ten Rozdział ma się rozumieć, którzy są nieznaomi y obyczaje ich nie są wiadome y nigąd zalecenia dobrego nie mają. Jeżeli zaś kto z Braci y Siostr pokazał się być zarazony nauką Kościołowi S. perzeciwną tamgdzie nie jest

Officium Inquisitionis O. Dyrektor powinien w to weyrzeć, błąd refutować, y Artykułow Wiary S. nauczyć, iezeli by tego trzeba od herezyi absolwować, gdyby zaś kto w tym Zakonie pokazał się być heretykiem, y niechciał rewokować błędow swoich przez Profesyę Wiary S. Katolickiey, ma być z tego zgromadzenia na zawsze ekskludowany.

ROZDZIAŁ II.

Jako Bracia y Siostry do trzeciego Zakonu mają być przyjmowani.

KToby miał pobożną intencyą ten żywot przyjąć, y Regułę szczerze zachować, Ministrowie powinni pilnie się wypytywać, iezeli nie iest długiem jakim obciążony, co gdyby się pokazało, powinien pierwey uspokoić, a tak dopiero do Zakonu tego być przyjętym, po skończonym zaś Nowicyacie, który naznacza się przez Rok ieden, Bracia y Siostry powinni obiecywać pilne przy-

kazani

kazani
nowi
obi
kuty
gdy
będą
stkim
tym
moż
poyś
zaś o
wyr
swoic
przyi

I.
tego
taią o
tey ob
zni B
obliga
li nie i
daie z

kazań Boskich zachowanie, czystość stanowi swemu przyzwoitą, y że się obiecują być gotowi na czynienie pokuty za przestępstwo Reguły swoiey, gdy od swoich Przełożonych w czym będą notowani, niech im także we wszystkim będą posłuszni. Zaden zaś w tym Zakonie uczyniwszy Professyą nie może go porzucić, ma iednak wolność poyść do inzego Zakonu. Niewiaſty zaś obowiązane stanem Małżeńskim bez wyraźney woli, y pozwolenia mężow swoich do tego Zakonu być niemogą przyjęte.

Przeſtroga dla przyjmujących.

1. Gdy kto nieznaiony proſi ſię do tego Zakonu, niech ſię Przełożeni pytają o kondycyi y ſtanie y obyczaiach tey oſoby, ieżeli żyje w miłości y boiaźni Boskiey, ieżeli zachowuje wſzystkie obligacye Chrzeſcijańskiego życia, ieżeli nie ieſt podeyrzana w Wierze, ieżeli nie daie z ſiebie zgorſzenia, albo ſię niebawi

iakim nie przystoynym zarobkiem, iako to lichwą, albo też akcyą sprzeciwiającą się uczciwości, co gdyby się nakim pokazało, niema być przyięty, przyięty zaś, powinien być oddalony.

2. Ktoby zaś był taki ubogi żeby po domach chleba żebrzeć musiał, może się takiemu odmówić chyba żeby w cnoty S. y przystoyne obyczaje był bogatym, bo lubo O. S. FRANCISZEK kochał się nadewszystko w uboſtwie, nie wprzod iednak takowych do Zakonu przyjął, aż się pierwey o ich życiu informował? przeto Pielgrzymi, Pustelnicy, przychodniowie, ubodzy, ktorzy stałego niemaią nigdzie pomieszkania, z wielką ostrożnością przyimowani być powinni.

3. Co się wyraża w Regule o niewiastach będących w stanie małżeńskim, toż się ma rozumieć o dzieciach y sługach, ktorzy bez pozwolenia Rodzicow y Panow swoich niebędą przyięci, każdy zaś Brat ten Zakon przyimujący, trzeba áżeby

by miał lat dwadzieścia, Siostra zaś szefnaście, A lubo jest chwalebna a żeby Bracia y Siostry zostając jeszcze wolni według rady Apostolskiej w tymże stanie Pannieńskim żyli, z tym wszystkim jednak wolno im jest y pouczynioney Professyi przyjąć stan Małżeński.

4. Jako zakazują Kanony a żeby żaden zostający w długach do Zakonu regularnego nie był przyjęty, tak też y do tego trzeciego Zakonu; tym bardziej jeżeli zamyslaający ma cudzą substancyą, albo majątność, nieśłużnie wydartą, niepowinien być przypuszczony, albowiem stan pokutujący z niesprawiedliwością zgodzić się nie może chyba wprzód uczynić satysfakcyą uskrzydzonego, mowi bowiem Augustyn S. *Si res aliena propter quam peccatum est reddi posset & non redditur, penitentia non agitur sed simulatur*, kiedy kto co cudzego nie oddaie gdy może, nieprawdziwą ale zmyśloną czyni pokutę.

5. Kro w wielkiej nienawiści y nie-
 przyiaźni z bliźnim swoim żyje, niech
 zaraz niebędzie przypuszczony, albo
 wiem ten się niemoże nigdy zjednoczyć
 z Bogiem, kto się różni z bliźnim swoim,
 zaczym powinien pierwey przyść, do
 zgody y miłości Chrześciańskiej y choć-
 by miał krzywdę jaką, powinien ją daro-
 wać dla miłości Boskiej.

6. Był zwyczaj na niektórych miey-
 scach że Przełożeni dyspensowali No-
 wicyat, y tego samego dnia przypusz-
 czali do professyi, ktorego Brat albo
 Siostra przyimuie sukienkę, co się nigdy
 praktykować niepowinno, ponieważ
 Reguła trzeciego Zakonu naznacza No-
 wicyat roczny dla wszystkich bez exce-
 pcyi, chyba by kto był bliskim śmierci:
 a do tego wiedzieć należy, że iednego
 dnia przyimujący Habit y czynący Pro-
 fessyą, ieden tylko raz dostępuje zupeł-
 nego Odpustu, ktorego dwa razy każdy
 z Braci y Siostr dostąpić może, raz przy
 oblo-

obloc
 7. D
 do teg
 zwolo
 niżeli
 inform
 towal
 Gene
 ski Bo
 puštu,
 wicya
 wcześ
 ma wo
 zeli pr
 każdy
 zabaw
 bność
 ktu ja
 dla oc
 swoich
 Nabo
 8.
 Brat y

obłoczynach, drugi raz przy Professyi:

7. Niemających żadney przeszkody do tego Zakonu, O. Dyrektor mocą pozwoloną sobie od Ministra Generalnego, niżeli przyimie, powinien ich pierwey informować, żeby się zawczasu przygotowali (jeżeli być może) do spowiedzi Generalney dla otrzymania więkzey łaski Boskiej y dostąpienia zupełnego odpustu, przy expiracyi zaś rocznego Nowicyatu, powinien Brat albo Siostra wczesnie oznaymić O. Dyrektorowi, że ma wolą czynić Professyą, do ktorey niżeli przystąpi, szustna jest rzecz, a żeby każdy umknąwizy się przez trzy dni od zabaw y Interessow domowych, w ołobności serca dotego przygotował się akty jako też y do spowiedzi Generalney dla odpuszczenia wżyszkich grzechow swoich, y tak dopiero z iák naywiękzym Nabożeństwem uczynić Professyą.

8. Przy Professyi powinien każdy Brat y Siostra mieć dwoch świadkow y imie

mie swoje ręką własną wpisać w Księgę Tercyarską, którym potym O. Dyrektor da testimonium pisane z pieczęcią Konwentu tego, w którym się czynić będzie Professya, ktore testimonium po śmierci Brata lubo Siostry powinne być odesłane do tegoż Konwentu, żeby się modlono za umarłego. Regestr zaś Braci y Siostr naszych ma się co rocznie posyłać do Ministra Generalskiego iub też Wizytatora od niego naznaczonego.

ROZDZIAŁ III.

O formie Habitu czyli odzieniu Braci y Siostr.

BRacia tego Zakonu pospolicie mają zażywać sukna podłego tak w kolorze iako y w cenie, sukno zaś ma być szare albo popielate, jednakże gdyby kto dla służnych przyczyn potrzebował sukna droższego może być od Ministra Prowincyałskiego dyspensowany,
Bra.

Bracia
mają
koloru
tworzą
wości
winne
lub
mater
odzie
dług
dego

For
pisana
mierz
soby
skim
gdzie
wedł
iedna
iż su
Bogu
kienk

Bracia y Siostry mieszkający za klauzurą mają nosić Habity y płaszczc jednegoż koloru z sukna prostego bez żadney wytworności y wymysłów według uczciwości, iako przystoi, Siostry oraz powinny nosić welum na głowie konopne lub lniane lub też z inzey iakiey podsey materyi. Futra y inne potrzeby do odzienia mogą się im dyspensować według kraiu zwyczajow y kondycyi każdego.

Expozycya tego Rozdziału.

Forma Habitu w tym Rozdziale opisana, bardziey iest własna Tercyarzom mieszkającym za klauzurą, insze zaś osoby wolne iako też y wstanie małżeńskim zostające według mieysc y kraiw, gdzie się znayduią, odziewać się mogą, według stanu y kondycyi swoiey, oto jednak starać się powinni, áżeby zażywając sukni bogatych y kolorow wysokich, Bogu się podobali a nie światu. Su-
kienkę albo Szkaplerz S.O. FRANCI-
SZKA

SZKA nosząc pod sukniemi, Chrystusa
 zaś abogiego w sercu swoim. Obligowa-
 ni są przytym Bracia y Siostry zawsze
 na sobie nosić pasek, tak iako noszą Bra-
 cia mnieysli według deklaracyi Syxtusa
 V. ktory tak mowi *Necessè est ut chor-*
dam semper deferant cinctam non in collo,
brachio, sacculo, sed eò modò quò Fratres
minores singi solent Oprocz tego mogą
 Bracia y Siostry trzeciego Zakonu na
 świecie miezkający zawczasu sprawić
 sobie Habit ieden według formy Habitu
 S. O. FRANCISZKA, Siostry zaś Ha-
 bit y welum, w krorymby po szczęśli-
 wym zeyściu z tego świata pochowani
 być mogli, aby nietylko przed światem
 ale y sãmym Stworcą swoim prawdzi-
 wemi Synami y Corkami S. O. FRAN-
 CISZKA pokazali się.

ROZDZIAŁ IV.

Że Bracia y Siostry na żadne nieprzystoyne uciechy chodzić niepowinni.

PRzykazuje się wszystkim Braci y Siostram á żeby niechodzili na żadne nieprzystoyne mieysca, komedye y inne widowiska, tańce, gry, ochoty, zdradliwe świata uciechy. Ani powinni pieniędzy y inszych rzeczy na Hystryonow y Komedyantow łożyć dla próżnego ukontentowania swiego, y owszem obligowani są przestrzegać, á żeby y wszyscy należący do nich tego nieczynili.

Expozycya tego Rozdziału.

Niedarmo S. Fundator Zakonu tego zakazuje Braci y Siostram szkodliwych dystrakeyi świata tego, przeniknął albowiem y poznał doskonale ze takowe zabawy bywają częstokroć ruiną niewinności, utratą wstydu, y dalszego zbawienia, niepodobna bowiem á żeby

po:

podobne dystrakcyę miały być bez
 zgorzzenia y obrazy Boskiej. Przeto ile
 możności Bracia y Siostry mają się
 chronić tańcow y innych nieprzystoy-
 nych konwersacyi, bo lubo taniec z na-
 tury swoiey ani iest zły ani dobry, prze-
 cięż jednak bywa częstokroć okazy-
 złego y ludziom pokutującym wcale
 nieprzystoi, do których tak mowi zło-
 tousty Doktor Chryzostom S. Ser: de Mar-
 ty Immitt: *Considera pactum, conditionem at-
 tende, militiam nosce, pactum quod spon-
 disti, conditionem quā accessisti militiam
 cui nomen dedisti*, Uważać umowę z Bo-
 giem, którąś uczynił, stan któryś przyjął
 utarczkę, ktorey się podjął, z tym wszy-
 stkim iednak iest wolno Braci y Siostrom
 trzeciego Zakonu być w uczciwych kon-
 wersacyach, wolno zażywać przystoy-
 nych rekreacyi z skromnością y dobrym
 zawsze przykładem, mogą oraz odda-
 wać wizyty przyjaciom swoim y od
 nich wzajem odbierać, mogą bywać na
 tra

trakt
 trakto
 niem

W

iest
 Sobo
 inza
 przy
 Y
 fekcy
 drożn
 no by
 Ewan
 ventur
 cia y S
 niezmo
 mają c
 iąc na

traktamentach, y w domach swoich traktować byle tylko z pomiarkowaniem bez zbytku y obrazy Boskiej.

ROZDZIAŁ V.

O wstrzemięzliwości y piście.

WSzyscy Bracia y Siostry powinni się wstrzymać od potraw mięsnych cztery razy wtydzień, to jest w Poniedziałek, Szrodę, Piątek, y Sobotę, chyba żeby słabość choroba lub insza szkodliwa przyczyna czynić inaczej przymusiła.

Y mają się kontentować dwoiaką refekcją oprócz chorych, słabych y podróżnych. Jedzenie zaś y picie powinno być zawsze pomiarkowane według Ewangelii *S. attendite ne corda vestra graventur in crapula.* Niepowinni zaś Bracia y Siostry siadać do stołu poki by niezmowili nabożnie pacierza, toż samo mają czynić y wstając od stołu przydając na końcu, *Deo gratias.* Ktoby zaś

E

opu-

opuścił z niedbalstwa albo z przepomnie-
 nia to Nabożeństwo, przy wieczornym
 porachunku sumnienia swojego má zmo-
 wić za pokutę trzy razy Oycze nasz y
 Zdrowaś Marya. Wkaždy piątek ca-
 łego roku powinni Bracia y Siostry
 pościć, chyba żeby choroba przeska-
 dzała, albo też w piątek przypadła Uro-
 czystość Narodzenia Chrystusowego,
 przy tym wszystkie posty nakazane od
 Kościoła S. począwszy także od S. Mar-
 cina aż do Bożego Narodzenia, od nie-
 dzieli także, która się nazywa Quinqua-
 gesima aż do Wielkieynocy wyjąwszy
 tych, którym słabość zdrowia albo też
 prace ciężkie niepozwalają, Ci zaś
 którzy ciężko pracują począwszy od
 Wielkieynocy aż do S. Michała mogą
 się trzyrazy na dzień pościć. Jeżeli zaś
 robią u kogo inżego mogą takich po-
 żywać potraw iakie im dadzą oprócz
 piątku y dni inższych nakazanych od Ko-
 ścioła Bożego.

En.

S
 Trois
 kom
 nazn
 duszy
 traw
 maga
 Hero
 um
 per sa
 do R
 przez
 to ch
 CISZ
 ftry p
 świad
 dzień
 nazwa
 pościli
 tym s
 2. że

Expozycya tego Rozdziału:

S* FRANCISZEK ktorego życie iest prawdziwym wzorem pokuty, w Troiakiey, Regule swoiey Synom y Corkom swoim pewne umartwienia y posty naznaczył, wiedząc dobrze, że nic tak duszy szkodzić niemoże iak zbytek potraw y napoiow, nic zaś bardziey niepomaga do zbawienia iako post S. według Heronyma S. ktory tak mowi *per Jejunium possumus redire ad paradysum; unde per saturitatem eiectionis sumus:* przez post do Raiu powrócić możemy; z ktorego przez obzarstwo wygnani iesteśmy. Przeto chce naypierwey O nasz FRANCISZEK Święty, ażeby Bracia y Siostry pościli poniedziałki, albowiem iako świadczy Waddingus in *Cap. 5.* że ten dzień ieszcze w starym testamencie był nazwany, dniem pokuty y wszyscy go pościli, każe także pościć szrodę bo o tym świadczy Klemens *Rom: lib: 7. Cap: 2.* że tego dnia wszyscy przed tym

wierni wstrzymywali się od potrań mięs-
 nych na pamiątkę przedania Pana y
 Zbawiciela naszego, w piątek zaś naka-
 zany jest post od Kościoła S. wszystkim
 wiernym na pamiątkę okrutney śmierci
 Odkupiciela świata, jako świadczy Ni-
 ceforus *lib: 14.* y ten S. zwyczay na
 Koncylium Kolonńskim roku 1050. jest
 potwierdzony y przykazany. Tom 3.
 Par: 2. Concil: *ut omnes Christiani per
 omnes sextas ferias jejurent.* Przykazuje y
 Concilium S. Trydeńskie sess. 2. aby
 był post zachowany w piątek na pamiąt-
 kę męki Chrystusowey, Tym sposo-
 bem przykazuje Soboty, na pamiątkę
 żałosnego pogrzebu Zbawiciela naszego
 y Siedmiu boleści Nayświętżzey Matki
 Jego, ponieważ ten zwyczay był za-
 chowany ieszcze upierwszych Chrze-
 ścian. Zeby zaś dla ściśłości postu nie-
 miał kto wstrętu od tego Zakonu sam
 S.O FRANCISZEK w Rozdziale 18.
 daie moc Ministrom Prowincyałom dy-
 spen.

spensowania w postach dla słusznych przyczyn. W niebytności zaś Ministra Prowincyałskiego może dyspensować O. Dyrektor mocą od niego pozwołą sobie. Od postu zaś poniedziałkowego Clemens VII. dyspensuje w sztytkich Braci y Siostry in Bulla *ad uberes fructus*. Tymże sposobem umniejszył post poczynaący się od S. Marcina, który się teraz w Pierwszą Niedzielę Adwentową zaczynać powinien y trwać do Bożego Narodzenia, gdzie pozwala oraz Tercyanom weszrzody y poniedziałki mięsnych potraw kiedy w te dni przypadają Uroczystości y Święta wielkie ktore według Expozytorow są następujące: w dzień Bożego Narodzenia, Nowego roku, Trzech Krolow, Święta Wielkonocne, zesłania Ducha Przenayświętszego, S. Uroczyste Nayświętszey Panny, SS. Apostołów Piotra y Pawła S. Jana Chrzciela S O. FRANCISZKA w sztytkich Świętych, w dzień S. Patrona Ty-

E 3   tular.

tularnego Kościoła Farnego. Wiedzieć jednak potrzeba, że gdy przypadnie jakie Święto w post z Reguły naznaczony niemogą być dyspensowani zdrowi ale tylko słabichorzy y chorym służący, matrony ciężarne, podróżni, Gospodynie, dzieci lat zupełnych niemające, lekarstw zażywający, Rzemieśnicy mający ciężkie roboty, także służący y ubodzy, ktorzy potraw inszych mieć niemogą na ostatek gdyby kto był zaproszony od przyjaciela na obiad gdzie daią ięć z mięsem, może potraw mięsnych pozywać. Mają albowiem tę moc przełożeni, że nietylko w poście ale y winnych trudnościach dyspensować albo w insze dobre uczynki zamienić mogą. Tercyarze zaś dla małej jakiey przyczyny o dyspensę prosić niepowinni ale bardziej niech pamiętają nato że cokolwiek przykrego ponoszą wszystko to dla miłości Chrystusa Pana dla zasługi więkzey y grzechow swoich odpuszczenia znosić ohotnie powinni.

ROZ.

ROZDZIAŁ VI.

*Jak wiele razy Bracia y Siostry na rok
spowiadać się powinni.*

WSzyscy Bracia y Siostry trzy razy
na Rok to jest na Boże Naro-
dzenie, na Wielkanoc y Zielo-
ne Świątki spowiadać się mają y naboż-
nie Najswiętszy Sakrament przyimo-
wać wprzod pojednawszy się z Bliznimi
swoim, y oddawszy co cudzego jeżeliby
się co przykim znaydowało.

Expozycya, tego Rozdziału.

Był ten zwyczaj przedtym w Kościele
Bożym, że Kapłan przyjąwszy sam pier-
wey Ciało Chrystusowe, wżyskim ie po-
tym przytomnym w Kościele rozdawał z
pozwolenia Kościoła S. iktory dla wielkicy
Świątobliwości y niewinnego życia pier-
wszych Chrześcian niebronil codzien-
nie tego Anielskiego Pokarmu pożywać
aż poki owa pierwsza żarliwość y nie-
winność życia w nich nieustala, przez

pomnożenie częstych y cięższych grze-
 chow, dla ktorych tak wielkiey łaski
 stali sie potym niegodnemi, przeto też
 y S. O. FRANCISZEK nieczęste na-
 znaczyl Kommuinie, żeby tym samym
 z większym nabożeństwem, uczciwością
 y czystością serca do tego zródła wszy-
 stkich łask y dobrodzieystw Boskich z iak
 naywiększym pragnieniem przystępowa-
 li tym iednak niezabrania częścicy po
 oczyszczeniu sumnienia przez Spowiedź
 doskonałą do Stołu Páńskiego przystęp-
 ować. Więc według dawnych zwycza-
 iow y ustaw Zakonu tego mogą się Bra-
 ciá y Siostry spowiadać y Nayświętszą
 Kommuiną przyjmować we wszystkie
 święta Odkupiciela naszego, y naydroż-
 zzey Matki Jego, S. O. FRANCISZ-
 KA, Święta Apostołskie, S. Klary S.
 Ludwika, w dzień Wszystkich Świętych
 trzeciego Zakonu, ktorego bywa reno-
 wacya Professyi, y ile kiedy mają dla
 siebie pozwolony zupełny Odpust albo
 brać Generalną Absolucyą. ROZ.

❁❁)(67)(❁❁
ROZDZIAŁ VII.

O Broni nożeniu.

BRacia niemają nosić szkodliwej bro-
ni, chyba tylko dla obrony Kościo-
ła, Ojczyzny swojej, y to za licencyą
Przełożonych.

Expozycya Rozdziału tego.

Za nieprzystoyną rzecz poczytał O.
S. FRANCISZEK nosić broń Braci
pokutującym, ktorzy bardziey powinni
woiować z ciałem, światem, y czar-
tem, y namiętnościami swojemi uzbroi-
wszy się pierwey wiarą, nadzieią, y mi-
łością Chrześcijańską. Jednakże kiedy
O. S. FRANCISZEK zabrania Braci
nosić szkodliwej broni, Jego intencya
nieściąga się do tych, ktorzy według
stanu, kondycyi, y urodzenia swego
broń nosić zwykli y takowi bez żadney
licencyi Przełożonych, iey mogą zaży-
wać, na dobre, ale tylko do tych kto-
rzyby ze swywoli albo też ostentacyi
świa

towey broń nosić á tym samym bliźnich
napaſtować y im ſzkodzić chcieli. Broń
bowiem ieſt tylko pozwolona dla obro-
ny Kościoła S. Wiary S. y Oyczyzny
oraz na obronę właſnego życia, którego
bronąć ma każdy prawo naturalne.

ROZDZIAŁ VIII.

*O odmawianiu Pacierzy albo Godzin Kano-
nicznych.*

WSzyſcy Bracia y Sioſtry mają od-
mawiać ſiedm godzin to ieſt Ju-
trznia, Prymę, Tercyę, Sextę, Nonę,
Nieszpor, y Kompletę, ktorzy umieją
pſalterz mogą mowić pſalmy Dawido-
we iako to na prymę Pſalm: Boże w
Imie twoie, Błogoſławieni niezmazani,
Nadgrodz ſłudzę twemu, także y na
inne godziny Pſalmy według porządku
Kościoła Rzymskiego, przydając na
końcu Chwała Oycu &c. ktorzy zaś
czytać nieumieją niech mowią za Jutr-
nią dwanaście Oyczenaſz tyleż Zdrowaſ
Ma.

Marya y Chwała Oycu &c. za inne
 zaś godziny za Laudes, Prymę, Ter-
 cyę, Sextę, Nieszpor, y Kompletę, za
 każdą z tych niech mówią siedm razy
 Oycze nasz y Zdrowaś Mária y Chwa-
 ła Oycu &c. dodając do Prymy Wie-
 rzę w Boga, także y do Kompletu, ná
 końcu Psalm *Miserere mei Deus* &c. ie-
 żeli umięą. Nieodmawiający zaś we-
 dług godzin pacierzy y według należy-
 tego czasu mówić będą nad to trzy razy
 Oycze nasz. Chorzy ieżeli nie mogą, nie
 są obligowani do odprawiania tych go-
 dzin, starać się oraz będą ieżeli jest mo-
 żność żeby się na godzinach w Kościele
 swoim Parafialnym znajdowali.

Expozycya tego Rozdziału.

Na zawdzięczenie niezliczonych łask
 y dobrodzieystw Boskich, które co-
 dziennie ná nas hoynie spływaią powin-
 niśmy ustawiczną chwałę, y nieskończo-
 ne dzięk czynienia Bogu oddawać,
 dla tego postanowił S. O. FRANCI-
 SZEK

SZEK á żeby Synowie y Corki Jego;
 sposobem w zwyż pomienionym co
 dziennie Pana Boga chwalili, Bracia, kto-
 rzy odprawiają Obrząd Boski albo *Divi-
 num Officium* według zwyczaju Kościo-
 ła S. tym samym czynią zadolyć Regu-
 le swoiey, po Jutrzni tylko y po Niesz-
 porze powinni zmowić *Commemoratio-
 nem* o S.O. FRANCISZKU, także kto-
 rzy mówią codziennie *Officium parvum
 de Beata* z Lekcyami nie są obligowani
 mówić inszych pacierzy według dekla-
 racyi Innocencyusza XI. na końcu ie-
 dnak powinni, zmowić za duszę zmar-
 łych Modlitwę *DEUS venia largitor.*
 Xięża y Klerycy świeccy ktorzy się
 znajdują w trzecim Zakonie, mogą za-
 żywać Breviarza y Mszała Braci Mniej-
 szych, jeżeli do inszego choru obligo-
 wani nie są. Wszytkim zaś Braci y Sio-
 strom zaleca mocno Seraficki Ociec, á-
 żeby osobliwsze mieli nabożeństwo do
 Najswiętszey Maryi Panny ponieważ

ona

ona p
 ktoreg
 ko naz
 twę u
 żytec
 wą cz

Z: B

BR

trze
 zycy
 nie u

JA

Zba
 byli
 nowi
 fortu
 myn

ona porodziła Odkupiciela świata przez
ktorego zbawienie jest nam dane, a ia-
ko naznaczył dla Synów swoich Modli-
twę ufną, tak też chce tego a żeby po-
żyteczniejszą ieszcze modlitwą umyślo-
wą czyli medytacją często się zabawiali.

ROZDZIAŁ IX.

*Ze Bracia y Siostry powinni wczesnie czy-
nić testament.*

BRacia y Siostry, ktorzy mają iakie
dobra, przyjąwszy ten Zakon po
trzech miesiącach mają uczynić dyspo-
zycyą dobr swoich, a żeby który z nich
nie umarł bez testamentu.

Expozycya tego Rozdziału.

JAko jest pewna śmierć tak czas iey
nie jest pewny; dla tego napomina
Zbawiciel nas żebyśmy zawsze na śmierć
byli gotowi y Patryarcha Święty posta-
nowił a żeby zawczasu Bracia y Siostry
fortuny swojej rozrządzili, aby tym sa-
mym w ostatnim czasie wolniey bez za-
dney

dney przeszkody mogli myśleć o śmierci y zbawieniu swoim. Testament zaś powinni czynić bez naymniejszego zawodu sumnienia swego. Czyniąc zaś przeto testament naypierwey kredytorom swoim (jeżeli się iacy znajdą) zupełną uczynić mają satysfakcyą, jeżeli co cudzego, mają oddać co komu należy y wszystkim zupełnie popłacić, żeby ta ostatnia dyspozycya nie była potym przyczyną ściślejszego sądu Boskiego, Jeżeliby zaś potym więcey fortuny y dobr sobie przyspolobili mogą uczyniony testament corocznie renowować.

R O Z D Z I A Ł X.

O pokoju y zgodzie.

Jezeliby się komu z Braci y Siostr przytrafiło wzniecić między sobą niezgodę albo niepokoje iaki niech się ot pilnie staraią, żeby się mogli z sobą iak nayprędzey pojednać, a żeby nienaruszona, zawsze zostawała miłość którą się wzajemnie kochać powinni. *Ex-*

Expozycya tego Rozdziału!

NAucza nas sam Zbawiciel nasz że miłość pokoy y zgoda iest znakiem Synow Boskich gdy w Ewangelii S. tak mowi: *w tym was poznaię wszyscy że Uczniami moiemi iestecie ieżeli wzajemną miłość między sobą zachowacie.* Takowi bowiem stają się równemi samym Anjołom, ktorzy bez kollizyi iednym umysłem chwala Boga y Jemu słuza, iako mowi S. Grzegorz Nazyan: *dignitatis Angelica primum illud est quod pacati sunt ac dissidii expertes;* pierwta godność Anielska iest, że żyją w pokoju żadney między sobą niemają niezgody, y daley mowi że zgoda y iedność od samey Troycy Przenayświętszey ma swoy początek, ktory nic tak własnego nie iest, iak iedność natury, widząc przeto FRANCISZEK Święty iak wielki przynosi pożytek zgromadzeniu miłość y iedność zobopolna chciał â żeby między Synami iego, y między bliźniemi ich zawsze nienaruszona iedność

(74)
dność zostawała. Powinni za tym Bra-
cia y Siostry y sami żyć w miłości y
drugich do niey pobudzać, niezgody zaś
y gniewy iako nayprędzey tak między
sobą iako też y między drugiemii uspo-
kaiać, iezliby zaś sami tego dokazać nie-
mogli mają Spowiednikom swoim al-
bo też inszym duchownym o zawzię-
tości bliźnich swoich oznaymić, ktorzyby
rozroznione serca mogli ziednoczyć.

ROZDZIAŁ XI.

*Jako sobie Bracia y Siostry postąpić mają
kiedy od Zwierzchności albo od kogo
innego cierpią krzywdę albo szk-
dę iakę.*

JEżeli Bracia y Siostry od Zwierz-
chności iakiey przeciw słuszności
obciążeni bywają powinni Ministrowie
sami udać się do Biskupow albo też do
innych na ich miejscu zostających y
według rady ich y postanowienia postą-
pić sobie.

Eni

Expozycja tego Rozdziału.

JAko S. FRANCISZEK niechciał tego
 ążeby Bracia starali się o przywileie re-
 laxujące regularną obserwancyą, tak się
 sam starał oto aby mieć mogli przywileie
 utwierdzające, regułę, z ktorey by się
 Chwała Boska y Zbawienie Ludzkie po-
 mnożyć mogło. Dla tego wyiedział Bullę
 u Grzegorza IV. wydaną Roku 1227. w
 ktorey rozkazuje pomieniony Papież
 wszystkim Biskupom ążeby wszystkich
 Tercyarzow znajdujących się w Dyece-
 zych swoich mieli w osobliwey obronie,
 nieślusznie ich obciążających y czynią-
 cych krzywdę, karami Kościelnemi ukra-
 miając, mogą zatym Bracia y Siostry ma-
 iący krzywdę albo przeszkodę od Zwierz-
 chności iakiey, udać się nappierwey do
 Ministra Prowincyałskiego, który jeżeli
 sam w tym poradzić niepotrafi, niech się
 udaią do Biskupa; y tak wewszystkich oko-
 licznościach postępuią sobie, żeby to było
 bez obrazy Boskiey, a jeżeli to być może

niech krzywdy swoje darują, y kochają
tych, którzy je prześladują, ganią y
stroszą według nauki Oycza Świętego.

ROZDZIAŁ XII.

O przysięgach.

WYstrzegać się powinni Bracia y
Siostry wszystkich juramentow,
chybaby dla szuszney potrzeby do tego
przywiedzeni byli, dla zeznania praw-
dy y oddalenia niesprawiedliwości. A-
nietylko solenney przysięgi w sądach, á-
le też w dyskursach y konwersacyach
swoich tego się wystrzegać mają, żeby
nadaremno Imienia Boskiego niewzy-
wali, ktoby zaś w tym defekcie przy
roztrząśnieniu sumnienia swego siebie
winnym być uznał, niech zaraz zmowi
za pokutę trzy razy Oycze nasz y tyleż
Zdrowaś Marya.

Expozycya tego Rozdziału.

Lubo Bog Wszchemogący przysięg
y wzywania nadaremno Imienia swo-
iego

iego zakazał, iednakże pozwala tego w
 słusznych y sprawiedliwych okazyach,
 kiedy tak Deut. 5. mowi *per nomen me-
 um jurabis*, dla tego gdzie prawda, spra-
 wiedliwość y potrzeba oczywista każe,
 może każdy wzywać na świadectwo
 Imienia Pańskiego, co y Tercyarzom
 pozwolono iest od Grzegorza IX. in
Bulla detestanda humani hostis &c. Więc
 S. O. FRANCISZEK zakazuje Synom
 swoim przyśiąg niepotrzebnych y lek-
 kich, mowi albowiem Duch S. *Ecccl: 13.*
 Mąż przyśięgający się nadaremno nie-
 prawością napełniony będzie, y niewyi-
 dzie z Domu Jego kara, ktorey ażeby
 uszli Bracia y Siostry, O. Święty zaraz
 naznacza Regułę, gdyby się komu z nie-
 ostrożności przyśięgać y Imienia Pań-
 skiego wzywać przytrafiło. A ponie-
 waż dla wykorzenia codziennych de-
 fektow nayskuteczniejszy iest sposob
 rachunek sumnienia swojego osobliwie
 wieczorny, przeto usilnie zaleca, a żeby

Bracia y Siostry takzrana iako y w wieczor
 spać idąc codziennie rachunku sumnie-
 nia nieopuszczali, po uczynionym zaś
 examine akt serdeczney skruchy za
 grzechy swoje uczynili; a iako każdy
 Człowiek najmnieyszych grzechow wy-
 strzegać się powinien, tak tym bardziey
 powołanym rã usługę Boską, wszelkiey
 obrazy nieskończonogo dobra chronić
 się należy.

ROZDZIAŁ XIII.

*O słuchaniu Mszy Świętey y miesiączney
 Kongregacyi.*

WSzyscy Bracia y Siostry powinni
 Mszy Świętey ieżeli można co-
 dzień nabożnie słuchać, przy słuchaniu
 zaś tak Mszy iako y Kazania ścisłe mil-
 czenie zachować, schadzki albo Kongre-
 gacye co Miesiąc z nabożeństwem od-
 prawować.

Expozycya tego Rozdziału.

Ponieważ ofiara Mszy Świętey nay-
 do

dostojniejszy jest akt chwalenia Boga,
 przeto chce S. FRANCISZEK a żeby
 Bracia y Siostry Zakonu tego, ile moż-
 ności swoiey, co dzień Jey z Nabożeń-
 stwem słuchali, y oraz wraz z Kapłanem
 Bogu duchownie *incruentum sacrificium*
 ofiarowali. Dziękując mu za wszelkie
 łaski y dobrodzieystwa iego, y tak wiel-
 kiej tajemnicy z myślą Anielską y ze
 wszelką asystowali rewerencyą, pamięta-
 jąc ná to, że w konspencie Boskim y
 Anjołów przytomnych znaydują się.
 Słuchając zaś Mszy S. mają wraz z Xię-
 dzem duchownie komunikować y mo-
 dlić się za wszystkich tak żywych iako y
 umarłych według sposobu opisanego w
 trzeciej części tej Książki. Kongre-
 gacye albo schadzki tam tylko bywać
 powinny, gdzie znaczna liczba Braci y
 Siotr trzeciego Zakonu znayduie się,
 według zdania O. Dyrektora. Do kto-
 rego należy czas naznaczyć we cztery
 albo też w sześć Niedziel. Te zaś schadz-

ki z ceremoniami swoiemi powinny według zwyczaju w Kościele Braci mnieyfzych odprawiać z zwyczajnym nabożeństwem y exhortą, którą mieć O. Dyrektor; po skończonym zaś nabożeństwie Bracia y Siostry mogą dać według woli y możności swoiey jałmużnę dla chorych y ubogich Braci y Siostr, iako też y na Mszę Świętą za duszę zmarłych tego Zakonu. O. zaś Prowincyał, Gwardyan lokalny y O. Dyrektor niemają się wcale wdawać w dyspozycyą tey Jałmużny, tak też y dobr doczesnych według postanowienia Kongregacyi Świętey 1608. ale Bracia y Siostry powinni z pomiędzy siebie obrać Podskarbiego, któryby zwiadomością Ministra y asyftentow iego według potrzeby y woli ich expensował. Gdzie zaś mało jest Braci y Siostr, tam lubo nie będą miewać Kongregacye, wdni ie-
dnak naznaczone y Święta niektórych Świętych y Błogosławionych trzeciego
Za.

Zakonu, w ktore nadany iest Odpust zupełny, iako też y w suchedni cztery razy do roku będzie się odprawiała Młza S. zrana Tercyarska, po obiedzie zaś zwyczajne Nabożeństwo z Exhortą. Wpomienione zaś suchedni po spowiedzi y Kommunii S. ma się dawać Braci y Siostram przytomnym Generalna absolucya od wszystkich grzechow całego życia, którą moc y władzę ma od Stolicy Apostolskiej O. Dyrektor, do ktorego także należy Braci chorych trzeciego Zakonu nawiedzać, w chorobie cieszyc, do pokuty y przyięcia SS. Sakramentow y odnowienia Professyi animować, potym dać Generalną Absolucyą, wniebytności zaś Jego może ją dać umierającemu każdy Spowiednik tak Zakonnik iako też y Xiądz świecki.

ROZDZIAŁ XIV.

O Chorych y zmarłych.

Kiedy kto z Braci zachoruje niechay
Mi-

Minister y iego asystenci raz przy-
 najmniej w tydzień nawiedzają go, y
 do pokuty nábożnemi rozmowami pro-
 wadzą, gdy zaś chory umrze ma śmierć
 iego wszystkim Braci y Siostróm przyto-
 mnym być oznaymiona, żeby wszyscy
 ná exportacyi y ná pogrzebie znaydo-
 wali się, y niepowinni odchodzić aż po
 Mszy S. y włożeniu do grobu. Po-
 zeyściu zaś z tego świata Brata albo Sio-
 stry powinni się wszyscy modlić za duszę
 umiejący czytać niech mówią Officjum
 Defunctorum, á ktorzy czytać nieumie-
 ją niech mówią pięcdziesiąt Oycze nasz
 y tyleż Zdrowaś Márya, przydając na
 koncu wieczne odpocznienie &c. Xię-
 ża zaś ktorzy są trzeciego Zakonu niech
 odprawią Mszę S. oprócz tego powinni
 Xięża odprawić co Rok trzy Mszy S.
 inni zaś umiejący czytać odmówić Psal-
 terz, a nieumiejący Sto Oycze nasz y
 tyleż Zdrowaś Marya zwowić mają za
 wszystkich Braci y Siostry tak żywych
 ia.

iako y umarłych trzeciego Zakonu.

Expozycja tego Rozdziału.

Lubo wszyscy wierni powinni są bliż-
nim swoim dawać pomoc w potrze-
bách należących tak do duszy iako y
ciała, tym bardziey obligowani są Brá-
cia y Siostry trzeciego Zakonu chorym
swoim konfratrom w chorobie służyć, y
wewszystkim dopomagać, wzbudzając
ich do cierpliwości y zgodzania się we
wszystkim z wolą Boską. Na zmarłych
zaś powinni mieć ustawiczną pamięć
przy Mszach S. y wszystkich swoich par-
tykularnych nabożeństwach y tak niech
czynią z choremi y umarłemi, ia-

ko by chcieli y życzyli sobie,
żeby im potym
czyniono.

R O Z D Z I A Ł   X V .

*O Ministrach y innych Urzędnikach tego
Zakonu.*

POwinności urzędy, y usługi zwy-
czaj-

czayne w tey Regule wyrażone ma-
ią być pobożnie y ochotnie od każde-
go przyjęte, kiedy mu będą powierzone.
y każdy starać się oto powinien, áżeby
z iak naywiększą pilnością y ochotą czy-
nił zadość powinności swoiey, żaden
zaś mający urząd albo funkcją niema
zostawać do śmierci, ale tylko do czasu
mznaczanego.

Expozycya tego Rozdziału:

POnieważ porządek dobry we wszy-
stkich rzeczach iest chwalebny y o-
wszem nazywa się *ordo anima rerum*, dla
tego chciał O. S. Franciszek, áżeby w
trzecim Zakonie porządek iako nayle-
pszy znajdował się, który że naybar-
dziej zawisł na Starzzych y przełożo-
nych każdego zgromadzenia, więc roz-
kazuje w tym Rozdziale, áżeby Bracia y
Siostry trzeciego Zakonu obierali sobie
Starzzych y Przełożonych swoich. Ta
zaś Elekcyja ma być intymowana od O.
Dyrektora Braci y Siostron zaraz po
no.

nowym Roku, na ktorey sam O. Gwardyan lokalny, lub też infzy Zakonnik od Ministra Prowincyałskiego naznaczony ma zasiadać, gdy zaś na czas naznaczony zgromadzą się wszyscy Bracia y Siostry przytomni w Mieście do Kościoła należego: O. Dyrektor krotką uczyni exortę w materyi do tego aktu stosującej się, upominając ich aby takiego sobie za starszego obrali, ktorego według sumnienia swego uznają być naysposobniejszego, po skończoney zaś exorcie mówią Hymn o Duchu *S. Veni creator Spiritus* z kollektami niżej położonemi, z ktorych ostatnia maby *actiones nostras*. Po wezwaniu zaś Ducha Przenayswiętszego Brat przeżły starszy, ktory według Reguł powinien zwać się Ministrem, czy ni rezygnacją urzędu swego, pieczęć trzeciego Zakonu, klucz od iałmużny brackiey (jeżeli jest iaka) oddaie, potym W.O. Gwardyan albo infzy do tego aktu naznaczony, z O. Dyrektorem, siad-

scy

szy przy stoliku przed kratą z boku E. wangelii, słuchając wotow sekretnie wzystkich Braci y Siostr, ktore mają być ustne w głosach, a nie pisane, wota zaś przystępując Bracia y Siostry po iednemu począwszy od młodszego aż do pierwszego Professa mają dawać według sumnienia każdy swego na osobę, którą być godną y zdolną do tey funkcyi każdy u siebie być sądzi, ktorych słuchając pilnie O Gwardyan, y O Dyrektor notować, po obranym zaś Ministrze mają obrać asystantow dwoch albo trzech według wielkości y liczby Braci y Siostr, potym tę Elekcyą promulguie wzystkim O. Dyrektor, w ten niżej opisanym sposob.

W Imie Boga w Troycy S. iedynego Przenajświętszey y niepokalanie Poczętey Maryi Panny y Serafickiego O. S. FRANCISZKA według ustaw Papięzkich Roku &c: miesiąca &c. obrany jest za przełożonego Ministra Zakonu trzeci.

ciego S O. FRANCISZKA NN. za
 asyſtentow obrani są NN. To ſkończy-
 wſzy O. Gwardyan lub też inſzy deſty-
 nowany na ten akt elekcyiny tę Elekcyą
 potwierdza y Konfirmuie mowiąc: A
 ia mocą Apoftoſką w teraznieyſzey o-
 koliczności mnie pozwoloną potwier-
 dzam tę Elekcyą w Imię Oycy y Syna
 y Ducha Świętego. Amen.

Te Deum Laudamus, na ktore wſzy-
 ſcy Zakonnicy przychodzą iako też y
 przed Elekcyą na *Veni Creator Spiritus*.

Ta zaś Elekcyą powinna odprawo-
 wać ſię co raz w pierwſzym tygodniu
 Nowego Roku, na ktorey jeżeli ſię po-
 dobać będzie Braci y Siſtrom; mogą
 według woli ſwoiey dawnego Miniſtra
 y aſyſtentow potwierdzić. Miniſtra zaś
 albo ſtarſzego Brata obligacya ta ieſt a-
 żeby iaſmużnę trzeciego Zakonu u ſie-
 bie konſerwował y onę za poradą aſy-
 ſtentow na chorych y ubogich Braci
 trzeciego Zakonu według potrzeby ex-
 pen-

pensował; z Oycem Dyrektorem w potrzebach Zakonu tego zawsze się znosił, y to czynił, cokolwiek może być z Chwałą Boską y z pożytkiem Zakonu tego, Assystenci zaś w każdej potrzebie powinni być radą swoją y innemi usługami przytomni, y iemu we wszystkim pomocni, naybardziej zaś oto się wszyscy Starści starać powinni, iżeby dali dobry przykład z siebie Braci y Siostrom y sami najpierwsi na Nabożeństwo y kongregacyę przychodzili, obrany zaś Minister y Assystenci z urzędu konferowanego sobie nigdy się nie powinni wymawiać.

ROZDZIAŁ XVI.

O wizycie y poprawieniu Braci y Siostr.

BRÁcia y Siostry mają się zgromadzać raz w Roku do Kościoła albo ná inżemieysce naznaczone sobie od Wizytatora na wizytę, ktorym być powinien sam O. Prowincyał, albo też kto inży od niego zesłany, ktoremu potrzeby

Du

Duchowne, defektâ oraz Braci y Siostr
 ieżeliby się iakie znaydowały, mają byđ
 doniesione, y od niego poprawione, z
 napomnieniem y pokutą występku
 proporcyonálną, z miłosierdziem iednak
 y miłością. Oskarżony o iaki defekt albo
 występek trzy razy ze wszelką miłością
 y dyskrecyą powinien byđ napomnio-
 ny, a ieżeliby się poprawić niechciał z Za-
 konu tego niech będzie exkludowany.

Expozycja tego Rozdziału.

Z Aden stan bez karności y poprawy
 nigdy doskonałym być niemoże,
 przeto O. S. FRANCISZEK Funda-
 tor trzeciego Zakonu postanowił a żeby
 był zawsze ieden Przełożony y Popraw-
 ca iego lub sam Prowincyał lub też kie-
 dy sam przyść niemoże, inszy Zakonnik,
 od niego zesłany, do ktorego należy
 występki karać, złe y nieprzystoynne o-
 byczaje zganić, y pytać oraz Braci y
 Siostr ieżeli Reguła y ustawy wszystkie
 pilnie zachowywane bywają wewszyst-
 kim

kim, y co potym będzie widział potrze-
 bnego ku pomnożeniu Chwały Boskiej,
 ku pożytkowi y promocyi tego Za-
 konu, niech czyni mądrze y dosko-
 nale postępując sobie. Bracia zaś y
 Siostry niech mają wzgląd na ułomność
 ludzką y defektow swoich niech niepu-
 blikują przed ludźmi (ieżeli by się iakie
 znajdowały) ale tylko samemu wizer-
 tatorowi zdykretyą y miłością Chrze-
 ściańską opowiedzą, ażeby wykraczający
 mogli być poprawieni y skarani we-
 dług Boga.

ROZDZIAŁ XVII.

*Ze Bracia powinni się chronić wszelkiew
 zwady tak też między ludźmi iako też y
 między sobą.*

BRacia y Siostry powinni ile możności
 wystrzegać się wszelkiew zwady y
 swarow, a tym bardziew przekleństwa, co
 gdy by się pokazało, mają się mieć do iak
 nayprędzey zgody, do ktorey sami gdy
 by przyść niemogli mogą się udać do

Du-

Duchownych Starzycznych swoich.

Expozycya tego Rozdziału.

Codzienna uczy nas experyencya, że niezgody są wielkim nieuspokoieniem sumnienia, zgubą Chrześciańskiej miłości y początkiem wszystkiego złego, w czym Seraficki Ociec napomina Synow swoich żeby się chronili tak prawnych iako y innych niezgod, y nieprzyiaźni, ieżeliby zaś kogo krzywda iaka y słuźna potrzeba przymuszała do prawa powinni w sądach samey tylko szukać sprawiedliwości á nie zysku iakiego nie słuźnego.

ROZDZIAŁ XVIII.

o Dyspensach w niektórych trudnościach Reguły.

W Postach nakazanych przez Regułę iak też y w innych ściśnościach może dyspensować Ordynaryusz mieysca tego na którym się Bracia y Siostry znayduią, albo też Wizy-

G

tator

tator Zakonu tego y to dla kusznych
przyczyn

Expozycya, tego Rozdziału.

FRANCISZEK S. słowem y uczyn-
kiem zalecając pokutę, chciał a że-
by go w tym Synowie y Corki pokutu-
jące naśladowali, y dla tey przyczyny w
tym Zakonie będącym naznaczył nie-
ktore posty y umartwienia, iednakże a
żeby droga doskonałości dla ściśłego
życia y przykrości zatarasowana niekto-
rym niebyła, położył w tym Rozdziale,
że Ordynaryuszowie w postach y przy-
krościach dla kuszney przyczyny dy-
spensować mogą. Przez Ordynaryu-
szow rozumieją niektórzy Przełożonych
lokalnych Konwentu miasta tego, w
ktorym mieście znajdują się Tercyarze,
ale pewnieysza opinią niektórych expo-
zytorow jest, że przez Ordynaryuszow
ma się rozumieć Generał y Prowincya-
łowie. Przełożeni zaś mnieysli mogą
tylko dyspensować władzą sobie od nich

po:

pozwo
trzeci
dylpe
dziec
ktory
licenc
ktory
álbo
ściśł

Zc n

ST

z

Wiz

trzy

chci

nale

dalo

T

pozwoloną. Dla tego Brat albo Siostra
trzeciego Zokonu gdyby potrzebowali
dyspenly w czym iakiey, mogą opowie-
dzieć potrzebę swoją Oycu dyrektorowi,
ktory ordynaryinie ma sobie pozwoloną
licencyą od Oycy Prowincyała w nie-
ktorych okolicznościach dyspensować
albo też w inrze dobre uczynki posty y
ściśłości zamieniać.

ROZDZIAŁ XIX.

*Ze występki znaczne powinny być Wizy-
tatorom doniesione.*

STarfi tego Zakonu iawne występki y
złe obyczaje Braci y Siostr powinni
Wizytarorowi oznaymić, jeżeliby kto
trzy razy napomniony życia swego nie-
chciał poprawić, taki za poradą do tego
należących ma być z Zakonu tego od-
dalony.

Expozycya tego Rozdziału.

TEn Rozdział tak dalece nie potrze-
buie wykładu. to tylko w nim ob-

serwować należy że Przełożeni jako to Minister z Assystentami znacznie występki gorzzące drugich, obligowani są donosić Wizytatorom y żaden przez to przeciwko miłości bliźniego niegrzeszy, y owszem inaczey czyniąc staie się Uczestnikiem cudzego grzechu, mowi albowiem Bazyli S. *peccata oscultare nihil aliud est quam agrotum sua sponte ad mortem impellere.* Cudze grzechy ukrywać nic innego nie jest tylko chorego do śmierci przyganiać, iawnie grzeszy iawnie też karany być powinien, gdyżż takowe występki szkodliwe są każemu Duchownemu zgromadzeniu, bo jako grzech y występki skryty jedney tylko duszy grzesznego; tak też iawny wszystkim szkodzi.

ROZDZIAŁ XX.

Ze przestąpienie Reguły nie jest grzechem śmiertelnym.

WE wszystkich punktach do których
Bra-

Bracia
przyk
cia y
żeli t
kazu
o za
stąpi
znac
poku

W

cié d
Bog
do z
nu
śmie
do v
bliga
brod
ney
cia y

Bracia y Siostry nie są obligowani przez przykazanie Boskie albo Kościelne, Bracia y Siostry nie grzeszą śmiertelnie, jeżeli tego niezachowują co Reguła przykazuje, powinni iednak starać się usilnie o zachowanie Reguły swoiey, za przestąpienie zaś niech zgłębką pokorą naznaczoną sobie przyjmują y wypełniają pokutę.

Expozycya tego Rozdziału.

Wielka dyskrecya Świętey Stolicy Apostolskiej y Serafickiego Ojca, każdego powinaby zachęcić do stanu tego y ochotnego służenia Bogu y Stworcy swoiemu, ponieważ do zachowania Reguły trzeciego Zakonu nikogo nieobliguje pod grzechem śmiertelnym, ale tylko radzi y zachęca do wypełnienia wyrażonych w niey obligacyi, dla większych zasług łask y dobrodzieystw Boskich iako też y wieczney nagrody, ktorey zachowujący Bracia y Siostry nieomylnie spodziewać się

mają, nietylko bowiem S. Patryarcha,
 który tę Regułę z instynktu Boskiego
 napisał, ale też y Naywyżsi Pasterze
 Kościoła S. Mikołaj IV. y Leo X.
 deklarowali że Bracia y Siostry przy-
 mując tę Regułę do żadnego artykułu
 w niej wyrażonego pod grzechem
 śmiertelnym obligowani nie są, chyba
 gdzie się razem łączy przykazanie Boskie
 y Kościelne, tak bowiem wzwyż po-
 mieniony Leo X. *in presenti Regula con-*
tenta sunt consilia ad facilius salvandas ani-
mas viatorum, & nulla sunt obligatoria ad
peccatum mortale vel veniale nisi humano
vel divino iure aliquis alias esset obligatus
 cokolwiek w tey zawiera się Regule
 wszystko to są rady do łatwieyszego
 Zbawienia duszy, a żadney niemasz ob-
 ligacyi pod grzechem śmiertelnym al-
 bo powzednim chyba by kto prawem
 ludzkim albo Boskim był obligowany:
 bo ieżeli ci Tercyanowie, ktorzy w stanie
 Regularnym za klauzurą żyją nie są o-
 bo-

bowia
 grzech
 świec
 wszel
 ulon
 cza,
 z po
 K
 Kłg
 ktor
 kich

N
 nic,
 ciw
 wie
 gac
 tra
 Rea
 szeg
 P
 FR.

bowiązani do zachowania pod żadnym grzechem, tym bardziej, ci którzy na świecie żyją wolni są od grzechu y wszelkiego niebezpieczeństwa, którzy z ułomności przeciw tey Regule wykroczą, byle tylko to przestępstwo niebyło z pogardy, albo też z prezumpcyi.

Kończy się Reguła trzeciego Zakonu. *Klętw Mikotaia IV. y innych Papieżow; którzy tę Regułę potwierdzili, na wszystkich tych którzy by ją ganili albo upornie iey się sprzeciwiali.*

Nikomiu tedy z ludzi niech się niegodzi tego naszego postanowienia ganić, psować, y iemu się zuchwale sprzeciwiać, ktoby się to czynić ważył niech wie, że w padnie w gniew Wszzechmogącego Boga y Błogosławionych Piotra y Pawła Apostołów iego, Dan w Reacie dnia 17. Sierpnia. Biskupstwa naszego Roku osmego.

Przeklina także takowych y Święty
FRANCISZEK, Od ciebie Nayświę-

fzy Oycze, y od całego dworu Niebie-
skiego y odemnie Ubozuchnego niech
będą przekłęci wszyscy ci, ktorzy szpe-
cą y psują to coś ty przez Świętych Oy-
cow Zakonu tego zbudował y budować
nie przestaiesz.

*Błogosławieństwo zaś daie tę Regułę ko-
chającym y obserwiującym.*

A Ktokolwiek zachowa to, w Niebie
niech będzie napełniony Błogosła-
wieniem Naywyższego Oycy niebie-
skiego ;na ziemi zaś niech będzie napeł-
niony Błogosławieniem ukochanego
Syna Jego, z Nayświętzym Duchem
pocieszycielem, ktoremu jest cześć y
chwała teraz y na wieki. A Ja Brat
Franciszek maluczki wasz, y sługa iako
tylko mogę potwierdzam wam we-
wnętrznie y powierzchownie to Nay-
świętsze Błogosławieństwo,ktore miey-
cie zewszelkimi cnotami Niebieskimi y
wszystkimi Świętymi teraz y na wieki
wiekow, Amen.

Po-

Błogostawiony FRANCISZEK o
 Profesją y Regułę bardzo gorąco
 zelując chciał a żeby Bracia zawsze ją
 przy sobie mieli, á którzyby o zachowa-
 nie iey starali się osobliwe im dawał
 Błogostawieństwo. Tę zaś Regułę po-
 wiadał być Księgą żywota, nadzieją zba-
 wienia, zbiorem Ewangelii; drogą do
 życia wiecznego, drabiną do Nieba, klu-
 czem do Raiu, zawarciem wiecznego
 przymierza, y chciał a żeby tę Regułę
 wszyscy umieli, wszyscy przy sobie nosi-
 li dla ulgi y pociechy w przykrościach
 swoich, mając pamięć, na uczynioną
 przysięgę, nauczał według niey życiem
 rządzić, zawsze ją mieć przed oczyma,
 y z nią umierać.

Marcin Nawarrus in coment: num: 17.

Oteyże Regule tak mowił. Tak szan-
 nuję y szacuję naywyższą Regułę Świę-
 tego FRANCISZKA, że zachowują-
 cych ją doskonale, trzymam za niekrwa-
 wych

wych Męczenników Chrystusowych.

S. Wincenty Ferreryusz.

Kto tę Regułę zachowuje Święty jest, y
kiedy umrze może być Kanonizowany.

**Pobudka S. Ojca naszego
FRANCISZKA.**

O Najukochańsi Bracia y na wieki
Błogosławieni Synowie słu-
chajcie mnie, słuchajcie głosu
Ojca waszego.

Wielkieśmy rzeczy obiecali, Ale więk-
sze nam są obiecane, Zachowaymy te.

A wzdychaymy do owych,

Roskosz krotka,

Kara wieczna,

Małeńkie umartwienie,

Chwała nieskończona,

Wielu wezwanie,

Mału wybranie,

Wszystkich nadgroda.

O Odstupach y Przywilejach Braci y Siostr
z trzeciego Zakonu od S. Stolicy
Apostolskiej nadanych.

NAywyżsi Pasterze Kościoła Chry-
stusowego w Bullach y listach swo-
ich wyliczając wielkie pożytki, znaczne
dobro świątobliwości y potrzeby trze-
ciego Zakonu wielkimi Przywilejami y
Odstupami ten Zakon S. udarowali,
które niżeli się położą wiedzieć należy.

Pytanie: Co to jest Odstup.

Odpowiedz: Odstup jest to umnieyszenie
albo zupełne odpuszczenie kary powin-
ney sprawiedliwości Boskiej za popeł-
nione grzechy uczynkowe, za które al-
bo w tym życiu, albo po śmierci w mę-
kach Czyscowych cierpieć musielibyśmy
wypłacać się sprawiedliwości Boskiej,
od Naywyższych Pasterzow Kościoła
Katolickiego z Skarbu nieskończonych
zasług Pana y Zbawiciela naszego nada-
ney pozwolone. Mowi albowiem An-

zelm

zelm S. że zaśluga Krwie Jezusowey dostateczna była ná odkupienie nieskończonych światow, Ostyenfis zaś zeznaie, że iedna naymnieysza kropelka Nayświętzey Krwi JEZUSOWEY dosyć bybyła ná odpuszczenie y zgładzenie wszystkich grzechow całego świata. Znayduią się w tymże Skarbie Kościoła S. wielkie zaślugi Nayświętzey Maryi Panny y wślystkich Świętych, którzy dla miłości Chrystufa Pana przesładowania, męki, y śmierć ponieśli, ktorzych zaślugi złączone z nieskończonemi zaślugami Chrystufowemi tak zbogacili y napełnili skarb Kościoła S. że się nigdy przebrać niemoże.

P. Kto ma moc y władzę pozwalac Odpustow? O. Sam tylko Ociec S. ma moc od Boga pozwalac Odpustow tak żywym iako y umarłym, Biskupi zaś mają moc od niego pozwolic Odpustu dni czterdzieści, podczas zaś poświęcania czyli Dedykacyi Kościoła mogą po-

zwolić Rok cały tak Leader Quæst: 40.

P. Wieloraki może być pozwolony
 Odpust? O. Dwoiaki, zupełny y niezu-
 pełny. *Zupełny* iest odpuszczenie całej
 kary doczesney którąby człowiek w tym
 albo w drugim życiu cierpieć musiał,
Niezupełny zaś iest część kary naprzy-
 kład trzecią albo czwartą według woli
 pozwalającego. Albowiem przedtym
 w dawnym Kościele był ten rygor, że
 za grzech śmiertelny trzeba było poku-
 tować lat siedm, więc gdy kto dostępu-
 ie Odpustu lat 7. tyleż wolny iest od po-
 kuty, którą przez lat siedm miał czynić,
 y dla tego w Bullach Papieskich kładą się
Quadrageny Quarenny y Septenny Qua-
drageny znaczy odpuszczenie kary, kto-
 rą by przez cały post czterdziesto dnio-
 wy ponosić o chlebie y wodzie należało.
Quarena znaczy darowanie kary y po-
 kuty, którą nie w post *Qwadragezy-*
 malny, ale inżego czasu przez dni czter-
 dzieści odbywać trzebaby. *Septenna* zna-
 czy

czy odpuszczenie kary korespondującej czasowi pokuty siedmioletniej. Więc gdy się mowi siedm lat albo dziesięć Odpuštu, ma się rozumieć odpuszczenie pokuty, którą Człowiek powinien by czynić przez lat siedm albo dziesięć według Kanonow Kościelnych.

P. Coż to jest naprzykład Odpust lat tyśiąc kiedy Człowiek tyśiąc lat żyć nie może? **O.** Lubo człowiek lat tyle żyć nie może ale w życiu swoim może tyle popełnić grzechow śmiertelnych, żeby mu należało przez tyle lat o chlebie y o wodzie pościć; bo jeżeli za ieden grzech śmiertelny naznaczają Kanony lat siedm pokuty, coż dopiero za dwadziścia albo trzydzieści y więcej grzechow. Wiedzieć zaś należy, że przez Odpust nie odpuszcza się grzech co do winy y do kary wieczney, ale tylko co do kary doczesney, którą po odpuszczoney winie albo na tym świecie albo też na drugim w czyścju trzeba było ponieść, y niemo-

że

że być odpuszczona kara, aż pierwey będzie odpuszczona wina. Odpust zaś sam nieodpuszcza winy ale tylko spowiedź y żal serdeczny za grzechy, dla dobra nieskończonego obrazu.

P. Wiele jest kondycyi do dostąpienia Odpustu? O. trzy 1. żeby Człowiek był w łasce Boskiej, 2. żeby miał intencją dostąpienia odpustu iako naucza Lumbier Tom. 2do num: 84. trzecia żeby wykonał kondycye w Bulli Papieskiej wyrażone, iako to uczynki dobre: na przykład: Jałmużna, Post Modlitwa, ktoby zaś niewiedział tych kondycyi może się modlić według intencji Kościoła Świętego.

P. Jeżeli jest potrzebny Odpust dla tego, któryby żadnego nie miał grzechu? O. Potrzebny bo chociaż by Człowiek nie miał żadnego śmiertelnego grzechu, ma iednak grzechy powszednie, które także ciągną za sobą karę doczesną a do tego bywają takowe Odpusty, które pozwalają

zwala Ociec Święty aplikować Duszom
w czyłcu zoftaiącym per modum Suffra-
gii w ten naprzykład ſpofob, Panie Bo-
że moy ten Odpuſt mnie pozwolony od
Stolicy Świętey Apoftolskiey daruję tey
álbo tey Dufzy álbo też dufzom żadne-
go niemaiącym ratunku, nadofyc uczy-
nienie za ich winy ſprawiedliwoſci two-
iey.

§ II.

O odpuſtach w oſobnoſci.

I. SYXTUS IV. wſzytkim Tercya-
nom pozwolił tych wſzytkich od-
puſtow ktore ſą od rożnych Oycow SS:
Zakonowi S. Dominika y S. FRAN-
CISZKA nadáne, y napotym nadane
będą, ktorych Odpuſtow ſą uczeſtnika-
mi nie tylko Tercyanowie mieſzkaiący
za klauzurą ále też y w domach ſwoich
ná ſwiecie według deklaracyi Innocen-
tego VIII. y Leona X.

Klemens VII. wſzytkim Tercyanom
pozwolił Odpuſtu łask y przywileiow,
kto

które są nadane wszystkim Zakonom *Mendicantium*. Co y sukcesorowie jego, iako to Paweł V. Syxtus V. Klemens VIII. potwierdzili y approbowali.

Mogą także Bracia y Siostry trzeciego Zakonu dostąpić Odpustow wszystkich, które Roku 1506. od Pawła V. nie są rewokowane, a tak Duchownym iako y świeckim nadane w pospolitości, tak deklarowała S. Kongregacya Kardynałów Roku 1507.

Kiedy zrana w południe y w wieczor podczas dzwonienia mówią klęcząc Anjoł Pański za każdy raz dostępują Odpustu sto dni.

Obrawszy zaś sobie ieden dzień w miesiąc, gdy się spowiadają y Komunikują modląc się na intencyą Oycy S. mogą dostąpić Zupełnego Odpustu, który jest nadany od Pawła III.

Według Rubryk Kościelnych w wieczor w sobotę y przez dzień Niedzielny cały, tak też y przez czas wielkono-

H cny

cny ma się mówić Anjoł Panski stojąc przydawszy Antyfonę Krolowa niebieska weleł się, to jest *Regina Cali* tak deklarował Benedykt XIV.

II. **D**ostępuią Odpuštu, ktore są nadane od Kalixta Papieża Rodzicom mającym Synow swoich w Zakonie S. O. FRANCISZKA, ktorzy w godzinę śmierci mogą być absolwowani od winy y od kary, gdyby zaś dostali się do Czyśca mogą z niego być wybawieni przez iedną Mszę S. w tym konwencie odprawioną, w ktorym ich Syn mieszka.

III. **P**Aweł V. Papież in Bulla *Cum certas. II. Martii 1507.* wszystkim Braci y Siostram pozwolił następujących Odpuštów.

1. W ten dzień, ktorego Brat albo siostra wstępuje do tego Zakonu y przyimuie Sukienkę po spowiedzi y komunii S. odpust zupełny.

2. W ten dzień, ktorego czynią profes.

Festya odpust zupełny.

3. W godzinę śmierci gdy wymowią **Nayśłodze Imię JEZUS** jeżeli nieusty to przynajmniej nabożnym sercem odpust **Zupełny**.

4. Kiedy mówią **Koronkę** do Pana **Jezusa** zamykającą w sobie trzydzieści y trzy **Oycze nasz** y tyleż **Zdrowaś Marya** przydając na końcu ieden **Pacierz** y **Zdrowaś Marya** za **Oyca S.** Odpust **zupełny**.

5. Ile razy odmawiają siedm **Psal.** mow **pokutnych** odpust **Zupełny**.

6. Kiedy w **kaplicy** albo w **Oratorium** **Nayświętzey Panny Kurs** czyli *Officium parvum* odmawiają dostępują odpustu dni 200.

7. Kiedy **Kapłanowi** **Nayświętzy SA-** **KRAMENT** niosącemu **assystują** dostępują odpustu lat. 5. y tyleż **Quadragen**

8. Kiedy **zmarłego** do grobu **odpro-** **wadzą** albo **ubogiemu** **jałmużny** **udzie-** **lą** albo też **poróżnionych** do **zgody**

przyprawdzą, zâ każdy pomieniony uczynek dostępią odpustu dni 100. y te Odpusty mają aplikować duszom w czyscu zostaiącym tak piszę Engelbertus Pauck *in tertia serap: Vineæ Cap. 25,*

Grzegorz także XIV. *in Bulla Inium. Eli nobis* 3. Junij 1521, pozwoił wszystkim Tercyanom odpustow, ktore był nadał Paweł V. *in Bulla Romanus Pontifex* 23. Maii 1505. osobom duchownym y te są następujące.

1. Wdzień S. Elżbiety osobliwey Patronki Zakonu tego 19. 9bris spowiadającym się kominikującym y modlącym się na intencyą Oyca S. odpust zupełny.

2. Mogą dostąpić wszyscy Tercyarze odpustu zupełnego, ktory nadany iest Xięży Prymicyantom Zakonu trzeciego gdy słuchają Mszy pierwzey Celebriującego.

3. Kiedy Tercyarze przez ośm albo dzieścię dni czynią Rekolekcyę po wyko-

ko.

konaniu spowiedzi y kominunii zupełnego dostępią odpustu.

4. Kiedy przed Ołtarzem Tercyarskim mówią 5. Oycze nasz y 5. Zdrowaś Marya 50. lat y tyleż Quadragen odpustu dostępią.

Klemens XII. przez *Breve sollicitudo Pastoralis* 13. Martii 1735. wszystkim Tercyarzom którzy u Oycow Kapucynow przyimują sukienkę S. O. FRANCISZKA pozwoił wżyskich Odpustow y przywileiow, ktore są nadane Braćtwu S. Szkaplerza chociażby w to Braćtwo niebyli w piłani.

§ III.

O Odpustach Stacyinych,

Leon X. Papież roku 1517. 3. Februaryi wżyskim trzem Zakonom S. O. FRANCISZKA także y Tercyarzom ná świecie będącym w Kościele albo w domu swoim mówiącym raz na dzizń pięć Oycze nasz, pięć zdrowaś Marya y tyleż Chwafa Oycu ieden tak.

że Pacierz za Oycy S. z pozwolenia tegoż Papieża mogą dostąpić odpustow Stacyi Rzymskich, Jerozolimskich y tych, które są w Komposteli, w Lorecie, w Umbryi *in Portiuncula*, iakich dostępują ci, którzy te miejsca nawiedzają gdy się modlą w Kościołach albo w domach swoich według intencji Kościoła S. y te odpusty mogą się aplikować durtom w czyściu zostającym tak *in Comp. Privileg: P. Cassarubii* co y Sixtus V. *in Bulla Divina Charitatis* 7. Mai 1586. potwierdził. Co zaś należy do Stacyi Rzymskich według dekretu Innocencyusza XI. *Delata sapius* 7. Martii 1578. wydanego, ile kiedy iest stacya w Mszale naznaczona pozwolony iest odpust Zakonom O. S. FRANCISZKA.

Dlatego Bracia y Siostry nawiedzając w dni niżej położone Kościół mniejszych Braci y modląc się za pomnożenie Kościoła Katolickiego za zgodę Panow Chrześciańskich za wykorzenienie here-

zyi, dostąpić mogą następujących odpu-
stów tak gdyby w Rzymie albo w Jero-
zalem Stacye obchodzili.

W STYCZNIU.

W dzień Nowego roku Stacya u S.
Maryi Większey odpust zupełny y nad-
to jeszcze lat 25000.

W dzień SS. Trzech Krolow. stacya
u S. Piotra odpust zupełny y lat 18000.
y tyleż Quadragen.

W LUTYM.

W Niedzielę ktora się zowie *Septua-
gesima* albo staro zapustna stacya u S.
Wawrzyńca za murami odpust zupełny.

w Niedzielę nazwaną *Sexagesima* al-
bo mięsopustna Stacya u S. Pawła odpust
zupełny y lat 1000, y tyleż Quadragen

w Niedzielę *Quinquagesima* albo za-
pustną Stacya u S. Piotra odpust zupeł-
ny y lat 18000. y tyleż Quadragen.

w MARCU.

czyli w wielkim poście.

W dzień Popielcu stacya u S. Sabiny
odpuſt zupełny y lat 1000, y tyleż qua-
dragen.

We czwartek stacya u. S. Jerzego
odpuſtu lat 1000.

W piątek Stacya u S. Jana y Pawła
odpuſtu lat 10000.

W sobotę Stacya u S. Tryffona od-
puſtu lat 10000.

W Niedzielę pierwszą poſtu Stacya u
S. Jana na Lateranie odpuſt zupełny y
lat 18000. y wybawienie duszy z czyſca.

W poniedziałek po teyże niedzieli
Stacya u S. Piotra w Okowach odpuſt
zupełny y lat 10000.

We wtorek Stacya u S. Anaſtazyi
odpuſtu lat 28000. y tyleż quadragen y
wybawienie duszy z czyſca.

We ſrzedę u S. Maryi więkſzey od-
puſtu lat 28000. y od puſzczenie trzeciej
części grzechow. We

We czwartek Stacya u S. Wawrzyńca odpust zupełny lat 120000.

W Piątek Stacya u SS. 12. Apostołów odpust zupełny y lat 1000.

W sobotę u S. Piotra odpust zupełny y lat 18000. y tyleż quadragen.

W Niedzielę drugą postu stacya u S. Maryi więkzey odpustu lat 18000 y tyleż quadragen.

W poniedziałek stacya u S. Klementisa odpust zupełny.

We wtorek stacya u S. Balbiny odpustu lat 10000.

We środę stacya u S. Cecylii odpustu lat 10000.

We czwartek stacya u S. Maryi za Tybrem odpustu lat 25000.

W piątek stacya u S. Witalisa odpustu lat 10000.

W sobotę stacya u S. Marcellina y Piotra odpust zupełny y lat 10000 y wybawienie duszy z czyśca.

W niedzielę trzecią postu stacya u S.

Wa.

Wawrzyńca za murami odpust lat
19000. y 42. quadragen y wybawienie
duży z czyśca.

W poniedziałek śtacya u S. Marka
odpust zupełny y lat 10000.

We wtorek śtacya u S. Pudencyany
odpust zupełny y lat 10000.

We śródę u S. Krzyża odpust zu-
pełny y lat 10000.

We czwartek śtacya u SS. Kośmy y
Damiana odpust lat 1000.

W piątek Śtacya u S. Wawrzyńca
in Lucina odpustu lat 1000.

W sobotę śtacya u S. Zuzanny odpu-
stu lat 13000.

W niedzielę czwartą postu śtacya u S.
Krzyża w Jeruzalem, odpust zupełny y
wybawienie duży z czyśca.

W poniedziałek śtacya u SS. czte-
rech Koronatow odpustu lat 10000.

We wtorek śtacya u S. Wawrzyńca
in Damasco odpustu lat 10000. y trze-
ciey części kary.

We śrzo.

We śródeę Stacya u S. Pawła odpustu
zupełny lat 10000.

We czwartek stacya u S. Sylwestra y
Marcina odpustu lat 10000.

W Piątek Stacya u S. Euzebiego od-
pustu lat 10000.

W sobotę stacya u S. Mikołaja w
więzieniu, odpust zupełny.

W niedzielę Passyi Stacya u S. Pio-
tra odpustu lat 18000 y tyleż quadra-
gen y opuszczenie trzeciej części kary.

W poniedziałek stacya u S. Chryzo-
gona odpustu lat 10000.

We wtorek stacya u S. Cyryaka od-
pustu lat 10000.

We śródeę stacya u S. Marcella od-
pustu lat 10000.

W piątek stacya u S. Stefana na go-
rze *Calio* wybawienie Dufzy z czyśca.

W sobotę stacya u S. Jana przed bra-
mą odpustu lat 13000. y wybawienie
dufzy z czyśca.

W Niedzielę kwietnią stacya u S. Ja-
na

na Lateranie odpust zupełny y lat 25000
y tyleż quadrageny wybawienie duszy z
czyśca.

W poniedziałek Stacya u S. Praxedy
odpust zupełny y lat 15000

We wtorek stacya u S. Pryski od-
pust zupełny y lat 18000.

We środę stacya u S. Maryi więk-
szey odpust zupełny lat 18000.

W wielki czwartek stacya u S. Jana na
Lateranie odpust zupełny y lat 11000.
dwadzieścia ośm quadragen, y wyba-
wienie duszy z czyśca.

W wielki piątek stacya u S. Krzyża
w Jeruzalem Odpust zupełny

W wielką sobotę stacya u S. Jana na
Lateranie odpust zupełny y lat 11000.
czterdzieści pięć quadragen y wybawie-
nie duszy z czyśca.

W Niedzielę wielkonocną Stacya u S.
Maryi większey odpust zupełny y lat
25000. y tyleż quadragen.

W poniedziałek wielkonocny stacya

u S. Piotra odpust zupełny y lat 18000.

We wtorek wielkonocny stacya u S. Pawła odpust zupełny y lat 20000. y dwadzieścia ośm quadragen.

We środę stacya u S. Wawrzyńca za murami odpustu lat 28000. tyleż quadragen y trzeciej części kary.

We czwartek u SS. 12. Apostołów odpust zupełny y lat 25000.

W piątek stacya u S. Maryi przy męczennikach odpustu lat 15000.

W sobotę stacya u S. Jana na Lateranie odpust zupełny lat 15000. y wybawienie duszy z czyścya.

W niedzielę przewodnią stacya u S. Pankracego odpust zupełny. y lat 15000.

W KWIETNIU.

W dzień S. Marka Ewangelisty stacya u S. Piotra odpust zupełny lat 15000 y tyleż quadragen.

W MAJU.

W poniedziałek dni Krzyżowych stacya

cya u S. Maryi więkſzey, odpuſtu lat 5048. tyleż quadragen y odpuſzczenie trzeciej części kary.

We wtorek dni Krzyżowych u S. Jana na Lateranie odpuſt zupełny.

We ſrzedę dni Krzyżowych ſtacya u S. Piotra odpuſt zupełny. W dzień w Niebowſtąpienia Pańskiego ſtacya u S. Piotra odpuſt zupełny y lat 18000.

W ſobotę to ieſt w wigilię Zielonych Świątek ſtacya u S. Jana na Lateranie odpuſt zupełny y wybawienie duſzy z czyſca.

W Niedzielę ſwiąteczną ſtacya u S. Piotra odpuſt zupełny.

W Poniedziałek ſwiąteczny ſtacya u S. Piotra w Okowach odpuſt zupełny.

We wtorek ſwiąteczny ſtacya u S. Anaſtazyi odpuſtu lat 18000. y trzeciej części kary.

We ſrzedę ſtacya u S. Maryi więkſzey odpuſtu lat 5000: y tyleż quadrag:

We

We czwartek stacya u S. Wawrzyńca za murami odpustu lat 28000. trzeciej części kary y wybawienie duszy z czyśca.

W Piątek stacya u SS. 12. Apostołów odpustu lat 28000.

W sobotę to jest w wigilię S. Troycy stacya u S. Piotra odpustu lat 5048. tyleż quadragen y trzeciej części kary.

W WRZESNIU.

We śródę suchedniową stacya u S. Maryi więkzey odpust zupełny y lat. 24000. y tyleż quadragen.

W piątek suchedniowy stacya u SS. 12. Apostołów odpust zupełny y lat 2000

W sobotę suchedniową stacya u S. Piotra odpustu lat 2000. y trzeciej części kary.

W GRUDNIU.

W pierwszą Niedzielę Adwentu Stacya u S. Maryi więkzey odpust zupełny y lat 28000. tyleż quadragen y trzeciej części kary

W

W drugą Niedzielę Adwentu stacya u
S. Krzyża w Jeruzalem odpust zupełny
y lat 2000.

W trzecią niedzielę Adwentu stacya
u **S. Piotra** odpust zupełny y lat 2000.

W środę suchedniową stacya u **S.**
Maryi więkzey odpust zupełny y lat
28000. tyleż quadragen y trzeciey czę-
ści kary.

W piątek suchedniowy stacya u **SS.**
22. Apostołów odpust zupełny y lat 1000

W sobotę suchedniową stacya u **S.**
Piotra odpust zupełny y lat 28000.

W Niedzielę czwartą adwentu stacya
u **SS. 12. Apostołów** odpust zupełny.

W wigilię Narodzenia Pańskiego stá-
cya u **S. Maryi** więkzey odpust zupeł-
ny y lat 28000 tyleż quadragen.

W dzień Narodzenia Pańskiego ná
pierwszey Mszy stacya u **S. Maryi** przy
złobie odpust zupełny y lat 20000. y
tyleż quadragen.

Na drugiey Mszy stacya u **S. Anasta-**
zyi

zyi Odpust zupełny y lat 28000. y ty-
leż quadragen.

Na trzeciej Mszy Stacya u S. Ma-
ryi więkzhey odpust zupełny.

W dzień S. Szczepana Stacya u S.
Szczepana odpust zupełny y lat 28000.
tyleż quadragen.

W dzień S. Jana Ewangelisty Stacya
u S. Maryi więkzhey Odpust zupełny y
lat 50000. wybawienie duszy z czyścya.

W dzień SS. Młodziankow Stacya u
S. Pawła Odpust zupełny y lat 15000. y
tyleż quadragen.

Tę Odpusty Stacyi Rzymskich wyię-
te są z książki czyli Reguły Tercyar-
skiej, którą w Rzymie O. Anioł Auda
á Lantuska zakonu S. O. FRANCI-
SZKA napisał á przewielebny O. Jacek
Libellus Zakonu S. Dominika Pałacu
Papieckiego Maister approbował, kto-
rych Odpustow Bracia y Siostry trzecie-
go zakonu mogą zawsze dostąpić w dni
przerzeczone iczeli nawiedzą Kościół

ieden Braci mnieyszych y w nim sześć
Pacierzy y sześć Zdrowaś. Marya naboż-
nie zmowią za podwyższenie Kościoła
S. za wykorzenie Herezyi, za zgo-
dę Panow Chrześciańskich, y tę Odpu-
sty mogą także być aplikowane Du-
szom w czyścju zosta iącym tak *Lantusca*
Zoc: cit: P. Engelbertus Pauck in tertia Vi-
nea Scrap: Cap: 25. n. 28.

O D P U S T Y

Pozwolone Braci y siostram trzeciego Za-
konu od Innocencyusza XI. za
Modlitwę Roku 1686.

Kiedy Bracia y Siostry trzeciego Za-
konu nawiedzaią Kościół Braci
mnieyszych y przed Nayświętzym SA-
KRAMENTEM mowią sześć Pacierzy,
sześć Zdrowaś Marya y sześć razy Chwa-
ła Oycu na intencyą Kościoła S. osta-
tni Pacierz offeruiąc za Oycy Świętego
odpułt zupełny.

2. Kiedy się Bracia y Siostry zabawia-
ią

ią przez quadrans godziny modlitwą umyślową czyli medytacją odpustu dni 100, którzy by zaś modlitwę umyślową czynili przez cały miesiąc każdego dnia po iednym quadransie, spowiadając się y komunikując ktorego dnia miesiąca tego y zwyczajne pacierze na intencją Kościoła S. odmawiając dostępują zupełnego Odpustu.

3. Jle razy mówią Koronkę o siedmiu radościach Nayśw: MARYI Panny z siedmiu dziesiątkow Anielskiego Pozdrowienia złożoną, rozpamiętywając Jey radość w każdym dziesiątku którą miała przy tey Tajemnicy w ten sposob.

W pierwszym dziesiątku rozpamiętywając radość którą Nayśw: Panna miała przy Zwiastowaniu

W drugim dziesiątku radość którą miała nawiedzając Elżbietę S:

W trzecim dziesiątku radość którą miała przy Narodzeniu Syna Bożego.

W czwartym dziesiątku radość którą

miała gdy trzy Krolowie dary ofiarowali.

W piątym dziesiątku radość którą miała przy znalezieniu JEZUSA w Kościele między Doktorami.

W szóstym dziesiątku radość którą miała przy Zmartwychwstaniu Syna swego.

W siódmym dziesiątku radość którą miała przy w Niebowzięciu swoim, przydając na końcu ieden Pacierz y Zdróżwaś Marya za Oyca S. dostępują za pełnego odpustu, y te odpusty według deklaracyi Innocencyusza XII. in Bulla *Ad ea per qua* mogą aplikować duszom w czyścju zостаiającym.

ODPUSTY.

Których Tercyarze w Kościele Braci niemieckich w dni niżej wyrażone dostępić mogą.

W Drugą Niedzielę po trzech Krolach Święto Nayłodźzego Imienia

nia

nia JEZUS odpust zupełny, oprócz tego którzy odmawiają Officium albo też są przytomni w Kościele podczas godzin Kapłańskich odprawiających się w chorze, także y na Mszy S. dostępują tych odpustów ktore są pozwolone od Stolicy Apostolskiej na Boże Ciało mówiąc naintencyą Kościoła S. pięć Ojczyz nasz y tyleż Zdrowaś Marya.

Dnia 13. Stycznia w dzień S. Ludwika Albertońskiego W. trzeciego Zakonu odpust zupełny.

Dnia 4 Lutego S. Jozefa z Leonissy Kapucyna Odpust zupełny w Kościele OO. Kapucynow.

Dnia 11. Marca S. Katarzyny Bonońskiej Zakonu S. Klary odpust zupełny.

Dnia 24. Kwietnia S. Fidelisa Męczennika Kapucyna odpust zupełny w Kościele OO. Kapucynow.

Dnia 17. Maja S. Paschalisa W. odpust zupełny.

Dnia 18. Maja S. Felixá z Kantalicium

cium Kapucyna odpust zupełny w Ko-
ściele OO. Kapucynow.

Dnia 20. Maia S Bernardyna Seneń-
skiego odpust zupełny

Dnia 13. Czerwca S. Antoniego Pa-
dewskiego odpust zupełny.

Dnia 9. Lipca S. Mikołaja y Towa-
rzyszow Jego MM, odpust zupełny.

Dnia 14. Lipca S. Bonawentury Kar-
dynała y Doktora Kościoła odpust zu-
pełny.

Dnia 24. Lipca S. FRANCISZKA
Solana W. odpust zupełny.

Dnia 2. Sierpnia w dzień Porcyun-
kule odpust zupełny, ktorego tyle razy
dostępnie, ile razy kto nawiedza Kościół
Braci mnieyfzych, raz jednak dla siebie.
inne zaś może aplikować zadusze zmar-
łych według deklaracyi Innocencyusza
XI. in Bulla *Felicis*.

Dnia 12. Sierpnia S. Klary Panny,
odpust zupełny.

Dnia 19. Sierpnia S. Ludwika Bi-
skupa

Skupa odpust zupełny.

Dnia 4. Września Przeniesienie S. Roży Witerbskiej odpust zupełny.

Dnia 17. Września wyrażenie Ram Jezusowych na Ciele S. FRANCISZKA odpust zupełny.

Dnia 4. Pazdziernika Święto solenne u wszystkich trzech Zakonów Serafickiego Oycy y Patriarchy naszego FRANCISZKA S. odpust zupełny.

Dnia 12. Pazdziernika B. Serafina W. Kapucyna odpust zupełny w Kościele Oycow Kapucynow.

Dnia 19. Pazdziernika S. Piotra z Alkantary odpust zupełny.

Dnia 23. Pazdziernika S. Jana Kapistrana odpust zupełny.

Dnia 12. Listopada S. Dydaka W. odpust zupełny.

Dnia 28. Listopada S. Jakuba de Marchio odpust zupełny.

Dnia 29. Listopada Wszystkich Świętych Zakonu Braci mniejszych odpust

zupełny dla wszystkich Braci y Siostr od-
nawiających Profesję, od Klementa
XII. nadany *per breve Cum sicut.*

Dnia 8. Grudnia Święto solenne
Niepokalanego Poczęcia Najswiętzey
Maryi Panny odpust zupełny, oprócz
tych odpustów wyrażonych, których
mogą wszyscy wierni dostąpić, mają ie-
szcze Bracia y Siostry trzeciego Zakonu
inne odpusty w kalendarzu Tercyarskim
wyrażone.

ODPUSTY

Insze.

*Od Marcina V. Syxtusa IV. Klementa
VIII. y innych Papieżów nadane.*

1. **P**Rzez całą oktawę Bożego Ciała,
Niepokalanego Poczęcia Najsw:
Panny, W dzień Przemienienia Pań-
skiego, ile razy w Kościołach Braci
mnieyszych mówią *Officium Divinum* albo
przynajmniey znajdują się przytomni
w Kościele na godzinach albo też Mszy
S.

S. Słuchając dostępują Odpustu za Mszę Świętą dni 40. za Jutrznia dni 400. za Nieszpor dni 400. za insze godziny dni 50. tak *Pater Kilianus Kalzemberg in Fes: in fit S. Cath: Eccl;*

2. Ktorzy nawiedzają Kościoły Braci Mniejszych w pryncypalne Święta dostępują odpustu lat 240. Ktorzy zaś nawiedzają też Kościoły w Poście dostępują odpustu każdego dnia lat 152. y dni 567. w insze zaś dni dostępują Rok 1. odpustu y 240. dni o tym czyta *in Compendio Privilegii Patris Cassarubii,*

3. Kiedy Tercyarze Mszy S. Słuchają dostępują Odpustu lat 3000. według pozwolenia Innocencyusza IV. tak *Dominicus Viva,*

4. Kiedy mówią pięć Oycze nasz y pięć Zdrowaś Marya na uczczenie Gorkkiej męki Chrystusowej y siedmi boleści Najswiętlzey Maryi Panny 10000. dni Odpustu dostępują.

5. Kiedy mówią Pozdrowienie Anielskie lat 60.

6. Kiedy mówią witay Krolowa dni 40
 7. Kiedy klękaią przed Nayswięt-
 szym Sakramentem dni 200. odpustu do-
 stępuią.

8. Kiedy nabożnie wymawiaią Nays-
 kodsze Imienia JEZUS y MARYA od-
 puštu dni 25. wgodzinę zaś śmierci
 tych Imion wzywaiąc odpustu zupełne-
 go dostępuią, tak pozwolił Syxtus V.
Bulla reddituri. tenie Papież mowiącym
 Litanie o Nayskodszy Imieniu JEZUS
 dni 300. mowiącym zaś Litanie o Nays-
 świętszey Pannie dni 200. odpustu po-
 zwolił. tak *Gobat de Indulg: Par: zda cap:*
 31.

9. Kiedy Tercyarze Obrazek Ukrzyżo-
 wanego Chrystusa Pana nabożnie cału-
 ją odpustu iednego roku dostępuią tak
 pozwolił Klemens IV. Jan zaś XXII.
 ieszcze dodał dni 40.

10. Kiedy Tercyarze po skończonych
 godzinkach mówią *Sacrosancta* po tym
 pacierz ieden y Zdrowaś Marya, dostę-
 puią

puią
 ktow
 rzy
 le Br
 Kośc
 stępu
Rod
 II
 ucze
 są po
 liby
 prze
 łow
 cierz
 uczy
 dług
 sząc
 nazn
 czyn
 24.

puią odpuszczenia wszystkich defek-
 tow popełnionych w mowieniu Pacie-
 rzy twoich, tak Leo X. Kiedy w Koście-
 le Braci mniejszych Mszą S. albo inrze
 Kościelne obrządki odprawiać każą do-
 stępują odpustu dni 1000, tak Emanuel
Rodrigues pag. 95.

11. Oprocz tego Tercyarze mogą być
 uczestnikami wszystkich odpustow ktore
 są pozwolone dla ludzi świeckich, a ieże-
 liby kto z nich dla choroby albo inszych
 przeszkod niemogł nawiedzać Kościo-
 łow, albo naznaczonych odmawiać Pa-
 cierzy, mogą iednak dostąpić odpustu
 uczyniwszy dobrą intencyą czyniąc we-
 dług możności obligacyi, albo też pro-
 sząc spowiednika a żeby im kondycye
 naznaczone zamienił w inrze dobre u-
 czynki tak deklarował Paweł V. 159.
 24. Decembra.

ODPUSTY.

Nadane Dobrodziom Zakonu S. Oycę
FRANCISZKA.

1. **D**Obrodzieie przyimuiący do domow swoich Braci mnieyszych podrożnych y ich posilając dostępuią odpustu lat 40.

2. Kiedy opatruią iasnużną Braci mnieyszych dostępuią odpustu dni 140. tak Innocencyusz IV. y Klemens IV.

3. Wszyscy Protektorowie tak Duchowni iako y świeccy, ktorzy Zakon S. FRANCISZKA mają w swoiey protekcyci bronią y utrzymują każdego Roku dostępuią odpustu lat 100

4. Wszyscy Przyiaciele, Oycowie Duchowni, albo sendykowie Apostolscy są uczestnikami wszystkich odpustow nadanych Zakonom S.O. FRANCISZKA, ktorych takze Klemens VIII. in Bulla Dum consideramus pozwoлил żonom y dzieciom ich.

5. Tychże samych odpustow Alexander VI. pozwolił wszystkim medykom którzy dla miłości Chrystusa Pana służą w chorobach Synom y Córkom
S. O. FRANCISZKA.

6. Ktorzy w Habicie S. O. FRANCISZKA umierają y w nim pochowani być pragną, dostępują zupełnego odpustu tak Leo X. Papież, y chociażby w Habicie tym nieumierali byle go tylko z tą intencją w Kościele Braci mnieszych od przełożonego przyjęli przed tym, mogą zupełnego dostąpić odpustu.

7 Tego zupełnego odpustu dostępują także Niewiasty, które, umierają w Habicie S. Klary y w nim pochowane być pragną.

8. Kalixtus VI. nadał zupełny odpust Rodzicom w czyscu zostającym, którzy synow swoich, albo corki mają w Zakonie S. FRANCISZKA.

9 Jan XXII. Papież pozwolił odpustu lat pięć y tyleż quadragen wszystkim
 wier.

wiernym całującym z Nabożeństwa
Habit WW. OO. Dominikanow v Bra-
ci mniejszych, S. O. FRANCISZKA.

Wszystkie te odpusty potwierdzone
są od Klementa VII. Pawła III. Juliana
III. Piusa IV. y innych Papięzow ia-
ko każdy czytać może *in Bullario Fran-
ciscano.*

§ IV.

O przywileiach Zakonowi S, Franciszka
od Chrystufa Pana nadanych

1. **J**Z Zakon S. O. FRANCISZKA
ma trwać do dnia sądnego niena-
ruszony.

2. Iz Zakonowi temu nigdy nie bę-
dzie schodziło na Ludziach Świętych
y Bogu się podobających.

3. Iz w tym Zakonie żaden w grze-
chu długo zostawać niemoże lecz albo
się poprawi, albo prędko umrze albo z
Zakonu wyidzie.

4. Iz do Zakonu tego chociażby nikt
wstępować niechciał, obiecał Chrystus

Pan-

Pan chociażby z kamieni stworzyć Zakonników.

5. Iż Bracia Zakonu tego nigdy głodu cierpieć niebędą, bo chociażby świat miał tylko jedną bułkę chleba y tą z Zakonem S. FRANCISZKA musi się podzielić.

6. Iż kochających ten Zakon Bog kochać y Błogosławić będzie y chociażby byli naywiękzemi grzesznikami da im Bog upamiętanie, żeby w złym stanie nie umarli.

7. Iż ci ktorzy ten Zakon prześladią y nienawidzą nieuydą gniewu Boskiego.

Jest też rewelacya, iż S. FRANCISZKOWI w dzień Narodzenia iego pozwolił BOG wstąpić doczyłca y uwolnić dusze Braci y Siostr tego Zakonu.

§ V.

O absolucyi Generalney.

Wiedzieć należy, iż wszystkie Iaski przy

przywileie Zakonowi Braci mnieyszych
 nadane zlewaią się także y na trzeci Za-
 kon S. O. FRANCISZKA iako się po-
 kazuje w Bulli Klementa VIII. poczynają-
 ącej się *Qua unquam à sede* y innych
 Papięzow Rzymskich á zaty *vigore* tey
 Bulli czyli pozwolenia Papięzkiego mo-
 gą wżyley Bracia y siostry trzeciego
 Zakona tak iako Bracia mnieysi w go-
 dzinę śmierci swoiey być absolwowani
 od wszystkich klątew y cenzur Kościel-
 nych y przywroceni przez absolucyę ge-
 neralną do zgromadzenia y społobności
 wszystkich wiernych, do używania
 Nayświętszych Sakramentow, gdzie o-
 raz otrzymują odpuszczenie przestęp-
 stwa złubow swoich, Reguły, ustaw y
 wszystkich defektow w Nabożeństwie
 popełnionych, przyniūjący także sku-
 szonym sercem absolucyą generalną o-
 trzymują odpuszczenie wszystkich grze-
 chow y od mąk czyscowych uwolnienie
 naktore zaślżyli y przywracają się znó-

wu
 Krzc
 gen
 do z
 wał
 zup
 god
 tus
 cya
 Te
 śmi
 prz
 tey
 wż
 w o
 Wi
 twy
 w
 Swi
 świę
 stoł
 FRA

wu do stanu niewinności wziętey na Krzcie świętym, ktoby zaś wziąwszy tę generalną absolucyą przyszedł znowu do zdrowia, álbo też w długiey zostawał chorobie ta mu absolucya y odpust zupełny iest rezerwowany zawsze na godzinę śmierci tak Leo X. Papież. Sixtus zaś IV. pozwolił, a żeby ta absolucya generalna dawana była dwa razy Tercyarzom raz wżyciu, drugi raz przy śmierci, lecz pomieniony Leo X. ten przywilej łaskawie rozszerzył kiedy tey absolucyi generalney pozwolił na wszystkie święta niżej wyrażonę.

5. W dzień Bożego Narodzenia 2. w dzień Świętych trzech Krolow 3. w Wielki Czwartek 4. w dzień Zmartwychwstania Chrystusowego 5. w dzień w Niebowstąpienia, 6. w Niedzielę Święteczną 7. w święta Uroczyste Najświętszey Panny. 8. w dzień SS. Apostołów Piotra y Pawła, 9. w dzień S.O. FRANCISZKA, 10. przez całą Okta-

wę wszystkich Świętych ktoregokolwiek
 dnia, 11. w dzień S. Elżbiety 12. w
 dzień S. Katarzyny Panny y Męczen-
 niczki, 14. w dzień, ktorego Habit albo
 sukienkę przyjmują y czynią professyą
 co także Eugeniusz IV. pozwolił, nad-
 to ielzcie według zbawiennego Indultu
 pomienionych Papieżow Rzymskich da-
 je się absolucya generalna Braci y sio-
 stram trzeciego Zakonu cztery razy na
 rok, w każde suchedni po spowiedzi y
 kominunii S. którą dać może każdy
 Kapłan z Zakonu Braci mnieyszych: w
 ostatniey zaś potrzebie każdy Xiądz tak-
 że y świecki w ten niżej opisany spo-
 sob według deklaracyi Benedykta XIII.

*Absolutio generalis danda Fratibus &
 Sororibus Tertii Ordinis extra peri-
 culum mortis.*

Dictò Confiteor &c Misereatur tui
 (vestri si plures) Omnipotens Deus &c.
 Indulgentiam absolutionem &c.

Do-

Dominus noster **JESUS** Christus per
 merita suæ Sanctissimæ Passionis te
 (vos) absolvat & gratiam suam tibi
 (vobis) infundat copiosam, & ego au-
 thoritate ipsius ac BB. Petri & Pauli A-
 postolorum Ejus, & Summorum Pon-
 tificum mihi in hac parte commissa, &
 tibi (vobis) concessa absolvo te (vos)
 ab omni vinculo excommunicationis
 majoris vel minoris & interdicti & ab
 omnibus aliis censuris & pœnis Ecclesia-
 sticis, si quas per dilectum incurristi (in-
 curristis) & restituo te (vos) Sacra-
 mentis Ecclesiæ & unioni, ac partici-
 pationi fidelium.

Item eadem autoritate quantum ad
 præsens forum spectat absolvo te (vos)
 ab omnibus peccatis tuis (vestris) con-
 tra Deum, proximum & animam tuam
 (vestram) scienter, malitiosè & indu-
 ranter commissis & concedo tibi (vobis)
 indulgentiam plenariam omnium pec-
 catorum Confessorum & oblitorum. De-

niq; relaxo tibi (vobis) omnes p̄nas
 purgatorii quas pro peccatis commissis
 meruisti (meruistis) & restituo te (vos)
 illi innocentie , in qua eras (eratis)
 quando baptismum suscepisti (suscepi-
 stis) in nomine Patris & Filii & Spiritus
 Sancti Amen.

Passio Domini nostri JESU Christi
 merita Beatæ Mariæ semper Virginis &
 omnium Sanctorum quidquid boni fe-
 ceris (feceritis) vel mali sustinueris (su-
 stinueritis) sit tibi (vobis) in remissionem
 peccatorum , augmentum gratiæ , &
 præmium vitæ æternæ Amen.

FORMA

*Absolutionis generalis qua datur Tertiariis
 in articulo aut periculo mortis:*

Dictò Confiteor &c. Misereatur &c.
 Indulgentiam &c. dicatur.

Dominus Noster JESUS Christus per
 merita suæ sacratissimæ Passionis,
 dignatur te absolvere & gratiam copio-
 sam

sam tibi infundere & ego autoritate
 ipsius ac Beatorum Apostolorum Petri
 & Pauli & summorum Pontificum mi-
 hi in hac parte commissa & tibi conces-
 sa absolvo te ab omni vinculo excom-
 municationis majoris vel minoris ab o-
 mnibus aliis censuris & pœnis Ecclesia-
 sticis si quas per delictum incurristi & re-
 stituo te Sacramentis Ecclesiæ & unio-
 ni ac participationi fidelium. Eadem au-
 thoritate absolvo te ab omnibus pecca-
 tis tuis contra Deum proximum & ani-
 mam tuam scienter, malitiosè vel etiam
 ignoranter commissis, inquantùm se cla-
 ves Ecclesiæ extendunt, & concedo ti-
 bi Indulgentiam plenariam omnium pec-
 catorum tuorum confessorum & oblite-
 rumi Denique absolvo te ab omnibus
 pœnis purgatorii quas meruisti, & resti-
 tuo te illi innocentie in qua eras quan-
 do baptizatus (baptizata) fuisti in nomi-
 ne Patris † & Filii † & Spiritus Sancti †
 Quod si hac vice non discesseris reservo

tibi auctoritate Apostolica dicta Indulgentiam pro ultimo mortis tuæ articulo: deinde subjungar.

Dominus noster **JESUS** Christus Filius **DEI** Vivi qui **B. Petro** Apostolo suo dedit potestatem ligandi atq; solvendi per suam piissimam misericordiam recipiat Confessionem tuam & remittat tibi omnia peccata tua quæcunque & quomodocunq; tuo vitæ decursu commisisti, de quibus corde contritus & ore confessus es, restituens tibi stolam primam quam in baptisate recepisti & per Indulgentiam à summis Pontificibus tibi in articulo mortis concessam liberet te à præsentis ac futuræ vitæ pænis, dignetur purgatorii cruciatus remittere, portas inferni claudere, Paradisi Januam aperire, teq; ad gaudia sempiterna perducere per Sacratissimæ suæ vitæ, Passionis & glorificationis mysteria. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

Ita

*Ita Pater Engelbertus Pauc: in tertia Se-
rafi: Vineæ Cap: 17. num 75. & seq:*

F O R M A.

*Absolutionis generalis quæ datur Sacerdo-
tibus Tertii Ordinis & aliis Fratribus Re-
gularibus.*

Dictô Confiteor &c. misereatur &c.
Indulgentiam &c. Dicat.

Dominus noster JESUS Christus per
merita suæ sacratissimæ Passionis te
absolvat ac gratiam suam tibi infundat,
& ego autoritate ipsius & BB. Apосто-
lorum Petri & Pauli & summorum Pon-
tificum mihi in hac parte commissa
concessa, absolvo te ab omni vinculo
excommunicationis majoris vel minoris
vel sententia suspensionis & interdicti,
& dispense tecum in omni irregularitate
si quam contraxisti, restituto te unioni &
& participationi fidelium nec non san-
ctis Sacramentis Ecclesiæ. Eadem autho-
ritate absolvo te ab omni transgressione
votorum tui Ordinis & statutorum Pa-
palium, Generalium, Provincialium, Cu-

stodialium Localium, & Synodaliū
 quorumcunq; Eadem auctoritate absol-
 vo te ab omni Divino Officio malè per-
 solutò ab horis indebitè transpositis vel
 omissis.

Item eadem autoritate ego te ab-
 solvo ab omnibus peccatis tuis quibus
 contra Deum fragilitate humanâ igno-
 rantiâ vel malitiâ deliquisti, concedens
 tibi remissionem & indulgentiam plena-
 riam omnium peccatorum tuorum Con-
 fessorum & cunctorum de quibus non
 recordatus fuisti, inquantum claves Ec-
 clesiæ se extendunt. Item eadem au-
 thoritate absolvo te à panis purgatorii
 quas pro peccatis commissis & delictis
 in hoc mundo perpetratis meruisti, re-
 stituendo te illi innocentiz in qua eras
 quando babtizatus fuisti, in Nomine Pa-
 tris & Filii & Spiritus Sancti Amen.

Deinde si datur in articulo mortis
 hæc absolutio subjungatur.

Quod si hac vice non discesseris re-
 ser.

servo
 mum

Spofo

K

pow

rekt

dług

nazn

czyn

kfzy

do

przy

tu,

zup

zy r

Kru

Kor

nâ C

złoz

servo tibi hanc gratiam usque ad extre-
mum mortis tuæ articulum.

§ VI.

*Sposób obłoczenia tych, którzy ten trzeci
Zakon S.O. Franciszka przyiąć
pragną.*

KToby chciał przyiąć sukienkę trze-
ciego Zakonu S.O. FRANCISZKA
powinien zawczasu oznaymić Oycu Dy-
rektorowi o intencyi swojey, który we-
dług okoliczności czasu dzień obłoczyn
naznaczy. Aspiruiący zaś przed obłoc-
czynami swoiemi powinni z iak naywię-
kszym Nabożeństwem przygotować się
do generalney spowiedzi y godnego
przyięcia Przenayświętszego Sakramen-
tu, aby tym skuteczniey mógł dostąpić
zupełnego odpustu. Do ktorego nale-
ży mieć Habit albo Szkaplerz, Pasek,
Krucyfix, Regułę trzeciego Zakonu,
Koronkę y świecę woskową; co wszystko
na Ołtarzu z strony Epistoły ma być
złożone, jeżeli z rana będą obłoczyny
Ociec

Ociec Dyrektor mieć może Mszę Sw: przed ołtarzem Tercyarskim, nâ ktorey aspirant Komunikować powiniem, po skończoney zaś Mszy S. złożywszy ornat y manipularz po prawey stronie Ołtarza (â jeżeli po południu przed tymże Ołtarzem w kornży y stule) zacznie Litanią o Wszystkich Świętych y Błogosławionych trzech Zakonow S. O. FRAN. CISZKA w przytomności niektórych Braci y Siostr Zakonu trzeciego, w trzeciej części tey Książki położoną.

Finitis Litanis Pater Director surgit & accedit altare & in cornu Evangelii pro placito suo facit brevem exhortationem quâ finitâ persona induenda accedens se erit in infimo gradu altaris, deinde Pater Director vadit ad cornu Epistolæ, ad quod etiam Ministrans cum navicula thuribulo, cum vasculo aquæ benedictæ ad stare debet, incipit benedicere vestem Ordinis seu scapulare & chordam ut sequitur.

BE.

BENEDICTIO

Scapularis.

Adjutorium nostrum in Nomine Domini
Qui fecit Cælum & terram.

℣. Sit nomen Domini Benedictum.

℞. Ex hoc nunc & usque in sæculum

℣. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum,

Et cum Spiritu tuo.

OREMUS.

Domine JESU Christe qui tegumen
nostræ mortalitatis assumere digna-
tus es, quique gloriosum Confessorem
tuum Beatum P. N. Franciscum tres
Ordines instituere salubriter instigasti,
ac Operis tui Vicarios summos Ecclesiæ
Pontifices ipsos approbare fecisti, im-
mensam clementiæ tuæ largitatem sup-
pliciter exoramus, ut hæc indumenta
quæ ad propriæ mortificationis & humi-
litis juvamen ac pro valida contra sæ-
cus

culum, carnem & dæmonem armaturâ
 instituta sunt, benedicere † digneris ut
 hic famulus tuus (hæc famula tua) ea
 devotè recipiens, te intra se taliter in-
 duat, ut (sicut honestam humilemque
 vitam indumenta ipsa præterdunt) e-
 tiam quolibet vitiô te adjuvante suba-
 ctô veraciter corde, ore, ac opere vive-
 re mereatur, & á te nullis unquam ten-
 tationibus separetur. Qui vivis & re-
 gnas in sæcula sæculorum, Amen.

BENEDICTIO.

Chordæ

OMnipotens & misericors Deus qui
 peccatoribus misericordiam tuam
 poscentibus thesauros pietatis tuæ per
 penitentiam aperis, misericordiam
 tuam suppliciter exoramus: ut chordam
 istam in tuæ Passionis memoriale dispo-
 sitam benedicere † digneris ut famulus
 tuus (famula tua) qui (quæ) in pæ-
 nitentiæ signum eâ præcingitur benedi-
 ti.

tionis tuæ largitatem misericorditer
consequatur. Qui vivis & regnas in
sæcula sæculorum Amen.

Posteà imponit thus in thuribulum
cum solitâ benedictione & acceptô as-
pergillo aspergit scapulare & chordam
in medio à dextris & à sinistris, incensat-
que simili modo. N. B. Si plures simul
induantur, usurpetur numerus pluralis
quod & in sequentibus observetur.

Peracta benedictione vadit ad medi-
um altaris & vertit se ad personam in-
duendam ante se flectentem, & si vestis
superior deponi possit illam deponens
sequentem dicit Orationem, & licet ve-
stis non deponatur nihilominus tamen
sequens oratio intermittenda non est.

Exuat te Dominus veterem homi-
nem cum actibus suis & eripiat de cor-
de tuo sæculi pompas, quibus abrenun-
ciasti, dum baptismum suscepisti, & in-
duat te Dominus novum hominem qui
secundum Deum creatus est in justitia
& sanctitate. R. Amen. No.

Nota. si induenda sit mulier quæ in his locis ita vestiri solet ut non facile quid exuere possit, ideo ista depositio vestis alicuius non est necessaria, Pater Director tamen non intermittit præfata-
tam orationem, sed extendit manum dexteram super caput personæ induendæ (non tamen illud tangit) & dicit. Exuat te Dominus veterem &c. ut supra, post hoc accipit Scapulare & imponit collo personæ induendæ, memineritque: ut antequam quid imponat vel in manus tradat, illud prius devotè osculandum eidem offerat, & simul unam ex infra scriptis orationibus tali rei consonam dicat.

Przy włożeniu Szkaplerza.

JNduat te Dominus indumentò salutis & circumdet te vestimentò justitiæ: tolle jugum Domini svave super te, ut invenias requiem animæ tuæ. Per Christum Dominum Nostrum R. Amen.

przy.

Przy opasaniu Paskiem.

PRæcingat te Dominus Chârissime
 Frater (Charissima soror) cingulo
 hujus Ordinis ad invocationem SS. No-
 minis sui & S. P. N. FRANCISCI ut
 possis recordari vinculorum & passio-
 nis Domini nostri JESU Christi & fer-
 vere ad opera pænitentia, & charitatis.
 Quivit & regnat in sæcula sæculorum
 R. Amen.

Przy oddaniu Krucifixæ

Qui vult venire post me abneget se-
 met ipsum & tollat Crucem suam
 & sequatur me R. Amen.

Przy oddaniu Regule.

ACcipe N. Regulam quam tibi ser-
 vandam tradimus, quod si eandem
 servaveris ipsa custodiet te & addet
 Dominus vitæ tuæ benedictionem R. A.

Przy oddaniu Rozańca albo Koronki.

ACcipe hoc Psalterii genus, seu horari-
 as preces, in signum devotionis &
 contemplationis, ut discas terrena despi-
 cere & amare Cælestia R. Amen. *Przy*

Przy podaniu świecy zapaloney.

A Ccipe Frater Charissime (Soror Charissima) lumen Christi in signum immortalitatis tuæ, ut mortuus (mortua) mundo vivas Deo: Exurge à mortuis & illuminabit te Christus R. Amen.

His peractis Pater Director se aliquantum vertit ad altare ita tamen ut aliquantulum conversus maneat erga personam indutam & dicit.

Dominus vobiscum

Et cum spiritu tuo.

O R E M U S

Domine JESU Christe qui dixisti: jugum meum suave est & onus meum leve, præsta quæsumus ut hic famulus tuus (hæc famula tua) sic illud portare valeat ut in perpetuum intercedente B. P. N. FRANCISCO gratiam tuam in præsentī & gloriam in futuro consequi mereatur.

Majestatem tuam Domine suppliciter

EXO-

exora
nostru
fran
FRA
ter D
ere &
interc
humil
servie
gloria
D
effe
nectu
quæsu
strum
stram
Ordin
tius,
salutan
ut tuâ
peccat
vinctu

exoramus, ut famulum tuum Fratrem
 nostrum [Famulam tuam Sororem no-
 stram] cui vestem tertii Ordinis S.
 FRANCISCI imposuimus digneris in-
 ter Discipulos tuos virtute ex alto indu-
 ere & salutis protegere vestimentò, ut
 intercedente B. P. N. FRANCISCO
 humilitatis veste tibi perseverantèr de-
 serviens, ad stolam immortalitatis &
 gloriæ mereatur pervenire.

DEUS! qui Sancto Petro Apostolo si-
 gnificans quâ morte clarificaturus
 esset Deum prædixisti, per alium in se-
 nectute fore præcingendum: Respice
 quæsumus Famulum tuum Fratrem no-
 strum [Famulam tuam Sororem no-
 stram] quem (quam) S. cingulò tertii
 Ordinis præcinximus & dignare propi-
 tius, cor ejus tui S. Nominis metu, ac
 salutari chorda tui amoris constringere,
 ut tuâ opitulante ei gratiâ à vinculis
 peccatorum absolutus [absoluta] tuoq;
 vinculus [vincta] servitiò in Ordinis

L

quem

❁❁) (154) (❁❁

quem assumpsit usq; in finem fideliter
perseveret, Qui vivis & regnas Deus
in saecula saeculorum. R. Amen.

Tu ma O. Dyrektor dać Nowicyuszowi Imię ktorego Świętego albo Błogosławionego Zakonu Świętego Oycy FRANCI-SZKA Nowicyuszec zaś Imię Świętey albo Błogosławioney, y tego Świętego albo Świętą maig sobie mieć za Patronow na całe życie y ich Imienia przy Imieniu na Krzcie S. sobie danym zażywać. Po tej ceremonii obleczony Nowicyusz albo Nowicyuszka odstepuie od Ołtarza, O. zaś Dyrektor zaczyna Hymn następujący.

H Y M N U S.

Veni Creator Spiritus mentes tuorum
visita.

Imple supernâ gratiâ quæ tu creasti
pectora,

Qui diceris Paraclitus altissimi do-
num DEI,

Fons vivus, ignis charitas & Spiritu
alis unctio.

Tu.

Tu septiformis munere digitus Pater-
næ dexteræ,

Tu ritè promissum Patris sermone di-
tans guttura,

Accende lumen sensibus, infunde a-
morem cordibus,

Infirma nostri corporis, virtute fir-
mans perpeti.

Hostem repellas longius, pacemque
dones protinus,

Ductore sic te prævio vitemus omne
noxium,

Per te sciamus da Patrem, noscamus
atquè Filium,

Tequè utriusquè Spiritum credamus
omni tempore,

DEO Patri sit gloria, &c. Amen.

V. Confirma hoc Deus quod operatus
es in nobis.

R. A templo Sancto tuo quod est in Je-
rusalem.

V. In Conceptione tua Virgo immacu-
latâ fuisti.

R. Ora pro nobis Patrem cujus Filium peperisti.

V. Signasti Domine servum tuum FRANCISCUM.

R. Signis Redemptionis nostræ.

V. Ora pro nobis Beata Elisabeth.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi,

V. Domine exaudi orationem meam

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. & cum Spiritu tuo.

O R E M U S.

DEUS qui corda Fidelium S. Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere & de ejus semper Consolatione gaudere.

DEUS qui per Immaculatam Virginis Conceptionem dignum Filio tuo habitaculum præparasti, quæsumus ut qui ex morte Ejusdem Filii tui prævisa eam ab omni labe præservasti, nos quoque mundos ejus intercessione ad te pervenire concedas.

Do.

Domine JESU Christe qui frigescente mundo ad inflammandum corda nostra tui amoris igne in carne Beatissimi Patris nostri Francisci Passionis tuæ sacra stigmata renovasti! concede propitius ut ejus meritis & precibus crucem jugiter feramus & dignos fructus pœnitentiæ faciamus.

Tuorum corda Fidelium Deus miserator illustra, & Beatæ Elisabeth precibus gloriosis fac nos prospera mundi despiciere & Cælesti semper Consolatione gaudere.

DEUS misericordiæ, Deus à quo bona cuncta procedunt, sine quò nihil Sanctum inchoatur, nihilque perficitur, precibus nostris benignus assiste, tuæ pietatis aures adhibendo: & hunc Famulum tuum (Famulam tuam) (aut in plurali si plures) cui in tuo S. nomine sacræ pœnitentiæ Habitum seu scapulare imposuimus, ab omnibus periculis mentis & corporis tuâ protectione defende, &

concede ei in Sancto proposito ac Ordinis. quem assumpsit observantia, devotè persistere & ad finem usque perseverare, ut peccatorum suorum remissione perceptâ ad consortium Electorum tuorum perenniter regnaturus (regnatura) tandem pertingere mereatur per Christum Dominum nostrum R. Amen.

Po skończonych tych Kollectach może O. Direktor dać absolucyę generalną położoną wyżej fol. 142. extra periculum mortis, jeżeli icy sam albo inšzy Spowiednik nie dał przy spowiedzi. Na końcu zaś przy pokropieniu Święconą wodą dać się Błogosławieństwo następujące Nowicyuszowi y wszystkim przytomnym. Benedictio Dei Omnipotentis Patris & Filii & Spiritus Sancti, Amen.

Beatissimæ Virginis S.P.N. Francisci, Beatæ Matris Elisabeth, & omnium SS. descendat super vos & maneat semper. R. Amen.

Wiedzieć należy, że iako w każdym Zakos

nie; tak też y w trzecim Nowicyuszowie
 staig się uczestnikami wszystkich łask, od-
 pułstow y przywileiow nadanych od Stolicy
 Świętey Apostolskiej Professiom trzeciego
 Zakonu S.O. Franciszka iako naucza R.P.
 Reiffenstüel in suo jure Canonico, in 3.
 Decretal; tit. 31. parag: 4. num: 15. ex
 Regula juris 55. in 5. Qui sentit onus sen-
 tire debet & commodum.

§. VII.

Sposob przyimowania do Professyi,

PRzy dokończeniu Roku proby czyli
 Nowicyatu, Nowicyusz ma oznay-
 mić w cześnie O. Dyrektorowi o inten-
 cyi swoiey czynienia Professyi, która ma
 być zawsze czyniona dnia tego, ktorego
 były obłoczyny, chybaby przeszkoda
 iaka w tenże sam dzień czynić profes-
 syi niepozwołała, do ktorey ma się No-
 wicyusz, albo też Nowicyuszka ze wszy-
 ftkim przygotować Nabożeństwem
 przez spowiedź S. y godne przyjęcie
 Nayświętszngo **SAKRAMENTU,**

przy tym ma każdy uważyc sobie co przez tę Profeslyą ma Bogu Wzzechmogącemu y Świętemu FRANCISZKOWI obiecywać, uczynić oraz mocne przedsięwzięcie albo rezolucyą ná zachowanie wżyskiego cokolwiek Reguła zamyka w sobie, lubo ta nikogo pod grzechem śmiertelnym nieobliguje, chyba tam gdzie zachodzą Przykazania Boskie álbo też Kościelne.

Mając zatym wżelką gotowość do czynienia Profeslyi O. Dyrektor przybrany w Komnę y Stulę w przytomności Braci y Siostr trzeciego Zakonu (ieżeli się znaydować mogą) zaczyna przed Ołtarzem Tercyarskim klęczący Litanią o wżyskich Świętych, tymż sposobem iako przy obłóczynach, po skończonych zaś Litaniach przystepuje do Ołtarza y ieżeli mu się podoba czyni krotką exortę po ktorey Ołoba klęcząca uczyniwży pierwey intencyą czyta z książki Profeslyą swoię, ieżeliby
zaś

zaś czytać nieumiała ma mówić za Oy-
cem Dyrektorem następującą Formę.

F O R M A

Professionis idioma Latino.

EGO Frater N. Voveo & promitto
Deo Omnipotenti, Beatæ Mariæ
semper Virgini, Seraphico Patri Fran-
cisco, omnibus Sanctis, & tibi Pater, to-
to tempore vitæ meæ servare firmiter
omnia præcepta Dei, & satisfacere pro
transgressionibus contra Regulam &
formam vivendi tertii Ordinis quem S.
FRANCISCUS instituit & Papa Nico-
laus quartus confirmavit si ad hoc a vo-
luntate Superiorum requisitus fuero.

Pater Director mox subjungit.

ET Ego ex parte Dei Omnipotentis si
hæc observaveris promitto tibi vi-
tam æternam in nomine Patris ✝ & Filii
✝ & Spiritus * Sancti, Amen.

*Si profitens esset Sacerdos vel alius cal-
lens linguam latinam poterit hac forma uti.*

FOR.

Professyi po Polsku.

JA Brat N. (Siostra N.) trzeciego
 Zakonu obiecuę BOGU Wsze-
 chmogącemu, Najswiętszey MARYI
 Pannie, Świętemu Franciszkowi, wszyst-
 kim Świętym y tobie Oycze przez całe
 życie moje zachować Ragułę Braci y
 Siostr trzeciego Zakonu od Papieża
 Mikołaja czwartego potwierdzoną, o-
 biecuę oraz zachować mocno wszystkie
 Przykazania Boskie y Kościelne dosyć
 czyniąc za wszystkie przestępstwa jeżeli
 bym co przeciw życiu temu wykroczył
 y oto od Przełożonych Zakonu tego
 był upomniony.

Ociec Dyrektor odpowiada

A Ja z strony BOGA Wszzechmogą-
 cego jeżeli to zachowaśz obiecuę
 tobie żywot wieczny.

*Tunc Pater Director accipit Crucifixum
 quem Persona attulit & eidem flectenti
 tradit in manum dexteram, candelam vero*

ardentem in manum sinistram successive di-
cens.

Porrigendo Crucem.

Qui vult venire post me abneget
semet ipsum & tollat Crucem su-
am & sequatur me,

Porrigendo Candelam.

Sit lucerna ardens in manibus tuis, ut
abjicias opera tenebrarum & induas
arma lucis, in nomine Patris & Filii &
Spiritus Sancti.

*His peractis Pater Director se aliquan-
tum vertit ad altare, ita tamen ut aliqua-
liter conversus maneat erga Personam Neo
Professam & dicit.*

Ps. Dominus vobiscum.

Ry. Et cum Spiritu tuo.

O R E M U S.

Deus qui ex abundantia tuæ pietatis &
gratia revelare dignatus es humilibus
jugum tuum suave, & onus leve, conce-
de quæsumus huic famulo tuo (famulæ
tuæ) qui (quæ) hodiè Professionem tertã

Or.

Ordinis S.P. Francisci emisit, ut a te discere mereatur mitis esse & humilis corde, ejdemque gratiam largire copiosam ut in hoc sacro ordine perseveranter usque in finem vitæ tibi placitè deserviat, si que in hac vita requiem animæ suæ inveniens, in cælesti Patria te revelata facie in æternum videre valeat. Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus in sæcula sæculorum, Amen.

Deinde inchoatur hymnus Veni Creator & dicuntur omnes collectæ sicut in investitione excepta ultima, loco cujus debet dici sequens

Deus qui à vanitate sæculi conversos ad bravium supernæ vocationis accendis, pectoribus nostris purificandis benignus illabere & gratiam nobis quâ in Te perseveremus infunde, ut protectionis tuæ muniti præsidiiis quod te donante promissimus impleamus & nostræ professionis sectatores effecti ad ea quæ perseverantibus promittere dignatus es per-

tin.

tingamus. Per Christum Dominum no-
strum R. Amen.

*Quo ad absolutionem Generalem omnia
observentur quae scripta sunt superius in in-
vestitione. Quibus peractis neoprofessus vel
neoprofessa antequam discedat nomen illius
& cognomen seculare, item nomen Ordinis
unâ cum die mensis & anni, quo professio-
nem emisit describatur.*

§ VIII.

O potrzebney y wielce pożyteczney renowa-
cyi, czyli odnawianiu uczynioney Professyi.

PAweł S. Apostoł wszystkich idących
za Chrystusem y Ewangelią Jego,
często napomniiał żeby się odnawiali w
Duchu y w umyśle swoim, powołanie
swoie codziennie przypominając sobie,
wiedział albowiem dobrze, że ow pier-
wszy fawor, który się na początku
wznieca po niemałym czasie zwykł w
ludziach ustawać. Tak lud Izraelski z
wielką ochotą y gorącością Ducha wy-
szedł z Egiptu do ziemi obiecanej, lecz
gdy

gdy na pułczy przyśli różne przykro-
 ści chciał się znowu do niego powrócić,
 tak Bracia y Siostry z wielkim często-
 kroć ferworem wychodzą z Egiptu świa-
 ta tego niby do ziemi obiecanej to jest
 do trzeciego Zakonu, w krotce po tym
 zprzykrzywszy sobie bogomyślną puſty-
 nię, czyli Zakonność, znowu nieiako
 powracają do Egiptu marności świato-
 wych, y żyją właśnie świstowi, nie Za-
 konnego niemając oprócz Sukienki, zo-
 stają albowiem zawsze między ludzmi,
 gdzie częstokroć bywają zgorſzenia,
 konwersacya nieprzyſtoyna, ſłowa pro-
 żne, uciechy, zabawy y złe przykłady,
 ktore iako potrawy Egipskie ciągną do
 zmyślności y roſkoſzy ciała: potrzebna
 zatem jest renowacya czyli odnowienie
 Professyi, y uczynionego przedſiewzię-
 cia, albowiem ta odprowadza od złego,
 y przywodzi na pamięć poſlubioną Bo-
 gu obietnicę, umacnia w duchu y pier-
 wszą wznieca gorącość, pobudza do

zu:

zupel
 nia y
 nie
 ſtkic
 FR
 Kon
 naw
 ie p
 nap
 Efe
 rzu
 ieg
 to u
 ope
 czy
 Nie
 wy
 dob
 naw
 pre
 feſſ
 ſciel
 ſciel

zupełnego przyjęty Reguły zâchowa-
 nia y czynienia zaczęty pokuty. Więc
 nietylko raz w rok to jest w dzień wszy-
 stkich Świętych, trzech Zakonow S. O-
 FRANCISZKA, ale też po kaźdey
 Kommunii S. mogą Bracia y Siostry od-
 nawiać professyą y postanowienia swo-
 ie przywodząc sobie często na pamięć
 napomnienie dane z Nieba Biskupowi
 Efeskiemu, który pierwszą zarliwość po-
 rzucił y zapomniał obligacyi stanu swo-
 iego iako pisze Jan S. Apoc: 2. *Memen-
 to undê excideris, age penitentiam & prima
 opera tua fac:* pamiętay zkąd wypadłeś,
 czyn pokutę y pierwsze uczynki twoie.
 Niech kaźdy rozważa sobie iezeli nie
 wypadł z pierwszey gorącości ducha y
 dobrych uczynkow, a przez czyste od-
 nawianie Professyi swoiey do nich czym
 prędzey powraca. Te odnowienie pro-
 fessyi naylepiej może się czynić w Ko-
 ściele po Kommunii S. ktoby zaś w Ko-
 ściele być niemógł może y w domu
 wy;

wykonąć przed obrazem Ukrzyżowa-
nego Zbawiciela Pana albo też Krucy-
fixem.

Protestacya przed Professyą.

Nieskończonego Majestatu Boże, y
nigdy nieprzebranego miłosierdzia,
oto ia niegodne stworzenie twoie upa-
dam na twarz przed tobą Panem y
Stworcą moim y wyznaię, że to wszyst-
ko co iestem y mam w mocy moiey,
wszystko to z twoiey szcudrobliwey o-
debrałem ręki, uznaię oraz żeś mię dla
tego na wyobrażenie twoie stworzył, y
dał duszę rozumną żebym cię Stworcę
swoiego uznał chwalił y ciebie z całego
serca kochał iako naywyższe dobro mo-
ie, uznaię y to żeś przez przykazania
twoie oznaymić mi raczył Nayświętszą
wołą twoię żebym ią zachowując mo-
cno, y pełniąc zawsze skutecznie do cie-
bie iako do ostatniego celu y końca mo-
iego przyszedł, y przez całą wieczność
od ciebie się nieoddalił, lecz przypomi-

nam

nam sobie zem przeciw woli twoiey y
 Professyi moiey tak wiele razy wykro-
 czył, przed tobą zatym nieprzebraney
 dobroci Boże wyznaję winę moię y
 gorzkiemi łzami, z sercem skruszonym,
 opłakuję wszystkie przestępstwa moie y
 ponawiam mocno obietnicę, y przedsię-
 wzięcie moie przy Professyi uczynione,
 mając stateczną wolę czynić zadosyć
 przez prawdziwą pokutę Boskiey spra-
 wiedliwości twoiey y tak Przykazania
 twoie Boskie, iako też y Regułę moią
 we wszystkim zachować postanawiam,
 te zaś moie przedsięwzięcie, pokutę y
 dobre uczynki, ktore na potym czynić
 obiecuję, łączę z zasługami nieskończo-
 nemi, niewinną mięką Ukrzyżowa-
 nego, Zbawiciela mego y na świade-
 ctwo teraznieyszey woli moiey y
 na pomoc w tym mi wielce potrzebną
 wzywam Naybłogostawieńszą MA-
 RYĄ Pannę, Świętego Anjoła Stroża
 moiego, y Świętego Oycy FRANCI-
 SZKA y wszystkich oraz Świętych Za-
 M konu

konu tego. Lecz że bez Boskiej łaski
twojej nie dobrze y doskonale czynić
niemogę, proszę cię łask wszelkich nay-
szczodroblivszy dawco, użyż mi łaski
y pomocy twojej, abym te postanowie-
nia moje zupełnie do skutku przyprowa-
dził, ciebie serdecznie kochał y chwa-
lił na wieki wieków, Amen.

*Tu się ma wować naboż-
nie z wielką uwagą Forma
Professyi wyżej położona.
Fol: 211. Parag: 7mo.*

CZESE

C Z E Ś C

T R Z E C I A

Nabożeństwa, Braci y Siostron
Trzeciego Zakonu przyzwoite
w sobie zawierająca.

P R Z E M O W A.

DLa pożytku y Duchowney pociechy Bra-
ci y Siostr trzeciego Zakonu S. Oyc
Franciszka, kładzie się Kalendarz z życiem
krotko namienionym Świętych, Błogosła-
wionych y innych Tercyanow y Tercyaneek
Świątobliwosci zycia, cudami, y rożnemi
cnotami zaleconych światu dla tego, a żeby
Bracia y Siostry, ktorzy u nas przyimuię
Sukienkę Trzeciego Zakonu codziennie w
ten Kalendarz patrząc starali się usłanie
tych Świątobliwych y Świętych Tercya-
now w nim położonych, w zyciu, w cnotach,

y uczynkach naśladować y z nich się budo-
 wac. Kładą się przytym Święta niektórych
 Świętych Błogosławionych pierwszego y
 drugiego Zakonu, nie dla niedostatku
 Tercyanow, ktorzyby się tu mogli poło-
 żyć (albowiem ich jest wielka liczba, że
 niemasz dnia w Roku, ktorego by się ich
 Święto albo pamiątka nieobchodziła) tylko
 że w te Święta (lubo nie wszystkie) mamy
 Odpusty zupełne, a żeby Bracia y Siostry
 starali się odstąpienie Odpustow tych, a
 iezeliby do tego niemieli sposobności przy-
 najmniej nabożnym słuchaniem Mszy S.
 lub też inszym partykularnym nabożeń-
 stwem swoim też Święta sług Pańskich ni-
 żej wyrażonych uczcili y uszanowali.
 Wszystkie zaś imiona Tercyanow y Ter-
 cyanek w tym Kalendarzu położonych wy-
 ięte są ex Menologio S. P. N. Francisci
 Auctore R. P. Fortunato Hueber, oraz
 z Serafickiego Nieba R. P. Hermani
 Borns Ord: Minor: Recol: tudzież z
 Kronik trzech Zakonow S. O. Franciszka
 Au-

❁❁ (173) ❁❁

Auctore R.P. Bernardo Sannig, z *Mar-*
tyrologium y innych poważnych skryptow
Zakonu Serafickiego od Kościoła Świę-
tego approbowanych

KALENDARZ

Tercyarski.

JANUARIUS

STYCZEN ma dni 31

Dni.

1. **B**łogosławiony Hieronim z Anko-
ny przez lat 24. w Trzecim Zako-
nie ostry y przykładny prowadził zy-
wot, po śmierci znacznemi cudami
od Boga wstawiony Tzeciego Z.
2. **B** Gwalter *de Mario* Mąż wielkiej
Świątobliwości Fundator Zakonu
Pustelników S. Hieronima przedtym
Brat Trzeciego Zakonu.
3. **B.** Bartłomiej Baro w Rzymie od
Samego S. O. FRANCISZKA do
Zakonu trzeciego przyjęty, pełen
cnot y zasług śmiertelnego życia do-

M3

ko.

- konał Świątobliwie - - - T. Z.
 4. B. Eufrozyna *de Burgo* potym Zakon-
 nica zwierciadło doskonałości
 Zakonney - - - T. Z.
 5. B. Hortulana z Spoletu Matka S. Kła-
 ry P. w Zakonie S. Córki swojej pro-
 wadziła życie, pierwey Siostra T. Z.
 6. W. Anna z Lánefrydu Zakon-
 nica żyła świątobliwie, y w na-
 dziei wielkney Świątobliwości umar-
 ła. - - - T. Z.
 7. B. Katarzyna Krolowa Angielska od
 wszelkney światowey pompy daleka
 w szarzyźnie zawsze chodząc oftra-
 czyniła pokutę - - - T. Z.
 8. B. Kanucyusz *de S. Michèle* Fun-
 dował w Fulginie trzy szpitale dla u-
 bogich, y sam im ochotnie służył T. Z.
 9. B. Benewenura z Ankony W- wiel-
 ka Dobrodzieyka Braci mnieyszych,
 ktorey dobre uczynki y hoyne jał-
 mūżny Bog Wszehmogący w zyciu
 ieszcze cudami nadgrodził, po śmier-
 ci Niebem T. Z.

10. B. Gwido *de Monte S. Georgii* Fundator Zakonu miłości Nayswiętzey Maryi Panny, który Zakon Bonifacyusz VIII. potwierdził pierwey T.Z.
12. B. Sabina Pawreryna P. pełna cnot wszelkich y dobrych uczynkow. T.Z.
13. B. Tereffa Sanches W. Fundowała Klasztor Tercyanek, y sama w nim w ostrey pokucie Święte przepędziła życie T.Z.
14. W Anaftazy P. z Memmingu Zakonnica w tajemnicach Wiary S. od Boga oświecona, nauką y cudami wiele heretyckich dzieci do Wiary S nawróciła. T-Z. NB. w Niedzielę drugą po Trzech Krolach odprawuje się w Kościołach naszych uroczyść Naysłodszego Imienia JEZUS odpuść Zupełny.
15. B. X. Jakub *a Castro Plebis* Męczennik, T.Z.
16. Święto SS. Berarda, Piotra, Akurszego, y Ottona pierwszych Męczennik.

nikow pierwzego Zakonu Odpustu
Zupełny.

17. B. Robert Krol Sycyliyski y Jerozo-
limski Pan wielkiew pokory y łzczo-
drobliwości na ubogich.
18. Pobożna Gabryela z Borgundyi P.
wzor cierpliwości, skromności, y czy-
stości Anjelskiej - T.Z.
19. Świątobliwy Jozef z Awoli w wiel-
kim umartwieniu prowadził życie,
ktorego Ciało po śmierci wonny wy-
dawało zapach. - - T. Z.
20. Świątobliwa Anna Infantka Hisz-
pańska Zona Ludwika XIII. Krola
Francuskiego pokornego y wielce po-
bożnego żywota - T.Z.
21. B. Lucya z Wenecyi W. w życiu y
po śmierci Cudami sławna - T.Z.
22. Pob: Klara z Arminu W. w ostrey
pokucie y w pobożnych uczynkach
wytrwała aż do końca - T.Z.
23. Pob: Antoni Forest Mąż niezwyčaj-
ney cierpliwości y głębokiew poko-
ry T.Z.

24. Bogoboyna Bryolania P. pełna za-
 sług łask Boskich y rozlicznych Cu-
 dow zaisteła w Panu w Libonie. T.Z
25. B. Paula Gambarara Hrabina *de Benne*
 Opiekunka łaskawa wżyskkich sierot,
 cudami w życiu y po śmierci sławna
 Trzeciego Zakonu.
26. Pobożna Jakoba P. Modlitwy u-
 myślowey czyli medytacyi tudzież o-
 sobności osobliwa miłośnica. T.Z.
27. B. Marya od S. Ducha P. wielkie-
 mi łaskami y darami od Boga ozdo-
 biona Trzeciego Zakonu.
28. B. Konstancya *de Naronja W.* którą
 O.S. FRANCISZEK w życiu wi-
 dzeniem swoim nieraz pocieszył, po
 śmierci zaś duszę Jey niewinną sam
 do Nieba zaprowadził, Cudami sła-
 wna Trzeciego Zakonu.
- 29 B. Stupa z Fulginu w ustawicznym
 umartwieniu ciała y zmysłow
 fwych, Świętobliwe życie przepędził
30. B. Joanna od S. Maryi P. z Florencyi
 po.

poziem o chlebie y wodzie niewin-
ne martwiła Ciało y bezsenne nocny
na modlitwie trawiła. T. Z.

31. Święto B. Ludwiki Albertonskiej
W. Odpust Zupełny T. Z.

FEBRUARIUS LUTY

Dni, ma dni 29.

1. Święto B. Wirydyany P. która od
samego O. S. FRANCISZKA do
Trzeciego Zakonu przyięta, umarła
kłęząc na modlitwie z rozciągnię-
mi na Krzyżu rękami. T. Z.

2. B. Marya *Alvares* niezgąśnym o-
gniem miłości Boskiej ustawicznie
gorzała. T. Z.

3. B. Joanna *de Vallois* Krolowa Francu-
ska w stanie Małżeńskim czystość Pa-
nieńską do śmierci chowała. Fundo-
wała nowe zgromadzenie Panien
dziesięciu cnot Najswiętszey MA-
RYI Panny trzeciego Zakonu.

4. Święto S. Jozefa z *Leonisy* W. Sera-
fickie.

fickiego Zakonu S. O. FRANCISZKA Kapucynow, który będąc Misyjonarzem Apostolskim do Stambułu wiele dusz Bogu pozyskał także nie mała od pogan ucierpiałszy umarł szczęśliwie, w życiu y po śmierci cudami sławny. Odpust zupełny.

5. Święto BB. Piotra Baptysty y sześciu towarzyszw Jego Męczenników Braci Mniejszych, oraz siedmiu Tercyarzow w Japonii za Chrystusa Umęczonych.
6. B. Antonin z Urbinu wielkimi Cudami w życiu y po śmierci od Boga wstawiony, T. Z.
7. Święto B. Antoniego a Stronconio W. pierwszego Zakonu S. Franciszka.
8. Jakoba de Septem Joliis Rzymianka W. od O. S. Franciszka do trzeciego Zakonu przyjęta Świętobliwością y cudami znaczna, T. Z.
9. B. Mateusz de Rubeis także od Oycy S. FRANCISZKA do trzeciego Zakonu

konu przyięty Niebieskie życie na tym prowadził świecie trzeciego Zakonu.

10. Pobożna *Hatta* P. bezsenne na modlitwie trawiła nocy . T. Z.
11. B. Robert Syn S. Ludwika Krola Francuskiego w miłości y w boiaźni Bożey zmału wychowany umarł szczęśliwie, - T. Z.
12. B. Paschalina P. w pokorze y pobożności, od S. Angeli z Fulginu wy-cwiczona umarła Świętobliwie Cuda-mi po śmierci sławna . T. Z.
13. P. Pyomana P. naśladowiac Chrystusa y Nayświętszą Matkę Jego w ubo-Ńwie Ewangelicznym żyła aż do śmierci. - - T. Z.
14. B. Pudencyana P. z Bononii pełna roza Panieńskiego wstydu y innych cnot Świętych zapachu. T. Z.
15. Święto przeniesienia S. Antoniego ktorego język nienaruszony w lat 32. znalezioney.

16. Pobożna Hieronima z Messany W.
gorącym nabożeństwem do Nay-
świętszego SAKRAMETU zapalo-
na, kilka razy w tydzień do Stołu
Pańskiego z wielkim przykładem
przystępowała. - - T.Z.
17. Świętobliwa Kunegunda Arcy-Xięż-
na wszelkich cnot pełna, wzgardzi-
wszy światem y dostatkami jego w
Klasztorze Siostr trzeciego Zakonu
Święte życie prowadziła aż do śmier-
ci - - T.Z.
18. B. Małgorzata Piazza do Nayśrodsze-
go Imienia JEZUS wielce nabożna
po śmierci cudami sławna y Ciało
Jey do tąd nienaruszone zostało w
Sycylii, - - T.Z.
19. Święto S. Konrada z Placencyi, kto-
rego śmierć dzwony mocą niewidzia-
ną poruszone ogłosiły. T.Z.
20. W. Anna Marya Prokin Zakonnica
nauką y przykładnym życiem wiele
heretyckich Paniemek do Wiary S.
Ka.

- Katolickiey nawrocifa - T. Z.
21. B. Ottylia *de Belgre* P. Fundatorka
Klasztoru Braci Mnieyszych, ktorey
Ciało w lat 460 nienaruszone znale-
zione iest - T. Z.
22. Pobożna *Gilla* we Francyi pełna cnot
y zasług, zasneła w Panu wielkiej
świętobliwości znaki po sobie zоста-
wiwszy: - T. Z.
23. Święto S. Małgorzaty Kortońskiej
ostrą pokutą drugiey Magdaleny T. Z.
24. B. Angiela *de Dissentano* Fundator.
ka Zakonu Panien Ursulinek lecz pier-
wey, - T. Z.
25. B. Joanus W. z *Umbrii* Patron
doznany od morowego powietrza, T. Z.
26. Pobożna Małgorzata z *Placencyi* w
postach y w modlitwie ustawiczna T. Z.
27. Pobożny Jakub z *Burbony* Krole-
wie całe nocy czuwając na modli-
twie trawił, przy tym postem y ostrą
włosiennicą umartwił delikatne Cią-
ło, T. Z.

28. W. X. Jakub Néel z Normandyi S. Teo-
 ologii Doktor, przez żarliwe Kazania
 swoje wiele grzeszników do pokuty
 S. przyprowadził . . . T. Z.

29. NB. w roku przestępnym W. Anna
de Arevalo w Hiszpanii Zakonnica
 przez lat 100. w Klasztorze wiernie
 służyła Bogu z Przykładem y zbu-
 dowaniem wszystkich, zawsze pier-
 wsza do chwały Boskiej, Jey pamię-
 tka innych lat obchodzi się 25. Sty-
 czniá. . . . T. Z.

M A R T I U S

MARZEC ma dni 31.

Dni.

1. B. Tobia wielce świątobliwego żywo-
 ta, ktorey Dusza po zeyściu z świata
 tego przez Anjołów do Nieba zanie-
 siona. . . . T. Z.

2. B. *Beatrix* Ermofila częstym widze-
 niem S. Anjoła Stroża swojego w
 życiu od Boga udarowana, y rozmo-
 wami o rzeczach Niebieskich od nie-

go pocieszona bywała.

T. Z.

3. *B. Bonavita* W. wiele chorych znakiem Krzyża S. uzdrowił. T. Z.

4. *Franciszka z Eugubium* we wszystkim S. O. *Franciszka* naśladować uśiłowwała; pod czas głodu cokolwiek mieć mogła wszystko rozdawała ubogim, Bog zaś dobrotliwy tak ją cudownie opatrywał, że iey nigdy nienaczym nieschodziło. T. Z.

5. *W. Anna Marya Zakonnica* Najśrodsze Imie JEZUS zawsze w ustach y sercu miała y toż Imie kilkakroć powtarzając szczęśliwie skonała. T. Z.

6. *Święto* Błogosławioney *Kolety P.* która a żeby nie była nikomu powabem do grzechu uprosiła u Boga, że Jey piękną urodę w infzą odmienił. Taż z rozkazu Chrystusa Pana Zakon S. Klary do ściśleyszey przyprowadziła obserwancyi, zatym łask Boskich záług, y cudow pełna, w wielkiej świętobliwości umarła Zakonni-

ca

ca S. Klary przedtym. T.Z.

7. Świętobliwa Małgorzata *de la Place* umartwieniem, pobożnością rozlicznemi cnotami y cudami sławna T.Z.
8. W. *Gregoria* P. Zakonnica zwierciadło posłuszeństwa Zakonnego T.Z.
9. Święto S. Franciszki Rzymskiej, która przyjąwszy pierwey Sukienkę trzeciego Zakonu po tym fundowała Zakon nowy nazwany *Oblatarum* albo góry Oliwney pod Regułą S. *Benedykta*.
10. Pobożna Krystyna od S. Krzyża P. wielka miłośnica osobności, ktorey częsta zabawa była z Anjołami. T.Z.
1. Święto S. Katarzyny Bonońskiej, ktorey Ciało iak żywe do tąd Bog Wszemogący konserwuje *Odpuść zupełny*.
2. B. Apollonia P. z Bononii w cnoty Chrześcijańskie obfita na ubogich wielce hoyna T.Z.
3. Święto S. Roży z Witerbu P. która będąc ieszcze małą, Wuienkę swoją

N

umar-

umarłą wskrzesiła, a gdy chleb niośła dla ubogich potajemnie, Ociec chciał widzieć coby niośła, chleb w roze się zamienił.

14. *Święto* Przeniesienia S. Bonawentury Kościoła S. Kardynała y Doktora, pierwszego Zakonu.
15. W. Sanchezya *de Villanova* w modlitwie y umartwieniu ciała ustawiczna. T. Z.
16. *Świątobliwa Peronia* osobnością rozmyślaniem rzeczy Niebieskich y cudami sławna. T. Z.
17. Pobożna Katarzyna *Madonia W.* ostrą pokutą y cierpliwością we wszystkich okazach chwalebna. T. Z.
18. Pobożna Małgorzata P. z *Falkenbergu* pogardą świata y przyjaźni Małżeńskiey zalecona, T. Z.
19. B. *Iutta P. S.* Elżbiety Krolowy Węgierskiej Pokojowa y naśladownica w cnotach y we wszystkich dobrych uczynkach T. Z.

- 20 B. Marya Sancya dla wielkiej święto-
 tobliwości w życiu od ludzi nazwana
 Świętą, T.Z.
21. W. Franciszka od S. Krzyża zakonnica
 Krzyż Chrystusow, różne utrapienia
 w życiu swoim cierpliwie na sobie
 nosiła y znosiła, T.Z.
22. Święto S. Benewenuta Biskupa
 pierwszego Zakonu.
23. B. Elzbieta z *Palernu* w niewinności
 życia umarła szczęśliwie T.Z.
24. Świętobliwa Marya *Ortega P.* w
 głębokim rozmyślanu rzeczy ostate-
 cznych przez całe życie zatopiona
 Trzeciego Zakonu.
25. B. Archangela *Tardera P.* miała na
 ciele swoim wyrażoną Ranę JEZU-
 SOWĄ y w ciężkich boleściach ży-
 iąc przez lat 25. świętobliwie życia
 dokonała T.Z.
76. B. Joanna *Lopezya* Zakonnica lat
 35. w ciężkiej chorobie z niewypo-
 wiedzianą cierpliwością przeżywszy,
 N 2 szczę-

szczęśliwie umarła. T. Z.

27. B. Mateusz *de Rotula* Pustelnik we
Włoszech cudami sławny T. Z.

28. Pobożna Marya *de Sylle* osobliwym
nabożeństwem y affektem gorzała
ku matce Boskiej T. Z.

29. B. Raymund Lullus nawrocił na
wiarę 70. Mędrcom Pogańskich od-
Turków po tym umęczony T. Z.

30. Święto B. Angeli z Fulginu W. kto-
ra chlebem tylko Anielskim często
się posilała lat 12. bez cielesnego ży-
ła pokarmu, T. Z.

31. B. Piotr Hyszpan Bogomyślnością y
pokutą chwalebny T. Z.

A P R I L I S

KWIECIEN ma dni 30.

Dni

1. B. Piotr Rzymianin z dwoma Bracia
Zakonu Mniejszych za wiarę Kato-
licką od pogan umęczony, T. Z.

2. Pobożny Wilhelm ktorego pamiątka
dla wielkich cudow Jego corocznie w

Sy-

Sycylii odprawuie się T.Z.

3. B. Klara *Martines* w życiu rozlicznych cnot y zaślug po śmierci cudow pełna T, Z.

4. Pobożny Antonin *de Puteo* wzgardca wielki siebie samego y marności świata, Z, T.

5. W. Elzbieta Zakonnica przykład pokory y innych cnot Zakonnych T, Z.

6. B. Jan Pustelnik mąż wielkiej świętobliwości umarł klęczący na modlitwie, Święto Jego dla znacznych cudow odprawuie się co Rok w Maffaku, T, Z.

7. B. Klara Elzbieta z Hrabow przez lat cztery ciężko chorując wszystkie boleści cierpliwie znosiła, po których wytrzymanych życie szczęśliwie skończyła, T, Z.

8. B. Lúcyja od SS. Anjołow znakiem Krzyża S. wiele chorych uzdrowiła, trzeciego Zakonu.

9. B. Marya z Portugalii dla wiary S. Katolickiej od Turkow spalona w Jeruzalem T. Z,
10. B. X. Jakob z *Lodium* w postach y ustawicznym umartwieniu ciała y zmyŝlow swoich życie ŝwiątoqliwe przepędził, T. Z,
11. W. Marya *Pannalosa* Zakonnica wielkich pokus tryumfatorka niezwy- ciężona, T, Z.
12. W. Anna *de Saal* Zakonnica P. wiel- kiej pobożności y pokuty T. Z.
13. Pobożna Marya od S. Krzyża P. ro- żnemi rewelacyami od Boga udaro- wana T, Z:
14. B. Pika Matka S.O. Franciszka od niegoż do trzeciego Zakonu przyięta, w ktorым ŝwiątoqliwie żyła aż do ŝmierci, T, Z.
15. *Święto* S. Lucyusza ktory nayspier- wszy od Oycza S. Franciszka do trze- ciego zakonu był przyięty, na ubo- gich y chorych dziwnie hojny, T. Z.

16. *Święto* S. Rafała Archanioła w ten dzień O.S. Franciszek solenną swoją uczynił Profesją.
17. W. Marya *Consalva de fonte* Zakonnica wielkiej doskonałości, T.Z.
18. *Święto* Przeniesienia S. Elżbiety Krolowy Węgierskiej dla Tercyanow
Odpust zupełny.
19. B. Klara z Katany P. ubóstwa Chrystusowego osobliwa miłośnica, T.Z.
20. W. Marya Ewangelista Zakonnica prostego posłuszeństwa. T. Z.
21. B. Demetryusz Pustelnik żył na puszczu w wielkiej skromności y niedostatku T, Z.
- 22 Pobożny *Joannellus* Pustelnik Anielskie życie prowadził napustyni, T.Z.
- 23 B. Joanna *de signia* P. przy Florencyi umarłe dziecko wskrzesiła. T.Z.
24. *Święto* S. Fidelisa Serafićkiego Zakonu S. O. Franciszka Kapucynow ktory za opowiadanie Wiary S. w Rhecyi okrutnie od heretykow za-

mordowany, *Odpust zupełny.*

25. P. Franciszka od Przemienienia Pańskiego marność świata tego sławna wgardzicielką Trzeciego Zakonu
26. B. Konstancya Krolowa Aragońska Matka S. Elżbiety iałmużnica wielka trzeciego Zakonu.
27. *Święto* Przeniesienia S. Paschalisa *Baylon.* pierwszego Zakonu.
28. *Święto* przeniesienia S. Piorra z Alkantary obserwanta alias Bernardyna.
29. Pobożna Judyta Matka łaskawa ubogich sierot, cudami sławna, T. Z.
30. B. Elzbieta Poncy de Lorca W. fundowała Klasztor y w nim się z dwiema Corkami swoiemi zamknęłyzy Święte prowadziła życie, T. Z.

M A J U S
MAY ma dni 31.

Dni.

1. B. Ubald z Mantony, którego śmierć szczęśliwą dzwony niewidomie porużzone ogłosiły T. Z.

2.

2. Wielebna Eufrazia *Rodrigues* w rozpamiętywaniu niewinney Męki JEZUSOWEY ustawiczna T. Z
3. B. Joanna od Krzyża P. wielkimi cudami wstawiona, naybardziej w Paciorkach swoich, ktore są wielkiej mocy y wáloru, T. Z.
4. Pobożna Katarzyna z *Ravbergu* W. wielkiej świętobliwości, T. Z.
5. Pobożna Joanna Katarzyna na Kościoły y na ubogich całą substancją swoję łożyła T, Z.
6. B. Bela Krol Węgierski Brat S. Elżbiety pokornego y cichego serca Trzeciego Zakonu.
7. B. Bonawentura *de citta* cudami w życiu y pośmierci sławny, T. Z.
8. Bogoboyna Benedykta P. w Sycylii od po wzięcia rozumu do doskonałości Chrześcianskiej dążyła y życie świętobliwie skończyła, T. Z.
9. Pobożna Franciszka *de Rive* postrach czartow, ktorých wielu z opętanych wygnała T, Z 10.

10. W. *Ottalia Gomefya* Zakonnica roz-
myślaniem ustawicznym męki Pań-
skiej chwalebna, T. Z.
11. Pobożny *Gierard de Villanova*, kto-
regó páskiem wiele chorych uzdra-
wiano, T. Z.
12. W. *Marya Gomefia* Zakonnica nie-
winonść wziętą na Chrzcie S. aż do
śmierci chowała, T. Z.
13. *Święto S. Piotra Regalata* W. Zako-
nu Braci Mniejszych Obserwanta
Bernardyna.
14. W. *Klará* Zakonnica w ziemi Szwab-
skiej miłością y nabożeństwem ku
Najświętszemu SAKRAMENTO-
WI goraiąca T. Z.
15. B. *Antoniz Węgier*, kroregó Ciało
w Fulginie nienaruszone zostało, T. Z.
16. B. *Katarzyna Lopes* wielu Kościo-
łów Klafztorow y Szpitalow Funda-
torka szczodrobliva, T. Z.
17. *Święto S. Paschalisa Baylon* W. Bra-
ci Mniejszych Obserwanta Bernar-
dyna Odpust zupełny. 18.

8. Święto S. Felixa Kapucyna w różnych potrzebach a osobliwie w chorobach doświadczonego Patrona, wielkimi cudami po wszystkich Państwach Chrześcijańskich, słynącego
Odpust zupełny,
19. Święto S. Jwona Kapłana osobliwego Patrona sierot ubogich, y wszystkich bawiących się prawem, T.Z.
20. Święto S. Bernardyna z Senny W. pierwszego Zakonu S. O. Franciszka,
Odpust zupełny.
21. Pobożny Dominik *de Terris* miłością Boską zapalony wiele usług ubogim y cudow rozmaitych czynił, T.Z.
22. Pobożna Jzentrudis *à Gutta* od S. Elżbiety we wszystkich cnotach wyćwiczona, T. Z.
23. W. Jan Ludwik Kapan przykładny żywot prowadził w pokucie y w wszelkiej wstrzemięźliwości, T.Z.
24. Pobożny *Rostagnus*, ktoremu Bog przez Anjoła godzinę śmierci oznaymił, trzeciego Zakonu. 25.

25. *Święto* przeniesienia O. y Patryarchy
 nászego S. Franciszka dla samych
 Tercyanow, *Odpust zupełny.*
26. W. *Wiolenta de Corduba* Zakonni-
 ca fundowała Kłasztor Trzeciego
 Zakonu y w nim w wielkiej Pobożno-
 ści żyła aż do śmierci, T. Z.
27. W. *Magdalena w Neapolim* jałmuż-
 nica wielka, cudami po śmierci od
 Boga wstawiona, T. Z.
28. B. *Joanna Krolowa Kastylii* życie
 swoje na dobrych przepędziła czyn-
 kach fundując Kościoły Kłasztory y
 Szpitale, T. Z.
29. *Świątobliwá Marya Mugnos* P.
 zwierciadło prawdziwey pokuty, T. Z.
30. *Święto B. Humiliany W.* Imie-
 niem y rzeczą samą poniżoney, kto-
 rey pokorę y świątobliwość Bog wyso-
 ko wyniośł y cudami wstawił, T. Z.
31. *Świątobliwy Jan Ferdynand Krole-
 wicz Kastylii,* ktory z miłości ku S.
 O. Franciszkowi sukienkę Jego zwierz-
 chu

chu na sukniach nosił z wielkim zbudowaniem wszystkich widzających T. Z.

J U N I U S.
CZERWIEC ma dni 30.

Dni.

1. B. Relignotus z *Urbinu* pogardą Swiata y przykładnym życiem znakomity T, Z.
2. W. Elżbieta Wertuga z *Arevala* Zakonnica przykład głębokiey pokory, postużenstwa, innych cnot Zakonnych, T, Z.
3. B. Elżbieta Beralta P. rezygnacją we wszywkim na wolą Boską chwalebna, T, Z.
4. B. Koleta Rudolfa pierwszego Cesarza Corka w stanie Pannieńskim niewinne skończyła życie, T. Z.
5. Pobożna Marya Jzabella W. urodzenia Xiążęcego wzgardziwszy rozkoszami ciała, ostre życie przez wiele lat prowadziła, T Z.
6.

6. Bartłomiej Kardynał ktorego ciało do tych czas nienaruszone zostało, trzeciego Zakonu.
7. W. Agnieszka *de Cuba* do Najswiętzej MARYI Panny wielce nabożna od ktorey wiele łask wżyciu odebrała,
T. Z.
8. W. Marya *Gonales* Zakonnica Reguły y postow Obserwantka osobliwa, trzeciego Zakonu.
9. B. Gabryela z *Peruza* w rozmyślaniu rzeczy Niebieskich ustawiczna, T. Z.
10. W. Małgorzata z *Bobardu* nieporuszonego umyśłu w różnych przeciwnościach,
T. Z.
11. Pobożny Achacy z *Flandryi* w kwiecie młodości swoiey niewinne skończył życie
12. Święto B. Gwidona W. pierwszego Zakonu O. S. Franciszka,
13. Święto S. Antoniego Padewskiego W. pierwszego Zakonu S. O. Franciszka Odpust zupełny.

14. B, Kazimierz IV. Krol Polski Protektor osobliwy Zakonu Braci Mnieszych trzeciego Zakonu.
15. Pobożna Agnieszka *de Ferro* Domu Xiążęcego wzgardziwszy światem z dostatkami iego w uboſtwie Chryſtuſowym pobożnie żyła w Kłaſztorze, y szczęśliwie umarła, T, Z.
16. B, Jan z *Ravenny* z rozlicznemi cnotami cudami od Boga wſławiony T, Z,
17. Poboż: Leonard nāzwan y Gallicusnie porownāney cierpliwoſci y skromnoſci człowiek całe życie w rożnym przepędził umartwieniu, T, Z.
18. Święto przenieſienia S. Elzearego W. T, Z.
19. B, Michelina z *Pizauru* po ſmierci męža ſwoiego z ktorym w czyſtoſci żyła od ſamego Chryſtuſa zoſtała zaślubiona, T, Z.
20. B. Cecylia Kaſtella Joaneli Innocen-cyufza XI. Papieža Ciotka na do-brych

- brych y miłoliernych uczynkach biegi
 życia swojego przepędziła, T, Z,
 21, W, Magdalena *Luzyn* Zakonnica w
 czystości *Panieńskiej* y w głębokiey
 pokorze żyła aż dośmierci, T, Z,
 22, Pobożny *Jakub de Villanova* tak go-
 rzał miłością Boską że *Serafinem*
 ziemskim był nazwany, T, Z.
 23, Pobożny *Lancellotus Decyus* czło-
 wiek wielce uczony usilnie się starał o
 zbawienie dusz ludzkich, ktore nau-
 ką y przykładem prowadził do Boga
 24, Bogobożny *Piotr z Urbinu* nieumie-
 iących nauczał wiary, modlitwy, y
 cwiczenia się w cnotach T, Z,
 25, B, *Jan* nazwany *Czarny* z pięcią
 Braci Zakonu mniejszych za *Wiarę*
S, od *Heretykow* umęczony, T, Z,
 26, W, *Serafica w Barcellonie* Zakonni-
 ca wielkiey świętobliwości, T, Z,
 27, Święto B, *Benevenuta de Eugubi* o
 pierwszego zakonu,
 28, Świętobliwa *Aloizya Burgotla P,*

19, w Paryżu wielą rewelacyami od Bo-
ga udarowana. T. Z.

20, Pobożna Uracca Rodriques W, wbo-
jaźni y miłości Boskiej przez całe
życie cwiczyła się, T. Z.

20, B, Rolandus Hrabia, który S. O.
Franciszkowi gory Alwerny ustąpił y
od niegoż do trzeciego Zakonu był
przyięty, T. Z.

J U L I U S
LIPIEC ma dni 31.

Dni.

1. W. Franciszka Zakonnica P. przy-
kład pobożności postuszeństwa y in-
nych cnot Zakonnych, T. Z.
2. S. Mirus to jest dziwny w cnotach, w
ostrości życia y we wszystkich spra-
wach swoich Patron w suchości ziemi
doświadczony, T. Z.
3. Świątobliwy Karol Krol Węgierki
Brat S. Ludwika Biskupa Tolosań-
skiego Zakonu Braci mniejszych ;
T. Z.

4. B, Korneli z wielą Bracią Zakonu Mnieyszych za wiarę S, od pogan umęczony w Brylu Mieście, T, Z.
5. Świętobliwa Marya Swarez Xiężna Hiszpańska ktorey życia świętobliwość pokazuie się z nieustających cudów ktore Bog do tąd czyni przy iey grobie T. Z.
6. Pobożna Heneryka Bernardy do S. Anjoła stroża swojego wielce nabożna, ktorego widzeniem kilkarazy w życia swoim była udarowana, T, Z.
- 7 W. Onufrya Zakonnica P. od S. Angeli z Fulginu w bojaźni y miłości Bożey z małości wyuczona, T. Z.
8. Święto S. Elżbiety Krolowy Portugalskiej, T. Z.
9. Święto BB. Mikołaja y Towarzyszow jego Zakonu Braci Mnieyszych *Odpuść zupełny NB.* w drugą Niedzielę Lipca Święto B. Jana z Dukli Zakonu Braci Mnieyszych Obserwanta Patrona Korony Polskiej, T. Z.

10. B. Elżbieta Zona Karola IV. Cesa-
rza Rzymkiego, która o powadze
Pańskiej zapomniawszy, chorym y
ubogim z wielką pokorą y miłością
służyła, T. Z.
11. B. Bonifacyusz de *Volateris* wielką w
życiu swoim miał poufałość do S.
Anioła stroża swojego, którego wi-
dzeniem wiele razy udarowany po
śmierci cudami sławny, T. Z.
12. W. Lucydyja P. Zakonnicą darami
Ducha Przenajświętszego hojnie ob-
darzona, T. Z.
13. Świętobliwa Klara P. z *Fulginiu* wi-
dzeniem S. O. Franciszka wiele razy
w życiu swoim pocieszona, T. Z.
14. Święto S. Bonawentury Doktora Se-
rafickiego y Kościoła S. Kardynała
Zakonu S. O. Franciszka, *Odpust* zap:
15. Pobożny Brat Jeremiaśz w wielkiej
prostocie y pokorze żyjąc niewinna
życie skończył T. Z.
16. B. Adryanna P. Siostra Małgorza-

- ty Kortońskiej po dostąpionym od-
puście *Porciuncula* w Afiyżu szczęśli-
wie skonała y prosto do Niebá po-
szła. T. Z.
17. Pobożny Martolensius Uczeń S. O.
Franciszka pokory, skromności, y
wszelkich cnot pełen, T. Z.
18. Świętobliwa Marya Alexego wicho-
dniego Cesarza Corka Krolowa Wę-
gierka, wielkimi Honorami, y do-
statkami wzgardziła dla Chrystusa y
więcey sobie Sukienkę S. Franciszka
niż Krolewską Purpurę szacując w
niej szczęśliwie umarła, T. Z.
19. W, Klara Franciszka z Carogrodu
fundowawszy dwa Klafztory trzecie-
go Zakonu pobożne skończyła ży-
cie, T. Z.
20. Świętobliwy Filip III. Krol Hisz-
pański z wielką pokorą Sukienkę S.
Franciszka przyjął, y w niej na świe-
cie Zakonne właśnie prowadził ży-
cie. T. Z.

21. W. Raymund Lachan wzgardziwszy
 znaczną substancyą, ubóstwo Chrystu-
 fowe ukochał, w cnoty za tym y u-
 czynki dobre bogaty umarł szczęśli-
 wie w Klasztorze Tolosańskim, T. Z.
22. W. Jan de Spe wiele tysięcy Pogan
 w Jndyi na Wiarę S. nawrocil, T. Z.
23. Pobożny Filip Dulicyusz Pustelnik,
 palma cierpliwości w owoce cnot SS.
 y zaślug obfita, T. Z.
24. Święto S. Franciszka Solana Indyi-
 skiego Apostoła pierwszego Zakonu
 Odpust zupełny.
25. W. Piotr Ferro zwycięzca pokus
 y wszystkich nieprzyjaciół chwale-
 bny, T. Z.
26. B. Agnieszka Castanea w Hiszpanii
 z wielką miłością y pokorą chorym
 służyła, T. Z.
27. Święto B. Kunegudy Krolowy Pol-
 skiej Bolesława Krola Polskiego żo-
 ny, zktorym lat wiele w czystości Pa-
 nieńskiej przeżywszy po śmierci Je-

go do zakonu S. Klary wstąpiła y w
nim S. życie skończyła.

28. B. Sancya Krolowa Sycyliyska wraz
z Mężem swoim Robertem I. przy-
jęła sukienkę Świętego Franciszka y
wiele Kościołów, Klasztorow fundo-
wała po śmierci wielkimi cudami od
Boga wstawiona, T. Z.

29. W. Ursula Zkonnica w Wierze S.
od Boga tak oświecona, że publicznie
błędy kacerskie refutowała y wiele
heretyków do Wiary S. nawrociła,
T. Z.

30. Świętobliwa Marya Tereffa Krolowa
Francuska oto starała się usilnie a-
żeby Synowie S. O. Franciszka grob
Chrystusa Pana trzymali w Jeruzalem
T. Z.

31. B. Emiliana we Włoszech miłości
Boga y bliźniego pełna, T. Z.

AUGUSTUS
SIERPIEN ma dni 31.

Dni

1. Pobożna *Magdalena de Bailet* od prozney chwały, estymacyi ludzkiej, oraz od wśzystkich wygod y rozkoszy ciała iako od zarázy iakiey stroniła. T. Z.
- 2 *Święto Porciuncula* albõ Nayswiętszey Panny Anjelskiej, ktorego dnia od pierwszych Nieszporow aż do zachodu słońca dnia drugiego po uczynionej Spowiedzi y przyięciu Ciała Pańskiego wżyscy wierni tyle razy dostępują zupełnego odpustu, ile razy nawiedzaią Kościół ieden Braci Mniewtzych y w nim się modlą na intencyą Kościoła S. Jednakże ieden tylko Odpust sobie, inne zaś Duszom w Czytciu zostaiącym aplikować należy.
3. B. *Jeremiasz de Como* Kapłan w Nabożeństwie do Nayswiętszey Matki Boskiej ustawiczny, Ciało Jego dotąd nienaruszone zostaie, T. Z.
4. *Święta S. Dominika* Patryarchy Funda

- tora Zakonu Kaznodzieyjskiego od
 prawuie się z Oktawą w całym zakonie
 Braci Mniefzych dla Filadelfii y
 przyiaźni, którą S. Dominik y S. O.
 Franciszek za życia między sobą mieli
 5. B. Donna żona B. Lucyulza oboie
 naypierwfi byli przyięci do trzeciego
 zakonu od samego S. O. FRANCISZKA,
 T. Z.
6. Pobożna Magdalena P. w Sycylii w
 czyfności Pańieńskiej bieg życia swo-
 iego przepędziła, T. Z.
7. B. Rychard Biskup w Umbryi Ociec
 prawdziwy ubogich, Wdow, y sie-
 rot, T. Z.
8. W. Felicytas z Fulginu w pogardzie
 siebie samey y wszystkich doczełnych
 rzeczy żyła świątobliwie, T. Z.
9. B. Jan z Urbinu, za ktorego modli-
 twą chorzy zdrowie, ślepi wzrok, ufo-
 mni chodzenie odebrali, T. Z.
10. W. Marya de Placis Z. w Portuga-
 lii szlubow uczynionych P. Bogu, y Re-
 guły swoiey obserwantka osobliwa, T. Z.

11. Święto Cierniowej Korony Paná y
Zbawiciela naszego, która zaſtaraníem
S. Ludwika IX, Krola Francuſkiego
y B. Blanki żony Jego z Konſtany-
nopola do Paryża przenieſiona była,
oboie byli, T: Z:
12. Święto S. Klary Panny, drugiego za-
konu S: O: Franciszka Panien ubogich
Matki naypierwſzey Odpust zupełny.
13. W: X: Wincenty *Uſardus* zarliwy
Kaznodzieia y Author Kſiąg wielu,
umarł w nadziei ſwiątobliwości, T: Z.
14. W: Katarzyna zakonnica w Hiſzpa-
nii uboſtwa Chryſtuſowego wielka
miłośnica, T: Z:
15. W: X: Ludwik z Gory, za ktorego
modlitwą Bog Wſzechmogący całą
ziemię nazwaną *Katana* od głodu wy-
bawił, T: Z:
16. Święto S: Rocha W. doſwiadczo-
nego Patrona od morowego powie-
trza, T: Z:
17. Świętobliwa Marya Maxymiliana II.
Ce-

- Cesarza Zona S: zywot w trzecim za-
 konie przez lat 20. prowadziła, T: Z:
18. Święto B: Klary de Monte Falco, na
 ktorey sercu wszystkie instrumenta
 męki Jezusowey po śmierci znalezio-
 ne były, T: Z:
19. Święto S: Ludwika Biskupa Tolo-
 sańskiego pierwszego zakonu Odpust
 zupełny:
20. W. Regina zakonnic Duchu Pro-
 rockiego pełna, wiele rzeczy przy-
 szłych przepowiedziała, T: Z:
21. B: Karol II: Krol Sycyliyski S: Lud-
 wika Biskupa Tolosańskiego Ociec,
 T: Z:
22. W. Anna z Landkircha Zakonnica
 przykładnego y niewinnego życia.
 T: Z:
23. B: Gwalter Biskup Trewirski, który
 przez żarliwe Kazania swoje wiele
 grzeszników nawrocił do pokuty,
 T: Z:
24. Pobożna Małgorzata z Luxembur.

- gu po codziennym umartwieniu ciała
dni życia swojego przepędziła, T:Z:
25. Święto S. Ludwika Krola Francu-
skiego, T:Z:
26. W. Joanna de Jezu Fundatorka
Panien pokutujących y ustawiczną
bawiących się bogomyślnością, T.Z.
27. W. Katarzyna z *Lanefrydu* Zakon-
nica, dla Anielskiego życia swojego
miała wielką poufałość do SS. Anjo-
łów Stróżów, z ktoremi często roz-
mawiała, T:Z:
28. W.X. Ludwik Kolon Doktor Pisma
S. wielkie summy pieniężne wydał
na świątнице Pańskie, T.Z.
29. Świętobliwa Marya Konfalwa z
Toletu Anielskie na tym świecie pro-
wadziła życie, T. Z.
30. B. Nicolucyusz *à Senis* wdowy y sie-
rot opiekun ofobliwy, y na wszystkich
ubogich szczodry, T, Z.
31. W. Anna z Albii Zakonnicą w Pa-
nieńskiej czystości niewinne przepę-
dziła życie, T.Z. SEP.

SEPTEMBER
WRZESIEŃ ma dni 30.

Dni.

1. *Święto* B. Izabelli Siostry S. Ludwika
Krola Francuskiego, T: Z:
2. B. Beatryx Siostrá S, Klary, ktorey
O. S. Franciszek pokazawszy się o
wiecznymiá zbawieniu upewnił, T. Z.
3. Świętobliwa Godoia P. także widze-
niem S. O. Franciszka w życiu swoim
pocieszona od ktorego wiele tajemnic
Niebieskich objawionych miała, T. Z.
4. *Święto* Przeniesienia S. Roży z Wi-
terbu, trzeciego Zakonu *Odpust* zap:
5. B. Bąptysta z *Placency* wielkiej pobo-
żności Zakonnica, ktorey ciało nie-
narulzone po dziś dzień zostaie, T. Z.
6. Świętobliwa Joanna *de monte Falco*
częste zachwycenia; y objawienia
także rzeczy Niebieskich miewała,
T. Z.
7. B. Antonia z *Florecy*, w służbie
Boskiej y ustawicznej modlitwie,
tak.

- także w kontemplacyi rzeczy Niebia-
 skich nieustająca, - T. Z.
8. W. Katarzyna z Kastylii Fundatorka
 Klasztoru trzeciego Zakonu, w kto-
 rym życie szczęśliwie skończyła, T. Z.
9. Pobożny Franciszek II, Woiewoda
 Brytanii zawsze na sukniach swoich
 nosił tukienkę S. O. Franciszka, T. Z.
10. BB. Leon y Lucyusz Męczennicy,
 za wiarę Chrystusową żywo w *Nagan-*
zaku w ogień wrzuceńi, T. Z.
11. W. Magdalena z Rattemburgu W.
 po śmierci męża swojego poszła do
 Klasztoru, gdzie o chlebie y wodzie
 ostrą czyniła pokutę, T. Z.
12. W. X. Alexander *de Peruzyo* Do-
 ktor Pisma S. dla zbawienia dusz ludz-
 kich wiele prac y trudow poniósł, T. Z.
13. Pobożna Małgorzata *de Platea* ślepe-
 mu wzrok przywrociła, y pełna za-
 sług poszła do Nieba. T. Z.
14. Pobożna Gertruda *Campare* w Ni-
 welle w Nabożeństwie do Najświęt-
 sze.

- z tego Sakramentu ciała zatopiona, T. Z.
15. Pobożny Thomazyn z Fulginu przy-
kład ostrey pokuty, cierpliwości, y
pokory, T. Z.
16. Świętobliwa Małgorzata Arcy-
Xiężna Lotaryńska, służąc chorym
y ubogim w szpitalu życie skończy-
ła, T. Z.
17. Święto Wyrażenia pięciu Ran JE-
ZUSOWYCH nâ boku, ręku, y no-
gach S. O. Franciszka na gorze Al-
wernie, Odpust zupełny.
18. Pobożny Karol Denetanus Pułtelnik
wielkimi cudami wżyciu y po śmier-
ci sławny, T. Z.
19. Świętobliwy Dydak Synagro Ducha
Pańskiego pełny wiele cudow w ży-
ciu swoim czynił, T. Z.
20. Pobożna Gilla de Kortona Edukacyi
S. Małgorzaty Kortońskiej, oraz
naśladownica w cnotach y dobrych
uczynkach, T. Z.
21. B. Marya Karnimella W. w Sycylii
wie.

- wielce pobożnego y przykładnego
 żywota, T. Z.
22. Pobożna Marya Anna z Gor, cier-
 pliwością w ciężkich chorobach sła-
 wna, T. Z.
23. W. X. Fryderyk Szenk wielki jaś-
 mużnik y Dobrodziey ośobliwy Za-
 konnikow, Kościołow, Szpitalow y
 wżyszkich ubogich, T. Z.
24. Pobożny Franciszek z Serny wielki
 naśladowca S: O. Franciszka, w po-
 kucie, cierpliwości, pokorze, y Ob-
 serwant Reguły doskonały, T. Z.
25. W. Izabella a *Sancta Marya P. z Iper-
 nu* Przełożona wielce miłosierna, T. Z.
16. Święto S. Elzearego Hrabi T. Z.
27. W. Anna Marya zakonnica miło-
 ści Boga y bliźniego pełna, T. Z.
28. W. Izabella od Maryi P. wielka
 Obserwantka Reguły y ustaw Za-
 konnych, T. Z.
29. Pobożna Marya Monacha z *Alkazaru*
 zwierciadło doskonałości Chrześciań-
 skiey, T. Z.

30. W. Sancya Zakonnica wielkimi
 cudami od Pana Boga wstawiona, T.Z.

OCTOBER

PAZDZIERNIK ma dni 31.

Dni.

1. W. Alanus, Kapłan wielkiej święto-
 bliwości, T. Z.
2. W. Bernardyna z *Veas* wszelkimi
 cnotami Zakonnemi od Pana Boga
 ozdobiona, T.Z.
3. Święto Przeniesienia S. Klary Matki
 drugiego zakonu, O. S. Franciszka
 Odpust zupełny. Tegoż dnia Wigilia
 O. S. Franciszka.
4. Święto Uroczyste Serafickiego Oycy
 Patryarchy naszego Franciszka S. we
 wszystkich trzech zakonach *Odp:zup:*
5. Pobożna Marta Maryna W. w Sy-
 cylii przyimowaniem Pielgrzymow,
 chorych y ubogich do domu swego
 chwalebna, T.Z.
6. B. Edmund *de Garano* Arcybiskup
 Ar.

- Aramachański za Wiarę Katolicką
od niewiernych umęczony, T, Z.
7. B. Franciszek *Lichus* Fundator trzech
Kaplic, y szpitala, cudami sławny, T, Z.
8. *Święto S. Brygitty W.* Fundatorki
Zakonu Brygitańskiego wielkimi re-
welacyami od Chrystusa Pana udaro-
waney pierwey, T, Z.
9. W. Helena zakonnica w różnych
przeciwnościach dziwnie cierpliwa.
T, Z.
10. Pobożny Robert *Haletus de Mala*
testis Xiążę, wielkiej pokory y szczo-
drobliwości na ubogich, T, Z.
11. W. *Adelaidis* zakonnica w różny,
śłaniu rzeczy ostatecznych ustawiez-
na, wiele tajemnic Boskich przenikła,
T, Z.
12. *Święto B. Serafina W.* zakonu S, O,
Franciszka Kapucynow w życiu y
pośmierci cudami sławnego u sławnych
Oycow Kapucynow, *Odpust zupełny.*
13. *Święto SS. Daniela, y Towarzystw*
P iego

- iego Męczennikow pierwszego zakonu.
14. Świętobliwa Elzbieta Izabella Krowa Hiszpańska wielka ozdoba T, Z,
15. B. Brygitta *Gonzales* w gorącej modlitwie, postach y innych umartwieniach ustawiczna, T, Z,
16. Pobożna Marya *Neimagen* W. w głębokiey bogomyślności zatopiona T, Z,
17. Bogoboyna Eustachya Rzymianka w ciężkim prześladowaniu cierpliwa, za prześladowców y nieprzyjaciół swoich ustawiczną czyniła modlitwę, T, Z,
18. Świętobliwa Anna *Tollier* W, na ubogich substancją swoją rozdała, sama po tym naśladowując Chrystusa w ścisłym żyła uboſtwie, T, Z,
19. *Sw: S. Piotra z Alkantary* W, Obserwanta, który potym zaczął reformę Alkantaryſtów tak od imienia swego nazwanych, *Odpust zupełny.*
20. W. Marya *Scherera* zakonnica w
dłu.

- długiey chorobie swoiey od Maleń-
kiego Jezusa nawiedzona y pocieszona,
T, Z,
21. Świętobliwy Wilhelm *Netty* wszystkie
dostátki swoie y majątności roz-
dał ná ubogich, T, Z,
22. W. Franciszka *de Ripa* zakonnica
wzgardą siebie samey y marności
świata sławna, T, Z,
23. Święto S. Jana Kapistrana pierwsze-
go zakonu, *Odpust zupełny.*
24. Pobożny Jan z Iperny Do-
ktor wielce miłosierny przez wiele
lat chorym y ubogim służył dla mi-
łości Boskiey, y rany ich sam opa-
trywał.
25. B. Katarzyna Bosnyi, pokorą, cier-
pliwością y hojnością Pańską chwa-
lebna, T, Z,
26. B. Eleonora, od wszystkich kompa-
nii y uciech światowych daleka, T, Z,
27. Święto Przeniesienia S. Jwona Ká-
płaná y obrońcy Wdow y Sierot u-

- bogich, T,Z,
28. W. Bernardyna Anna, P. z wyso-
kiej gory Fundatorka Klasztoru T.Z.
29. Dulcelina P. w *Marsylii* Pobożnego
y ostrego żywota, TZ.
30. BB. trzech młodzianow Indyjskich
męczennikow, ktorzy z B. Janem
Salerem zakonu S. Franciszka za wi-
arę S. w. Indyach są umęczeni, T, Z,
31. B. Teressa *Henriques* w Hyszpanii
Matka y opiekunka ubogich osobli-
wa, umarłego wskrzesała, T,Z,

NOVEMBER
LISTOPAD ma dni 30.

Dni.

1. B. Nuncya W. w *Neapolim* majątno-
ści swoje y cały sprzęt domowy prze-
dawszy, rozdała na ubogich y żyła
w dobrowolnym uboſtwie. T.Z,
2. B. Małgorzata W. Sukienkę S. Franci-
szka na wierzchu sukien nosiła, w ro-
zmyślaniu męki Chrystusowey ustawie-
czna, T,Z. 3.

3. B, Jan a *Gracio* Kawaler od samego Oycy S; Franciszka do trzeciego zakonu przyjęty iasłmużnik wielki, w postach w modlitwach y ustawicznym umartwieniu ciała życia dokonał,
4. Pobożna Ludwika od S. Filippa w Sycylii w rozpamiętywaniu Męki Chrystusowej y boleści Matki jego cała zatopiona, T, Z.
5. W. Franciszka od S. Anny zakonnica wielkiej pokory, cierpliwości, y prostoty zakonney pełna, T, Z,
6. W. Marya od S. Krzyża, w chorobach y nieznośnych boleściach cierpliwa, T, Z.
7. Pobożna Marya Ruiz w Hyszpanii. P. na Bogomyślności y dobrych uczynkach życie przepędziła, T, Z,
8. B, Garfenda W, wielkiej świątobliwości, T, Z;
9. Pobożny Jan *Garidius* miłośnik ołobności, pokory y innych cnot Chrześciańskich, T, Z,

10. *Święto* przeniesienia S, Ludwika Biskupa Tolosańskiego pierwszego Za-
11. *Świątobliwa* Joanna Hrabina z *Luzemburgu* żywy portret pokory u-
martwienia y innych cnot S, O, Fran-
ciszka, T. Z.
12. *Święto* S. Dydaka W. pierwszego
zakonu, *Odpust zupełny.*
13. B, Leo Japoński za wiarę S, żywo
spalony, T, Z.
14. B. Agnieszka od poczęcia zakonna-
ca wielkiej świątobliwości, T, Z.
15. B. Franciszek z Kalabryi przykład
ofobliwy życia Chrześcijańskiego, TZ.
16. Pobożna Ludwika Rzymianka dla
życia przykładnego była zbudowa-
niem całemu Rzymowi, TZ.
17. *Święto* B, Salomei P. Xiężniczki Pol-
skiej po tym Krolowy Halickiej Za-
konu S Klary.
18. W. Maryanna od Jezusa P. wzor
postulzeństwa, czystości Panienskiej,
y innych cnot Zakonnych, T, Z.
19. *Święto* Uroczyste S, Matki Elżbiety

Krolowy Węgierskiej, ktore u Ter-
cyanow odprawuie się z oktawą O. z.

20. W. Smaragda Zakonnica wielkiej
świętobliwości, T. Z.
21. Pobożny Lopezyusz *de Zabata* Hra-
bia, na ostrey pokucie y pobożnych
uczynkach życie świętobliwie prze-
pędził. T. Z.
22. B. Marya od S. Ducha, cierpliwości
y pokuty nieporownaney, T. Z.
23. B. Elżbieta z Roty w postach, mo-
dlitwach, y umartwieniu zmyślów
swoich prowadziła życie, T. Z.
24. B. Albert Hrabia z Spicembergu od
Oyca S. Franciszka do trzeciego za-
konu przyięty, T. Z.
25. B. Witalis z Assyza, przez wiele lat
na puszczy ściśle prowadził życie po
śmierci cudami od Boga wstawiony,
T. Z.
26. Święto B. Delfiny P. Hrabiny z A-
ryanu, ktora w stanie Małżeńskim z
Świętym Elzearym mężem swoim w

czystości Panieńskiej żyła aż do śmierci, T, Z,

27. B. Jan de Burgo od Pogan za Wiare S. umęczony, T, Z,

28. Święto S. Jakuba z Marchij W. pierwszego zakonu S. O. Franciszka, Odpust zupełny.

29. Święto Wszystkich SS. trzech zakonow S. O. Franciszka *ex insti: Clementis XII.* ktorego dnia Honoryusz III. Regułę S. O. Franciszka potwierdził, dla wszystkich braci y Siostr renowujących Profesję swoję, Od: z.

30. Forma odnowienia profesyi jest położona wdrugiey części *fol. 216.* B. Blanka Krolowa Francuska Matka S. Ludwika cudami sławna, T, Z.

D E C E M B E R
GRUDZIEN ma dni 31.

Dni.

1. B. Innocencya Ryccya P. w Sycylii, nieporównaney świętobliwości, y o
stre-

- strego nader życia, T. Z.
2. Pobożna Anna Marya *Ryccya* Aniel-
fkiey czystości miłośnica, T. Z.
3. B. Serafina *Ryccya* dla miłości Chry-
stusa Pana Oblubienca swojego Mał-
żeństwem wzgardziwszy w czystości
Panińskiej żyła do śmierci, T. Z.
4. B. Beatryx *Veniera* P. przy darowa-
niu sobie prezencyi Chrystusa w go-
dzinę śmierci, z tego padołu wybra-
ła się do Nieba, T. Z.
5. B. Piotr *de Coile* w zachwyceniu do
gory podniesiony światłością Niebie-
ską często bywał otoczony, T. Z.
6. B. Klara z Katany od samego Chry-
stusa pierścieniem była zaślubiona.
T. Z.
7. Świętobliwa Jzabella Eugenia Arcy-
Kieźna, głębokiey pokory, miłości
Boga y bliźniego pełna, T. Z.
8. *Urozystość* Niepokalanie poczętey
Maryi Panny Matki, jedyney Prote-
ktorki trzech zakonow S. O. Franci-
szka, Odp: *zup:* 9.

9. Pobożna Małgorzata, *Angulona* P. po-
została od Rodziców substancyą
rozdała na ubogich, a sama żyła z
pracy rąk swoich, T. Z.
10. W. Hozylina zakonnica przełożona
wiele od heretyków cierpiała prze-
śladowania dla wiary S: T. Z.
11. B. Jzabella z *Sanches* ubogich y cho-
rych ludzi y wielu zakonow osobliwa
dobrodzieyka, T, Z,
12. B. Bartłomiej przyjmował zawsze
ubogich, przez co zasłużył sobie na
taką łaskę u Boga, że Chrystusa Pana
w osobie ubogiego przyjął do domu
swego, T, Z,
13. B. Antonin z Afryki zamknąwszy
się w skale ostrą czynił pokutę, T. Z.
14. Pobożny Julian Donat w Anjelskiej
czystości życia dokonał: T. Z.
15. B. Agnieszka z Francyi czystość
Najświętszey Maryi Pannie poświęci-
wszy, aż do końca szczęśliwie oney
doczowała. T. Z.
16.
16. B.
pok
17. B.
y i
wi
18. S
io
19. B
go
ta
20. I
sz
re
b
21. S
A
fo
fu
śc
22. I
m
N
T

16. B. Paula z Fulginu P, w prostocie y pokorze serca Bogu służyła, T, Z,
17. B. Elżbieta Palernitańska, choroby y inne przykrości życia z niewypowiedzianą znosiła cierpliwością, T, Z,
18. Świętobliwa Anna Cezarza Macieja żona, zbior wszelkiej doskonałości, T, Z,
19. B. *Beatrix* Roskońska W. od wygod ciała y wszystkich roskoszy świata daleka, T, Z,
20. B. Katarzyna Lopes do Najswiętszey Panny wielce nabożna, od ktorey wiele łask w życiu swoim odebrała. T, Z,
21. Świętobliwy Ferdynand Wojewoda *Mantui* Karol Wojewoda *Nervis* Alfons Arzeni Hrabia przy Profesyi swoiey zakon Rycerski na obronę, Kościoła S. postanowili. T. Z.
- 22 Pobożna Klara *Malvinda* w Bogomyślności czyli rozmyślaniu rzeczy Niebieskich ustawicznie zatopiona, T, Z,

23. B. Joanna od S. Felixa ustawicznym umartwieniem ciała swego chwalebna, T. Z.
24. B. Angela z *Thermis* wiele Panien pobożnych przybrawszy, z niemi się w Kłafztorze trzeciego zakonu zamknęła, y życie świątobliwe w nim prowadziła, T. Z.
25. Uroczystość Narodzenia Chrystusowego, ktorego pamięć O. S. Franciszek chcąc w serca ludzkie sam nayspierwey Jasełka zrobić, y ten zwyczaj od niego do Kościoła S. iest wprowadzony.
26. B. Katarzyna Xiężna z *Maylandu* do S. Franciszka wielce nabożna, y zakoniego dziwnie kochająca umarła w wielkiej świątobliwości, T. Z.
27. B. Piotr *Xendai*, za Chrystusa święty w *Kangazaku*, T. Z.
28. Pobożna Anna z *Medyndu* zwierciadło pobożności wszystkich cnot Chrześciańskich, T. Z.

9. Świętobliwa Elzbieta Krolowa Pol-
ska po tym Krolowa Węgierka Fun-
datorka wielu Kościołow Braci mniey-
szych, umarła szczęśliwie, wielkoy
świętobliwości znaki po sobie zosta-
wiwszy, T, Z,
10. Świętobliwa Marya Gonzaga Xięż-
na Mantuańska, wielka Jałmużnica, u-
bogich ochotnie przyjmowała y im z
wielką pokorą służyła, T, Z.
11. B. Ferdynand de Azebedo Arcy Bi-
skup w Burgos Sukienkę Trzeciego
Zakonu zwierzchu na sukniach nosił,
y zakon trzeci wszelkiemi siłami pro-
mowował umarł w wielkoy święto-
bliwości, T, Z,

*Ita Pater Fortunatus, Pater Hermanus,
Pater Bernardus Sankeng & alii.*

R O Z D Z I A Ł I.

*Następuią Duchowne ćwiczenia na dzień
cały.*

Cokolwiek BOG stworzył (jako na-
ucza

ucza piśmo S.) stworzył dla siebie y we
 wszystkich dziełach swoich nie kogo in-
 szego tylko siebie samego chciał mieć za
 cel y ostatni koniec, do ktorego wszyst-
 kie stworzenia á naybardziej Człowiek
 rozumny zmierzać y wszystkie sprawy
 do niego kierować powinien. Przez to
 albowiem samo, że oświecony na rozu-
 mie przez Wiarę poznał Stworcę swoje-
 go należy mu koniecznie wszystkie u-
 czynki y myśli do Boga iako do osta-
 tniego końca dyrygować. Tak albo-
 wiem czyniąc chwali ustawicznie Swor-
 cę swojego y na większe co raz zarabia
 Błogosławieństwo, przyczynia łaski po-
 mną za zasługi, y cokolwiek należy do
 zbawienia Duszy swojej we wszystko
 profituie. Ponieważ zaś wszystkie spra-
 wy y uczynki nasze naylepiey kierują się
 do Boga przez dobrą intencją więc po-
 trzeba o niey następuie wiadomość.

O Intencyi ranney.

Poganie sami czczą fałszywych Bo-
 gów

gow swoich, wszystkie sprawy y uczyn-
 ki swoje od nich poczynali, iako mowi
 Poeta *ab Jove Principium* Tym bardziej
 Człowiek Chrzescianski tak czynić ob-
 ligowany każdy, za tym ocknąwszy się
 ze sou niech serce swoje podniesie do Bo-
 ga przez nabożne westchnienie, y wsta-
 iąc przystoynie imaginuje sobie, iakoby
 się między chorami Anjelskimi ustawi-
 cznie chwającemi BOGA znaydował, y
 z tym się protestuie, że przez ten dzień
 cały chce czcić y adorowac Stworcę
 swojego tym affektem iakim go Anjo-
 łowie y wszyscy SS. á naybardziej Ma-
 rya Panna przed tym na ziemi teraz zaś
 w Niebie czczy y adoruie. Potym na-
 leży podziękowac Bogu za wszystkie ł-
 ski y dobrodzieystwa iego, tak duchow-
 ne iako y cielesne. Braci y Siostram
 Trzeciego zakonu należy partykularnie
 dziękowac za powołanie do tego stanu
 pokutującego, w którym tak wiele łask
 Boskich y darow Duchownych stali się
 ucze.

uczestnikami; oraz y za inne dary y dobrodzieystwa tak sobie iako y bliźnim hojnie od Boga udzielone, a osobliwie, że tey nocy od nagley śmierci y wszelkich złych przypadkow dobrotliwie bronić y zachować ich raczył. Po uczynionym zaś podziękowaniu uczynić potrzeba dobrą intencją, bez ktorey y naylepsze uczynki nasze mało albo też wcale nic nieważą *Quid qđ agunt homines intentio iudicat omnes.* Ofiarować za tym należy Bogu Wszemogącemu zaraz z rana wszystkie sprawy, myśli słowa, y zabawy dnia całego na przykład na dosyć uczynienie za wszystkie dobrodzieystwa Boskie, na cześć y na chwałę Tajemnicy Wcielenia, Męki y śmierci Chrystusowej, na honor Niepokalanego Poczęcia Najswiętszey Maryi Panny, na uczczenie y pożanowanie S. Anjoła Stróża, S.O. Franciszka y innych Patronow swoich na uproszenie łask potrzebnych do zbawienia sobie y bliźnim swoim, a

oso.

osobliw
czynie
tę za
intenc
rować
nemu
fiarow
Betle
zowy
ciaż
gami
uzbro
ciem
najaz
stacy
przy
niżel
chem
Siostr
dzac
ochot
Chrz
fekt

osobliwie łaski ostateczney na dosyć uc-
 czynienie za dusze w Czyścju zostające,
 tę zaś intencyą swoją potrzeba łączyć z
 intencyą samego Chrystusa Pana y ofia-
 rować sprawy swoje Oycu Przedwiecz-
 nemu, oraz y siebie samego, iako się o-
 fiarował iemu Zbawiciel nasz w stajence
 Betlemskiej, po tym na drzewie Krzy-
 żowym, albowiem sprawy nasze cho-
 ciaz naylepsze mało ważą, ieżeli z zafu-
 gami Chrystusowemi nie będą złączone:
 uzbroić się oraz mocnym przedsięwzię-
 ciem przeciwko wszelkim pokusom y
 najazdom szatańskim y uczynić prote-
 stacyą przed Bogiem na dzień cały na-
 przykład, że wolę tysiąc razy umrzeć
 niżeli dnia tego naymnieyszym grze-
 chem BOGA obrazić. Bracia zaś y
 Siostry Trzeciego zakonu powinni wzbud-
 zać w sobie pragnienie y prawdziwą
 ochotę zawlze ciągnąć do doskonałości
 Chrześcijańskiej przez wykorzenienie de-
 fektow y codzienne postępowanie w cno-

Q

tach

tach Świętych. Aże Człowiek z ufomości swoiey o przedsięwzięciach y postanowieniu swoim częstokroć zapomina więc należy pokornym sercem prosić **BOGA** o łaskę, utwierdzającą, a żeby przez dzień cały mógł wytrwać w dobrym, ustrzedz się obrazy Boskiej, umniejszyć defektów swoich, y w cnotach świętych co raz dalszy uczynić progres. Co wszystko następującym sposobem być może.

Ocknąwszy się ze snu zaraz przeżegnaj się Krzyżem Świętym mówiąc w Imię Ojca ✝ y Syna † y Ducha * Świętego Amen. w Imię Pana naszego **JEZUSA** Chrystusa Ukrzyżowanego, ze snu wstaie; ten mię niech błogosławi. rządzi y do żywota wiecznego doprowadzi.

*Upadźszy na kolana mow trzy razy całując
ziemię.*

Niech będzie Błogosławiona S. y nierozdzielna **Troyca** Ociec Syn

y

y Du
BOG
Syn K
święt
pzd
RYA
o JE
przez
cą P
przez
MA
MA
MA
święt
prze
zaw
Tu sę
tym sę
mac
O
pod

y Duch Święty we trzech osobach
 BOG iedyny. Ociec ktory mię stworzył
 Syn ktory mię odkupił, Duch przenay-
 świętszy ktory mię oświecił. O JEZU
 pozdrawiam cię przez MARYA, o MA-
 RYA pozdrawiam cię przez JEZUSA,
 o JEZU y MARYA pozdrawiam was
 przez Troycę Przenayświętszą, o Troy-
 cą Przenayświętsza pozdrawiam Cię
 przez JEZUSA y MARYA. Witay
 MARYA Matko BOGA Syna, Witay
 MARYA Corko BOGA Oycy, witay
 MARYA Oblubienico Ducha Przenay-
 świętszego. Niech będzie pochwalony
 przenayświętszy SAKRAMENT teraz
 zawlze y na wieki wiekow, Amen.

*Tu się może uczynić rachunek sumnienia.
 zym sposobem iak w wieczor według infor-
 macyi niżej położoney. Intencya Ranna*

O Niezmierny y nieograniczony BO-
 ZE, Ja naylichsze stworzenie z iak
 naygłębszą sercą pokorą ścielę się
 pod nogi twoie, błogostawię cczę y a-

doruję nierozdzielną Istoty twoiey Bo-
 skiey we trzech Osobach iedność y wszy-
 ſkie doskonałości twoie, a z całych sił
 duszy moiey tobie dziękuję, żeś mnie
 tey nocy od nagłej śmierci y wszelkich
 złych przypadkow zachować raczył.
 Tobie Naymiłosiernieyszey **BOZE** nie-
 skończone oddaę dzięki, za wszystkie
 dobrodzieystwa mnie y całemu stworze-
 niu uczynione, a osobliwie, żeś mi znie-
 wymowney dobroci Twoiey, dnia dzi-
 ſieyszego zdrowo doczekać pozwolił.
 oddaę także tobie Dobroci nieskończo-
 na dzięki powinne, za powołanie do
Wiary S. y tego zakonu pokutujących,
 za Sakramenta Święte, a osobliwie za
 Sakrament Ciała y Krwi Twoiey Prze-
 nayświętzey, y za wszystkie dobro-
 dzieystwa tak wszystkim w pospolitości
 iako y mnie partykularnie uczynione y
 oto cię pokornie proszę użycz mi ł-
 ſki Twoiey abym przez dzień dzisieyszey
 y przez wszystkie dni życia moiego
 mogł

mógł się uchronić wszelkiew obrazy nie-
 skończonego Majestatu Twoiego, To-
 bie samemu wiernie służył y ciebie iako
 dobro moje nądewszystko kochał. Ofi-
 aruję przytym Tobie wszystkie dnia
 tego y całego życia moiego zabawy,
 ofiaruję myśli, słowa, uczynki, śaknie-
 nie, tudzież posilenie przez pokarm
 ciała moiego, ofiaruję wszystkie prace,
 wszystkie, fatygi y odpoczynek moy,
 westchnienia y odetchnienia moiego y
 wszystkie oraz tak wewnętrzne iako y
 powierzchowne wolne y niewolne duszy
 y ciała moiego zabawy, wygody, utra-
 pienia, y prześladowania, ktore mi się
 dnia tego przytrafić mogą, wszystko to
 Naydobrotliwzzy BOZE tobie zupełnie
 oddaę y poświęcam, nad to ofiaruję To-
 bie wszystkie sprawy y uczynki dobre
 ludzi tych, ktorzy przez niedbálstwo y
 zapomnienie akcyi swoich nieofiarują, á
 to wszystko na większą chwałę twoię na
 uznanie twoiego na demną Panowania

ą moiego poddaństwa, w nadgrode wszystkie
 stkich niewdzięczności y wzgardy, kto-
 re ponosisz w Najswiętszym Sakramen-
 cie od niewiernych y złych katolików,
 na podziękowanie za wszystkie łaski y
 dobrodzieystwa, na dosyć uczynienie za
 wszystkie grzechy, tak moie, iako też
 Rodziców krewnych Dobrodzieiów,
 Przyjacioł, y nieprzyjacioł, y wszy-
 stkich ludzi, za tych oraz, ktorzy się dziś
 z tym światem żegnają y za dusze w
 czyściu zostające, ktore o de mnie ratun-
 ku czekają, sobie zaś na uproszenie cnot
 świętych y wszystkich łask twoich, kto-
 re Ty sam BOZE moy widzisz naypo-
 trzebniejszy ku większey Chwale two-
 iej a zbawieniu duszy moiej, ktorym o-
 fiarowaniem zabaw moich żebyś niera-
 czył gardzić, łączę ie z nieskończonemi
 zasługami Pana y Zbawiciela moiego,
 Najswiętszey Matki Jego, y SS. Patro-
 now moich. Pragnę dnia dzisieyszego
 bydz uczestnikiem wszystkich odpustow,
 kto-

które są zakonowi trzeciemu nadane.
 Postanawiam przytym Nayświętszą wo-
 lę Twoję we wszystkich pełnić, y to
 czynić co się tobie podoba, y wszystko
 cierpieć dla miłości twoiey. Biorę cię
 na dzień dzisieyszy y na całe życie za cel
 y metę miłości moiey za opiekuna ży-
 cia moiego, za lekarza niestateczności
 moiey, w tobie ufam, Ciebie o ratunek
 proszę. Uciekam się oraz y do ciebie
 wielkiego miłosierdzia nieprzebraney do-
 broci Matko Boska, przyczyniaj się za-
 mną do BOGA á żebyś statecznie w
 tym przedsięwzięciu moim zostawał,
 przez Ciebie szukam łaski, zebrzę mi-
 łosierdzia, á żeby dla ciebie nad duszą
 moją zmiłować się raczył, za Twoją y
 wszystkich Patronow SS. przyczyną á o-
 sobliwie Świętego Oycy Franciszka, w kto-
 rego opiece żyć y umierać pragnę.
 Wszyscy święci y Święte BOZE przy-
 czynicie się za mną teraz y w godzinę
 smierci moiey, Amen.

R O Z D Z I A Ł II.

*Sposob ponawiania ranney intencyi przez
dzień cały.*

Ponieważ w tym śmiertelnym życiu uczynioną zrana intencyą przerywają różne zabawy tak dalece; że często wcale wyidzie z pamięci, więc iest rzecz pożyteczna y wielką nam przynosząca załugę, kiedy tę intencyą przez dzień cały w sprawach naszych ponawiamy przez akty strzeliste ktorych sam Chrystus Pan Zbawiciel nasz y różni SS. zażywali. Tak w Ogroycu mówił Chrystus do Oyca swojego; niech się stanie wola twoia, wisząc zaś na Krzyżu, Oycze w ręce Twoje oddaę ducha moiego. Święty Ociec Franciszek te zawsze powtarzał słowa, BOG moy y wszystko. Święta Klara *de monté Falco* tyfiąc razy przez dzień upadała na twarz, ofiarując BOGU wszystkie sprawy y uczynki swoje. Tym przykładem może każdy zdobywać się na takie y tym podobne akty

akty, iakie następuią odnawiając przez
nieintencyą swoię. Ocknąwszy się w nocy
mow: **BOZE** moy uzycz mi straży twoiey,
broń mnie we dnie y w nocy żeby mnie nie-
przyiaciel przeciwnik nieprzemógł. Ockną-
wszy się rano. Od straży ranney aż do
wieczora ufać będzie w Panu dusza moia.

Wstaając z łozka- **BOZE** moy Dusza
moia pragnęła się w nocy, pobłogosław dnia
tego Duszy moiey.

Ubierając się Przyodziey mię Panie sza-
g niewinności, y od tego czasu nigdy pra-
wa twego nieprzestąpie.

Umywając się Omyi mię Panie **JEZU**
Chryście najdroższą Krwią twoią y ze wszy-
stkich grzechow oczyść mnie.

Zaczynając Pacierz: **BOZE** ná w sto-
możenie moie weyrzyi, Panie ku ratunko-
wi memu pokwap się; Święty **BOZE** Świę-
ty mocny Święty a nie śmiertelny zmiłuy
się nademną.

Kiedy zegar biie: Bądź przymnie moy
BO.

ZE żebym ciebie następującej godziny serdeczną miłością nieodstępit. Niech będzie ta godzina najszczęśliwsza, ktorej Panna sz **JEZUS** Chrystus wcielić y narodzić się raczył, y ta ktorej się poczęła y Narodziła Najswiętsza **MARYA** Panna.

Idąc do Kościoła: Będę błogosławił Pana po wszystkie czasy, zawsze sława jego w ustach moich.

Wchodząc do Kościoła: Panie w wielkości miłosierdzia twoiego wnidę do domu twoiego.

Będąc w Kościele samym: O pokarmie Niebieski uczyn aby dusza moja dostatecznie nasycona była, y siebie zupełnie ofiarowała tobie.

Pod czas Kazania: mów do serca mego, y rokazuy mi Panie, albowiem słucha stuga twoy.

Wychodząc gdzie z domu: Poydę z ochotą, poydę z ochotą, poydę szukać, ktorego kocha dusza moja. Ty **BOZE** prowadź mnie drogą przykazań twoich.

Wy-

Wychodząc w drogę: *Prostuy Panie BOZE moy przed obliczem twoim drogi moie.*

Idąc do stołu: *O smakowity pokarmie dusz naszych Chryste JEZU kiedyż się dostanę do ciebie dostatecznie nasycony będę.*

Albo inaczej: *JEZUS na Krzyżu pragnie a ja ieść y pić będę.*

Bawiąc się między ludzmi: *O Panie przebywaj we wnętrzu w sercu moim, a drzwi zmysłów moich zamykaj przed rzeczami znikomemi.*

Zaczynając sprawę jaką: *Od ciebie Panie sprawy moie niech się poczynaig y przez Ciebie poczęte niech się na honor Imienia twego kończą.*

Pod czas samey sprawy: *Panie przed oczyma twoiemi wszystkie żądze moie, pomnażaj duszy moiey cnoty wszystkie, Panie BOZE cnot wszystkich rozdawco.*

Po skończoney sprawie: *Nie nam Panie ale Imieniomu twemu niech będzie wszelka cześć y chwala.*

W przeciwności iakiew: *Naydoskonalszy Mistrzu Chryste JEZU, naucz mię zgadzać się we wszystkim z Nayswiętszą wolą twoią.*

W prześladowaniu: *Przyjmuję Panie z ochotą Krzyż utrapienia, na dołyć uczyniesz Tobie BOGU moiemu za grzechy moje.*

W szczęściu; *Od Ciebie, w tobie, y dla Ciebie BOZE mój jest wszystko moje.*

W uboſtwie y niedostatku: *Coż mam w Niebie nad Ciebie BOZE, albo czego m chciał na ziemi oprócz Ciebie, Tyś jest BOG serca moiego, y część moja BOZE na wieki.*

W tentacyach albo w pokusach: *JEZUS mój Zbawiciel jest Ukrzyżowany a ja zezwolę na jaką rokosz! przybądź najmiłszy JEZU aby zaſługi Meki Twoiey przez grzech niezginęły we mnie.*

Zwyciężywszy pokusę: *W cieniu skrzydeł łaski BOGA moiego ufała dula moja y wybawił mnie.*

W dolegliwości y utrapieniu: *Wey-*
rzyi

rzyi na mnie Panie y zmituy się nademną,
 Postrzegszy żeś BOGA obrazit: Oycze
 niebieski zgrzeszyłem przeciwko Niebu
 y orzed Tobą, iuż nieciestem godzić zwać
 się Synem twoim: uczyn' mnie proszę iako
 iednego z naicnnikow twoich.

Kiedy się smucisz dla grzechu: O nay-
 dobrotliwjszy BOZE żal mi żem zgrzeszył
 żem prawo twoie przestąpił, zmituy się na-
 demną Panie obmyi mnie od nieprawości
 moiey y od grzechu moiego oczyść mnie.

W wzgardzie y pospozycyi: słuszna
 iest moy JEZU abym był wzgardzony,
 ktorvm się stał przyczyną Ubiczowania twe-
 go przeto ofiaruję okrutney męce twoiey te
 wzgardy y umartwienia ciała y serca mo-
 iego.

Widząc Krucyfix: Kłaniamy się tobie
 Panie JEZU Chryste, y błogosławimy cię,
 boś przez Krzyż twoy odkupił świat.

Widząc Obraz Najswiętszey MA-
 RYI Panny: Najswiętsza MARYA
 Panno wielka BOGA moiego Matko miej
 mię

*mię w Macierzyńskiej opiece swoiey teraz
y w godzinę śmierci.*

Podobnym sposobem może Człowiek z kaźdey rzeczy wzniecić w sobie afekt ku BOGU y z nich formować akty prawdziwey miłości, tak Święty Ociec Franciszek w kaźdym stworzeniu poznawał Stworcę y chwalił piękność rzeczy od niego stworzonych, y brał naukę tak sobie iako y drugim wielce pożyteczną. Zobaczył pewnego czasu owieczkę samojedną między kozłami zostającą westchnął serdecznie do BOGA y do Brata, krorego miał z sobą tak mowił. *Obacz iak cicha y skromna owieczka lubo między kozłami chodzi, tak był cichy y pokorny Pan JEZUS zostając między Faryzeuszami.* Drugiego razu zobaczył wieprza ktory dufił baranka y z wielkim żalem zawołał; *Ach Baranku? iako mi żywo stawiasz przed oczy śmierć okrutną Zbawiciela moiego niewinnego baranka.* Święta Franciszka uważając

stru-

Strumień cicho płynący tak do siebie mowiła. *Jak ten strumień płynie tak spływa na nas łaska Boska, za co mu niech będą dzie nie skończona Chwała.* Pewna pobożna dusza patrząc w nocy w wodę á widząc w niej wydające się Niebo z Gwiazdami rzekła. *O moy BOZE, też same gwiazdy będą na ten czas pod nogami moimi.* Kiedy mnie zaprowadzisz do przybytkow twoich; á iako Gwiazdy niebieskie wydają się w wodzie, tak Obywatele ziemscy wydają się w Niebie, gdy się unurzają w żywym zrodle miłości twoiej.

Takie strzeliste akty często powtarzane, nietylko nas do większey co raz miłości Boskiej zapalają, ále też opuszczenie inszych modlitw dobrowolnych nadgradzają.

ROZDZIAŁ III.

O cwiczeniu wieczornym.

Ponieważ sen iest bratem śmierci więc

więc należy każdemu Katolikowi tak się
 gotować do snu iako na śmierć, wiele al-
 bowiem rachuiemy takich, ktorzy poszli
 na spoczynek nocy, y wiecznie zasneli.
 Uznawali to sami Poganie: kiedy Filipp
 Krol Macedoński rozkazał Pokoiowe-
 mu a żeby ile kiedy szedł do wczasu
 śmierć mu przypominał mówiąc *ad Le-*
ctum ad Lathum. Przeto gdy iść mamy do
 wczasu trzeba nam śmierć sobie stawić
 przed oczy iako na śmierć tak się przy-
 gotować na nocny spoczynek. To zaś
 przygotowanie nigdy lepiej uczynione
 być niemoże iako przez ściśły sumnienia
 rachunek, Każdy za tym niżeli spać poy-
 dzie niech pierwey uklęknie przy łozku
 swoim y podziękowawszy BOGU za
 wszystkie dobrodzieystwa dnia tego o-
 debrane, po tym niech roztrząśnie sum-
 nienie swoje, mając reflexyą na wszyst-
 kie godziny y momenta iak y naczym
 były strawione, na iakim naprzykład
 miejscu, w iakich zabawach y okazjach
 był

był dnia tego, co czynił, co myślił,
 czym zgrzeszył przeciwko Bogu, prze-
 ciwko Bliźniemu, y samemu, sobie ie-
 żeli w cnotach postąpił, przyczynił so-
 bie zaskug przez dobre uczynki, a grze-
 chow umnieyszył, gdzie jeżeli pokaże
 się więcej spraw dobrych, trzeba dzie-
 kować BOGU, prosić o dalszą łaskę. Je-
 żeli zaś pokaże się obraza Boska żało-
 wać trzeba serdecznie, uczynić mocne
 przedsięwzięcie, grzechow się wystrze-
 gać popełnionych zaś defektow za nay-
 pierwszą okazją spowiadać się, tym cza-
 szem serdecznie żałować dla miłości nie-
 skończonego dobra. Po uczynionym
 zaś rachunku sumnienia polecieć Opatrz-
 ności Boskiej duszę swoją, Kościoł S.
 Rodzicow, Dobrodzieiow, Przyjacioł,
 nieprzyjacioł, wszystkich Braci y Sio-
 stry trzeciego Zakonu, niezapominając
 Dusz w czyśtu zostających, potym pro-
 sić Nayświętszey MARYI Panny S.
 Anjoła Stroża S. Oycy Franciszka y

R

ianych

Patronow Świętych, á żeby oni czuli nad nami, nas strzegli, y bronili od wszelkich złych przypadkow. Nizeli zaś ten zmorzy, niech leżąc imaginuje sobie, iakoby w Betleem przy żłobie, lub na puszczy, lub też w więzieniu u kaifasza z Chrystusem noclegował; á tak noc bez wielkiej zasługi niemoże być przepędzona, co następującym sposobem uczynić się może.

Dziękczynienie Panu BOGU.

Nieprzebrany w dobroczynnościach **BOZE** z ktorego rękú wszystko mam y mieć ieszcze będę do zgonu życia moiego, dziękuięć za wszystkie dary, łaski y dobrodzieystwa twoie, ktore dnia dzisieyszego z szcudroblivosti twoiey odebrałem, á o sobliwie żeś mnie od nagłej śmierci, y wszelkich złych przypadkow zachować raczył; za co cię chwale y tobie nawieki służyć pragnę.

Prosić o oświeccenie.

Oswieć Panie oczy moje á żeby m nie-
za.

zafnął
nieprz
Przy
oświe
dzące
zumu
ką lic
cznie
le w
im:

ZE
na f
świe
znac
niepr
dę c
iako
miśo
upad
tem
nym

zaślął w grzechach moich, żeby się
nieprzyjaciel niecierzył z zguby moiey.
Przybądź Światłości prawdziwa która
oświecaż każdego człowieka przycho-
dzącego na świat, oświeć ciemności ro-
zumu moiego, abym mógł poznać wiel-
ką liczbę grzechow moich, za nie serde-
cznie teraz żałować, a potym doskona-
le wyznać przed namiestnikiem two-
im:

Przypomnieć grzechy.

ZE wstydem wielkim stawam przed
tobą BOZE moy, ledwie nieznośne
na sumnieniu czuję nieprawości, nie
śmiem oczu podnieść ku tobie, y lubo
znam wielkie winy moie, ufając jednak
nieprzebraney dobroci twoiey przycho-
dżę do ciebie nieiako do sędziogo, ale
iako do zrodła nieprzebranego łaski y
miłosierdzia y tą ufnością uzbroiony,
upadam potysiąc razy przed Maješta-
tem twoim, a przed całym Niebem win-
nym się bydź ogłasza, y proszę pokor-

Rz- nie,

nie, abyś niepamiętał namiętności moiej, ale na miłość y dobroć twoję. wyznaję nayłaskawszy Oycze zem zgrzeszył przed Niebem y przeciwko Tobie, y grzechy moie nie są skryte tobie.

Załowac za grzechy.

KToż da głowie moiej wody á oczom moim zrzodło łez obfitych, ábym we dnie y w nocy płakał nieprawości moich, z szczerey y serdeczney miłości, którą mam ku tobie nieskończonemu dobru moiemu. Załuję serdecznie za popełnione grzechy moie, nie dla utraty Nieba, ani dla boiaźni piekła, ále dla ciebie samego, brzydę się grzechami moimi nad wszystkie obrzydliwości świata, y taką mię pragnę skrucę iaką mieli Święci Słudzy Twoi szczerze y prawdziwie pokutujący, y czego mi do tey skrucy niedostaie, ofiaruję tobie na dosyć uczynienie nie winną mękę Pana Zbawiciela moiego y nayżałosnieyszey Matki iego boleści, o
gdy.

gdyby mi się ten dzień powrócił starał-
 bym się o to, á żebym wszystkie godzi-
 ny y momenta iego przepędził na słu-
 bie y Chwale twoiey, lecz zblądziłem
 iako owieczka ktora zginęła, y podo-
 bno zblądziłbym bardziey z drogi przy-
 kazań twoich, gdybyś mię o moy BO-
 ZE niepomógł łaską twoią, ktora y te-
 raz pokazuje mi drogę żywota, kiedy
 mi daiesz poznać błędy moje, y za nie
 serdecznie żałować pozwalasz.

Uczynić Postanowienie.

NAywyższe dobro moje BOŻE moy,
 czemużem ciebie obrażał dotąd,
 lecz teraz statecznie stanowią chronić
 się wszelkiew obrazy Maiestatu twego, y
 prędzey umrzeć pragnę niżeli ciebie
 nieskończone dobro naymnieyszym
 grzechem obrazić. Ta jest wola moia,
 to jest nieodmienne postanowienie serca
 moiego, O zrzodło wod żywych, zrzo-
 dło na żywot wieczny ciekące, naydo-
 brotliwszy JEZU, obmyj proszę Duszę

y ferce moie od wszelkiey zmaży grzechowey y łaską twoią tak mnie utwierdź w teraznieyszym postanowieniu moim żebym od niego nigdy nieodstąpił. Dodać mi sił y pomocy żebym zwyciężył wszystkie pokusy á ciebie więcej nieobrażał. **BOZE** moy zmiłuy się nademną w tobie samym ufa dulza moia,

Uczynić dosyc za grzechy.

TA satisfakcyja może być uczyniona na boku przez pokutę, którą każdy sobie według proporcyi grzechow swoich naznaczyć może.

Tak odprawivszy rachunek sumnienia poleć się BOGU, nayświętszey MARYI Pannie, Świętemu Aniołowi Strożowi, y Patronom swoim, niżeli zaś zaśniesz żegnając się Krzyżem Świętym mów nabożnie te słowa: albo też pierwsze litery na czole palcem napisać.

JEZUS Nazareński Krol żydowski. Tytuł tryumfalny niech mnie uchwata tey nocy od nagley śmierci Amen.

W Imię

W Imię Oycy * y Syna * y Ducha Świętego †.

Świątemu Edmundowi pokazawszy się Pan JEZUS, powiedział: kto te cztery słowa albo je na czole palcem napiłze y Krzyżem Świętym przezegna się bezpiecznym będzie od nagłej śmierci.
Surius Tom: 6. in ejus vita

ROZDZIAŁ IV.

O zbawiennym y wielce pożytecznym Mszy Świętey słuchaniu.

Ponieważ Reguła trzeciego Zakonu, to wyraźnie w sobie zawiera, a żeby Bracia y Siostry każdego dnia (jeżeli być może) Mszy Świętey słuchali, więc podaie się pożyteczny sposob słuchania oney.

Zacność Mszy S. opisuią różni Oycowie Święci, między, ktoremi Laurentius Justinianus serm: de Corp. Chri: tak o niey mowi. *Sacra Missa oblatione nulla est maior nulla utilior nulla oculis. Divina Maiestatis gratior.*

R4

mię.

między wszystkimi ofiarami ofiara
 Mszy świętey jest naywiększa naypoży-
 teczniejsza y BOGU nayprzyjemniej-
 sza. niemoże albowiem BOG Wszech-
 mogący od wszystkich Anjołów y wszy-
 stkich Świętych zostając w Niebie takiey
 mieć chwały iako ma przez jednę Mszy
 S. ofiarę ani też może w żadnym stwo-
 rzeniu mieć takiego upodobania, przeto
 że przy ofierze Mszy S. Jednorodzony
 Syn Boski siebie samego Oycu przed-
 wiecznemu ofiaruje w Osobie Kapłana
 z którym wszyscy przytomni też ofiarę
 Bogu Oycu ofiarować powinni za siebie
 y za cały Kościół. Coby zaś była ta
 bezkrwawna Mszy S. ofiara nauczaią ro-
 żni Oycowie Święci, że jest zebranie
 osobliwych Wiary S. tajemnic naywy-
 śmienitlzy chwalenia sposob, tajemni-
 ca rozumem ludzkim niepojęta, jest ży-
 wy portret y wyobrażenie okrutney
 Męki y śmierci Pana y Zbawiciela na-
 szego, w tey albowiem ofierze Zbawi-
 ciel

ciel nasz Oycu Swojemu ofiarowany
bywa tak, iako na Krzyżu przedtym sam
siebie za nas Jemu ofiarował.

Czyni się zaś ta ofiara nappierwey na
wystawienie nieskończonego Maieftatu
Boskiego, na podziękowanie za wszyst-
kie dobrodzieystwa Jego, ná otrzyma-
nie łask Boskich, y na odpuszczenie wszy-
stkich grzechow naszych. Nad to tro-
iaki z tey tajemnice odnosiemy pożytek,
pierwszy z nabożnego oney śluchania,
drugi z samey ofiary ktora się czyni we-
spół z Kapłanem. Trzeci z duchowney
Kommunii.

Różne są sposoby nabożnego Mszy
S. śluchania, lecz chwalebniejszy y do
tey tajemnicy naybardziej stosujący się
być nigdy niemoże, iako gdy kto
przy Mszy S. rozpamiętywa niewinną
Mękę JEZUSOWĄ, albowiem Msza
S. nietylko jest wyobrażeniem oney pra-
wdziwym ale też y rzeczowistym odno-
wieniem ofiary Krzyżowey Syna BO-
ZEGO. Ma.

Maiący słuchać Mszy Świętey tak sobie postąpić może

Wchodząc do Kościoła pokropić się święconą wodą y mówić nabożnie: Przez wylanie Krwi Przenaydrożlzey twoiey, y przez moc gorzkiey Męki Twoiey, nayśrodszy JEZU obmyj Duszę moję od wszelkiej zmazy grzechowey y broń mnie od niazdow dusznego nieprzyiaciela, w Imię Oycy † y Syna † y Ducha Świętego † Amen.

Ukleknąwszy na kolana przed wielkim Oltarzem.

Niech będzie błogosławiona **Troyca**, Święta nierozdzielna, niech będzie pochwalony Przenayświętszy **SAKRAMENT**, Pozdrawiam Cię **Nayświętsza Marya Panno**, Święty **Oycze Franciszku**, wszyscy Święci y Święte **BOZE** ktorých relikwie y obrazy tu się znajdują, modlcie się za mną abyem szczerze za grzechy moje pokutował y **Boskiego miłosierdzia** dostał na wieki,
Amen.

IN.

❁ ❁ (259) ❁ ❁
I N T E N C Y A.

Przed słuchaniem Mszy Świętey.

NAyśłodszy JEZU oto ja teraz przy-
chodzę do Świętey y straszney O-
fiary Twoiey użyż mi potrzebney do
tego łaski aby przy tey Mszy S. mogli-
iako naylepiey rozważać pamiętkę nie-
winney Męki twoiey bez naymnieyszey
rozrywki myśli moich, stawam przed
tym Świętym Ołtarzem wraz z Kapła-
nem Sługą twoim aby z nim tę Nay-
świętszą Ciała y Krwie twoiey czynił
Ofiarę. Przyimii Przedwieczny Oycze
tę Ofiarę ową miłością dawną którąś
przedtym przymował od Jednorodzo-
nego Syna Twoiego przy ostatney wie-
czerzy a potym ná Ołtarzu Krzyża S.
Ofiaruję tobie przytym wszystkie zasłu-
gi Zbawiciela moiego, Naydroższej
Matki Jego, oraz Serafickiego Francisz-
ka S. Oycy moiego y wszystkich Świę-
tych wybranych twoich na większą cześć
y chwałę twoią, na podziękowanie za-
wzelkie łaski y dobrodzieystwa wszel-
kie.

kiemu stworzeniu uczynione, odpuszczenie ciężkich grzechow moich na dostąpienie wszystkich odpustow Kościołowi tuteyszemu ná dziś pozwolonych.

Amen.

SLUCHANIE Mszy S.

Kapłan do Oltarza idzie, Chrystus z Uczniami do Ogroyca.

NAydobrotliwszy JEZU ofiaruję tobie tey Mszy Świętey słuchanie na wyznanie nieskączoney godności Bostwa twoiego, który postać sługi przyjąwszy, raczyłeś dla mnie grzesznego przed okrutną męką twoją lękać się y smucić, użycz mi łaski twoiey, aby m, wszelkie smutki y utrapienia w ziednoczeniu smutku y tesknić twoich cierpliwie znośił, y przez zasługi niewinney męki twoiey wiecznego zbawienia stał się uczestnikiem. Amen.

Kapłan Mszę Świętą zaczyna, Chrystus modli się w Ogroycu do BOGA Oycá.

OPanie JEZU Chryste Synu BOGA ży.

żywego, któryś w Ogroycu na modlitwie Krwawym potem pocić się rączył, znam to że krwawego potu twoiego są przyczyną grzechy moje, które wyznaię przed tobą y serdecznie żałuję dla miłości twoiey, y przez smutek poniesiony w Ogrodzie Getsemańskim, pokornie proszę pociesz strapioną duszę moję w ostatnią godzinę śmierci moiey.

Amen.

*Kapłan raz pierwszy Oltarz catui. Judasz
pocałowaniem Chrystusa żydom wydaie*

Niewinny Baranku Odkupicielu moy Chryste JEZU, któryś sam dobrowolnie wyszedł naprzeciw zgrai chcący poimać Ciebie y Judaszowi dopuściłeś, aby cię pocałowaniem zdradził, tobie się na wszelkie usługi dobrowolne oddaę y oto serdecznie proszę, abym Ja ciebie przez przestępstwo przykazań twoich, mnie zaś nieprzyiaciel moy nigdy niezdradził.

Amen.

Ka.

*Kapłan idzie na prawą stronę Oltarza in-
troit zaczyna, Chrystusa do Annasza
prowadzą.*

NAydobrotliwszy Zbawicielu moy,
ktoryś dla mnie grzesznego w do-
mu Annasza chciał być więzonym, o ná-
uce Boskiey pytanym y w twarz Nay-
świętszą niezbożnie uderzonym, rozwiąż
ściśłe więzy grzechow moich, udziel tey
łaski ábym się zawsze według nauki
twoiey sprawował, wszelkie krzywdy
utrapienia w ziednoczeniu ciężkich Po-
liczkow twoich zawsze cierpliwie zno-
sł. Amen.

*Kapłan mowi Kyrieleyson, Chrystusa do
Kaifasza prowadzą y Piotr się go zapiera.*

NAycierpliwży Panie JEZU Chry-
ste, ktoryś w domu Kaifasza nie-
stuszne oskarżenia y zaprzeczenie się Piotra
cierpliwie poniósł, uczynń to łaskawie á-
by nieprzyjaciel duszy moiey, ktory na
mnie skarżyć będzie nic niewskorał u-
sądu twego, y żebym Ciebie y Świętey

Wia.

Wiary twoiey nigdy się niezapart; **A.**
*Kaptan mowi Gloria in excelsis: Kościół
 za odkupienie świata Bogu dziękuje.*

BĄDź pochwalony na wyłokościach
 Panie y my na ziemi Ciebie chwa-
 lemy kłaniamy się błogosławimy y
 dziękujemy Tobie, że przez zasługi Je-
 dnorodzonego Syna Twoiego nas wy-
 gnanych Synow Ewy przyjmiesz do
 Oyczyzny wieczney, niechże Cię w
 wiekuiſtey chwale oglądamy ná wieki y
BOGA naszego, który sam ieſteś świę-
 ty, sam Pan, sam Naywyższy z Jedno-
 rodzonym Synem Twoim y Duchem
 Świętym, Amen.

*Kaptan mowi Dominus vobiscum, Chry-
 ſtus weyrzawszy na Piotra pobudza
 go do płaczu.*

PANIE JEZU Chryſte, któryś weyrze-
 niem Twoim do pokuty y łez gorz-
 kich wylania Piotra Świętego pobudzić
 raczył, weyrzy na mnie okiem miło-
 ſierdzia twoiego, ábym nieprawości
 mo.

moie szczerze opłakiwał y w żalu serdecznym, y prawdziwey skrusze z szedł z tego świata, Amen.

Kapłan lekcyg czyta, Chrystus przez noc całą w piwnicy od żydow więziony, bity, naygrawany.

NAycierpliwzy JEZU ubolewam nad Tobą kiedy rozważam iak cię złośliwi żołnierze łańcuchem na szyję włożonym targali, po ziemi włoczyli, nogami deptali, na Twarz Nayświętszą pluli, y na noc do ciemney wtręcili piwnicy. O nocy okropna wieczney godna żałości, któraś była ostatnią Zbawicielowi mojemu. Pomnij Panie na wszystkie obelgi poniesione tey nocy, a niedopuszczay nigdy w grzechach śmiertelnych wiecznie zasypiać, nawroć wszystkim do prawdziwey pokuty, którzy nocnymi niewstydliwymi grzechami wszystkie urągania Tobie w piwnicy uczynione tak wiele razy odnawiaią.

Amen.

Ka.

*Kaptan czyta Ewangelię Chrystusa żydzi
od Kaifasza do Piłata prowadzą.*

NAypokorniejszy JEZU, który ia-
ko niewinny Baranek dopuściłeś
się wodzić, od Kaifasza do Piłata y
nieśluszne inwektywy y fałszywe świa-
dectwa znosić raczyłeś z tak wielką cier-
pliwością żeś y słowa jednego ná ich
fałszywe zarzuty nieodpowiedział, pro-
wadź mnie za sobą drogą cierpliwości
Twoiey; naucz mnie doskonałego mil-
czenia we wszelkich przeciwnych oka-
znych, á gdy język moy ustawać będzie,
mow do mnie te słowa: Ja jestem Zba-
wieniem twoim, Amen,

*Kaptan mowi Credo: Chrystusa od Piłata
do Heroda prowadzą y żadnego
przed nim cudu nic czyni.*

WSzechmogący BOZE, który skry-
te tajemnice samym tylko pokor-
nym objawiać raczysz, day mi cnotę po-
kory Świętey ábym przy niey mógł
przeniknąć różne tajemnice Wiary S

S

kto.

ktorą, ia statecznie wyznaię y mocno
wierzę wiednego BOGA, Oycy Wsze-
chmogącego Stworzyciela Nieba y zie-
mie widomych wszystkich y niewido-
mych rzeczy, y wiednego Pana JEZU-
SA Chrystusa Syna Bożego Jednoro-
dzonego, z Oycy zrodzonego przed
wszystkiemi wieki BOGA z BOGA,
Swiatłość z Swiatłości BOGA praw-
dziwego z BOGA zrodzonego, niestwo-
rzonego współ istotnego, z Oycem,
przez ktorego wszystko się stało, który
dla nas ludzi, y dla naszego Zbawienia z
stąpił z Niebiosow y Wcielił się z Du-
cha S. z MARYI Panny stał się Czło-
wiekiem. Ukrzyżowany też iest za nas
pod Pońskim piłatem, umęczon y po-
grzebion y wstał z martwych według pi-
śma wstał na Niebiosie siedzi na Pra-
wicy Oycy, y znowu z tamtąd ma
przyść z Chwałą sądzić żywych y u-
marłych, ktorego Krolestwa niebędzie
końca, y w Ducha S. Pana ożywiające-
go,

go, który od Oycy y Syna pochodzi,
 który z Oycem y Synem wespół się czci
 y wychwala, który mówił przez Proro-
 kow, y ieden Święty Katolicki y Apo-
 stolcki Kościół. Wyznam ieden
 Chrześć na odpuszczenie grzechow, y
 czekam Zmartwychwstania umarłych,
 y żywota przyszłego wieku Amen.

*Kapłan mówi Dominus vobiscum Chry-
 stusa od Heroda Piłatowi odesłanego
 Barabaszowi postponuig.*

ODobry JEZU, ktoremu należy
 wszelki honor cześć y chwala, ubo-
 lewam nad wzgardą y postpozycyą two-
 ią gdy uważam sobie iak byłeś od He-
 roda wyśmiany, od żydow zelżony y
 wżacie białey znowu do Piłata prowa-
 dzony y przez te obelgi y zelżywości
 pokornie proszę niech pogardzam świa-
 tem, á rozkoszy Niebieskie przekładam
 sobie nad rozkoszy y dostatki iego, niech
 szata twoia, którą ná pośmiech przyo-
 dziany byłeś stanie mi się Sukienką nie-

winności, y pokryje wszystkie grzechy
 ná strasnym sądzie Twoim á iako sam
 Xiążę pokoiu pojednałeś Piłata z Hero-
 dem nieprzyjaznych sobie, tak mnie po-
 jednay z zagniewanym Oycem Twoim
 żeby mię łaskawie przyjąć raczył do
 pokoiu wiecznego, Amen.

*Kapłan Kielich ubrany rozbiera, Chleb y
 wino Ofiaruje, Chrystusa Odzieraig z Su-
 kienki, ktory przy okrutnym biczowaniu
 Ciało zkatowanc y Krew wylang BOGU
 Oycu za nas ofiaruje.*

O Chryście JEZU! truchleie serce mo-
 ie, gdy przypominam sobie iak bez-
 bożność żydowska, bez żadnego wsty-
 du Panieńskie Ciało Twoje publicznie
 obnaża, szaty gwałtownie zdziera y przy-
 wiązanego do Kolumny kamienney o-
 krutnie biczuje, adoruję Cię z iak nay-
 głębszą pokorą stojącego usłupa, całuję
 serdecznie tyfiączne Rany Tobie zada-
 ne, á oto usilnie proszę zwiąż wszystkie
 passye moie, y pożądliwości ciała ábym
 do

do Ciebie był wszystko przywiązany: protestuję się przed tobą Panie, który przyodziewasz wszystkie stworzenie że dla miłości Twoiej chcę się wyzuć ze wszystkich żądzy y miłości świata, á że dusza moja serce y ciało moje znam być zmazane grzechami, ty przenajdroższą krewią Twoją przy okrutnym biczowaniu okrutnie wylaną obmyj je ze wszystkiej zmazy, Amen.

*Kapłan po offertorium mówi modlitwy
Chrystus cierniem ukoronowany wzdy-
cha do Boga Ojca.*

WItay straszliwa wszystkim mocarstwom głowo cierniem za nas ukoronowana, trzciną potłuczona, skłaniam głowę moję przed tobą ná głęboką adoracyą á za wszystkie Rany y boleści, pokornie dziękuję, oto cię usilnie prosząc, á żeby boiazń strasznych sądow y sprawiedliwości Twoiej przenikała zawsze iako cierń ostry głowę y serce moje, niech korona cierniowa tkwi zawsze w głowie moiej, á żebym przez u-

stawieczną iey pamięć mogli zafrużyć na
koronę wiekuistej chwały.

Amen.

*Kaptan ręce umywa, Pilat umywaniem ręk
swoich niewinność JEZUSA wyznaje.*

O Panie JEZU Chryste Synu BOGA
żywego któryś niewinność Swoię
przed niesprawiedliwym sądem utaił, a
leś ią samym milczeniem wszytkim po-
kazywał, stanowią y ia dla miłości two-
iey wszelkie inwektywy na mnie nieffu-
znie włożone, milczeniem cierpiwie-
zności, y Ciebie odkupiciela mego nie-
winnie umierającego za wielkie winy
moie zawsze wyznawać, Amen.

*Kaptan obrocivszy się do ludzi mowi Ora-
te Fratres, Pilat Chrystusa ubiczowa-
nego y ukoronowanego cierniem poka-
zuie mowiq. oto człowiek:*

JEZU Synu BOGA żywego, który w
żywocie MARYI za sprawą Ducha
Przenàyswiejšzego wziàłś ciało y na-
turę ludzką y stałś się Człowiekiem, ia
czło,

człowiek grzeszny niegodne stworzenie
twoje, przypominam się tobie żeś jest
dzieło rąk twoich nieodrzucay mnie od
siebie, żebym mógł wiecznie oglądać

Nayświętsze Człowieczeństwo, A.

*Kapłan memento abo pamiętkę żywych
czyni, Chrystus Krzyż dzwiga, pod nim
upada y żegna Bolesną Matkę swoją.*

NAyśłodzsy JEZU iedyne miłości
serc naszych do czego cię przypro-
wadziła niepojęta miłość Twoja? niedo-
łyć było na tym żeś był poimany, nay-
grawany, y u słupa biczowany, ale nad-
to jeszcze Krzyż nieznośny bierześ na
skaleczone Ramiona Twoje, uczyn moc
w Ramieniu Twoim y mocą Krzyża S.
day się nam odżegnać od najazdów sza-
tańskich, naznacz nam Zbawienną drogę
Krzyżem Twoim abyśmy się mogli na
wieki zalszczycać Krzyżem Twoim, w
tym zaś doczesnym życiu wszystkie
krzyże ktore na nas złyłasz niech cier-
pliwie znosiemy dla miłości twoiey. Ty

zaś Oycze Przedwieczny pamiętaj na okrutną mękę Ukochanego Syna Twoiego y dla ofiary Ciała y Krwi Jego naydroższey bądź miłościw wszystkim grzesznikom, pamiętaj na Kościoł S. y wszystkich rządzow iego napełnij ich Duchem S. któryby ich zawsze rządził. Pamiętaj na Rodzicow, krewnych Dobrodzieiow, wszystkich Przyjacioł y nieprzyjacioł naszych, niech niewinna męka Syna Twoiego, którą w tey bezkrwawney rozpamiętywamy ofierze będzie im wszystkim na zbawienie. A.

*Kapłan Nayświętszą Hostyą podnosi Cbry-
stusa przybitego do Krzyża, podnosią
do gory.*

WItam Cię Zbawienie świata przedziwne BOGA Oycza Słowo Prawdziwe Odkupiciela moiego ciało, upadam z Aniołami SS. na twarz przed tą Nayświętszą Hostyą do Ciebie iednak myśl y ferce podnoszę Naydobrotliwszy JEZU prawdziwy BOZE w Nayświęt-

świątym SAKRAMENCIE utajony
 abyś mię przeżegnał y błogosławił, o
 naydroższa Krwi bądź zbawiennym na-
 poiem duszy aż poki mnie BOG dobro-
 tliwy Kielichem Niebieskiej słodyczy
 niepoczęstuię. Amen.

*Kapłan czyni memento albo pamiętkę za
 zmarłych Chrystus na Krzyżu moali się
 zakrzyżownikow swoich.*

Oratio S. Brigit:

OJEZU Niebieski lekarzu wspomniy
 ná boleść, którąś ná Krzyżu wyso-
 kim cierpiał, będąc z nim w gorę pod-
 niesiony, na wszystkich członkach po-
 targany z ktorych żaden w stawie swo-
 im nie został tak iż żadna boleść boleści
 twoiey być równa niemogła albowiem
 od stopy aż do wierzchu głowy miejsca
 zdrowego nie było w tobie: á w tym bo-
 leści swoiey zapomniawszy modliłeś się
 do Oycy za nieprzyjacioły mówiąc: Oy-
 cze odpuść im albowiem niewiedzą co
 czynią; przez tę miłość y dobroć twoię,
 day

day áby to rozpamiętywanie boleści
męki twoiey było odpuszczeniem wśzy-
fkich grzechow moich, Amen.

Kapłan wowi nobis quoque peccatoribus
Łotr Chrystusa wyznaie na Krzyżu y Ra-
ny odbiera Ex orat. S. Brigit:

OJEZU zwierciadło światłości wiecz-
ney wspomniy na onę żałość, którąś
miał, gdyś w zwierciadle **N**ayiaśniey-
szego Majestatu twoiego przeyrzał liczbę
wybranych twoich przez zasługi mę-
ki twoiey zbawionych, y odrzucenie
złych w mnożtwie niemałych potępio-
nych. Przez przepaść zmiłowania two-
iego, ktorymś grzesznych y rozpacza-
jących na ten czas użałował a osobli-
wie łotra na Krzyżu wiszącego mówią-
dzis zemną będziesz w Raiu, proszę cię
nayaśkawizy **J**EZU uczyn ze mną mi-
łosierdzie twoie w godzinę śmierci
moiey, Amen.

Kapłan

*Kapłan mowi Pater noster Chrystus opu-
szczonym od Oycy siebie bydź mniema.*

Ex orát: S. Brigit.

O JEZU Krolewska mocy y radości
dusz naszych, pamiętay ná uciski
ktoreś cierpiał gdyś dla gorzkości śmier-
ci y naygrawania żydowskiego opu-
szczonym od BOGA siebie być rozumiał,
y wielkim głosem wołał: BOZE moy
czemuś mnie opuścić. przez ten ucisk
proszę Cię w uciskach moich czasu
śmierci nieopuszczay mnie Panie BOZE
moy, Amen.

*Kapłan Hostyą łamie Chrystus na Krzyżu
umiera.*

Panie JEZU Chryste proszę cię przez
gorzkość owej męki twoiey którąś
dla mnie cierpiał ná Krzyżu kiedy Bło-
gostawiona Dusza Twoja wychodziła
z Ciała twoiego zmiłuy się nad duszą
moją kiedy z ciała wychodzić będzie.
Amen.

*Kapłan mowi Agnus Dei Setnik y inni
po*

po śmierci Chrystusa w pierś się biąc mo-
wigi: zaprawdę, ten był Synem Bożym

Panie JEZU Chryste day mi żal praw-
dziwy za grzechy moje żebym Cię
BOGA y Odkupiciela moiego nigdy
nieobrażał, teraz skruszonym sercem
wołam do Ciebie Baranku BOZY, któ-
ry gładzisz grzechy świata zmiłuy się
nad nami: Baranku BOZY, który gła-
dzisz grzechy świata zmiłuy się nad na-
mi. Baranku BOZY, który gładzisz
grzechy świata daruy nam Pokoy.

*Kapłan przyimuie Kommunię Chrystus w
grobie złożony przez Jozefa z Arymathey.*

Dobrotliwy JEZU, który niechcesz
zguby grzeszników y owszem tego
żądaś áżeby się wszyscy przez praw-
dziwą pokutę do Ciebie nawrocili oto ja
jestem zewszystkich grzesznik naywięk-
szy, który się nawracam do Ciebie przy-
miy mię łaskawie y zbaw na wieki du-
szę moię á żeby tak drogi okup Krwi aż
do ostatniey, kropelki dla mnie wylaney
nie

nie by
święt
krutn
Ciało
kupic
śmier
nego

Kapł
bo

N

JEZ
Duc
poch
nafz
go k
cicc

Kapł
ca

nie był nadaremnie. Przez twoje naj-
 świętsze Serce włoczną na Krzyżu o-
 krutnie przebite. y przez naydroższe
 Ciało w grobie złożone proszę Cię od-
 kupicielu moy niechay męka y gorzka
 śmierć twoja przyniesie pożytek wiecz-
 nego zbawienia grzeszney duszy moiey,
 Amen.

*Kapłan ludzi żegna, Chrystus po w Nie-
 bowstąpieniu swoim Ducha S. zsyła.*

Niech nas Błogosławi Przedwieczny
 Ociec, niech nas strzeże Chrystus
 JEZUS Syn Jego, niech nas oświeca
 Duch Przenayświętszy od Oycá y Syna
 pochodzący przez wżyskie dni życia
 naszego. Od nagłej śmierci y ciężkie-
 go konania niech nas wybawi BOG O-
 ciec BOG Syn, BOG Duch Święty,
 Amen.

*Kapłan Ewangelię czyta Apostołowie po
 całym świecie Ewangelię opowiadają.*

E W A N G E L I A

Jana Świętego.

Na

NA początku było Słowo, a słowo było u BOGA, a Bogiem było Słowo, to było na początku u BOGA, wszystko się przez niego stało, a bez niego nic się nie stało cokolwiek się stało. W nim był żywot a żywot był światłością ludzi, a światłość w ciemnościach świeci a ciemności iey nieogarnęły. Był Człowiek posłany od BOGA, ktoremu Imię było Jan, ten przyszedł na świadectwo, aby dał świadectwo o światłości, aby przezeń wszyscy wierzyli, nie był ci on światłością ale przyszedł, a żeby świadczył o światłości. Była prawdziwa światłość, która oświeca każdego człowieka przychodzącego na ten świat, na świecie był, a świat przezeń uczyniony jest y świat go niepoznał, do swojej własności przyszedł, a swoi go nieprzyjęli, lecz ktorzykolwiek przyjęli go dał im moc żeby się stali Synami Bożemi, tym ktorzy wierzą w Imię Jego ktorzy nie zekrwi ni z woli ciała, ani z woli me.

meża ale z BOGA się narodzili: A Sło-
wo stało się Ciałem y mieszkało między
nami, y widzieliśmy chwałę jego iako ie-
dnorodzonego od Oycy pełne łaski y
Prawdy. Chwała tobie Panie JEZU
Chryście

*Ta Ewangelia nabożnie czytana lub też w
domu chowana od nocnych strachow, pio-
runow, wichrow, y grzmotow, jest wielce
pomocna, konającym także y szczarowanym
wielki przynosi pożytek.*

OFIAROWANIE

Bogu Mjzy Świętey słuchaney.

TRoyco Przenayświętsza iedyny BO-
ZE racz przyjąć tę niepokalaną a
Majestatowi twojemu dziwnie przyie-
mną ofiarę którą tobie z Kapłanem y
sługami twoimi oddаемy y ofiaruie-
my y teraz oddaliśmy na pamiątkę o-
krutney męki, chwalebneho Zmar-
twychwstania Pana y Zbawiciela nasze-
go JEZUSA Chrystusa, racz ją przy-
jąć na większą chwałę twoję na ho-

nor

nor y poćiechę Macierzyńskiego Serca
 Nayświętzey MARYI zawsze Panny,
 y wżyskich Świętych twoich niech i-
 dzie ta posłana ofiara ná uszanowanie
 Maiestatu twoiego nam zaś na pożytek
 y żywot wieczny, Amen.

INSZY SPOSOB

Śluchania Mszy Świętey.

Namieniłofię wyżej, iako wżyscy przy-
 tomni w Kościele intencyą swoię z
 intencyą Kapłana łączyć y wespół tę
 nayprzyjemniejszą ofiarę Bogu uczynić
 powinni. Tu zaś przestrzegają się wżyscy
 śluchający Mszy S. żeby też wespół z
 Komunikującym kapłanem kommu-
 nikowali, ieżeli niesakramentálnie, to
 przynajmniej Duchownie. Y ten iest
 drugi sposob śluchania mszy Świętey go-
 tować się przez nią nabożnie do Kommu-
 nii Duchowney, przez modlitwy y różne
 ákty cnot Świętych, a naybardziej, wia-
 ry, nadziei, miłości, wzbudzając w sobie
 żal za grzechy y gorące pragnienie przyię-
 cia

cia do serca swojego Chrystusa Pana w
 Nayświętzym SAKRAMENCIE. O
 tey bowiem Duchowney Kommunii
 wspomina S. Concylium Trydentskie
 Ses: 15. *Qui voto propositum illum Pa-*
nem Celestem edunt fide viva qua per cha-
ritatem operatur fructum ejus & utilita-
tem sentiunt. Ktorzy pragnieniem Niebie-
 skiego pożywiają Chleba żywą Wiarą,
 ktora przez miłość swoy skutek czyni,
 ci z Nayświętzego SAKRAMENTU
 pożytek odnoszą. Różni zaś Doktoro-
 wie SS. zgodnie nauczają: że Kommunia
 Duchowna więkzzy częstokroć przyno-
 si pożytek, y łaskę Boską nizli Kommu-
 nia Sakramentalna gdy się kto do niey
 przygotuie należycie. Ten sposob kom-
 unikować Duchownie może być ta-
 ki: gdy Kapłan komunikuje możesz
 mówić temi albo podobnemi słowy.

NAyśłodzzy JEZU dla wielkości
 grzechow moich nie jestem go-
 dzien Ciebie przyjąć Sakramentalnie w

T

Ho.

Hoſtyi Nayſwiętſzey, ale Cię pragnie
 duſza moja, Ciebie affektuie ſerce moje,
 otwarte zawsze ná przyięcie Pana y
 BOGA moiego, Więc dobry JEZU z
 owey niepoiętey miłości z ktoreyieś
 wszedł w żywot Matki Twoiey wnidź
 do ſerca moiego, Przydź Panie y poſil
 duſzę moję Ciałem y krwią Twoią.

ROZDZIAŁ V.

*O Sakramencie Pokuty to ieſt o ſpowiedzi
 ſwiętey:*

SPowiedź ieſt zupełne oſkarżenie ſa-
 mego ſiebie o właſne grzechy, lub
 też wyznanie wſzytkich grzechow przed
 Kapłanem moc mającym do rozgrze-
 szenia dla otrzymania odpuszczenia o-
 nych mocą kluczw Kościoła S. Ten Sa-
 krament pokuty czyli Spowiedzi w Ko-
 ściele ſwoim ſam Chryſtus P. poſtanowił
 dla tego żebyśmy ſię przez ten Sakra-
 ment oczyszczali od wſzelkiey zma-
 y grzechowey kiedykolwiek człowiek z u-
 łomności ludzkiej w grzech w padnie yz
 tey

tey przyczyny Sakrament pokuty y częste używanie iego iest naypotrzebniejszye poniewez wiara naucza, że żaden grzech bez Sakramentu tego odpuszczony być niemoże, po uczynioney zaś należycie zewszystkiemi okolicznościami Spowiedzi S. każdy tak trzymać powinien, że usprawiedliwiony przed Bogiem w uspokojeniu sumnienia swiego do domu z publikanem powroci. Sakramentu pokuty czyli spowiedzi S. są trzy osobliwe części to iest: skrucha prawdziwa, wyznanie wszystkich grzechow y zadostyc uczynienie, o czym S. Franciszek Salezy taką daie naukę: *Jeżeli prawdziwie pokutować pragniesz, miew zawsze prawdziwy żal za grzechy ktorych się spowiadasz, chociażby były naymniejszye, mocno usiebie stanowić ich wystrzegać się na potym. Nieopuszczay nie przy spowiedzi coby ci mogło służyć do objaśnienia grzechu twoiego, a dla zupełnego grzechow własnych wyznania czyni rachunek sumnienia swego. Niech że się każdy*

pilnie rachuje z sumnieniem swoim y
 czyni spowiedź z żalem prawdziwym
 zupełnym wyznaniem defektów swo-
 ich, z obrzydzeniem grzechow, stano-
 wiąc mocne przedsięwzięcie do wyzna-
 nych grzechow nigdy się więcej nie-
 wracać. wyznając grzechy swoje co do
 liczby y wszelkich okoliczności uważa-
 iąc coraz każdą winę w sobie y wiakiey
 okoliczności popełniona była: Bo lubo
 grzechow śmiertelnych siedm się liczy:
 pycha, łakomstwo, nieczystość, zazdrość
 obżarstwo, gniew, y leniwość w służbie
 Bożej, niezawsze iednak te wszystkie
 grzechy co do okoliczności bywają
 śmiertelne osobliwie, kiedy albo w ma-
 łey materji, albo też bez dobrego ro-
 zeznania, y dobrowolnego ná nie ze-
 zwolenia popełnione bywają. Idący
 zaś do Spowiedzi każdy chociażby nay-
 większy grzesznik niech wzbudzi w so-
 bie mocną wiarę y ufność w miłosier-
 dziu Boskim, że mu wszystkie grzechy
 nale.

należycie przed Kapłanem wyznane od-
puszczone będą. Upewnia otym wszyst-
kich grzeszników sam Chrystus gdy do
Apostołów swoich tak mówi:

*Których odpuscicie grzechy odpuszczone im
będą a których zatrzymacie zatrzymane
będą.*

Przygotowanie do Spowiedzi S.

R O Z D Z I A Ł I.

Przed Spowiedzią.

STworeo Nieba y ziemie, Krolu nad
Krolmi y Panie nad Pany **B O Z E**
moy, któryś mię stworzył z niczego na
podobieństwo twoie y odkupiłeś mię
przez gorzką mękę twoię y przez wy-
lanie Naydrożzey Krwi twoiey omyłeś
mię ze wszystkich grzechow moich; O-
to ia teraz mizerny człowiek przestę-
ca zuchwał y praw twoich, staię u drzwi
nie zamkniętego nigdy miłosierdzia
twoiego z szczerym y prawdziwym
grzechow moich wyznaniem, prosząc
pokornie abyś mnie do pierwzey łaski

T3

przez

przez nie puścić y w czym przeciwko
 Majestatowi Twojemu wykroczyłem
 łaskawie odpuścić raczył. Uznaię Boże
 moy, że dla ciężkich grzechow moich
 nieieftem godzien otworzyć ust moich
 na przebłaganie Ciebie obrażonego Pa-
 na y wtpomnienie strasznego Imienia
 Twoiego. Ale coż mam czynić niez-
 częśliwy gdzież się mam udać, kogo o
 miłosierdzie mam prosić: ieżeli nie Cie-
 bie, ktorego wnętrzości miłosierdzia
 nigdy nie są zawarte. Uciebie zatym
 samego zebrzę łaski z serdecznym pła-
 czem a żebyś upadłego grzesznika wże-
 chmocną ręką swoją podnieść, y na pier-
 wżych nogach lepszego życia postano-
 wić raczył. Zmiłuy się na demną ia-
 koś się nigdy zmiłować raczył nad po-
 kutującą Magdaleną, nad Jawnogrze-
 sznikiem y Łotrem na krzyżu wiszącym.
 Wspomniy proszę na owe miłosierdzie
 y dobroć twoię, którąś Dawida ze wży-
 Ńkich grzechow rozwiązał, wspomniy

y ná onę miłość, która cię dla zglądzenia grzechow naszych z Nieba na ziemię sprowadziła á weyrzyi łaskawym okiem miłosierdzia twoiego ná Duszę moię, luboć prawda iest roznemi zmazana grzechami, ale ty iesteś zrzodło nieprzebraney miłości, zrzodło niewyczerpaney dobroci, które ią możesz opłokać ze wżyszkiey zmazы grzechowey, wyleyże powodź obfitych łask twoich ná ośchłą Duszę moię, á żeby od tąd Dusza moia tą skropiona powodzią owoc prawdziwey pokuty, y innych cnot Świętych ná chwałę twoię y zbawienie własne wydała. Przy tey powodzi y przy tobie zrzodle łask wżelkich niech oczy moie, ktorých dla wstydu y wielkości grzechow nieśniem podnieść ku tobie łez pokutujących wyleją wody á Duch przenayświętszy, który się niegdys unosił nad wodami niech wstąpi ná mnie, y oświeci rozum, pamięć y zmysły moie ná poznanie grzechow

moich, niegardźcie mną Stworco moy, albowiem iestem stworzenie twoie y dzieło rąk twoich, ktore ieżeli odrzucisz do kogoż się ucieknę? kto ná mnie weyrzy ieżeli mną wzgardzisz, kto się ná demną zmiłuje, ieżeli mię od miłosierdzia odrzucisz, kto mi odpuści grzechy ieżeli nie Ty Boże moy, ktoremu iest włafna grzechy odpuszczać. Ty iestes sam, ktory grzesznego usprawiedliwić, ślepego oświecić, chorego do zdrowia, umarłego do życia przywrocic możesz, y większa iest dobroć twoia, iak złości moie, y owszem większa iak grzechy całego świata, więc możesz odpuścić niżli ia się dopuszczę. Oświadczyłeś się niegdy przez Proroka twego, że niechcesz śmierci grzesznika ale żeby się nawrocil y żył ná wieki, otoż teraz maż mię grzesznika, ktory się nawracam szczerze do ciebie, opłakując zbrodnie moie niechciyże według obietnice twoiey wieczney śmierci moiey, a uczyn

łaskawie, ażebym tu w ostrey pokucie
do woli twoiey; w oyczyźnie za żyją-
cych z wybrańemi twemi mógł żyć na
wieki Boże moy, który żyiesz y krolu-
iesz na wieki wiekow, Amen.

MODLITWA II.

Przed Spowiedzią

NAydobrotliwszy JEZU iedyna na-
dzieio zbawienia moiego przy-
miy tę którą ná chwałę twoię zamy-
ślam uczynić Spowiedź á day mi serde-
czną skruchę, y płacz obfity oczom
moim, ábym oplakiwał wednie y wno-
cy niesprawiedliwości moie. Proszę
nayłaskawszy Jezu áby ta prozba moia z
którą się wylewam z głębokości serca
zbliżyła się do ciebie y nakłoniła mi-
łosierne serce twoie do zwykłego nad-
grzesznym zmiłowania, weyrzy na
mnie tym okiem miłosiernym, którym
zpoyrzałeś ná Piotra zapierającego się
ciebie y rowny z poyrzeniem twoim u-
czynń we mnie skutek, ábym z takim za-
lem

lem y wylaniem łez gorzkich opłakał
 złości moie. O Jezu, któryś się wy-
 dał na śmierć krzyżową abyś grzeszni-
 kow zbawił y od wieczney uwolnił
 śmierci, niech nieumieram w grzechach
 moich, ale ie wyznawszy przed nami-
 estnikiem twoim niech dostąpię odpusz-
 czenia onych. Protestuję się przed tobą,
 że się chcę szczerze spowiadać wszyst-
 kich grzechow moich, y naymniey wi-
 ny moiey niezataię bo ty ieśś ten, kto-
 ry wszystkie skrytości serca penetruiesz,
 wszystko widzisz y wiesz wszystko. Prze-
 to chcę wyiawić wszystkie defekta moie
 ze wstydem y głęboką pokorą przed na-
 miestnikiem twoim, pragnę żałować za
 nie, życia moiego poprawię, á do po-
 pełnionych grzechow moich niewracać
 się stanowią. dajże mi te łaskę dla za-
 sługi Nayśw: Matki twoiey y wszyst-
 kich S. osobliwie Patronow y patronek
 moich Odkupicielu moy, nadzieio zba-
 wienia y usprawiedliwienia moiego.

Kto.

Kto
 Duc
 tey
 Akt

B

two
 dem
 rozu
 grze
 nie
 ziele
 stki
 lalb
 wle
 byle
 bra
 tobi
 teg
 nie
 kat
 wa

Który żyiesz y krolujesz z Oycem y z Duchem Świętym Bog w Trojcy świętey iedyny na wieki. &c.

Akt skruchy przed Spowiedzią W. O Mar, ka ab Aviano Kapucyna.

BOZE moy oto ia liche y niegodne stworzenie do nayświętszych nog twoich upadając z wielkim żalem y wstydem moim wyznaię, że od powzięcia rozumu moiego niezliczone niedbalstwa grzechy y zbrodnie przed tobą popełniłem. Obraziłem cię o Boże, obraziłem cię o moy Boże, załuię ze wszystkich wnętrzości serca moiego y wolałbym żeby wszystkie nieszczęścia y owozem y śmierć sama ná mnie przyzła, byłbym tylko ciebie naywyższego dobra nieobraził. Zgrzeszyłem przeciw tobie Boże, y gdybym mógł dokazać tego żebym grzechy moje obrocił w niegrzech, chciałbym wszystkie ponieść katownie y choćbym tak w krew obfitywał jako obfity Ocean w wodę, wszystkie

stkę krew moję dla miłości twoiey do
 ostatniey wytoczyłbym kropelki, nie-
 tylko raz dwa albo trzy, ale y million ra-
 zy. Zgrzeszyłem Panie! zgrzeszyłem! y
 dla tego z całego serca y ze wszystkich
 wnętrzości boleję, y mocno stanowią
 że od tąd wolę umrzeć niżeli na grzech
 śmiertelny zezwolić. Y owszem iezeli ty
 Naywyższa mądrości widzisz, że ia nie-
 stateczny iezcze kiedy mam złamać po-
 stanowienie moje, y ciebie śmiertelnie
 obrazić, proszę pokornie niech teraz za-
 raz umieram w łasce twoiey, o! gdyby
 ta skrucha moja nad wszystkie wygoro-
 wała żale, y to przedsięwzięcie moje u-
 czyniła nieodmienne, tobie albowiem
 náyłaskawszy Boże należy miłość y u-
 sługa wszelka, nie dla boiazni piekła, na
 ktorego karę tyjąc razy zażużyłem
 grzechami memi, ani też dla nadziei
 wiecznego błogosławieństwa, ktorego
 tyle razy stałem się niegodnym, prze-
 to załuję całym sobą, że ciebie naywyż-
 sze

fze dobro y Maieftat twoy Boski obra-
ziłem, ktoremu należy nieuftaiąca cześć
y chwala, Amen.

*Tu uczynić rachunek sumnienia ze wszy-
stkich uczynkow z myśli y najmnieyszego
proznego słowa, y z należywym przygotowa-
niem przystąpiwszy do konfessyonatu mowić
skruszonym sercem powszechną Spowiedź.*

JA grzeszny człowiek spowiadam się
Panu Bogu wśzechmogącemu, Najs:
MARYI zawsze Pannie, S. Michałowi
Archaniołowi, S. Janowi Chrzcicielowi
O. Franciszkowi, y tobie Oycze zem
zgrzeszył bardzo myślą mową, y uczyn-
kiem, moia wina, moia wina, moia bar-
dzo wielka wina: *tu wszystkie grzechy two-
ie skruszonym sercem wyznay przed spowie-
dnikiem najmnieyszego nieopuszczać: po-
tym spowiedz twoię tak zakończ,* Z tych
y ze wśytkich inszych grzechow mo-
ich, ktore pamiętam, y ktorych pamię-
tać nie mogę, przeciwko Bogu, przeciw
bliźniemu y mnie samemu popełnio-
nych

nych daię się winnym, y dla tego proszę
 Błogosławioney MARYI zawżze Panny
 y Błogosławionego Michała Archa-
 nioła Błogosławionego Jana Chrzci-
 ciela B.O. moiego Franciszka wszyſt-
 kich SS. y ciebie Oycze aby się za mną
 modlili do Pana y BOGA naszego.

Modlitwy po Spowiedzi.

MODLITWA I.

Niech tobie będzie nayłaskawszy JE-
 ZU za zasługami Naybłogosta-
 wieńzey Matki twoiey, y wszytkich SS.
 wdzięczna y przyjemna ta spowiedź
 moia, y czego mi w niey niedostawało,
 z żalu y zupełnego grzechu wyznania
 niech to wszytko nadgrodzi miłość, do-
 broć, y nieskończone miłosierdzie two-
 ie, á iako mię Namieſtnik twoy tu roz-
 grzeszył ná ziemi, tak ty mię zupeł-
 nie y doskonale racz rozgrzeszyć w Nie-
 bie. Ktory żyiesz &c.

MODLITWA II.

OJEZU nieskończenie godney miło-
 ści

ści skądże mi niewdzięcznemu śrudze,
 nieczystemu grzeźnikowi tak marno-
 trawnemu Synowi, taka łaska, taka mi-
 łość, taka dobroczynność, że mię poty-
 le razy błędnego prowadzić, ślepego o-
 świecać, upadłego podnosić, y do środ-
 kiego pocałowania zapraszać racyzf
 Święty, Święty, Święty, Pan BOG za-
 stępow. Jak pomnażasz nademną aż do
 tego czasu miłosierdzie, miłość, y do-
 broć twoię, uznaię to, y takim affektem
 jaki się tylko może znaleźć we wszelkich
 stworzeniach, tobie dziękuię, y nawiek
 dziękować pragnę. Jak małą y niedo-
 skonaną miłością ciebie nieskończoney
 miłości godnego kochałem, uznaię
 niewdzięczność moię ku tobie, y z ca-
 łego serca załuię, dla ciebie, odpuść że
 mi dla ciebie, albowiem obiecuię mocną
 poprawę rozwiązłego życia moiego, y
 to wwszytko czynię coby się Majestato-
 wi twoiemu podobać mogło. JEZU
 Boże serca mego day mi, łaskę twoię
 ze.

żebym się ustrzegł wszystkich grzechow
 a naybardziej grzechu, N. żebym po
 stąpił we wszystkich cnotach a naybar
 dziej wcnocie N. żebym czynił wszy
 ftkie uczynki dobre a naybardziej N.
 tobie się wielce podobaiące y w powo
 łaniu moim zostawał, aż do końca, u
 czyni á żebym żył w Tobie, umierał w
 Tobie, y wiekował w Tobie, proszę
 niech będę cały twoy á Ty moy JEZU
 na wieki.

Tu naznaczoną odpraw pokutę.

MODLITWA III.

OYcze Niebieski y wieczny BOZE,
 przyimiy teraz tę spowiedz moię y
 szczupłe zadolyc uczynienie sprawiedli
 wości twoiey w iedności wszystkich po
 kut, ktore na chwałę Imienia twoiego,
 kiedyżkolwiek czynili Święci słudzy
 twoi szczerze y prawdziwie pokutuią
 cy, proszę przez zasługi gorzkiej Mę
 ki ukochanego Syna twoiego, przez
 przyczynę Naydroższey Matki iego y
 wšzy.

wszystkich Świętych, a żebyś tę spowiedź y pokutę moję, za ważną przyiąć y mnie zbawienną uczynić raczył, a czego mi niedostawało z szczerego przygotowania, z doskonałej skruchy, y z wiernego wyznania, wszystko to polecam Najśłodszemu sercu Jednorodzonego Syna twoiego, iako nieprzebranemu dobr wszystkich skarbowi, z ktorego dostatku wszystek dług tobie płaci się zupełnie, a żeby przez to samo wszystkie defekta y niedbalstwa moie w przyjęciu tego Sakramentu popełnione, zupełnie y doskonale ku większey chwale twoiey dopełnić się mogły. Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa Syna twoiego, który z tobą żyje y kroluje w iedności Ducha S. na wieki wiekow, Amen.

ROZDZIAŁ VI.

O Komunii Świętey.

Nauka S. Franciszka Salezyusza.

PAN y Zbawiciel nasz nie dla czego innego postanowił przenajświętszy

U

Sa,

Sakrament, Ciała y Krwi swoiey, tyl-
 ko á żeby każdy godnie pożywaiący do
 stąpił żywota wiecznego, ktokolwiek
 bowiem ciała y krwi Pańskiej godnie
 pożywa, tak umacnia Duszę swoię, że
 iey żadna pożądliwość y sam iad pie-
 kielnego węża szkodzić niemoże. Ma-
 iąc za tym do tego Sakramentu przyste-
 pować, pocznij zaraz z wieczora do
 niego się gotować, wzbudzając w sobie
 pragnienie y gorące affekta, gotuy ser-
 ce twoie na przyięcie tego tak godne-
 go Gościa, który ci tyśiączne łaski y da-
 ry swoie w tym chlebie gotuie, byleś
 tylko z strony twoiey był gotow ná ich
 odebranie, á rano wstań wesoło y nabô-
 żnie pomniąc na nieporównane szczęście
 ktore cię ma potkać, á gdy się wyspo-
 wiadasz idź z ufnością ále oraz y z głę-
 bobą pokorą do przyięcia Niebieskiego
 tego pokarmu, który cię na nieśmiertel-
 ność tuczy y karmi á gdy go przyimiesz
 wzbudź serce twoie do powinney czei
 y na.

bieckiego pokarmu Ciała y krwi two-
 iey Przenaydrożzey, znam ia do siebie
 zem nieieft godzien przyftąpić do tego
 Krolewskiego ſtołu iako niemaiący ſu-
 kni wefelney ále Ty mnie okryi nay-
 ſwiętſzą łaską twoią, á uwielbionym
 Boſkim Ciałem Twoim poſil zgłodnia-
 łą Duſzę moię. Lubo prawda przez
 grzechy moie daleko oddaliſem ſię od
 ciebie, lecz teraz przez przyięcie ciebie
 pożądanego Goſcia tak ſię pragnę złą-
 czyć z tobą, żeby mnie áni śmierć, áni
 życie, áni ciężkoſci iakie, áni ſwiatowa
 rokoſz, áni żadne ſtworzenie od cie-
 bie Boga moiego nieodłączyło. Wo-
 łaſz na mnie Zbawicielu moy, ábym po
 pracach moich do ciebie przyftąpił, y w
 tobie mile odpoczął: otoż idę teraz á z
 gorącoſcią pragnienia moiego, raczże
 mnie naſycić Ciałem Twoim; napoić y
 ochłodzić Krwią Twoią, Amen.

A K T II.

PRzydź nayukochańſzy Oblubieńcze
 Du.

Duży moiej, y Ranami Twoiemi zrań
 serce moie: krwią Twoią nąpoy rozum
 moy: Ciałem Twoim oczyść ciało mo-
 ie, Duszą twoią poświęć Duszę moię:
 Duchem Twoim ożyw Ducha mego:
 Bostwem Twoim całego mnie zamień
 w siebie, ábym gdziekolwiek się obrocę
 zawsze ciebie widział za mnie Ukrzyzo-
 wanego, y cokolwiek zobaczę, niech mi
 się wszystko urumieni Krwią Twoią, á-
 bym się cały zamieniwszy w siebie, nie
 niemogł znaleźć tylko Ciebie, nie nie-
 widzieć tylko Rany Twoie. Ta niech
 będzie pociecha moja z tobą moy JE-
 ZU bydź zranionym, z Tobą wzgar-
 dzonym, z Tobą umęczonym; te zaś
 naywiększe niech mi będzie utrapienie
 bez ciebie cokolwiek myśleć, bez Ciebie
 się cieszyć: niech nieśpocznie serce moie
 słodki Jezu poki cię nieznaydzie celu
 swego, w którym by spoczywało y swoy
 ukontentowało apetyt.

PANIE y **BOZE** moy Stworco y Od-
kupicielu moy z takim affektem ,
uczciwością Chwałą y Honorem, z taką
wdzięcznością godnością y miłością z ta-
ką wiarą y czystością Ciebie dziś przyiąć
pragnę, iakim cię przyięła Najsświętza
Matka Twoja Naychwalebniejsza **MA-**
RYA Panna w ten czas gdy Anjołowi
zwiąstuiącemu sobie Tajemnicę wciele-
nia pokornie y nabożnie odpowiedziała:
Oto Ja służebnica Pańska niech mi się
 stanie według słowa twego.

A K T IV.

O JEZU tyśiąc razy naypożądańszy
oto teraz przychodzi godzina, go-
dzina mówię owa nayszczęśliwsza kto-
rey cię Boga moiego mam przyiąć do
Duszy moiey, oto moy JEZU nayśrod-
szy z iakim tylko mogę nabożeństwem
y uszanowaniem przychodzę do ciebie:
rozciągniy Najswiętsze Ręce Twoie na
przytulenie Duszy moiey tak iako
przed

przedtym też przebite Ręce Twoie ro-
ściagnąłeś na przytulenie wszystkich
grzeszników. Oto teraz Ciebie pragnie
Dusza moja, Ciebie affektuie serce mo-
ie, zapraszam cię ztym taką miłością y
nabożeństwem, iako nigdy żadna Du-
sza nayukochańsza Ciebie do siebie nie
zaprosiła. Przyidźże tedy nayukochań-
szy Oblubieńcze Duszy moiey, przyidź
nayukochańsza miłości moia, y racz się
skłonić do domku serca moiego, y po-
żądana prezencją Twoją pokazać Du-
szy moiey. Przyidź Gościu ulubiony
iedyne zbawienie moie, y wszystko do-
bro moie, przytulę cię do pierśi moich,
wezmę cię na łono Duszy moiey, poło-
żę cię iako pieczęć na sercu moim. Pa-
nie przed Tobą iest pragnienie wszystko
moie, gotowe serce moie Boże, goto-
we serce moie. Pragnienie ubogiego
przyimiy o Panie, przygotowanie serca
niech usłucha ucho twoie, czego zaś u-
łomność ludzka z siebie niemoże, niech

to Boska, y nieprzebrana Dobroć Two-
ia nadgrodzi.

*Następujące słowa mów z wielkim affec-
ktem, albowiem Chrystus S. Gertrudzie
powiedział 1. 2. cap: 19. Ze ktoby z taką
intencją do Komunii przystępował, ni-
gdyby niegodnie przystąpić niemógł.*

Y Lubo wiem że jest od wszystkich
nayniegodniejszy owszem ob-
mierzył y obrzydłym grzesznikiem,
niewymowney iednak ufając Dobroci y
miłości Twoiey tym sposobem y inten-
cją przystąpię do przyięcia Ciała y
krwi Twoiey, że z miłości y chwałę
twoiey zaniczym ważył sobie (chociaż
by można było) żebym wtym Sakra-
mencie wielkie przyjął potępienie, by-
le się tylko Dobroć Boska y miłość
twoia przez to bardziey pokazała że się
raczysz y niegodnemu grzesznikowi
komunikować.

*Tu wrdychając nabożnym sercem mów do
przy.*

przychodzącego Oblubieńca Duszy twojej
temi słowy.

PRzydźcie już dobry JEZU, Oblubień-
cze Duszy mojej y z owej miłości, z
ktorey wszedłeś w żywot Maryi, wnidz
do ubożuchnego serca moiego.

*Przyjąwszy Najsświętszą Hostyę przytul
z Symeonem do serca malenkiego Jezusa y
mow nabożnie:*

Teraz wypulzczasz sługę twego Panie
w pokoju według słowa twego. &c.

M O D L I T W Y.

Po przyięciu Najswiętzej Kommunii.

I.

Dużo Chrystusowa poświęć mię, Cia-
ło Chrystusowe zbaw mię, krwi
Chrystusowa napoy mię, wodą Boku
Chrystusowego obmyi mię, męko Chry-
stusowa posil mię, Rany Chrystusowe u-
zdrowcie mię, Serce Chrystusowe przyi-
miy mię do siebie, Duchu Chryst: ożyw
mię, Dobroci Chrystusowa ukontentuy
mię, Piękności Jezusowa pociągniy mię
do

do siebie, pokoiu Chrystusow uspokoy
 mię. miłości Chrystusowa zapal mię, łas-
 sko Chrystusowa napełniy mię, miłosier-
 dzie Chrystusa zbaw mię, krzyżu Chry-
 stusow wesprzyi mię, o dobry JEZU
 wysłuchay mię, między Ranami twoie-
 mi ukryi mię, nie dopuszczay mi odda-
 lic się od siebie, od nieprzyjaciela złośli-
 wego broń mię; wgodzinę śmierci wo-
 łay mię, y każ mi przyść do siebie á że
 bym z świętymi twoimi ciebie chwalić
 mogł ná wieki.

II.

WItay nayśłodczy y nad wszystkõ
 nayukochańszy JEZU gościu u-
 lubiony duszy moiey dawno pragnio-
 ny, dawno szukany, dawno ukochany,
 witam cię ze wszystkich wnętrzości du-
 szy moiey y ze wszelką iako tylko mogę
 uczciwością przyimuię y na wszystkie
 usługi tobie miłe mnie całego ofiaruię y
 przed obliczem twoim na twarz moię
 upadam: iuż Ty mieszkasz we mnie á

ia

ia w tobie coż mię oddali od ciebie! o
 iakie Tobie mam teraz oddać dzięki za
 taką miłość, nie mogę dostatecznie po-
 myślić z siebie iak jestem dłużny To-
 bie, coż dopiero iak mam tobie godnie
 podziękować coż bowiem mogłbym
 dać Tobie za Ciebie samego: niech Cię
 chwala, za mnie wszystkie cudowne
 dzieła twoie y wszystkie dobra, które
 mam z Ciebie o Boże życia moiego
 niech tobie dziękują za mnie wszystkie
 stworzenia, które się na niebie y na zie-
 mi znajdują. Ja zaś niegodne stwo-
 rzenie twoie witam cię Pana moiego
 iako pożądanego Gościa którego przy-
 iąłem teraz do ubogiego domku duszy
 moiej sercem y affektem Najswiętszey
 Maryi Matki Twoiej iakim cię witała
 gdyś się w wnętrzościach iey Panień-
 skich stał człowiekiem, witam cię affe-
 ktem Anjołów Świętych iakim cię witali
 chwalebnie wstępującego do Nieba, af-
 fektem wszystkich Świętych pierwszy
 raz

raz przychodzących do Chwały Twó-
iey, affektem y miłością wszystkich lu-
dzi godnie komunikujących á proszę
Cię niechay przywitam Ciebie kiedyż-
kolwiek wraz z Świętymi y wybranemi
Twemi, niech zniemi chwałę Ciebie y o-
glądam ná wieki Boże moy y wszystko
moie.

III.

DZięki Tobie czynię Włzechmogący
Oycze y wieczny Boże żeś mię,
grzesznego y niegodnego sługę Twego
nie z żadnych zasług moich ale samego
miłosierdzia twoiego raczył posilić Cia-
łem y krwią Syna twoiego Pana naszego
Jezusa Chrystusa, proszę cię áby Świę-
te ciała iego y krwi pożywanie niebyło
mi obowiązkiem ná karanie, ále zba-
wienną uciebie przyczyną ná odpuszc-
zenie. Niech mi będzie zbroią wiary y
tarczą dobrej woli, niech będzie występ-
ków moich, pożądliwości y nieczysto-
ści wyniszczeniem, miłości y cierpliwo-
ści

ści, pokory y postulzeństwa y wszystkich cnot przymnożeniem; przeciwko zdradom nieprzyjacioł moich mocnym obronieniem, námiętności moich cielesnych y duchownych doskonałym uspokojeniem, ku Tobie samemu prawdziwemu BOGU mocnym przywiązaniem y życia moego szczęśliwym dokonaniem; a proszę cię abyś mię grzesznego ná owe niewyflawione gody zaprowadzić raczył gdzie Ty z Synem y z Duchem S. iestes Świętych Twoich światłością prawdziwą, nasyceniem doskonałym, weselalem wiecznym, kochaniem zupełnym y szczęśliwością nieskończoną, Amen.

IV.

ONayiaśniejsza nieba y ziemi Krolowa nayświętsza Marya Panno Matko Pana naszego Jezusa Chrystusa, która tegoż Stworcę wszystkiego stworzenia stałaś się godną, nosić w żywocie Twoim; ktorego ja niegodny Ciała y krwi naydroższey stałem się uczestnikiem

kiem. Proszę cię przez toż najsświętsze
Ciało y krew iego abyś zamną nędznym
grzesznikiem raczyła się do niego przy-
czynić, aby mi wszystkie defekta mo-
ie w przyięciu Najsświętszego Sakramen-
tu popełnione miłościwie odpuścił, a
iako teraz raczył łaskawie przyiść do
serca moiego, tak za Twoją poważną
przyczyną niech z niego nigdy niewy-
chodzi, Amen.

A K T W I A R Y

BOZE, moy wylewam serce moie
przed Tobą Panem y Bogiem mo-
im á przez dobroć serca twoiego pro-
szę cię day mi poznać zbawiennych sku-
tkow Wiary S. którą teraz wyznaię,
wyznaię y wszystkie oraz tajemnice wia-
ry S. ktore Kościoł S. Katolicki do wie-
rzenia podae, á wyznaię prostym y nie
wątpliwym sercem chcąc poprawić wzy-
stkie błędy uporczywych ludzi, którzy
łowu twemu Boskiemu y kościołowi
prawdziwemu iakim kolwiek sposobem
upor.

upornie się sprzeciwiają. Wierzę Pa-
nie wspomóż niedowiarstwo moje.

A K T N A D Z I E I.

BOZE, moy iedyndy nadzieio moia w
Tobie ufam, niech niebędę zawsty-
dzony ná wieki, luboć prawda, wielka
ieft złość grzechow moich, ale miłosier-
dziu Twemu niemasz końca, uciekam
się zatym do przewyższającego wszyst-
kie grzechy świata miłosierdzia Twego,
y mám nadzieię w nieprzebraney Do-
broci Twoiey, y w krwawych zastu-
gach odkupiciela moiego że mi wszyst-
kie grzechy odpuścić y do wieczney
chwały przyiąć będziesz raczył, á tak
przez łaskę Twoię usprawiedliwiony
miłosierdzie twoie wychwalać ná wieki
będę, Amen.

A K T M I Ł O S C I

BOZE, moy Stworco moy kocham
cię nadewszystko; bo ty sam ieś
naywyższe dobro moie; kocham cię, tak
wielką miłością iak ieft wielka godność

two-

twoia. Kocham cię w tey miłości, która cię kochają wszyscy Święci a osobliwie Naydosłownieysza Matka twoia, kocham cię w tey miłości którą kochasz sam siebie y kochałeś przed wieki, y w tey miłości twoiey zatapiam wszystkie wola, pragnienie y ochotę kochania Ciebie. y z tey miłości którą mam ku Tobie Bogu moiemu, oddalam y odrzucam wszelką rzeczy stworzonych miłość a do ciebie iako do prawdziwego celu kieruję wszystkie affekta serca meiego. Niech zatem każde tchnienie moje a osobliwie w wykonaniu będzie mi dowodem miłości twoiey, a czego, miłości moiey niedostaie to nadgrodz niepojętą miłością twoją, Boże serca mego y cząstko moja, Boże na wieki, Amen.

Niech będzie pochwalony Przenajświętszy SAKRAMENT tyle razy ile momentow w Wieczności, ile kropel w morzu, ile gwiazd na Niebie.

Niech będzie pochwalony Przenajświęt-

święt
rek w
atu
poch
tyle
świę
iąc
Kro
rego
odm
nie
ta S
Oyc
chw
ca S
Zam
woto
Sioś
W
Rod
cor

świętzy Sakrament tyle razy; ile iskier w ogniu ile piasku w gorach ile kreatur na niebie y ziemi. Niech będzie pochwalony Przenayświętzy Sakrament tyle razy ile sama Troyca Przenayświętza mądrością y umiejętnością poiąć może, teraz y nawieki wiekow, A.

Ktoby zaś komunikował dnia tego; którego jest nadany odpust niedosyć na tym że odmowi nabożeństwo, ale potrzeba koniecznie żeby się modlił według intencji Kościoła S. dla dostąpienia odpustu, mówiąc pięć Oyczenasz y pięć zdrowaś Marya tyleż chwala Oycu Gc szosty zaś pacierz za Oycu Świętego.

ROZDZIAŁ V.

Zamykający w sobie krotkie zebranie żywotów świętych Błogosławionych Braci y Siostr trzeciego zakonu. Dnia 31. Stycznia.

WRzymie Roku 1474. B. Ludowika z Chrześciańskich y szlchetnych Rodziców zpłodzona, idąc w dalsze lata coraz w większe postępowała cnoty,

W

mię.

między ktorem, osobliwym sposobem
 iaśniała w niej czystość niewinnego ser-
 ca, pokoy wewnętrzny, głęboka pokora,
 y znaczny tak w służbie Boskiej iako y
 w dobrych obyczaiach postępek, tak da-
 lece, że dla wszystkich Panienek Rzym-
 skich była wzorem Świętobliwego ży-
 cia y osobliwym zbudowaniem. Ta
 niechcąc własnych Rodziców sprzeci-
 wić się woli, przyjęła stan małżeński y
 bardziej Oblubieńcowi Niebieskiemu
 niżli światu starała się podobać, rokoszy
 iego y zdradliwe ponęty lekce sobie wa-
 żąc, podłego zawsze zażywała odzienia,
 pragnąc byż od wszystkich wzgardzo-
 ną. Po zeyściu z świata męża swego
 miłości Boskiej zapalona pożarem w
 światowych usychała żądzach, pragnie-
 nia swoje do ostrzeższego dyrygując ży-
 cia, w trzydziestym wieku sukienkę trze-
 ciego Zakonu S. O. Franciszka z wiel-
 kim przyjęła nabożeństwem, y za stan
 małżeński powtornie ofiarowany sobie
 stan

stan pokutujących obrała, w którym ścisłemi postami, nocnym na modlitwie klęczaniem, ostrą włofienicą delikatne martwiła ciało, wrozmyślaniu męki Jezusowey była ustawiczna nad którym gorzkie łzy wylewując w Słodkie obfitowała pociechy. Ozbawieniu Bliznich swoich usilne miała staranie, chorym, y ubogim ochotnie służąc całą na nich spendowała fortunę, z Niebieskich skarbow nieomylnie spodziewając się rekompensy. Smiertelną y sama potym złożona chorobą godzinę śmierci swojej przepowiedziawszy Sakramenta S. zniewypowiedzianym przyjęła affektem, y w tych słowach w ręce twoie Panie oddaę Ducha moiego doczesne skończyła życie Roku 1533.

Modlitwa do S. Ludwika.

BOZE ktoryś B. Ludwice między innymi przymiotami osobl iwskiej ku ubogim Chrystusowym miłości prerogatywy miłosiernie użyzyć raczył; po-

zwol nam ługom twoim za Jey zaflu-
gami tey dostać miłości; którąbyśmy,
Ciebie nadewszystko kochać mogli.
Przez pana naszego Jezusa Chrystusa &c

Dnia 1. Lutego.

Błogostawiona Wiridyanna urodzi-
ła się z zacnych Rodziców w Xię-
stwie Florentskim: zmałości zaraz miło-
ścią Boską zapalona, pogardziwszy ro-
koszami niewinne Ciało swoje włosie-
nicą y żelaznym paskiem martwiła, do-
doskonalszego potym przyszedłszy ro-
zumu, cokolwiek mieć mogła wszystko
rozdała ubogim, za największy skarb
sobie bogate Chrystusowe ubóstwo ob-
rała zostawszy, przy Kościele S. Anto-
niego Pustelnika, gdzie ubożuchne mięsz-
kanie obrawszy sobie, Anielskie prowa-
dziła życie: gdy zaś O. S. Franciszek
przyszedłszy do Florencyi, wielu do
trzeciego zakonu przyjmował y B Wi-
rydyanna Świętobliwością na ten czas
sławna, sukienkę tegoż trzeciego Zakonu

z rąk

z rąk
Bogu
oświ
nić p
nape
prze
bog
mod
mi t
Rok
śmie
po c

PA
n
wani
stry
łaski
tey
poż
każ
śmi
życie

z rąk iego przyięła, w ktorey ochotniey Bogu służyć; od niego więkzsz łaski y oświecenia odbierać; y wiele cudow czynić poczęła. Prorockim także Duchem napełniona godzinę śmierci swoiey przepowiedziała y w tymże samym ubogim mieszkaniu swoim uklęknawszy na modlitwę zrościagnionemi na krzyż rękami niewinną Bogu oddała Duszę 1242 Roku, dnia pierwszego Lutego, ktorey śmierć szczęśliwą same przez się dzwony po całe ogłosiły Florencyi.

MODLITWA

Do B. Wirydyanny.

Panie JEZU Chryste miłośniku Pa-
nieńskiey czystości dla ktorey zachowania B. Wirydyanna Ciało swoje oftrym trapiła umartwieniem, użyycz nam łaski twoiey, abyśmy przez przyczynę tey czystey Oblubienicy twoiey cielesne pożądliwości zwyciężywszy, czystości każdemu stanowi przyzwoitey aż do śmierci samey dochować mogli, który żyiesz y kroluiesz &c.   W 3   Dnia

Dnia 5. Lutego.

Roku 1597. w Japonii w Mieście Nagazaku za opowiadanie katolickiej wiary umęczeni są świętobliwi S. O. Franciszka Synowie B. Piotr Baptysta z pięcią Towarzyszami swemi, przy których także 15. Tercyiarzow okrutnie zamordowano: Imiona ich te są. B. Paweł B. Gabryel, B. Jan, B. Tomasz B. Franciszek, *Doktor Medicina* B. Leo B. Maciey, B. Paweł Japończyk B. Michał, B. Piotr, B. Kosmas, B. Franciszek Karpintero, wszyscy ci Męczennicy pierwej na krzyżach zawieszani byli, potem ciała ich włóczniami na wylot poprzebiano. Drogą przed obliczem swoim śmierć skug; swoich Bog wielkimi wskazał cudami, Urban zaś osmy Papież wszystkich Beatyfikował Roku 1627.

MODLITWA.

Do BB. Męczenników:

BOZE, któryś dzień dzisiejszy męczeństwu B. Braci Trzeciego Zako-

nu

nu poświęcił, day nam w tey świętey
wierze ciebie chwalić y w niey statecz-
nie umierać, którą oni przelaniem krwi
swoiey potwierdzili Przez Chrystusa
Pana &c. Amen.

Dnia 19. Lutego.

B. Konrad z szlachetnych Rodziców u-
rodzony w Placencyi, do doskonałego
przyszędłszy wieku często się myśli-
stwem bawił, na które wyiechawszy ka-
zał zapalic ciernie gdzie się różne ukry-
wały zwierzęta, lecz wiatr obrociwszy
ogień ná miasto wielką w nim szkodę u-
czynił, dla ktorey bojąc się Konrad nie
znacznie do Miasta powrocił, w tym
niewinnego człowieka złapano y osądzone-
go prowadzono ná śmierć, oczym do-
wiedziawszy się Konrad sumnieniem w-
zruszony, wyznał publicznie, że sam był
okazyą uczynioney przez ogień szkody,
za tym przedawszy dobra swoje wszyst-
kie szkody uczynione ludziom nadgro-
dził y porzuciwszy myślistwo o lepszym

życiu myśleć począł, gdzie natchnięty od Boga habit trzeciego Zakonu przyjął, y tak ostre prowadził życie, że pamiętając na owe zapalone ciernie często pokolczyłym tarzał się cierniu, potrawy niewziął w usta poki niezgniła y nie napelniła się robaństwem. Gdy raz osłabliwym Nabożeństwem czcił y adorował Ukrzyżowanego Chrystusa, nie zbożni ludzie to widząc chcieli go wysmiać y zaprosiwszy do siebie na obiad w dzień postny mięsne mu dali potrawy, które sługa Boski jadł z wielkim gustem, a gdy złośliwi Ludzie z świętobliwości jego śmiać się poczel, od powiedziały im Konrad, że nic niewidzę na stole tylko same ryby y nadowod tey prawdy pokazał im rybią kość, czym sami zawstydzeni zostali: Świętobliwość wielka B. Konrada całym Włochom niebyła tajna w ktoreyżył aż dokońca y umarł Izcześnie w Roku 1351.

Mo.

Modlitwa do B. Konrada.

PRzybądź Panie prozbow naszym kto-
re do Ciebie pokornie wnosimy, y
ktorzy w sprawiedliwości naszej ufno-
ści nie mamy, za B. Konrada przyczyną
ktory się Tobie wielce podobał, niech
bądźmy wspomżeni Przez Pana nasze-
go &c. Amen.

Dnia 24. Lutego.

B. Małgorzata, z Kortony w młodości
swoiey z niektórym swywołnym
młodzieńcem zabrawszy przyiaźń lu-
bieżne prowadziła życie, a gdy z Bo-
skiego dopuszczenia oblubieńca iey sros-
drew przywalił, po kilku dniach gdy
obaczyła ciało iego od robaństwa srocz-
ne, przeraziła się strasznym widzeniem,
y na ostrą zaraz pokutę udać się umyśli-
ła. W krotce za tym porzuciwszy Ma-
cochę y całą substancją swoie, przyszła
do Klasztoru S. O, Franciszka y tam
trzeci zakon przyjąwszy ściśle zaczęła
życie, opłakując codziennie krwawemi,
łzami

łzami nieprawości swoje, ciało oraz swoje które iey było przyczyną grzechu różnemi trapiła sposobami, w tym przypadło iey do gustu rozmyślanie Męki Jezusowey, przez, które zaśluzyla sobie, że wszystkie boleści nayboleśniejzey Maryi Panay na sercu y na Duszy cierpiała, przez co na taką sobie zaśluzyla łaskę, że się iey pokazawłzy Chrystus Odkupiciel świata spytał iey ocoby go prosić chciała, na to dała odpowiedź: o nie nieproszę tylko o ciebie samego, Pełna potym załug y cnot wszelkich rozpiywając się wełzy zserdecznego żalu Duszę swoje Jemu oddała Roku 1297.

Modlitwa do B. Małgorzaty

BOZE, który niechcesz śmierci grzesznika ale raczey żeby się nawrocil y żył na wieki,

Spraw to łaskawie, abyś iako B. Małgorzatę z siceł grzechowych wyrwał, tak też y nas za iey modlitwami z więzow nieprawości uwolnionych do usług

two.

twoic
dzie r
szego

FR.
R
z me
gdzie
ueiec
nia c
Dam
dzie.
go Z
czyli
ktory
święt
dow,
powi
Duch
ła rze
nikała
rozm
winne

twoich y czynienia pokuty przyprowa-
dzić raczył dobrotliwie, Przez Pana na-
szego &c. Amen.

Dnia 9. Marca

FRANCISZKA Szlachetna Matrona
Rzymska po doczesnym rozłączeniu
z mężem swoim udała się na osobność
gdzie wszelkich szkodliwych chroniła się
ueiech, y podłego nader używała odzie-
nia chcąc tym przykładem Rzymskie
Damy do pogardy świata przyprowa-
dzić. Przyjęła pierwey sukienkę trzecie-
go Zakonu, potym zaczęła nowy Zakon,
czyli zgromadzenie gory oliwney, w
ktorym z cnoty w cnotę postępując w
świętobliwości swoiey wiele dała dowo-
dow, często w zachwyceniu od ziemi na
powietrze podniesiona bywała, często
Duchem Prorockim przeszłe opowiada-
ła rzeczy y skrytości serc ludzkich prze-
nikała, siostry swoje chlebem cudownie-
rozmnożonym nakarmiła y w zimie
winnemi gronami ich pragnienie ugasi-

ła, y innemi potym iaśniejąc cudami do
wieczney przenioła się światłości Ro-
ku życia swojego. 56.

MODLITWA.

do S. Francijzki.

BOZE, któryś B. Francizkę między
innemi łask swoich cudami poufała
Anjoła swojego udarował bytnością, po-
zwol prosimy cię pokornie, abyśmy za
iey przyczyny pomocą do towarzystwa
Anjołów twoich przyłączeni bydz mo-
gli. Przez Pana naszego &c.

Dnia 30. Marca.

B. Angela z Fulginu w młodym wieku
za mąż wydana w nabożeństwie y
boiazni Boskiej, y innych Chrześciań-
skich cnotach iak sama wycwiczona by-
ła, tak też y dziatki swoje w tychże
cnotach wycwiczyła, słowem y przy-
kładem zachowania praw Boskich y rze-
czy potrzebnych do zbawienia nauczając
Pośmierci zaś Małżonka y dziątek swo-
ich dobra swoje rozdała ubogim, nagiego

na krzyżu pragnąc naśladować Chrystu-
 fa, ktorego mękę y śmierć okrutną usta-
 wicznie rozmyślała. To też w iey ży-
 ciu iest osobliwza, że tylko samym chle-
 bem Anielskim często się posilając przez
 lat dwanaście nie niciedząc żyła. Umie-
 raiącey pokazał się iey łaskawy Zbawi-
 ciel z Serafickim Oycem Franciszkiem
 Świętym, przy ktorey bytności z tym
 się pożegnała światem w Fulginie 1309.

M O D L I T W A.

Do S. Angeli.

POżądany Dusz naszych pokarmie
 Chryste JEZU od ktorego wżyskie
 żyjące stworzenia życia biorą początek,
 day nam przez przyczynę B. Angeli tę
 łaskę abyśmy godnie zawsze do przy-
 mowania Nayświętszego Sakramentu
 przystępowali. á w godzinę śmierci tym
 Niebieskim, posileni pokarmem do cie-
 bie przyść mogli, ktory żyiesz y krolu-
 iesz Bog w Troycy zupełny Bog na
 wieki wiekow, Amen.

B.

Dnia 13. Kwietnia.

B. Lucyulz w Państwie Florentskim w Miasteczku *Podrum* urodzony z młodości swoiey chwyciwszy się kupiectwa żył poniekąd niesprawiedliwie, gdy zaś S. O. Franciszek w miastach y miasteczkach Florentskich opowiadał pokutę słowem Bożym przerażony udał się zaraz do tegoż S. Patriarchy, upraszając o to żeby takiego iako y małżonkę z całym domostwem nauczył drogi zbawienia. Ociec zaś Święty mając na ten czas intencją zacząć Zakon trzeci najpierwszego *B. Lucyusza* y żonę jego *Bona-donę* do tegoż Zakonu przyjął, w którym przez prawdziwą pokutę nauczywszy się drogi zbawienia odmienił życie y stał się potym sprawiedliwym, łaskawym, naubogich chorych miłosiernym, y w wielkiej świętobliwości umarł Roku 1272.

MO.

☼☼ (327) ☼☼
MODLITWA.

do S. *Lucyusza*

WSzechmogący BOŻE, któryś przez
wiernego służbę twego B. *Lucy-
sza* niezliczonemu mnożtwnu chorych y
ubogich pomocy do dawał, prosimy
cię raczże nas przez przyczynę jego w
utrapieniach y niedoskonałościach na-
szych ślaskawie wspierać, żebyśmy wszel-
kie podobne przypadki cierpliwie dla
Twojej miłości znosili na ziemi, a po-
tym wygnaniu do Ojczyzny Niebie-
skiej zaprowadzeni byli przez Pana na-
szego &c. Amen.

Dnia 19. Maia.

S. Jwo Kapłan y obojga prawa Do-
ktor w mniejszej Brytanii szlache-
tnie zrodzony, od powzięcia rozumu
swego szczerze y nabożnie P. B. służył
w prawie tak Duchownym iako y
świeckim dobrze uczony, w sądach Du-
chownych został sędzią ná którym u-
rzędzie nie ludzkich respektow ale samey
Izu.

szukał sprawiedliwości. Ubogie sieroty y
 wdowy, w swoiey zawsze miał opiece,
 y onych krzywdy y upadłe sprawy win
 dykował. Natchnięty zatym Duchem
 Pańskim sukienkę Trzeciego Zakonu S.
 O. Franciszka pokornie y nabożnie
 przyjął, w doskonałości Chrześciań-
 skiey bardziey á bardziey codziennie po-
 stępując wszystkie na kazane Posty Srzo-
 dy Piątki o samym chlebie y wodzie po-
 ścił: ubogich, chorych, y podróżnych
 z wielką ochotą przyjmował do domu
 swego pokarmem y napoiem posilał,
 przez ktore miłosierne uczynki Chrze-
 ściańskiej pełne miłości zasłużył sobie
 samego Chrystusa w Osobie ubożego
 żebraka przyjąć do Domu swego. Na
 dobrych za tym y pobożnych uczyn-
 kach przepędziwszy doczesne życie na
 wieczną się przeniósł Roku 1303.

MODLITWA

do S. Jwona.

Wezmi sprawę moję na siebie Iwo-
 nie

nie Święty przed sprawiedliwym sędzią y Bogiem moim, albowiem oicy wiem niepewności iednakże, kiedy ty S. Patronie zechcesz, łatwo ją modlitwą twoją obronić możesz tak; że na moje stronę padnie łaskawy dekret. Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, który żyje y kroluie z Bogiem Oycem w iedności Ducha Świętego Amen.

Dnia 30. Maia.

B. Humiliana Wdowa szlachetnie urodzona, kwiat młodości swoiey konsekrowała Bogu y iemu służyć same mu postanowiła, przeciw własney woli swoiey do stanu Małżeńskiego przymuszona od Rodzicow od złego y niezbożnego Męża wiele ucierpiała naymniejszego niecierpliwości niepokazując znaku. Lecz w krotce śmierć Męża nastąpiła, po ktorey B. Humiliana w okropney wieży Oycowskiego domu zamknawszy się dobrowolnie ná modlitwie ustawicznej y rozmyślaniu Męki Jezu-

sovey pobożne prowadziła życie, gdzie wielkie od szatanow y niezbożnych ludzi cierpiała prześladowania, które cierpliwością swoją zawsze zwyciężała, przez co zasłużyła sobie, że Chrystusa Pana Nayświętszą Matkę iego, y SS. A. niołow widomą bytnością często u darowana była. Umarła w wielkiej świętobliwości 26. lat wieku swego mając Roku 1546.

MODLITWA

do B. Humilianny.

BOZE, który nas B. Humilianny pamiętką uweselać raczysz, day nam prosiemy cię abyśmy tę B. służebnicę twoję, ktorey doroczną pamiętkę nabożnym odprawuiemy sercem, świętobliwości życia naśladowali przez Chrystusa Pana naszego &c. Amen.

Dnia 8. Lipca.

S. Elżbieta Krolowa Portugalska przy narodzeniu swoim dwom przyniosła radość, albowiem Krol Jakob z Oycem Elż.

Elżbiety Świętey tegoż dnia samego po
 długiey nienawiści y gniewię do zgody
 y wzajemney przyšli miłości. Ta przy
 Kro'ewskiej edukacyi o przyzwoite ta-
 kiemu stanowi starała się cnoty, y w
 krotce potym do tey przyszła doskona-
 łości że samym Rodzicom swoim wiel-
 kim była podziwieniem, dana potym
 Krolowi Portugalskiemu w dożywotnią
 przyiaźń, do więkzey coraz dążąc świą-
 tobliwości y dalsze dni życia swojego
 na słuchanię Mszy Świętych, y innych
 obrządkow kościelnych, tudzież na do-
 brych trawiła uczynkach, wiele kościo-
 łow klasztorow y szpitalow wy fundowa-
 wszy; sukienkę S. O. Franciszka na Kro-
 lewską wzięła purpurę, w niej święto-
 bliwie żyła y życia swojego dokonała
 Roku 1336.

MODLITWA.

do S. Elżbiety.

NAydobrotliwszy BOZE, któryś S.
 Elżbietę Krolową łaską czynienia

Xz

po.

pokoju przyozdobić raczył. Day nam miłościwie przez iey zaślugi, ábyśmy poskończonym spokoynym zyciu wiecznego pokoju uczestnikami byli przez Chrystusa Pana naszego &c, Amen.

Dnia 16. Sierpnia.

SWięty Roch w Mieście Francuskim Montpellier nazwanym od szlachetnych Rodziców zrodzony, w młodości swoiey o nabycie cnot świętych staraąc się usilnie ciało swoje roznemi martwił sposobami. Po śmierci Rodziców swoich wszystko co miał rozdawszy ubogim, sam się udał na peregrynacyą, y do tak wielkiej przysedł świątobliwości, że krzyżem świętym tak w drodze iako y w świątym Rzymie wiele ludzi powietrzem zarażonych uzdrowił. Poznawszy potym następującą godzinę śmierci swoiey Święte Sakramenta z wielkim przyiał nabożeństwem y o odwrocenie morowego powietrza Pana Boga prosząc świątobliwie umarł Roku 1327. y od Pawła

trze.

trze
Cum
S. C

D
zafta
gnie
ioł p
obie
y oc
Kto

B
uma
kon
wien
przy
Pann
cny
ła m

trzeciego Papieża Roku 1537. *per bullam*
Cum á nobis między Braci III. Zakonu
 S. Ojca Franciszka był policzony.

MODLITWA.

do S. Rocha,

DOświadczony y życzliwy zapowie-
 trzonych Patronie Rochu Święty,
 zastaw nas proźbami twoiemi przed za-
 gniewanym Bogiem, aby zabijający An-
 ioł przestał tracić mizernych ludzi, oto
 obiecuiemy poprawić ladażakiego życia,
 y ochotniey służyć Niebieskiemu Panu.
 Ktory żyje y kroluie na &c. Amen.

Dnia 18. Sierpnia.

B. Klara P. *de Monte Falco* lubo w Za-
 konie S. Augustyna pobożnie żyła y
 umarła, atoli jednak należy do III. Za-
 konu Świętego Ojca Franciszka, álbo-
 wiem sukienkę jego ieszcze w młodości
 przyjęła az do śmierci nosiła, Ta S.
 Panna zacnie urodzona w Umbryi z za-
 cnych Rodziców ściśle zawsze chowa-
 ła milczenie y samym tylko Męki Chry-

ślusowej zabawiła się rozmyślaniem. W godzinę śmierci swojej widzeniem śłodkiego Odkupiciela swojego uraczona; po śmierci zaś wszystkie instrumenta niewinney Męki iego na sercu wyryte znaleziono: umarła świątobliwie Roku 1308.

M O D L I T W A.

do S. Klary.

BOZE, któryś na sercu B. Klary znaki okrutney męki twoiey wyrazić raczył, day nam miłościwie przez iey świętą przyczynę, tak śmierć y mękę twoię rozpamiętywać, żebyśmy łaski y pożytku tey męki wiecznemi uczestnikami byli y Ciebie Boga w Troycy iedyndyego wyśławiali na wieki Amen.

Dnia 25. Sierpnia.

S. Ludwik IX. Krol Francuski a Brat III. Zakonu S. O. Franciszka w młodości wieku swego w czystości Panieńskiey, y inżych cnotach osobliwie miał upodobanie y Anielskie na tym świecie
pro

prowadził życie, bo Matka Jego imie-
 niem Blanka temu zawsze dawała napo-
 mnienie, Synu moy najmilszy, wolę że-
 byś prędzey umarł, anizelibyś miał ie-
 dnym grzechem śmiertelnym obrazić
 Boga, to Macierzyńskie napomnienie
 w ustawiczney chowając pamięci przez
 całe życie niezezwoił na grzech śmier-
 telný. Przy Krolewskiej godności spra-
 wiedliwości naybardziej przestrzegał, y
 grzechy ciężkie z serc poddanych swo-
 ich wykorzenić usiłował. Na pamiętkę
 Męki Chrystusowej we wszystkie Piąt-
 ki ściśle pościł. Na ubogich tak był mi-
 łośnierny, że sto dwadzieścia zawsze w
 swoim żywił Pałacu y codziennie trzech
 ubogich u krolewskiego miewał stołu y
 onym w każdą Sobotę na pamiętkę
 Chrystusa Pana nogi umywał. Wielkie
 miał nabożenstwo do Przenayświętze-
 go Sakramentu, który co tydzień z go-
 rącym przyimował affektem. Y ta w
 tym tak wielkim Panie rzecz niemniej-

szey godna pamięci ze sukienkę III. Zakonu S. Franciszka powierzchownie nowił y w niey świątobliwie umarł w Kartagonie. 1270.

MODLITWA.

do S. Ludwika.

BOZE, któryś S. Świętego Ludwika Wyznawcę twego z Ziemskiego do Niebieskiego przeniósł Krolestwa. iego prosimy zaślugami, uczyn nas uczestnikami Krolestwa Syna twoiego Jezusa Chrystusa, który z tobą żyje y kroluje ná wieki wiekow, Amen.

Dnia 4. Września.

S. Roza Witerbska Oblubienica Chrystuśowa w ośmnaśtym Roku życia swojego z tym się rozstawiły światem w Kościele Najswiętszey Panny de *Podio* w ziemipogrzebiona była Jey święte potym Ciało w trzy lata po śmierci Alexander IV. ná ten czas w Witerbie rezydujący po trzy razy we śnie napomniony z Kościoła de *Podio* do Kościoła Nay.

Nayświętzey Panny de *Rosis* Zakonnicy
 Świętey Klary przeniość, gdzie do dnia
 dzisieyszego całe y nienaruszone zostaie-

MODLITWA.

do S. Rozy.

BOże, któryś B. Rożę do społeczno-
 ści Świętych Panien twoich przyłą-
 czyć raczył, day nam prosimy żeby-
 śmy iey zasługami y Modlitwami od
 wszelkiewiny oczyszczeni, w społecz-
 ności Maieństwa twego mogli zażywać
 na wieki.

Dnia 26. Września.

B.Lucya Panna w Katalogionie Sy-
 cylijskim mieście zrodzona, w Bo-
 iazni y miłości Boskiej z młodu wycho-
 wana, opuściwszy świat y rozkoszy iego
 w Salernie do III. Zakonu S. O. Franci-
 ska wstąpiła, gdzie w krotce do tak
 wielkiej przyszła świątobliwości, że
 wszystkim Siostram była przykładem:
 żadna nad nią niebyła posłuszniejsza,
 cierpliwsza, y pokorniejsza, do tego nie-
 win-

winne Ciało swoje postami, niespaniem,
y krwawym martwiła biczowaniem,
Duszę zaś ustawicznym Męki Pańskiej
rozpamiętywaniem posilała, pełna po-
tym zasług y cudow umarła w Salernie
Roku 1400.

M O D L I T W A.

do B. Lucyj.

Panie JEZU Chryste z całego serca
dziękuję tobie zawszystko coś kol-
wiek za mnie na drzewie krzyżowym u-
cierpiał, y proszę przez zasługi B. Lucyj
Panny, która ustawicznie przeydroższą
Mękę rozpamiętywała, racz pamiętkę
Krzyża S. y Męki twoiey tak wyrazić na
sercu moim, aby m łaski odkupienia ni-
gdy niezapomniał y pożytek z niego w
Niebie otrzymać raczył, Amen.

Dnia 27. Września.

S. Elzeary Hrabia w Roku 1282. na
świat wydany, w dziecinnym ielzcze
wieku przysłęły świątobliwości swoiey
dał znaczne dowody, gdy bowiem w
do.

domu Oycy swego ubogiego widział, tak długo płakał poki mu hoyney nieda-
no iaśmużny, przylzedłszy do lat dosko-
nałych z rozkazu Karola II. Krola Jero-
zolimskiego y Sycyliyskiego równą sobie
w świątobliwości Panaę imieniem Del-
phineę zaślubił sobie, z którą w stanie
małżeńskim czyste y niezmazane pro-
wodził życie. Na Pałacu swoim nic
przeciwnego Boskiemu prawu y dobrym
obyczajom niecierpiał, chcąc aby w
nim sama tylko mieszkała świątobliwość
y miłość Boga y Bizniego, którą usta-
wicznie gorejąc dwunastu ubogich za-
wsze miał przy sobie, których karmił y
przyodziewał. Y ta niepospolita w nim
była cnota, że wszystkie Zakony á oso-
bliwie S. Franciszka miał w wielkim
poszanowaniu ktorego sukienkę naboż-
nie przyjął y na dobrych uczynkach
przepędziwszy życie, po generalney
spowiedzi, Świętymi Sakramentami o-
patrzony umarł świątobliwie Roku 1323.

święt.

świętobliwość iego po śmierci Bog wiel-
kiemi cudami potwierdził.

MODLITWA.

do S. Elzearego.

BOże, któryś S. Elzearego wyznaw-
cę między inżemi cnotami Anielską
czystością, w stanie małżeńskim przyoz-
dobić raczył, day nam miłościwie, aby-
śmy, którzy tu na ziemi uroczyść iego
obchodzimy, w niebie z nim na wieki
ciebie wychwalać mogli Przez Chrystu-
sa Pana &c. Amen.

Dnia 4. Pazdziernika.

S Franciszek w mieście Assyżu przy-
kładem Chrystusa Pana urodził się w
stajni bo na inżym miejscu Matka go
żadnym sposobem porodzić niemogła,
z kąd zaraz poznać było, że miał bydź
prawdziwym Chrystusa Pana wyobraze-
niem: iakoż w samey rzeczy tak się stało,
bo powołany od samego Chrystusa do
naśladowania siebie, świat podeptał y w
ubóstwie dobrowolnym, cierpliwości y
po.

pokorze przepędziwszy życie sam siebie przez umartwienie ciała y passyi swoich ukrzyżował, bo całe życie iego było krzyżem umartwienia y niezwyčajney pokuty a zebraniem wszystkich cnot Świętych? ná Honor Trojcy Przenajświętzey trzy fundował Zakony z wyraźney woli Chrystusa Pana, y z rąk iego Najświętzych dla Synow y Corek swoich Regułę odebrał y insze tak wielkie łaski iako to Odpust Porcyunkuli dla wszystkich grzesznikow w Kościele Panny MARYI Anielskiey, y Rany iego naydroższe ná gorze Alwernie. A za tym pełen zasług zaślął w Panu Roku 1226. Ciało iegoŚwięte w grobie Assyjskim nienaruszone stoi.

MODLITWA.

do S. Oycy Franciszka.

Panie JEZU Chryste, ktory widzząc oziębły świat na zapalenie serc naszych ogniem miłości twoiey ná ciebie B. Franciszka Oycy naszego Święte Ran
Two

Twoich Bliżny odnowiſ, day to łaskawie,
 abyśmy za Iego zaſługami y modlitwa-
 mi krzyż chętnie noſili y godne poku-
 ty świętey owoce czynili, ktory żyjeſz y
 krolujeſz ná wieki &c. Amen.

Dnia 8. Października.

S Brygitta Wdowa zrodzona w Szwe-
 cyi w boiaźni Boſkiej wychowana,
 widziała czaſu iednego Ukrzyżowanego
 Zbawiciela Pana zbroczonego we krwi,
 od ktorego czaſu bez wylania łez obfi-
 tych ná Mękę Iego nigdy wspomnieć
 niemogła. Żyła w ſtanie Małżeńſkim z
 Xiążciem Ulfonem z ktorego Bog
 wſzechmogący powołał ich oboygá ná
 uſługi ſwoie. Ulfona do Zakonu S. Ber-
 narda, w ktorym w krotce ſwiątobli-
 wie umarł, A Brygittę do założeńia Za-
 konu ſwiątobliwych Panien Brygitanek,
 gdzie długie potym y cieſzkie boleſci z
 niewypowiedzianą wytrzymawſzy cier-
 pliwością dzień ſmierci ſwoiey Proroc-
 kim przepowiedziała duchem y tegoż
 ſamego ſwięte ſkończyła życie. **MO.**

❁ ❁ (343) ❁ ❁
M O D L I T W A.

do S. Brygitty

Wielka miłośnico Męki Jezusowej
Brygitto Święta spraw to przy-
czyną twoją u Boga, żebyśmy zawsze w
otwartych Ranach iego myśl y serca na-
sze zatapiali, niech nam nic niesmakuje
tylko niewinna męka Odkupiciela nasze-
go, y w nim samym niech nasze skarby y
wszystka będzie nadzieia, Amen.

Dnia 13 Listopada.

S. Elżbieta Krolowa Węgierska uro-
dziła się Roku 1207. zaraz od po-
wzięcia rozumu, delikatne ciało postem
y ostrą włośienicą martwić poczęła ser-
deczną potym kompasyą nad cierpią-
cym zdięta Jezusem nigdy okruteny mę-
ki y śmierci Jego z pamięci niewypusz-
czała y dla miłości, iego ubogich y cho-
rych do domu swego przyjmowała,
przez co zażyczyła sobie że samego Chry-
stusa Pana w postaci iednego żebraka, w
dom swoy przyięła, ktorego serdecznie

w uboſtwie naśladować pragnąc, przyie-
 ła III. Zakon S. O. Franciszka, y po
 śmierci Meża ſwoiego ſlub czyſtości u-
 czyniła wiele zatym zaſłużywszy ſobie
 uBoga przez dobre uczynki przez ponie-
 sione krzywdy y prześladowania po za-
 płatę wieczną do niego poſzła R. 1231.

MODLITWA.

do S. Elżbiety.

Młosierna Matko ubogich Elżbieto
 Święta, któraś wolała głód cierpieć
 ſama niżli głodnego widzieć sierotę,
 ſpraw to przyczyną twoją, a żeby odro-
 biny łask Boſkich na nas zawsze ſpada-
 ły, żebyśmy w tym życiu doczeſnie; a
 potym wiecznie niecierpieli głodu z
 ſzczodrobliwoſci Chryſtuſa Pana naſzego
 &c. Amen.

Dnia 28. Liſtopada.

B. Delfina w ſzlachetnym domu uro-
 dzona od młodoſci ſwoiey tak czy-
 ſtość Panienską ukochała, że y wſtan
 Małżeńſki od Rodzicow wydana w An-
 jel-

ielskiej żyła czystości y Świętemu El-
zearemu Mężowi swemu tak zaleciła też
samę cnotę, że w niey do zgonu życia
swego zóbpólnie żyć y umierać posta-
nowił, zaco im pokazawszy się Chrystus
dał oboygū Błogosławieństwo swoje o-
boie razem Habit III. Zakonu S. Fran-
ciszka za życia przyjęli po śmierci zaś w
tymże Habicie w Kościele Braci mniej-
szych w iednym grobie pochowani, u-
marła Roku 1360.

MODLITWA.

do S. Delfiny.

BOZE, ktoryś B. Delfinę służebnicę
twoię między innemi cnotami Panień-
skimi wstydem w Małżeństwie przyoz-
dobić raczył: á byśmy pozwol prosiemy
ktorzy tu na ziemi iey uroczyłość obcho-
dziemy, wespoł z nią w Niebie ciebie
chwalić mogli. Przez Chrystusa P. naszego
&c. Amen. *Dnia 29. Listopada.*

URoczyłość Wszystkich Świętych.
trzech Zakonow S O. Franciszka od

Y

Kle

Klementa XII. Roku 1736. postanowio-
 na z dwoch osobliwie przyczyn: Pier-
 wsza dla wielkiej liczby Świętych Bło-
 gossławionych tak Braci iako y Siostr
 wszystkich trzech Zakonow tego Patry-
 archy, który się w kalendarzu pomieścić
 niemoga, więc ażeby swoy honor y usza-
 nowanie mieli, ten dzień na chwałę ich
 jest konsekrowany. Druga że dnia te-
 go Reguła Świętego Oycy Franciszka
 od Honoryusza III. potwierdzona była.
 W tenże sam dzień według deklaracyi
 Klementa XII. Bracia y Siostry wzyst-
 kich trzech Zakonow renouując Profes-
 syą swoię dostępią zupełnego odpustu
 przy spowiedzi y kommunii prosząc Bo-
 ga o rozmnożenie tych Świętych trzech
 Zakonow Serafickiego Oycy.

MODLITWA

*do Wszystkich Świętych trzech Zakonow
 Świętego Oycy Franciszka.*

Bądź Błogosławiony po wszystkie
 wieki miłosierny Boże który tak
 wiele

wielkiemi łaskami y darami z bogactw
 SS. ług twoich. Użyecz y nam przez
 przyczynę S. Oycy Franciszka, y wszyst-
 kich Świętych trzech Zakonow iego tey
 osobliwey łaski abyśmy od wszelkicy wi-
 ny y kary uwolnieni tam dostać się mo-
 gli, gdzie ty z świętymi y wybranymi
 twemi krolujesz y krolować będziesz na
 wieki, Amen.

ROZDZIAŁ VIII.

*Jak się mają odprawiać miesięczne Kon-
 gregacye.*

I. **W** Rozdziale trzynastym Reguły
 naznacza Ociec Święty, áże-
 by Bracia y Siostry trzecie-
 go Zakonu (gdzie się ich wiele znay-
 duie) raz w każdy Miesiąc schodzili się
 na Kongregacyą, na którą O. Dyrektor
 za licencyą W. O. Prowincyała iednę ze
 czterech naznaczy Niedzielę Miesiąc-
 ną, także y godzinę po południu o kto-
 rey mają się schodzić. A iezeli iakie
 święto wielkie przypadnie w Niedzielę,

może na inſzy dzień Niedzielny abo
Świąteczny Kongregacyą odłożyć.

2. Podczas Kongregacyi dwie ſwiece
przynajmniej mają ſię palić przed Oł-
tarzem Tercyarskim, ſtolik takżę nieda-
leko Ołtarza nakryty ma poſtawić, na
ktorym ſtać będzie Krucyfix. y Xięga o-
prawna w którą Imiona Braci y Sioſt
Trzeciego Zakonu wpisują iako ſię opiſało
w expozycyi Reguły.

3. Gdy ſię zeydą wſzyſcy Bracia y Sio-
ſtry, O. Dyrektor w komży y ſtule z
Klerykiem lub też z dwoma Serwitorami
przed Ołtarzem Tercyarskim zaczyna
klęcząc po polſku albo po łacinie naſtę-
pujące Nabożeństwo.

W Imie Oyca* y Syna † y Ducha
Świętego † Amen.

Przydź Duchu Święty, racz napełnić
ſerca twoich, wiernych y twoiey miłości
ogień racz w nich zapalic; któryś przez
rozmaitość ięzykow wſzyſtkie narody w
jedność wiary zgromadził.

W. Wypuść Ducha twego á będą stworzone.

R. Y odnowisz oblicze ziemie.

Modlitwa.

Niech będzie z nami prosiemy cię Panie łaska Ducha Przenajświętszego ktoraby serca nasze oświeciła y od wszego złego obroniła. Przez Chrystusa Pana naszego Amen.

Veni Sancte Spiritus reple tuorum corda Fidelium & tui amoris in eis ignem accende qui per diversitatem linguarum cunctarum gentes in unitate fidei congregasti.

Kyrie eleyson, Chryste eleyson,

Kyrie eleyson.

Pater noster secreto.

W. Et ne nos inducas in tentationem

R. Sed libera nos a malo

W. Memento congregationis tuæ

R. Quam possedisti ab initio

W. Domine exaudi orationem meam

R. Et clamor meus ad te veniat

Ÿ. Dominus vobiscum

Ry. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Mentes nostras quæsumus Domine lumine tuæ claritatis illustra, ut videre possimus quæ agenda sunt, & quæ recta sunt agere valeamus. Per Chrystum Dominum nostrum, Amen.

Hic dicuntur Litanie de Sancto Patre Francisco.

L I T A N I A

O S. Oycu FRANCISZKU

KYrie eleyson, Chryste eleyson,
Kyrie eleyson.

Chryste uslysz nas,

Chryste wyslychay nas.

Oycze z nieba Boze, Zmiłuy się nad nami.

Synu odkupicielu świata Boze Zmiłuy się nad nami.

Duchu Święty Boze, Zmiłuy się nad nami.

Swię.

Święta Troyco ledyny Boże, Zmiłuy
się nad nami.

Święta Marya Patronko szczegulniey/za
Zakonu Serafickiego.

Modl się za nami.

S. Franciszku Patryarcho Braci mniey-
szych, Modl się za nami.

S. Franciszku wodzu życia Apostolskie-
go, Modl się za nami.

S. Franciszku Chorąży Chrystusow,
Modl się za nami.

S. Franciszku żywy Obrazie Męki Chry-
stusowey, Modl się za nami.

S. Franciszku Piasunie Ran Chrystusow-
ych Modl się za nami.

S. Franciszku ziemski Serafinie Modl się
za nami.

S. Franciszka Męczenniku w pragnieniu
Modl się za nami.

S. Franciszku kolumno Kościoła Boże-
go, Modl się za nami.

S. Franciszku wzorze ostrey pokuty,
Modl się za nami.

- S. Franciszku wzorze postulzeństwa,
Modl się za nami.
- S. Franciszku przykładzie Ewangelicz-
nego Ubostwa Modl się za nami.
- S. Franciszku Naśladowniku Anielskiej
czystości Modl się za nami.
- S. Franciszku Mężu według serca Bo-
skiego, modl się za nami,
- S. Franciszku serdeczny kochanku Jezu-
sa, Modl się za nami.
- S. Franciszku obrońco Świata przed Bo-
giem, Modl się za nami.
- S. Franciszku Gardzicielu wszelkich ho-
norow, Modl się za nami,
- S. Franciszku ozdobo obyczaiow, Modl
się za nami.
- S. Franciszku szczegulny miłośniku Po-
kuty Modl się za nami.
- S. Franciszku światło wiary katolickiej
Modl się za nami.
- S. Franciszku Lekarzu dusz grzesznych
Modl się za nami.
- S. Franciszku łaskawy Oycze utrapio-
nych, Modl: S.Fran.

S. Franciszku hojny prowizorze ubo-
gich, Modl się za nami:

S. Franciszku wkrzesicielu umarłych,
Modl się za nami.

S. Franciszku cudowny w całym życiu,
Modl się za nami.

S. Franciszku cudowniejszy po śmierci w
w grobie twoim, Modl się za nami.

S. Franciszku possessorze krzesła, z kto-
go Lucyfer jest strącony, Modl się:

S. Franciszku poskromicielu piekła,
modl się za nami.

S. Franciszku Tarczo sług twoich, Modl
się za nami.

S. Franciszku Patronie umierających,
Modl się za nami.

S. Franciszku utrzymujący zbawienie
Dobrodzieiów twego Zakonu, Modl:

S. Franciszku kochanie święte całego
Chrześciantwa, Modl się za nami.

Baranku Boży który gładzisz grzechy
świata. Przepuść nam Panie.

Baranku Boży, który gładzisz grzechy
świata. Wyśłuchaj nas Panie. Ba.

Baranku Boży, który gładzisz grzechy
świata. Zmiłuy się nad nami.

Chryście usłysz nas, Chryście wysłuchaj
nas Kyrie eleyson, Chryście eleyson,
Kyrie eleyson.

Ÿ. Modl się za nami S. Oycze Franciszku.

Ry. Abyśmy się stali godnemi obietnic
Pana Chrystusowych.

Modlmy się

BOże, któryś dziwne Tajemnice krzy
ża w Błogosławionym Franciszku
wyznawcy, wielorako odnowił, day
nam prosiemy iść za przykładem iego
nabożeństwa, y ustawicznym tegoż krzy
ża rozmyślaniem bronić się od niazdow
piekielnych. Przez Jezusa Chrystusa Pa
na Naszego, Amen.

Finitis litanis Pater Director ascen
dit ad Altare et in cornu Evangelii stans
vel sedens brevem facit exhortationem
vel de observantia sacrae Regulæ, vel de
pænitentia agenda, vel de vita virtuose
insti.

instituenta, vel de gratiis ex observantia huius Regulæ promanantibus, vel poterit successive explicare capita Regulæ Fratres & Sorores sæpius exhortando ad frequentiora opera charitatis & misericordiæ. Finita exhortatione annuntiet ipsis Festa Ordinis mense sequenti occurrentia una cum Indulgentiis quarum Tertiarii participes esse possunt, certos pariter ipsos reddat de morte Sororis aut Fratris, si qui ex hac vita decesserunt. nec non si Missa aliqua pro Defunctis Fratribus & sororibus Terti Ordinis legenda foret. Post hæc dicuntur Litanix de sanctis & Beatis Ordinis Minorum.

LITANIA

o Świętych y Błogosławionych trzech Zakonow S. Franciszka.

Kyríe eleyson, Chryste eleyson.
Kyríe eleyson.

Chryste uslysz zas,

Chryste wyslychay nas,

Oy.

Oycze z Nieba Boże, Zmiłuy się nad:
 Synu Odkupicielu świata Boże Zmiłuy:
 Duchu Święty Boże zmiłuy się nadna:
 Święta Troyco Jedyny Boże Zmiłuy:
 Święta Marya Modl się za nami.
 Święta Boża Rodzicielko Modl się za:
 Święta Panno nad Pannami Modl się za:
 Święta Marya bez zmazy poczęta M.
 Święta Marya Krolowa wszystkich Sw:
 Święta Marya Nayłaskawsza Matko
 Seraficznego Oyca S. Franciszka: y
 trzech Zakonow Jego. Modl się za na:
 Święty Michale Modl się za nami.
 S. Anjele strożu trzech Zakonow, Modl:
 S. Franciszko Modl się za na mi.
 S. Oycze Seraficki Franciszku Modl się:
 S. Berardzie Modl się za nami.
 S. Pietrze Modl się za nami.
 S. Akurfy Modl się za nami.
 S. Adiucie Modl się za nami.
 S. Ottonie Modl się za nami.
 S. Danielu Modl się za nami
 S. Aniele Modl się za nami

S.

S. S.
 S. I.
 S.
 S. P.
 S. P.
 B.
 B.
 B.
 B.
 B.
 W.
 cze
 S.
 S.
 S.
 S.
 S.
 S.
 S.
 S.
 S.

- S. Samuelu Modl się za nami
 S. Leo Modl się za nami
 S. Donule Modl się za nami
 S. Hugolinie Modl się za nami
 S. Fidelisie Modl się za nami.
 B. Janie Seruski Modl się za nami
 B. Pietrze Saxoferatski Modl się za nas
 B. Janie á Prado Modl się za nami
 B. Pietrze z Towarzyszami swemi
 B. Mikołajiu z Towarzyszami swemi
 Wszyscy święci y Błogosławieni Mę-
 czeńnicy zakonu Braci mniejszych ,
 Modlcie się za nami.
 S. Bonawenturo Modl się za nami.
 S. Ludwiku Biskupie Tolotański Modla
 S. Benewencie Modl się za nami
 S. Antoni Padewski Modl się za nami
 S. Bernardynie Modl się za nami.
 S. Janie Kapistranie, Modl się za nami,
 S. Pietrze z Alkantary Modl się za nas
 S. Dydaku Modl się za nami.
 S. Paschelisie, Modl się za nami:
 S. Felixie, Modl się za nami.

S. Ja.

- S. Jakubie Marchyański, Modl się zana:
 S. Franciszku Solanie, Moel się za na:
 S. Jwonie, Modl się za nami,
 S. Ludwiku, Modl się za nami.
 S. Elzeary, Modl się za nami.
 S. Rochu, Modl się za nami.
 B. Konradzie, Modl się za nami.
 B. Gwidonie, Modl się za nami.
 B. Andrzeiu, Modl się za nami.
 B. Antoni Sronkoński, Modl.
 B. Salwatorze, Modl się za nami.
 B. Bernardynie z Feltryi, Modl się za:
 B. Benewencie, Modl się za nami.
 S. Serafinie, Modl się za nami.
 B. Szymonie, Modl się za nami.
 B. Janie Dukłanie, Modl się za nami.
 B. Lacheſi, Modl się za nami.
 Wszyscy Święci y Błogoſławieni Biſkū-
 pi y Wyznawcy, Modlcie ſie za na:
 Wszyscy Święci Doktorowie, Modlcie
 się za nami.
 Wszyscy Święci y Błogoſławieni Zakon-
 nicy

nicy y Pustelnicy, Modlcie się za nã:

S. Klaro, Modl się za nami.

S. Katarzyno Bonońska, Modl się za:

S. Rožo witerbska: Modl się za nami.

S. Elźbieto Krolowa Węgierska, Modl:

S. Brygitto Modl się za nami.

S. Franciszko, Modl się za nami.

S. Małgorzato z Kortony, Modl się za:

B. Jzabello, Modl się za nami.

B. Kunegundo, Modl się za nami.

B. Salomeo, Modl się za nami.

B. Koleto, Modl się za nami.

B. Delphino, Modl się za nami.

B. Lucyo, Modl się za nami.

B. Wrydyano, Modl się za nami.

B. Klaro Modl się za nami.

B. Hyacyntho, Modl się za nami,

B. Ludwiko, Modl się za nami.

B. Agelo, Modl się za nami.

B. Humiliano, Modl się za nami.

Wszystkie Święte y Błogosławione Pan:

ny y wdowy, Modlcie się za nami.

Bądź

Bądź nam miłościw. Odpuść nam Panie
 Bądź nam miłościw. Wyśłuchay nas:
 Od nieporządney miłości rzeczy ziem-
 skich, Wybaw nas Panie.

Od Pokuty odwłoki, Wybaw nás Panie.
 Od niebepieczentw Ciała y Dusze, W.
 Od nagley niespodziewaney śmierci,
 Od potępienia wiecznego. Wybaw nas:
 Przez Tajemnicę świętego wcielenia
 Twego. Wybaw nas Panie.

Przez krzyż y mękę twoię Wybaw nas
 Przez Zmartwychwstanie y Wniebo-
 wstąpienie twoie, Wybaw nas Panie.
 Przez Ducha S. zesłanie, Wybaw nas:
 Przez Niepokalane Poczęcie Nayświęt-
 szey Maryi Panny.

Przez Przyczynę y zasługi S. Patryar-
 chy y wżyskkich Świętych Zakonu
 Jego, Wybaw nas Panie.

My grzeszni Ciebie prosimy, Wyśluc:
 Abyś nam uspokojenie sumnienia dać
 raczył, Wyśłuchay nas Panie.

Abyś nas w czystości Dusze y ciała za-
 chować

chować raczył, Wyssuchay nas Panie.
Abyś nas prawdziwey pokuty y posluš-
szeństwa nauczyć raczył, Wyssuch:
Abyś nas w twoiey Świętey usłudze po-
twierdzić raczył, Wyssuchay nas P.
Abyś w nas wiarę nadzieję y miłość po-
mnożyć raczył, Wyssuchay nas Pa:
Abyś Trzeci Zakon po wszystkich kra-
jach rozmnożyć raczył, Wyssuchay:
Abyś wszystkim żyjącym w tym zakonie
obfite Błogosławieństwo swoje dać
raczył, Wyssuchay nas Panie.
Abyś wszystkim umarłym Braci y sio-
strom tego zakonu wieczny odpo-
czynek dać raczył Wyssuchay nas P.
Synu Boży Ciebie prosimy Wyssu-
chay nas Panie,
Baranku Boży który gładzisz grzechy
świata przepuść nam Panie,
Baranku Boży który gładzisz grzechy
śwata Wyssuchay nas Panie,
Baranku Boży który gładzisz grzechy
świata Zmiłuy się nad nami.

Z

Chryste

Chryſte uſłyż nas. Chryſte wyſſuchây
nas Kyrye eleyſon Chryſte eleyſon

Kyrye eleyſon. *Oycze naſz,*

W. Modłcie ſię za nami wſzyſcy świę-
ci y Błogoſławieni trzech zakon:
Franciſzka Świętego.

R. Abyśmy ſię godnemi ſtali obietnic
Pana Chryſtuſowych.

Modlmy ſię.

WSzechmogący y wieczny Boże kto-
ry zaſługami Świętych twoich Ko-
ścioł twoy Święty zawsze oſwiecałz y
utrzymuieſz, użycz nam miłościwie,
abyśmy przez przyczynę S.O. Fran-
ciſzka y wſzytkich Świętych Jego Za-
konu od wſzelkiej winy y kary uwol-
nieni y do wiecznego weſela ſzczęśliwie
przyść mogli. Przez Pana naſzego Je-
zuſa Chryſtuſa który z tobą y z Duchem
Świętym żyie y kroluie na wieki
wiekow, Amen.

*Finitis Litanis & oratione premiſſa P.
Director demiffiori voce dicit.*

Kyrye

Kyrye eleyson Chryste eleyson Kyrye
eleyson, Pater noster.

Ps. Et ne nos inducas in tentationem,

R. Sed libera nos á malo.

Ps. Confirma hoc Deus quod operatus
est in nobis,

R. A Templo Sancto tuo quod est in
Jerusalem,

Ps. Domine exaudi orationem meam

R. Et clamor meus ad te veniat

Ps. Dominus vobiscum,

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

PRæsta nobis quæsumus Domine au-
xilium gratiæ tuæ, ut quæ te aucto-
re facienda cognovimus, te inspiran-
te impleamus.

Omnipotens sempiternus Deus, qui pro-
pter tuam solitam bonitatem per mor-
tem unigeniti Filii tui Domini nostri
Jesu Christi mundum fractum restau-
rare misericorditer dignatus es; ut nos
á morte perpetua liberares & ad gau-

dia perduceres Paradisi, respice quæsumus pietatis oculô præsentem, & devotam Familam tuam in tuo nomine hic congregatam, de qua Famulus tuus B. Franciscus, ut tibi augeatur credentium numerus, extitit institutor, & eam super firmam Petram quæ Christus est taliter semper fundes, ut ab omnib9 perturbationibus mundi, carnis, & diaboli sit secura & incedens per tuorum semitam mandatorum post ergastulam præsentis vitæ meritis acerbissimæ Filii tui passionis, & intemperate Matris eius Virginis Gloriosæ, & B. P. N. Francisci, ac omnium Sanctorum tuorum gaudia vera possideat, Qui vivis & regnas in Sæcula sæculorum. R. Amen.

Tu za Dusze Zmarłych Braci y siostr tego Zakonu ma się mowic następujący

Psalm.

Z Głębokości wołałem ku tobie Panie,

nie, Panie wysłuchaj głos mój.
Niech będą uszy twoje nakłoniłone na
głos modlitwy mojej.

Jeżeli pilnie będziesz uważał niepra-
wości Panie: Panie a ktoż się ostoł?

Albowiem u ciebie jest zlitowanie: y
dla zakonu twego czekałem cię Panie.

Czekała cierpliwie Dusza moja na
słowa iego: ufała Dusza moja w Panu.
Od straży porannej aż do nocy: nie-
chaj ufa Izrael w Panu,

Bo u Pana jest miłosierdzie y obfite
u niego odkupienie.

A on odkupi Izraela ze wszystkich
nieprawości Jego.

Y. Wieczne odpocznienie racz im dać
Panie,

Ry. A światłość wiekuista niech im świe-
ci na wieki.

Modlmy się.

Panie JEZU Chryste który przyczy-
ną Świętych twoich za grzesznemi
nigdy nie gardzisz, prosimy cię po-

Zz

kornie

kornie abyś za przyczyną B. Matki Twoiey, S. Franciszka y wszystkich Świętych z więzienia czyścowego Dusze zmarłych Braci y siostr Zakonu tego uwolnić; y niebieskiey chwały domieścić raczył, Ciebie też Matko miłosierdzia prosimy dopomóż Duszom w czyścu będącym prozbą twoją aby z mąk czyścowych wybawione y do wieczney chwały zaprowadzone były; przez Pana naszego Jezusa Chrystusa Amen.

Ten psalm, zawsze Bracia, y Siostry mówić powinni kiedy exekwie albo Msza rekwialna za Dusze zmarłych w tym Zakonie odprawiaie się.

Po skończonym nabożeństwie Ociec Dyrektor daie wszystkim Błogosławieństwo kropiąc ich Święconą wodą y mowi:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, & Filii: & Spiritus S. Beatissimæ Virginis Mariæ, S. Patris nostri Francisci, Beatæ Matris Elisabeth, & omnium
San.

Sanctorum descendat super nos & maneat semper R. Amen.

Ze zaś w expozycyi Reguły Rozdziału piętnastego namieniło się że Bracia y Siostry po skończoney elekcyi ministrów swoich po profesyi y każdym solennym nabożeństwie mówić mają

Te Deum laudamus więc dla nieumiejących po łacinie tu się kładzie po polsku.

Hymn S. Ambrozego.

Ciebie Boga Chwalemy, Ciebie być Pana wyznawamy.

Tobie wiekuistemu Oycu wszytką ziemią cześć oddaie.

Tobie wzyscy Aniołowie, Tobie Niebiosy y wszystkie mocarstwa.

Tobie Herubinowie y Serafinowie nieprzestannym głosem śpiewają,

Święty, Święty, Święty, Pan Bog Zastępów pełne są Niebiosy y ziemia Majestatu chwały Twoiey.

Ciebie przestawny chor Apostolski

Ciebie chwalebny poczet Prorocki
 Ciebie Świętne woysko chwalebnych
 Męczenników wychwala
 Ciebie też po wżyskim świecie Ko-
 ściół Święty wyznawa
 Oycze niezmiernego Maiestatu
 Chwalebneho twego y prawdziwego
 Jednorodzonego Syna
 Y Ducha Świętego pocieszyciela.
 Tyś Krol chwały JEZU Chryście
 Tyś iest Syn wiekuisty Boga Oycy
 Ty mając wziąć człowieczeństwo na
 się dla zbawienia naszego nie oba-
 wiałeś się wstąpić w żywot Paniński.
 Ty skruszywszy żądło śmierci otwo-
 rzyeś wierzącym Krolestwo Niebieskie.
 Ty na prawicy Boga siedzisz w Chwale
 Oycy Twoiego.
 A wierzemy temu że nas przydziesz
 Sądzić.
 Przeto prosimy Ciebie; racz poratować
 sflugi twoie, ktorych Krwią drogą
 odkupiłeś.

Racz

Racz z Świętymi Twemi w wieczney
chwale policzyć.

Zbaw lud twoy Panie, y pobłogosław
dziedzictwu twemu.

Y rządź ie, y podwyższay aż na wieki.

Na każdy dzień błogosławimy Ciebie;

Y chwalemy Imię Twoje na wieki y
na wieki wiekow.

Racz dnia tego Panie od każdego grzechu
nas uchronić.

Zmiłuy się nad nami Panie, zmiłuy się
nad nami:

Niech się stanie miłosierdzie Twoje nad
nami, albowiem w Tobie położyliśmy
nadzieie.

W Tobie Panie nadzieię położyłem
niech nie będę pohańbiony na wieki.

*W. Błogosławmy Oycę y Syna y Ducha
Świętego.*

*Ry. Chwalmy y wystawiajmy go na wieki.
Modlmy się.*

BOZE ktorego miłosierdziu niema sz
liczby, y dobroci skarb jest nieprze-
brany,

brany, miłościwemu Maieſtatowi two-
iemu zawłzyſtkie dary nam dane dzie-
kuiemy, proſząc dobrotliwey łaski
Twoiey; abyś ktory proſzącym Ciebie
zawſze pozwałasz o coCie proſzą tychże
nie opuſzczając do wieczney zapłaty
uczynił bydź ſpoſobnemi.

Przez Pana Naſzego JEZUSA Chry-
ſtuſa ktory z Tobą żyje y kroluie w
iedności Ducha Świętego na wieki
wiekow, Amen.

ROZDZIAŁ OSTATNI

*o Pacierzach codziennych trze-
ciego Zakonu.*

S. O. Franciszek w rozdziale oſmym
Reguły, ma to wyraźnie áżeby Pro-
feſſy trzeciego Zakonu codziennie z iak
naywiększą pilnością odmawiali Pacierze
ſwoie, o ktorych pierwey wiedzieć na-
leży,

1. Wſzyſcy Kapłani w Trzecim Za-
konie będący odprawując codzien O-
brząd

brząd
tym
iały
nie
2.
także
racy
zaży
y we
mawi
tych,
num
3.
Nayś
Paro
Regu
WE
4.
kon
des
czora
godz
Sexte

brząd Boski czyli *Officium Divinum* tym samym czynią zadość Regule, y iaszych pacierzy odmawiać obligowani nie są.

2. Ciż Kapłani Trzeciego Zakonu, także y Xięza Swietcy według deklaracyi INNOCENCYUSZA XII. mogą zażywać Breviarza Braći Mnieyszych, y według ich, *Directorium* pacierze odmawiać y Święta obserwowac, oprócz tych, ktorzy w Chorze *Officium Divinum* odprawować powinni.

3. Tercyarze ktorzy codzien Kurs Nayświętszey Panny to jest, *Officium Parvum* odprawują; czynią zadość Regule swoiey: tak deklarował PAWEŁ III.

4. Bracia y Siostry Trzeciego Zakonu Pacierze swoje za Jutrznia y *Laudes* naznaczone, mogą odmowić z wieczora na dzień iutrzejlzy, za insze zaś godziny iako to: za Prymę, Tercyę, Sextę, y Nonę: przed południem, za
Nie,

Nieszpory y Kompletę po południu, mając jednak skutzną iaką zabawę, albo przeszkodę, mogą odmawiać według sposobności czasu.

5. Chorzy y w słabości zdrowia zostający exkuzowani są od mowienia Pacierzy naznaczonych.

Ktoby chciał dla więkzey zasługi y Nabożeństwa przykładem Serafićkiego Oycy Świętego z rospamiętywaniem Męki JEZUSOWEY odmawiać Pacierze swoje następującym sposobem to czynic może.

*Sposob odmawiania Pacierzy
codziennych.*

w Imie Oycy ✠ y Syna ✠ y Ducha S. ✠ A.

O Tworz Panie usta moie na wyśławienie Świętego Imienia Twoiego, á oczyść ferce moie od wszelkich złych, przewrotnych, y niepotrzebnych myśli, oświeć rozum, zapal wołą ogniem Miłości Twoiey ábym godnie, nabożnie,
y uwa-

y uważ
prawic,
wyfluc
Chrystu
Pani
niu ow
ktoraś
wał B
dziny.

PAn
tek
przez
profzę
mu se
y zalu
w no
rozwi
day n
y.
Ry.
chwa

y uważnie te Pacierze moje mogł od-
 prawić, y od Ciebie BOGA moiego
 wysłuchanym bydź zaśluził. Przez
 Chrystusa Pana Naszego, Amen.

Panie JEZU Chryste! w ziednocze-
 niu owey Boskiej intencyi Twoiey z
 którą Ty sam na ziemi chwałę odda-
 wał BOGU, te Tobie odmawiam go-
 dziny.

M O D L I T W A

Na Futrznię y Laudes.

Panie JEZU Chryste! przez ow smu-
 tek któryś cierpiał w Ogroycu y
 przez Modlitwę którąś w nim czynił,
 proszę Cię pokornie, użyż oziębte-
 mu sercu moiemu ducha Nabożeństwa
 y żalu za grzechy. A przez niewinne
 w nocy poimanie y związanie Twoje,
 rozwiąż więzy grzechow moich, y
 day mi Ciebie na wieki, Amen.

W. Panie otworz wargi Moie,

Ry. A usta moje będą opowiadać
 chwałę twoię.

W.

Ÿ. Boże na wspomnienie moje wey-
rzy,

R. Panie ku ratunkowi moiemu
pośpiesz się:

Chwała Oycu y Synowi y Duchowi
Świętemu iak było na początku y teraz
y zawsze y na wieki wiekow, Amen.

Dwanaście Oycze nasz 12. Zdrow. &c.

Chwała Oycu y Synowi &c.

N A P R Y M E.

Panie JEZU Chryste! O pierwszej
na dzień godzinie przed Piłatem
oskarżony, wzgardzony, wyśmiany, y
zeczony, Ciebie pokornie proszę spraw
to w duszy moiej żebym cierpliwie
krzywdy moje znosił, á gdy stanę przed
straszny Sądem Twoim nie sądź mię
według grzechow moich, ale według
wielkiego Miłosierdzia Twoiego; uwolń
mię łaskawie od wszelkiej kary na
wieki, Amen.

Ÿ: Boże na wspomnienie moje
weyrzy,

R.

R.
spiesz f
Chw
wi Sw
Siedm
C

P
o g
biczow
Twoie
droższ
grzesz
grzech
roną
szczęś
zastug
czność
cieszy
Ÿ.
rzy,
R.
spiesz

Ry. Panie ku ratunkowi memu po-
spiesz się:

Chwała Oycu y Synowi y Ducho-
wi Świętemu &c.

Siedm Oyczenaś siedm Zdrowaś Marya.

Chwała Oycu y Synowi &c:

N A T E R C Y A.

PAnie JEZU Chryste! przez okrutne
o godzinie trzeciej przy słupie u-
biczowanie y cierniowe ukoronowanie
Twoie pokornie Cię proszę, oczyść nay-
droższą Krwia Twoią natenczas wylaną
grzeszną duszę moję od wszelkicy
grzechowey zmazy. á cierniową Ko-
roną Twoią zagroź mi drogę do nie-
szczęśliwey wieczności, abym przez
zaślugi krwawey Męki Twoiey w Wie-
czności Szczęśliwey z Tobą się mógł
cieszyć na wieki, Amen.

W. Boże na wspomozenie moje wey-
rzy,

Ry. Panie ku ratunkowi memu po-
spiesz się.

Chwała

Chwała Oycu y Synowi y Duchowi S:

Siedm Oycz: y tyleż Zdrowaś:

Chwała Oycu y Synowi &c.

N A S E X T E.

Panie JEZU Chryście! O godzinie szostey na Smierć prowadzony, do Krzyża przybity, między łotry policzony, przez wszystkie boleści Naydroższych ran Ciała Twoiego pokornie Cię proszę; przyimi w Rany Twoie wychodzącą z ciała duszę moję y prowadź ją drogą zbawienia do żywota wiecznego, Amen.

Ÿ. Boże na wspomozienie moje weyrzy

R. Panie ku ratunkowi memu pospiesz się.

Chwała Oycu y Synowi y Duchowi S:

Siedm Pacierzy tyleż Zdrowaś Marya.

Chwała Oycu y Synowi &c.

N A N O N E.

Panie JEZU Chryście proszę cię przez gorzkość owey męki Twoiey którąś dla mnie o godzinie dziewiątey wy-

trzy-

trzymał na Krzyżu, wten czas naybar-
 dziey kiedy Nayświętsza Dusza Twoja
 wychodziła z Błogosławionego Ciała
 Twego; zmiłuy się nad duszą moją
 przy wyściu iey z ciała y przyimi ją
 do żywota wiecznego, Amen.

Ÿ. Boże na wipomożenie moje wey-
 rzy,

Ÿ. Panie ku ratunkowi memu po-
 śpiesz się,

Chwała Oycu y Synowi y Duchowi
 Świętemu jak było na początku teraz y
 zawżze y na wieki wiekow, Amen.

Siedm Oycze: siedm Zdrowai &c.

Chwała Oycu y Synowi &c.

N A N I E S Z P O R.

PANIE JEZU Chryste! O godzinie nie-
 szporney z Krzyża z diety, przez bo-
 leści Matki Twey pod Krzyżem płaczą-
 cey pokornie Cię proszę; obmy łzami
 Twemi duszę moją, á day mi opłakać
 grzechy moje abym w serdecznym żalu
 z szedzy z tego świata mógł przyiść
 do wiecznego wesela, A. Aa

W: Boże na wspomnienie moje wey-
rzy,

R: Panie ku ratunkowi memu po-
spiesz się,

Chwała Oycu y Synowi &c.

Siedm Oycze nasz siedm Zdrowaś.

Chwała Oycu y Synowi &c.

NA KOMPLETĘ.

Panie JEZU Chryście! pozdrawiam
wszystkie Rany złożonego w grobie
Ciała Twoiego, á proszę Cię wspo-
mniy na duszę moję, niż ciało umarłe
w grobie złożone będzie, niech nie
umiera Śmiercią wieczną, ale w To-
bie BOGU, moim żyje na wieki, Amen.

W. Nawróć nas Boże Zbawicielu nasz,

R. A racz oddalić gniew Twoy od
nas;

W. Boże na wspomnienie moje wey-
rzy,

R: Panie ku ratunkowi memu po-
spiesz się

Chwała Oycu y Synowi y Duchowi S:

Siedm

Siedm Oycz: Siedm Zdrowaś Marya.

jedno Wierzę w Boga.

Chwała Oycu y Synowi. &c:

Potym Psalm następujący

Miserere mei DEUS.

Z Miłuy się nademną Boże według wielkiego miłosierdzia twego, a według mnostwa litości Twoiey zglądź nieprawość moię.

Jeszcze więcey obmyi mię z nieprawości moiey, a z grzechu mego oczyść mię, albowiem ia znam nieprawość moię y grzech moy jest zawsze przedemną.

Tobie samemu zgrzeszyłem y złość przed Tobą uczyniłem abyś się ty zwyciężył gdy cię pośadzają.

O tō bowiem w nieprawościach począłem się, y w grzechach moich poczęła mię matka moia.

Ty zas oto umiłowales prawdę, niewiadome y skryte rzeczy Mądrości Twoiey objawiles mi.

Pokropisz mię Panie Hyfopem á będę
oczyszczony, obmyiesz mię á nad
śnieg będę wybielony.

Słuchowi memu dafz radość y wesele;
y rozradują się kości poniżone.

Odwroć oblicze Twoje od grzechow
moich, á zglądź wszystkie nieprawo-
ści moje.

Serce czyste stworz we mnie Boże, y
ducha prawego odnow w wnętržno-
ściach moich.

Nieodwracay odemnie oblicza Twe-
go, y Ducha Twego Świętego nie od-
bieray odemnie.

Przywroć mi radość Zbawienia Twe-
go, y duchem przednieyszym po-
twierdź mię.

Będę nauczał nieprawę drog Twoich,
á niezbożni do Ciebie się nawrocą,

Wybaw mię zekrwie Boże Boże zba-
wienia moiego, á język moy z rado-
ścią będzie wystawiał sprawiedliwość
Twoię.

Pa-

Panie otworz wargi moie, a usta moie będą opowiadać chwałę Twoję.

Albowiem gdybyś był chciał ofiary, wszakże bym Ci ją był dał, lecz w ofiarach całopalnych nie będziesz się kochał.

Ofiara Bogu wdzięczna jest duch strapiony, serca skruszonego y uniozonego Boże nie wzgardził.

Uczyn' łaskawie Panie Syonowi w dobrej woli Twoiej, aby się zbudowały mury Jerozolimskie.

Na ten czas przyjmiesz wdzięcznie ofiarę sprawiedliwości, oblaty, y ofiary całopalne kiedy nakładą na Ołtarz Twój cielców.

Chwała Oycu y Synowi y Duchowi Świętemu &c.

W. Panie wysłuchaj modlitwę moję,

R. A wołanie moie niech do Ciebie przyidzie *Modlmy się.*

WSzechmogący wieczny Boże! który nad żywemi y umarłemi panu-
iesz,

Aaż

iesz, y z wszystkimi czynisz miłosierdzie, ktorých od wieku poznałeś, że Wiarą y uczynkiem Twoimi być mają. Prosiemy pokornie Maiełtatu Twego, aby ci wszyscy, za ktorých Modlitwę czynić umyśliliśmy, y ktorých albo to życie ieszcze na świecie trzyma, albo też przyzłże iuż z ciała wyzutyh przyięło, za przyczyną Wszystkich Świętych Twoich, z miłosierney łaskawości Twoiey wszystkich grzechow swoich odpuszczenia dostąpili. Przez Pana Naszego JEZUSA Chryłtusa Syna Twego ktory z Tobą żyie y kroluie w iedności Ducha S. Bog po wszystkie wieki wiekow, Amen.

Po skończonych Pacierzach ma się zawsze mówić kłęcząc następująca Modlitwa z iak naywiększym Nabożeństwem gdyż Leon Papież X. mowięcym tę Modlitwę nabożnie pozwolił odpuszczenia wszystkich win y defektow popelnionych w pacierzach z ułomności ludzkiey.

Prze-

Przenayświętzey y Nierozdzielney
 Troycy, Ukrzyżowanego Pana Nalze-
 go JEZUSA Chrystusa Człowieczeństwu,
 Przebłogosławioney y Naychwalebniej-
 szey MARYI: y zawsze Panny płodney
 całości, y Wszystkich Świętych Społe-
 czności, niech będzie wiekuista Chwała,
 honor, moc, y sława, od wszystkiego
 stworzenia; Nam zaś odpuszczenie wszy-
 stkich grzechow, przez nieskończone
 wieki wiekow, Amen.

Błogosławione wnętrzości MARYI
 Panny, ktore nośily Syna Przedwie-
 cznego Oycy, y Błogosławione pierśi
 ktore karmiły Chrystusa Pana.

*Odmanwiać Pacierze Tercyazom z ro-
 szpamiętywaniew. Męki Pańskiej, nie iest
 obligacya z Reguly: tylko iest rzecz wielce
 pożyteczna; mowi albowiem Albertus
 Magnus Zakonu S. Dominika że ie-
 dne proste roszpamiętywanie Męki Je-
 zusowej daleko więcey iest przyiemniejsze
 Bogu, nizeli post Catego Roku o chlebie y*

wodzie, niżeli krwawe biczowanie, y od-
mawianie codzien całego Psalterza,

Serm: Imo in Paraśc:

Krotkie Nabożeństwo do pięciu Ran
Chrystusa Pana, ktore na Ręku, No-
gach, y Boku ukochanego sługi swego
Franciszka S. wyrazić raczył.

I. **P**anie JEZU Chryste! przez nay-
świętszą Ranę Ręki prawey kto-
rą na wiernym słudze Twoim Franci-
szku na znak osobliwey łaski wyrazić
raczyłeś, proszę Cię postaw mię na pra-
wicy Twoiey, Amen.

Oycze nasz, Zdrowaś MARYA

II. **P**anie JEZU Chryste przez Nay-
świętszą Ranę Lewey Ręki Two-
iey którą na wiernym słudze Twoim
Franciszku na znak osobliwey łaski wy-
razić raczyłeś, proszę cię day mi praw-
dziwą Synowską boiaźń, y łaskę po-
konania wżyskkich pokus, Amen.

Oycze nasz, Zdrowaś MARYA.

III. **P**anie JEZU Chryste! przez Nay-
świę-

świętszą Ranę Prawey Nogi, którą
na Wiernym słudze twoim Franciszku
na znak osobliwey łaski wyrazić raczy-
łeś, proszę cię daymi prawdziwy y
doskonały żal za grzechy moje, y pro-
wadź mię prostą drogą do Oyczyzny
Niebieskiej, Amen.

Ocze nasz, Zdrowaś MARYA.

IV. **P**anie JEZU Chryste! przez
Najświętszą Ranę Lewey No-
gi, którą na wiernym słudze Twoim
Franciszku na znak osobliwey łaski wy-
razić raczyłeś proszę Cię strzeż mię od
wzelkiego ciężkiego grzechu, y wszy-
stkich grzechowych okazyi, ażebym
przez łaskę Twoją mógł uycić wieczne-
go potępienia, Amen.

Ocze nasz, y Zdrowaś MARYA.

V. **P**anie JEZU Chryste! przez Ranę,
Najświętszego Boku Twoiego
którą na wiernym słudze twoim Fran-
ciszku na znak osobliwey łaski wyra-
zić raczyłeś; proszę cię daymi czystą,
hero.

heroiczną y Seraficką ku Tobie miłość
Amen. Oycze nasz Zdrowaś **MARYA:**

To nabożeństwo może się odprawiać
przez pięć piątkow przy Spowiedzi y
Kommunii S. przed Oltarzem S. O. Fran-
ciska na usánowanie 5. Ran Jezusowych,
y na uproszenie szczęśliwey śmierci y inszych
łask od Pana Boga za przyczyną Sera-
fickiego Oycza.

*honorentu. brachoskiego w w pp Augustyank
przy kosciele S. Katarzyny*

Jozefa LSOA

SIEDM

SIEDM PSALMOW
 POKUTNYCH
 ANT Y F O N A.

Nie racz pamiętać Panie na występki
 nasze, albo rodziców naszych, ani racz
 nas karać za grzechy nasze.

P S A L M IV.

Panie nie w zapalczywości twoiey
 karz mię: y wrogniewaniu twoim
 nie bierz pomsty ze mnie.

Zmiłuy się nademną Panie, bom chory
 jest: uźdrow mię Panie, bo udręczone
 są kości moje.

Y dusza moja strwożona jest bardzo;
 ale ty Panie pokiż mię tak trzymać bę-
 dzieś?

Obroć się Panie, a wyrwij duszę moję:
 wybaw mię dla miłosierdzia twego.

Albowiem nie masz w śmierci, ktoby
 na cię pamiętał a w piekle ktoż Cię chwa-
 lić będzie.

Pracowałem w wzdychaniu moim, bę-
 dę

dę umywał na każdą noc łożko moje:
Izami moimibędę polewał pościel moję.

Zaćmiło się od gniewu oko moje: za
starzałem się między wszystkimi nie-
przyjaciołami moimi.

Odstąpcie odemnie wszyscy, którzy
czynicie nieprawość: albowiem wysłu-
chał Pan głos płaczu mego.

Wysłuchał Pan proźbę moję: Pan me-
dlitwę moję przyjął.

Niech będą pohąbieni, y wielce za-
trwożeni wszyscy nieprzyjaciele moi,
niech się nawrocą, y zawstydzą bardzo
prędko.

Chwała Oycu, y Synowi, y Duchowi
Świątemu.

Jak była na początku y teraz, &c.

P S A L M XXXI.

Błogostawieni, którym odpuszczone
są nieprawości: y których zakryte
są grzechy.

Błogostawiony to Mąż, ktoremu Pan
grzechu nie poczynał: á nie masz w du-
chu jego zdrady.

Ale

Alë izem milczał, zastarzały się kości
moje: gdym wołał cały dzień.

Bo wednie, y w nocy, ociążała nade-
mną ręką twoją: nawrocilem się w uci-
sku moim, gdy tkwiało we mnie ciernie:

Przetoż grzech moy oznaymiłem To-
bie: á nieprawiedliwości moiey nie za-
tailem.

Rzekłem: wyznawam przeciwko sobie
nieprawiedliwość moję Panu: á tyś od-
puścił niezbożność grzechu mego.

Oto się będzie modlił do ciebie wżel-
ki Święty: czalu pogodnego.

Wszakże w potopie wod mnogich: do
Ciebie się nieprzybliżą.

Tyś ieś Ucieczka moja od utrapienia,
które mię ogarneło: o Boże radości moja!
wyrwy mię od tych którzy mię obto-
czyli.

Dam ci rozum, y nauczę cię, na drodze
tey, którą poydziesz: y umocnię nad
Tobą oczy moje.

Nie bądźcież iako koń, y muł, którzy
nie mają rozumu.

Wę-

Wędzidłem, y uzdą ściśniny szczęki
tych: ktorzy się nie przybliżą do ciebie.

Wiele jest biczow na grzesznika: ale
ufającego w Panu miłosierdzie ogarnie.

Weselcie się w Panu, y raduycie się
ludzie sprawiedliwi: á chwaleń odnoście
wszyscy prawego serca.

Chwała Oycu, y Synowi, &c.

Jak była na początku, y teraz, &c.

PSALM XXXVII.

PAnie nie w popędliwości twoiey stro-
fuy mię: ani w gniewie twoim karz
mię.

Albowiem strzały twoie utknęły we
mnie, y zmocniłeś nademną rękę twoję.

Niemasz zdrowia w ciele moim, dla
Obliczności gniewu twego: nie masz po-
koju kościom moim, dla oblicza grze-
chow moich.

Albowiem nieprawości moje prze-
wyższyły głowę moję: á iako brzemię
ciężkie obciążęły mię.

Pogniły, y popsowały się bliźny moje,
przez głupstwo moje.

Znę.

Znę
konca
Albo
wania
Jel
ryczaj
Pan
moia
nie ie
Ser
opus
moic
Pr
ciwk
A
stali:
dulze
A
marr
Ja
iako
Y
szac
iwo

Znędziałem, y skrzyczyłem się aż do
konca: cały dzień chodziłem zasmucony

Albowiem biodra moje pełne są naigra-
wania, a nie masz zdrowia w ciele moim,

Jestem strapiony, y bardzo uniżony:
ryczałem od wzdychania serca mego.

Panie przed tobą jest wszelka chuć
moja: y wzdychanie moje przed Tobą
nie jest skryte.

Serce moje strwożone jest we mnie,
opuściła mię siła moja: z jaśności oczu
moich, y tey nie masz przy mnie.

Przyjaciele moi, y bliscy moi naprze-
ciwko mnie przybliżyli się, y stanęli.

A ci ktorzy przy mnie byli, z daleka
stali: gwałt mi czynili, ktorzy szukali
dusze moiey.

A ktorzy mi szukali złego: mawiali
marność, y zdrady cały dzień wymyślali.

Ja zaś iako głuchy nie słuchałem: a
iako niemy nie otwierając ust swoich.

Y stałem się iako człowiek nie sly-
szący: y niemający odporow w usciech
swoich.

Albo.

Albowiem w tobiem Panie ufał: ty
mnie wysłuchaj Panie Boże moy.

Bom tak mówił aby się kiedy nie we-
selili na demną nieprzyjaciele moi: kto-
rzy, gdy szwankują nogi moje, przeciw-
ko mnie wielkie rzeczy mówili.

Bom ja na bicze gotow: y bol moy
przed oblicznością moją iest zawsze.

Albowiem nieprawość moję oznaymie:
y będę myślał z żałością za grzech moy.

Lecz nieprzyjaciele moi żyją, y zmo-
cnili się nademną: y rozmnożyli się ci,
ktorzy mnie nienawidzą niesprawiedli-
wie.

Ktorzy oddają złe za dobre, uwłacza-
li iżem naśladował dobroci.

Nie opuszczayże mię Panie Boże moy:
y nie odstępuy odemnie.

Przybądź na ratunek moy: Panie Bo-
że moy zbawienia mego.

Chwała Oycu, y Synowi, &c.

Jak była na początku, y teraz, &c.

PSALM

Z Miłuy się nademną Boże według
 wielkiego miłosierdzia twego.

A według mnostwa litości twoiey
 zgładź nieprawość moię.

Jeszcze więcey obmyi mię od niepra-
 wości moiey: y z grzechu mego oczyść
 mnie.

Albowiem ia znam nieprawość moię:
 y grzech moy iest zawsze przeciwko
 mnie.

Tobie samemu zgrzeszyłem, y złość
 przed Tobą uczynilem: abys się ty uspra-
 wiedliwił w mowach twoich, á żabyś
 zwyciężył gdy cię poładzaią.

Oto bowiem w nieprawościach po-
 cząłem się, y w grzechach moich poczęła
 mię Matka moia.

Oto Ty zaś prawdę umiłowales: nie-
 wiadome, y skryte rzeczy mądrości two-
 iej objawiłeś mi.

Pokropiłz mię Panie Hizopem, á bę-
 dę oczyszczony; obmyiesz mię: á będę
 nad śnieg wybielony.

Słuchowi memu dajz radość, y we-

sele: y rozradnią się kości poniżone.

Odwroć oblicze twoie od grzechow
moich: á zgładź wszystkie nieprawości
moie.

Serce czyste stworz we mnie BOZE:
y Ducha prawego odnow we wnętrzo-
ściach moich.

Nie odwracay odemnie Oblicza twe-
go: y Ducha twego Świętego nie odbie-
ray odemnie.

Przywroć radość zbawienia twego:
y Duchem przednieyszym potwierdź
mnie.

Będę nauczał nieprawe drog twoich:
á niezbożni do Ciebie się nawroczą.

Wybaw mię ze krwi, Boże! Boże
zbawienia mego: á język moy z radością,
będzie wyśławiał sprawiedliwość twoię.

Panie otworz wargi moie: á usta moie
będą opowiadać chwałę twoię.

Albowiem gdybyś był chciał ofiary,
wzdybym ci ją był dał: lecz w całopalo-
nych ofiarach nie będziesz się kochał.

Ofiara Bogu wdzięczna jest duch stras-
pio.

piony: serca skruszonego, y unizonego,
Boże nie wzgardzisz.

Uczyn łaskawie Panie, Syonowi, wdo-
brey woli twoiey : aby się zbudowa-
ły mury Jerozolimskie.

Na ten czas przyimiesz wdzięcznie
ofiary sprawiedliwości, y ofiary całopalenia;
tedy nakładą na Ołtarz twoy cielcow.

Chwała Oycu, y Synowi, &c.

Jak była na początku, &c.

P S A L M CI.

PAnie wysłuchay modlitwę moję: a wo-
łanie moje niech do Ciebie przydzie
Nie odwracay oblicza twego odemnie:
ktoregokolwiek dnia jestem uciśniony,
nakłoń ku mnie ucha twego.

Ktoregokolwiek dnia wzywać Cię bę-
dę; prędko wysłuchay mnie.

Albowiem iako dym ustały dni moie:
a kości moie iako skwark wyschły.

Zwiądlłem iako siano, y wyschło serce
moie: zem zapomniał pożywać chleba
mego.

Dla głosu wzdychania mego: przy-
szły kości moje do ciała mego.

Stałem się podobny Pelikanowi na pu-
szczy mieszkającemu, y stałem się iako
kruk nocny w pustkach.

Nie spałem, y stałem się iako wrobel,
ktory sam zostawał na dachu.

Przez cały dzień urągali się nieprzyja-
ciele moi: a ci, ktorzy mnie chwalili;
przeciwno mnie przyśięgali.

Bom popioł, iako chleb iadał: á na-
poy moy mięszałem z płaczem.

Dla oblicza gniewu popędliwości two-
iej: albowiem podniósłszy, zrzuciłeś na nie.

Dni moje zesły iako cień, á iam u-
sechł iako siano.

Ale ty Panie trwał na wieki, á pa-
miątka twoja od rodzaju do rodzaju.

Ty powstawszy, zmiłujesz się nad Sy-
onem: boć iuż czas zmiłowania nad
nim, iuż przyzedł czas.

Albowiem upodobało się ługom
twoim karmienie iego: á użalę się zie-
mie iego.

Y będą się Narody bały Imienia Two-
go Panie: y wszyscy Krolowie ziemscy.
Wielmożności twoiey.

Albowiem Pan pobudował Syon, y
ukaze się w chwale swoiey.

Weyrzał na modlitwę poniżonych: y
nie wzgardził prozbą ich.

Niech to napiszą rodzaiovi potomne-
mu: á lud ktory stworzony będzie, chwa-
lic Pana będzie.

Albowiem weyrzał z wysokiey Swią-
tnice swoiey: Pan z Nieba na ziemię
poyrzał.

Aby wysłuchał wzdychanie okowa-
nych: y rozwiązał syny pomordowanych.

Aby wysławiono Imię Pańskie na Sy-
onie: y chwałę iego w Jeruzalem.

Gdy się Narody zbiorą w iedno: y
Krolowie, aby służyli Panu.

Odpowiedział mu w drodze mocy
swoiey, krotkość dni moich obław mi.

Nie bierz mię z tego świata, w poło-
wicy dni moich: lata twoie trwają, od
wieku do wieku.

TysPanie na początku ziemię ugrun-
tował: y niebiosą są sprawy rąk twoich.

Oncę poginą ale ty zostaniesz: y wży-
stkie, iako szata, zwietrzeją.

Y iako odzienie odmienisz ie, y od-
mienia się, ale ty zawsze iednakim, y lata
twoie nie ustają.

Synowie sług twoich mieszkać będą:
á potomstwo ich na wieki będzie szczę-
śliwie prowadzone.

Chwała Oycu, y Synowi &c.

Jak była na początku, &c.

PSALM CXXIX.

ZGłębokości wołałem ku TobiePanie,
Panie, wysłuchay głos moy.

Niech będą uszy twoie nakłoniłone; na
głos modlitwy moiey.

Jeżeli pilnie będziesz uważał niepra-
wości Panie: Panie, á ktoż się zostoł?

Albowiem u ciebie iest zlitowanie: y
dla zbawienia twego czekałem cięPanie.

Czekała cierpliwie dusza moja na sło-
wa iego, ufała dusza moja w Panu.

Od straży poranney, aż do nocy: nie-
chay ufa Izrael w Panu. Bo

Bo u Pana iest miłosierdzie: y obfite
a niego odkupienie. (prawości iego.

A on odkupi Izraela: ze wszystkich nie.

Chwała Oycu, y Synowi &c.

P S A L M CXLII.

PAnie usłyż modlitwę moję, przyimiy.
w uszy prozbę moję w prawdzie two-
iey, wysłuchay mię w sprawiedliwości
twoiey.

A niewchodź do sądu z sługą twoim:
albowiem nie usprawiedliwi się przed o-
blicznością twoią żaden żywy człowiek.

Albowiem prześladował nieprzyjaciel
duszę moję: poniżył na ziemi żywot moy.

Posadził mnie w ciemnych mieyscach
iako z dawna pomarłe: sfrasował się we-
mnie duch moy, y serce moje bardzo się
strwożyło.

Pamiętałem na dni stare, rozmyślałem
o sprawach wszystkich: y uczynki rąk
swoich rozbierałem sobie.

Wyciągnąłem ku Tobie ręce moje:
dusza moja, iako ziemia bez wody ma
się ku tobie.

Wy-

Wyſłuchayże mię prędko Panie: boć i duch moy uſtał.

Nie odwracay Oblicza twego odemnie: boć będę podobien zſtępującym do dołu.

Spraw, abym ſłyſzał rano miłofierdzia twoiego, bom ia w tobie ufał.

Oznaymiy mi drogę, którąbym miał cho- dzić, bom ku Tobie podnioſł duſzę moję.

Wyrwy mię od nieprzyjacioł moich Panie do Ciebie, ſię uciekał: naucz mię czynić wolę Twoję, albowiem tyś ieſt Bogiem moim.

Duch twoy dobry zaprowadzi mię na zie- mię równą: dla Imienia twego Panie, ozy- wiſz mię w ſprawiedliwości twoiey.

Wywiedziesz z utrapienia duſzę moję a w miłofierdziu twoim, wytracisz wszystkie nie- przyjaciół moie.

Y zgubisz wszystkie, ktorzy dręczą du- ſzę moję: bom ia ſługa twoy.

Chwała Oycu, y Synowi, &c.

Jak była na początku, y teraz, &c.

A N T Y F O N A.

Nie racz pamiętać Panie na wyſtępki na- ſze: albo Rodzicow naſzych, ani pomſty bierz za grzechy naſze.

Bogu w Troicy Świętey Jedynemu, Najswię- ſzey MARYI Pannie, S.O. Franciszkowi, wſzyst- kim Świętym y Błogoſtawionym Trzeciego Zakonu: Niech będzie, nieſkończona po wszystkie wieki cześć y chwala, Amen.

Ad M.D.G.B.V.M. Honorem.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0026102

p
d
s
h
p
z

N

A
+